ASIMOV

Întrebarea finală

SF 36

Teora

Internet: www.teora.ro

— Vă cer scuze pentru deranj, domnilor, și vă mulțumesc pentru cooperare. Aș dori să putem coopera și în continuare. Prietenul nostru comun, Romero Villiers, a murit. Acum o oră, corpul i-a fost scos din hotel. Verdictul medicului a fost infarct.

Cineva a venit în camera lui la miezul nopții și a insistat să vadă lucrarea. Nu cunosc motivul. S-ar părea că a existat intenția deliberată de a-i provoca un infarct. Când Villiers s-a prăbușit, criminalul – dacă-l pot numi așa – era pregătit. A luat lucrarea, care probabil se afla *într-adevăr* sub pernă și a scanat-o. După aceea a introdus-o în scrumiera electrică, dar fiind grăbit n-a așteptat s-o vadă complet distrusă.

Asasinul este unul dintre dumneavoastră trei!

În seria SF a Editurii Teora

AU APĂRUT:

Zeii înșiși	1	Isaac Asimov
Soarele gol	2	Isaac Asimov
Pulbere de stele	3	Isaac Asimov
Curenții spațiului	4	Isaac Asimov
Star Trek	5	Alan Dean Foster
Eu, Robotul	6	Isaac Asimov
O piatră pe cer	7	Isaac Asimov
Sfârșitul eternității	8	Isaac Asimov
Drumul iadului	9	Roger Zelazny
Căderea nopții	10	I. Asimov și R. Silverberg
Băiețelul cel urât	11	I. Asimov și R. Silverberg
Conexiunea PSI	12	Joe Haldeman
Povestiri cu roboți	13	Isaac Asimov
Omul pozitronic	14	I. Asimov și R. Silverberg
Roboții de pe Aurora	15	Isaac Asimov
Lumea de dincolo de timp	16	Larry Niven
Vântul schimbării	17	Isaac Asimov
Carantina	18	Greg Egan
Roboții și Imperiul	19	Isaac Asimov
Distres	20	Greg Egan
Călătorie fantastică	21	Isaac Asimov
Lumea Inelară	22	Larry Niven
Sfârșitul copilăriei	23	Arthur C. Clarke
Nemesis	24	Isaac Asimov
Inginerii Lumii Inelare	25	Larry Niven
Peregrinările lui Tuf	26	George R.R. Martin
Perioada Campbell	27	Isaac Asimov
Întemeietorii	28	Isaac Asimov
Visele sunt sacre	29	Isaac Asimov
Tronul Lumii Inelare	30	Larry Niven
Destinația: creierul!	31	Isaac Asimov
Protector	32	Larry Niven
Calea marțiană	33	Isaac Asimov
Axiomatic	34	Greg Egan
Pace eternă	35	Joe Haldeman
Întrebarea finală	36	Isaac Asimov

precum și:

Autobiografia lui Isaac Asimov (*non-fiction*)

VA APĂREA:

Zburătorii nopții – George R.R. Martin

ISAAC ASIMOV

ÎNTREBAREA FINALĂ

Traducere de Mihai-Dan Pavelescu

Teora

Titlul original: NINE TOMORROWS

Copyright © 1959 by Isaac Asimov
Published by Editura Teora in arrangement with Doubleday,
a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.

Translation Copyright © 1999 **Editura Teora**
Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin editurii Teora. Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii Teora.

Distribuție
București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33
Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Teora – Cartea prin poștă
CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel./fax: 252.14.31
e-mail: `cpp@teora.kappa.ro`

Teora
CP 79-30, cod 72450 București, România
Fax: 210.38.28
e-mail: `teora@teora.kappa.ro`

Șef de redacție: Mihaela Ștefan
Responsabil de colecție: Marius Dinescu
Redactare: Constantina Paligora
Tehnoredactare: Techno Media
Coperta: Valentin Tănase
Director general: Teodor Răducanu
NOT 3102 SF INTREBAREA FINALA
ISBN 973-20-0227-1
Printed in Romania

Pentru Betty Shapian,
care mi-a oferit întotdeauna
blândețe și ajutor.

Toate personajele din această carte sunt fictive și orice asemănare cu persoane reale este o simplă coincidență.

VEDEȚI, AȘA LE INVENTEZ EU!

Ah, dr. A...
Ah, dr. A...
Aș dori (stai, nu pleca)
Să te-aud spunând ceva.
Deși mai bine mă lipsesc,
Decât să reușesc
Să te plictisesc,
Faptul, vei afla,
Este că mintea mea
Are-o-ntrebare
Iscoditoare.

Nu o doresc încuietoare,
Te rog, răspunde, nu fi moale,
Renunță la frici fără temei,
Spune-mi secretul ideilor tale!
Cum reușești
Să născocești
Atâtea imposibile idei?
Indigestia-i de vină
Și o pricină
A coșmarului rezultat?
A ochilor tăi rotindu-se,
Și răsucindu-se,
A degetelor încleștându-se
Și desfăcându-se,
Pe când sângele-ți zvâcnește,
Marcând timpul nebunește
Cu pulsul tău neregulat?

Crezi că asta-i, sau cinzeaca de tărie
Care aduce mai iute puțină nebunie?
Un păhărel
Mititel

De coniecel
Poate fi al inspirației tale secreței;
Sau niște vișinate,
Rafinate,
Sunt bune s-arate
Să înnoade
Și să deznoade
Șpilul, sau acea blestemăție;
Sau demente
Combinații
De stimulente
Făr-autorizații,
Tequila și marijuana,
Care să te-mpingă-n goana
Rotițelor clicăind
Și zdrăngănind,
Când ideile-ți pornesc
În ritmul nebunesc
Al minții ticăind.

Dr. A.,
Sigur că *ceva*
Este cauza.
Fiindcă te-am citit cu pasiune,
Nu vrei să-mi dai o noțiune
Despre-acea magică poțiune
Din care ideile-ți extragi?
Bolborositorul elixir tăinuit
Care te-a făcut atât de vestit
Printre SF-iștii cei dragi...

Hei, dr. A.,
Nu pleca...

Hei, dr. A...
Hei, dr. A...

PROFESIUNEA

George Platen nu-și putea ascunde regretul din voce. Însemna atât de mult pentru el!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Se întoarse pe burtă și privi peste tăblia patului spre colegul său de cameră. *El* nu simțea la fel? *Asta* nu avea nici un efect asupra lui?

În cele aproape optsprezece luni de când se afla în Cămin, fața lui uscățivă se subțiase parcă și mai mult. George avea un chip delicat, însă privirea din ochii albaștri rămăsese intensă ca întotdeauna, iar acum se simțea o disperare în felul în care degetele i se încleștaseră pe cuvertura patului.

Colegul de cameră ridică privirea din cartea pe care o citea și profită de ocazie ca să regleze nivelul de luminozitate al porțiunii de perete de lângă scaunul său. Se numea Hali Omani și era nigerian. Pielea lui ciocolatie și trăsăturile masive păreau special croite pentru a insufla calm, iar menționarea Olimpiadei nu-l afectase.

— Știu, George, încuviință el.

George datora multe răbdării și blândeții lui Hali, atunci când era necesar, totuși chiar și răbdarea și blândețea puteau fi exagerate. Era oare acesta un moment în care putea să stea indiferent, ca o statuie de abanos?

Se întrebă dacă el însuși avea să ajungă așa după zece ani petrecuți aici și respinse ideea cu hotărâre. Nu! Aproape sfidător, rosti:

— Cred c-ai uitat ce-nseamnă luna mai.

— Ba-mi amintesc foarte bine ce înseamnă, replică celălalt. Nu-nseamnă nimic! Tu ai uitat lucrul ăsta. Luna mai nu-nseamnă nimic pentru tine, George Platen, și – adăugă încetișor – nu-nseamnă nimic pentru mine, Hali Omani.

— Vin navele pentru recrutări, insistă George. În iunie, mii și mii de nave vor pleca, purtând milioane de bărbați și femei către orice planetă la care te poți gândi, iar pentru tine asta nu-nseamnă nimic?

— Mai puțin decât nimic. De fapt, ce-ai dori să fac în privința asta?

Omani urmări cu degetul un pasaj dificil din cartea pe care o citea, mișcând neauzit din buze.

George îl privea. „La naiba“, se gândi el, „urlă, zbiară, poți face lucrul ăsta! Trage-mi un picior, fă orice!“

Nu dorea să fie singur în mânia lui. Nu voia să fie singurul atât de încărcat de resentimente, singurul care murea de o moarte lentă.

Parcă fusese ceva mai bine în primele săptămâni, când Universul era o cochilie micuță de lumini și sunete vagi înconjurându-l și apăsându-l. Fusese mai bine înainte să fi apărut Omani și să-l fi târât într-o viață care nu merita trăită.

Omani era cu adevărat bătrân! Avea cel puțin treizeci de ani. „Așa voi fi și eu la treizeci de ani?“ se întrebă George. „Așa voi fi și eu peste doisprezece ani?“

Și pentru că se temea că acest lucru putea fi adevărat, zbieră spre nigerian:

— Vrei să termini cu cititul idioatei ăleia de cărți?

Omani întoarse o pagină și mai citi câteva cuvinte, apoi ridică fruntea încununată de păr sârmos și aspru, și întrebă:

— Poftim?

— La ce te ajută să citești cartea? – Se întinse pe tăblia patului, pufni: Tot electronică! – și i-o zbură din mână.

Celălalt se sculă încetișor și luă cartea de jos. Netezi o pagină boțită, fără să pară supărat.

— Poți spune că-i vorba despre satisfacerea curiozității. Azi înțeleg puține, mâine poate mai multe. Într-un fel, asta-i o victorie.

— O victorie... Ce fel de victorie? Asta-i ceea ce te satisface în viață? Să ajungi să știi destule pentru a deveni un sfert dintr-un Electronist Autorizat până vei împlini șaizeci și cinci de ani?

— Poate că până voi împlini treizeci și cinci de ani.

— Și atunci, cine te va mai dori? Cine te va mai folosi? Unde te vei duce?

— Răspunsurile sunt: Nimeni, nimeni, nicăieri. Voi sta aici și voi citi alte cărți.

— Și asta te mulțumește? Spune-mi! M-ai târât în clase. M-ai pus să citesc și să memorez. La ce bun? Nimic din astea nu mă satisface.

— La ce ar sluji să-ți negi satisfacția?

— Vreau să spun că intenționez să abandonez toată farsa asta. Voi face așa cum intenționam din capul locului, înainte de a mă ameți tu. O să-i silesc să... să...

Omani puse cartea pe măsuță. Îl lăsă pe celălalt să se descarce, apoi întrebă:

— Ce o să-i silești, George?

— Să repare o nedreptate. O înscenare. O să pun mâna pe Antonelli ăla și-o să-l silesc să admită că el... el...

— Toți cei care vin aici susțin că-i o nedreptate, clătină din cap nigerianul. Crezusem că tu ai depășit stadiul acesta intermediar.

— Nu-i spune „stadiu intermediar", replică violent George. În cazul meu, este un fapt real. Ți-am mai zis...

— Mi-ai zis, dar în adâncul inimii știi că nimeni n-a făcut nici o greșeală în ceea ce te privește.

— Pentru că nimeni nu vrea s-o recunoască? Crezi că vreunul dintre ei ar recunoaște o greșeală, dacă n-ar fi silit s-o facă? Ei bine, eu îi voi sili.

Se găseau în luna mai, luna Olimpiadei, cea care-l ațâța pe George. O simțea readucând vechea sălbăticie și n-o putea opri. Nu dorea s-o oprească. Fusese în pericolul de-a uita.

— Eu trebuia să fiu Programator, rosti el, și *pot* fi! Aș putea fi chiar azi, indiferent de ce susțin ei că dovedesc analizele. – Izbi cu pumnul în saltea. – Au greșit! *Trebuie* să fi greșit.

— Analiștii nu greșesc niciodată.

— *Trebuie* să fi greșit! Te îndoiești de inteligența mea?

— Inteligența n-are nici o legătură cu situația. Nu ți s-a repetat de destule ori lucrul ăsta? Nu poți să înțelegi?

George se întoarse pe spate și privi posac tavanul.

— Tu ce doreai să devii, Hali?

— Nu aveam planuri fixe. Cred că mi s-ar fi potrivit o meserie în hidroponică.

— Credeai că poți reuși?

— Nu eram sigur.

Până atunci, George nu-i mai pusese niciodată întrebări personale lui Omani. I se părea straniu, aproape nefiresc, că alți indivizi avuseseră ambiții proprii și sfârșiseră aici. Hidroponică!

— Credeai că poți reuși în *asta*?

— Nu, totuși iată-mă aici.

— Și ești mulțumit. Realmente, *realmente* mulțumit. Ești fericit. Îți place. Nu ți-ai dori să fii în nici un alt loc.

Încet, Omani se sculă în picioare și începu să-și pregătească patul de culcare.

— George, rosti el, tu ești un caz dificil. Vrei să te autoelimini, deoarece nu accepți realitatea despre tine. Te afli aici, în ceea ce tu numești Cămin, dar nu te-am auzit niciodată spunându-i titulatura completă. Spune-o, George, spune-o! După aceea, culcă-te și somnul le va șterge pe toate.

Tânărul scrâșni din dinți.

— Nu! mormăi el.

— Atunci o voi face eu, spuse Omani și o făcu. Rosti distinct fiecare silabă.

George fu realmente rușinat de cele auzite. Își întoarse capul, ferindu-l.

***

În primii optsprezece ani ai vieții sale, George Platen se îndreptase ferm într-o singură direcție, cea de Programator Autorizat. Printre prietenii săi existau mulți care vorbeau cu înțelepciune despre Spaționautică, Tehnologia Refrigerării, Controlul Transportului, ba chiar despre Administrație. George însă rămăsese pe poziție.

Susținuse meritele relative ale meseriei la fel de energic ca toți ceilalți – și de ce nu? Ziua Educației se profila copleșitoare, reprezentând principalul eveniment al existenței lor. Se apropia constant, cu siguranța neștirbită a calendarului: prima zi din noiembrie a anului ulterior celui în care un tânăr împlinea optsprezece ani.

După ziua aceea, subiectele de conversație se schimbau. Puteai discuta cu alții despre detalii ale profesiunii, sau despre calitățile soției și copiilor, despre rezultatele unei echipe de polo spațial, ori despre propriile-ți întâmplări din Olimpiadă. Dar înainte de Ziua Educației exista un singur subiect care, inepuizabil și neistovitor, rămânea în atenția generală – însăși Ziua Educației.

— Ce vrei să urmezi? Crezi că vei reuși? La naiba, aia nu-i bună! Uită-te la date, s-au redus locurile. Să știi că actualmente Logistica...

Sau „actualmente Hipermecanica...". Sau „actualmente Comunicațiile...". Sau „actualmente Gravitica...".

Mai ales Gravitica. Pe timpul lui George, toți vorbeau despre Gravitică, din cauza inventării motorului gravitic. Se spunea că oricare planetă aflată la mai puțin de zece ani-lumină de o stea pitică ar fi dat absolut orice pentru un Inginer Gravitic Autorizat.

Ideea respectivă nu-l frământase pe George; el auzise ce se petrecuse în cazuri anterioare cu unele tehnologii noi. Raționalizarea și simplificarea acestora urmaseră ca un potop. Anual, noi modele, noi tipuri de motoare gravitice, noi principii. Pentru ca apoi, toate acele persoane extrem de căutate să se trezească anacronice, din cauza apariției modelelor ulterioare, ce necesitau altă instruire. Ca urmare, primii ingineri trebuiau să se mulțumească cu muncile necalificate, ori să pornească spre cine știe ce planete îndepărtate, unde tehnologia încă nu fusese introdusă.

Pe de altă parte, Programatorii erau solicitați constant, an după an, secol după secol. Cererile nu atinseseră niciodată vârfuri spectaculoase, nu existase niciodată o piață vastă, totuși solicitările creșteau treptat, pe măsură ce se colonizau planete noi, iar cele vechi își sporeau complexitatea.

În privința asta, George se certase mereu cu Trevelyan „Bursucul". Fiind cei mai buni prieteni, disputele lor fuseseră constante și caustice și, desigur, nici unul nu-l convinsese pe celălalt, dar nici nu se lăsase convins.

Tatăl lui Trevelyan fusese Metalurg Autorizat și chiar lucrase pe o planetă exterră, iar bunicul său fusese de asemenea Metalurg Autorizat. „Bursucul" însuși era decis să urmeze aceeași carieră, aproape ca un fel de tradiție de familie, fiind ferm convins că orice altă profesiune nu era la fel de respectabilă.

— Întotdeauna vor exista metale, spunea el, și există o satisfacție în a modela aliajele conform specificațiilor și a vedea cum se dezvoltă structurile. Pe când, un Programator ce are de făcut? Să stea toată ziua în fața consolei și să lucreze cu un calculator lipsit de inteligență proprie.

Chiar de la șaisprezece ani, George învățase să fie practic.

— În același timp cu tine vor fi un milion de Metalurgi, replicase el.

— Pentru că-i o profesiune bună. Cea mai bună.

— Dar și concurența e uriașă, Bursucule. Clasificarea ta poate să fie destul de modestă. Orice planetă poate apela la proprii ei Metalurgi, iar piața pentru modelele terestre avansate nu-i chiar atât de mare. În principal, sunt doriți pe planete micuțe. Știi ce procentaj de Metalurgi sunt solicitați pe planete de gradul A? M-am interesat, și de-abia atinge 13,3 la sută. Asta înseamnă că ai șapte șanse din opt să rămâi pe o planetă care de-abia și-a instalat canalizare. Ba poți chiar să rămâi pe Pământ – asta se-ntâmplă cu 2,3 la sută dintre absolvenți.

— Nu-i nici o rușine să rămâi pe Pământ, ripostase Bursucul belicos. Și Pământul are nevoie de tehnicieni, ba încă de unii capabili.

Bunicul lui nu părăsise niciodată Pământul, și Trevelyan își dusese degetul arătător spre buza superioară, netezind o mustață deocamdată inexistentă.

George cunoștea povestea bunicului și, ținând seama de soarta legată de Pământ a propriilor săi strămoși, nu se afla într-o poziție din care putea să critice. Răspunsese diplomat:

— Bineînțeles că nu-i nici o rușine să rămâi pe Pământ. Totuși, n-ar fi rău să ajungi pe o planetă de grad A, nu? În cazul Programatorilor, numai planetele de grad A dețin tipul de calculatoare ce au nevoie cu adevărat de Programatori de prima mână, așadar ele sunt singurele de pe piață. Iar cursurile de Programare sunt complicate și nu oricine deține aptitudinile necesare. Au nevoie de mai mulți Programatori decât le poate asigura populația locală. Repet, îți citez din statistici. Să zicem că doar un Programator dintr-un milion este de clasă. Pe o planetă sunt necesari douăzeci și, dacă populația se ridică la zece milioane, trebuie să apeleze la Pământ pentru restul de zece Programatori. Așa-i? Știi câți Programatori au plecat anul trecut pe planete de grad A? Să-ți spun eu. Toți! Dacă ești Programator, ești ca și cumpărat. Punct!

Trevelyan se încruntase.

— Dacă reușește doar unul dintr-un milion, ce te face să crezi că *tu* vei fi acela?

— Ai să vezi, răspunsese încetișor George.

Nu îndrăznise să spună nimănui, nici lui Trevelyan, nici propriilor săi părinți, ce anume îl făcea să nutrească convingerea respectivă. Nu-și făcea însă griji. Era pur și simplu încrezător (aceea era cea mai neplăcută dintre amintirile pe care le avusese în zilele lipsite de speranță ce urmaseră). Era la fel de încrezător ca și piciul de opt ani care se apropiase de Ziua Citirii – repetiția din copilărie a Zilei Educației.

***

Evident, Ziua Citirii fusese diferită. Unul dintre motive îl constituise însăși vârsta de atunci. Un băiat de opt ani face pe neașteptate și fără bătăi de cap multe lucruri extraordinare. Azi nu poate citi, pentru ca mâine să fie capabil. Există lucruri ce vin de la sine, așa cum soarele strălucește pe cer.

În plus, efectele Zilei Citirii erau mult mai restrânse. Nu te vânează recrutorii, împingându-se și consultând listele și punctajele pentru următoarea Olimpiadă. Pe un băiat sau pe o fetiță care trecea prin Ziua Citirii îi mai așteaptă zece ani de trai nediferențiat pe suprafața colcăitoare a Pământului; ei sunt, pur și simplu, persoane care revin în sânul familiei deținând o nouă capacitate.

Până ce sosise Ziua Educației, peste zece ani, George nu-și mai amintea precis detaliile din Ziua Citirii.

Fusese o zi mohorâtă și ploioasă din septembrie. (În septembrie, Ziua Citirii; în noiembrie, Ziua Educației; în mai, Olimpiadele. La grădiniță se învăța chiar o poezie cu datele respective.) George se îmbrăcase lângă peretele luminos, iar părinții săi fuseseră mult mai emoționați decât el. Tatăl lui era Instalator și lucra pe Pământ. Se simțise mereu umilit din acest motiv, deși, bineînțeles, după cum oricine putea observa imediat, în mod firesc, majoritatea celor din fiecare generație trebuiau să rămână pe planetă.

Desigur, pe Pământ trebuiau să existe fermieri și mineri, ba chiar și tehnicieni. Pe planetele exterre erau solicitate doar profesiunile de înaltă specializare, de dată foarte recentă, și, anual, numai câteva milioane dintre cele opt miliarde de locuitori ai Pământului puteau imigra. N-o puteau face toți pământenii care doreau acest lucru.

Toți pământenii puteau însă spera că cel puțin unul dintre copiii lor avea să plece, iar domnul Platen nu constituia o excepție de la regulă. El (firesc, și alții) constatase că George deținea o inteligență deosebită și reacții rapide. Avea să se descurce foarte bine și trebuia s-o facă, întrucât era singurul copil al părinților săi. Dacă George nu ajungea pe o planetă exterră, următoarea lor șansă aveau s-o reprezinte de abia nepoții, iar evenimentul cu pricina se găsea într-un viitor prea îndepărtat ca să asigure mare consolare.

Evident, Ziua Citirii nu putea dovedi multe, dar avea să fie unicul lor indiciu înainte de ziua cea mare. Toți părinții de pe Pământ ascultau calitatea citirii, când copiii reveneau acasă cu darul respectiv; ascultau, căutând ușurința lecturii și transformând-o în semne prevestitoare ale unui anumit viitor. Puține erau familiile care să nu aibă cel puțin un copil care, începând cu Ziua Citirii, să nu fie marea speranță datorită felului cum silabisea.

În mod vag, George fusese conștient de motivul încordării părinților săi, iar dacă, în dimineața aceea ploioasă, în inimioara lui de copil existase vreo temere, aceasta se datorase doar faptului că expresia plină de speranțe a tatălui său s-ar fi putut destrăma la revenirea lui acasă.

Copiii se adunaseră în sala mare a școlii. În luna aceea, pe tot Pământul, în milioane de școli, aveau să se strângă grupuri similare de copii. George se simțise deprimat de monotonia încăperii și de ceilalți copii, stresați și rigizi în hainele neobișnuite pe care le purtau.

În mod reflex, băiatul procedase la fel ca restul copiilor. Îi găsise pe tovarășii săi de joacă și li se alăturase.

Trevelyan, care locuia în casa vecină, purta părul lung, la modă în copilărie, și se afla la destui ani depărtare de favoriții și mustața subțire și roșcată pe care urma să și le întrețină imediat ce avea să fie capabil din punct de vedere fiziologic.

Trevelyan (care pe atunci îi spunea „Geo-gi“ lui George) rostise:

— Fac pariu că ești speriat.

— Nu sunt, răspunsese George și continuase sigur pe sine: Ai mei mi-au strâns un maldăr de cărți și, când mă-ntorc acasă, o să le citesc.

În momentul acela, principala suferință a lui George provenea din faptul că nu prea știa ce să facă cu mâinile. Fusese avertizat să nu se scarpine în cap, să nu se tragă de urechi, să nu se scobească în nas și nici să nu-și bage mâinile în buzunare. În felul acela, se eliminaseră aproape toate posibilitățile.

Trevelyan *băgase* mâinile în buzunare și spusese:

— Tata nu-i îngrijorat.

Tatăl său fusese Metalurg pe Diporia timp de aproape șapte ani, ceea ce-i conferea un statut social superior printre vecini, deși se pensionase și revenise pe Pământ.

Pământul îi descuraja pe asemenea re-imigranți, din cauza problemelor de suprapopulație – totuși, se întorceau destui. În primul rând, costul vieții era mai redus pe Pământ; ceea ce pe Diporia, să zicem, reprezenta o sumă nesemnificativă, pe Pământ constituia un venit confortabil. În plus, existau întotdeauna persoane care găseau mai multă satisfacție în a-și etala succesul în fața prietenilor, în locurile unde copilăriseră, decât în fața restului universului.

Tatăl lui Trevelyan explicase că, dacă ar fi rămas pe Diporia, același lucru ar fi trebuit să se întâmple și cu copiii lui, iar Diporia era o planetă închisă. De pe Pământ, copiii ar fi putut ajunge oriunde, chiar pe Novia.

Trevelyan „Bursucul" adoptase de mic punctul acela de vedere. Chiar înainte de Ziua Citirii, conversația lui se bazase pe presupunerea asumată cu indolență că destinația sa finală avea să fie Novia.

Oprimat de gândurile viitorului măreț al celuilalt băiețel și, prin contrast, de propriile sale mărunte aspirații, George fusese imediat împins spre o apărare agresivă.

— Nici tata nu-i îngrijorat. Vrea să m-audă citind doar pentru că știe c-o să fiu bun. Cred că tatăl tău nu prea se grăbește să te-audă pentru că știe că n-o să fii bun.

— Puțin îmi pasă! Cititul nu-nseamnă *nimic*. Pe Novia, o să-i *angajez* pe alții să-mi citească.

— Pentru că *tu* n-o să poți citi, fiindcă ești *prost*!

— Și-atunci, cum de-o să ajung pe Novia?

Scos din sărite, George nu mai rezistase:

— Cine zice c-o s-ajungi pe Novia? Fac pariu că n-o să pleci de pe Pământ.

Trevelyan se înroșise la față.

— În nici un caz n-o să fiu Instalator ca taică-tău!

— Vezi cum vorbești, prostovane!

— Vezi *tu* cum vorbești!

Se confruntaseră, față în față, aproape gata să se atingă, fără să dorească să se ia la bătaie, dar cumva mulțumiți că se puteau ocupa cu ceva familiar în sala aceea. În plus, faptul că George își încleștase pumnii și-i ridicase, gata de luptă, îi oferise rezolvarea, cel puțin temporară, a problemei mâinilor. Alți copii se strânseseră interesați în jurul lor.

Toate însă luaseră sfârșit când din difuzoarele sălii răsunase glasul unei femei. Se făcuse brusc liniște, iar George coborâse pumnii și uitase de Trevelyan.

— Copii, rostise glasul, acum vă vom striga numele. Când vă veți auzi numele, fiecare dintre voi se va duce la unul dintre adulții cu uniforme roșii de lângă pereți. Fetele vor merge la peretele din dreapta, iar băieții la peretele din stânga. Acum, uitați-vă care adult în uniformă roșie este cel mai apropiat de voi...

George privise, zărise cea mai apropiată uniformă roșie și așteptase să-și audă numele. Până atunci, nu cunoscuse sofisticările alfabetului, iar timpul necesar să se ajungă la litera P crescuse îngrijorător.

Mulțimea de copii se rărise; aidoma unor pârâiașe, ei se scurseseră spre îndrumătorii înveșmântați în roșu.

Când numele „George Platen“ fusese anunțat în sfârșit, ușurarea băiatului fusese întrecută doar de sentimentul de pură satisfacție la vederea lui Trevelyan, care rămăsese locului.

— Bursucule, îi strigase George peste umăr, în timp ce se îndepărta, poate că nici nu te vor!

Momentul de fericire trecuse iute. Fusese așezat într-un șir și condus pe un coridor, alături de copii necunoscuți. Cu toții se priviseră cu ochi mari și neliniștiți, însă cu excepția câtorva „Nu mai împinge!“ sau „Vezi unde calci!“, nu schimbaseră nici un cuvânt între ei.

Căpătaseră cartonașe despre care li se spusese că nu trebuiau să le piardă. George îl privise intrigat pe al său. Era acoperit cu semne mici și negre, de diverse forme. Știa că erau litere tipărite – totuși, cum se puteau alcătui cuvinte din ele? Nu-și putea imagina.

În cele din urmă, rămăsese numai în compania altor patru băieți și li se spusese să se dezbrace. Își scoseseră hainele de sărbătoare și stătuseră locului, cinci băiețași de opt ani, micuți și în pielea goală, tremurând mai degrabă de stânjeneală decât de frig. Câțiva medici îi testaseră, le aplicaseră pe corp instrumente stranii și-i înțepaseră ca să le recolteze sânge. Le luaseră cartonașele și făcuseră pe ele alte semne, cu niște bețișoare negre pe care le mânuiau cu iuțeală. George privise atent semnele cele noi, însă nu erau cu nimic mai inteligibile decât celelalte. După aceea, copiilor li se spusese să se îmbrace.

Se așezaseră pe scăunele și așteptaseră. Numele lor reîncepuseră să fie strigate și „George Platen“ fusese al treilea.

Intrase în altă cameră, mare, conținând aparate necunoscute, cu întrerupătoare și pupitre de comandă. Chiar în mijlocul odăii se afla o masă, înapoia căreia stătea așezat un bărbat, examinând teancurile de hârtii din fața sa.

— George Platen? întrebase el.

— Da, domnule, șoptise tremurat George.

Așteptările și deplasările dintr-un loc în altul îi sporiseră nervozitatea. Dorea din tot sufletul să termine cât mai repede.

Bărbatul dinapoia mesei rostise:

— Numele meu este Lloyd, George. Cum te simți?

Nu ridicase ochii când vorbise, lăsând impresia că repetase de atâtea ori cuvintele acelea, încât nu mai merita să facă efortul de a-și privi interlocutorul.

— Foarte bine.

— Ți-e frică, George?

— N-nu, domnule, răspunsese George cu un glas ce suna îngrozit în propriile sale urechi.

— Bravo, încuviințase Lloyd, pentru că, să știi, n-are de ce să-ți fie frică! Ia să vedem, George... Pe fișa ta scrie că pe tăticul tău îl cheamă Peter și că este Instalator, iar pe mămica ta o cheamă Amy și este Tehnician Casnic. Așa-i?

— D-da, domnule.

— Mai scrie că ziua ta de naștere este 13 februarie și că anul trecut ai avut o infecție la ureche. Așa-i?

— Da, domnule.

— Știi de unde cunosc eu toate astea?

— Cred că scrie pe cartonaș, domnule.

— Exact.

Lloyd îl privise pentru prima dată și zâmbise. Avea dinții regulați și părea mult mai tânăr decât tatăl lui George. Mare parte din nervozitatea băiatului dispăruse.

Bărbatul îi întinsese cartonașul.

— Știi ce-nseamnă semnele astea, George?

Deși știa foarte bine că n-avea habar, George fusese surprins de cererea de a privi cartonașul de parcă, printr-o neașteptată schimbare a sorții, acum l-ar fi putut înțelege. Rămâneau totuși aceleași semne de neînțeles de dinainte, așa că restituise cartonașul.

— Nu, domnule.

— De ce nu știi?

Băiatul simțise un brusc fior de suspiciune referitor la integritatea mentală a individului. El nu știa motivul?

— Nu pot citi, domnule.

— Ai dori să poți citi?

— Da, domnule.

— De ce, George?

George rămăsese cu gura căscată. Nimeni nu-l mai întrebase așa ceva. Nu avea ce să răspundă. Ezitând, pronunțase:

— Nu știu, domnule.

— Informația scrisă îți va direcționa toată viața. Chiar și după Ziua Educației, va trebui să înveți multe. Fișele, ca aceasta, te vor învăța. Cărțile te vor învăța. Ecranele TV te vor învăța. Cuvintele scrise îți vor spune atâtea lucruri utile și interesante încât a nu fi capabil să citești va fi la fel de rău cu a nu vedea. Înțelegi?

— Da, domnule.

— Ți-e frică, George?

— Nu, domnule.

— Bravo! Acum, o să-ți explic ce vom face mai întâi. Eu voi pune sârmulițele acestea pe fruntea ta, uite aici – la colțul ochilor. Ele se vor lipi acolo, fără să te doară deloc. După aceea, voi apăsa un buton și vei auzi un bâzâit. S-ar putea să te gâdile puțin, dar nu te va durea. Dacă te doare, să-mi spui și eu o să opresc imediat aparatul, dar îți spun că n-o să te doară. Este clar?

George încuviințase din cap și înghițise un nod.

— Ești gata?

Băiatul încuviințase din nou. Închisese ochii, în timp ce Lloyd se apucase de treabă. Părinții îi explicaseră totul. Și ei spuseseră că nu va durea deloc, însă băieții cei mari ziceau cu totul altceva. Cei de zece-doisprezece ani strigau după puștii care așteptau Ziua Citirii: „Aveți grijă la ace!“ Alții îi trăgeau într-un colț și le șopteau confidențial: „O să vă taie capul. Au un cuțit ascuțit, uite-așa de mare, cu un cârlig la capăt!“, continuând apoi cu detalii îngrozitoare.

George nu-i crezuse niciodată, dar avusese coșmaruri, iar acum închisese ochii și încerca o teroare pură.

Nu simțise electrozii pe tâmple. Bâzâitul era ceva îndepărtat, iar bubuitul propriei sale inimi acoperea orice alte zgomote. Treptat, decisese să deschidă ochii precaut.

Bărbatul stătea cu spatele la el. Dintr-un aparat se deșira o bandă de hârtie, acoperită cu o linie purpurie, subțire și ondulată. Lloyd rupea bucăți din ea și le introducea în fanta altui aparat. Repeta întruna operațiunea aceea. De fiecare dată, ieșea o bucată mică de peliculă pe care bărbatul o examina atent. În cele din urmă, se întorsese spre George, încruntându-se nesigur.

Bâzâitul încetase.

— Gata? întrebase băiatul cu răsuflarea tăiată.

— Da, răspunsese Lloyd, rămânând încruntat.

— Acum pot citi?

George nu se simțea cu nimic diferit.

— Poftim? făcuse Lloyd, apoi surâsese scurt și pe neașteptate. Merge perfect, George. Vei putea citi peste cincisprezece minute. Vom folosi acum alt aparat, și totul o să dureze ceva mai mult. O să-ți acopăr întregul cap, iar când îl voi porni n-o să poți vedea sau auzi absolut nimic o vreme, dar nu te va durea. Pentru orice eventualitate, o să-ți dau să ții un fel de telecomandă. Dacă simți vreo durere, apasă butonașul și totul se oprește. De acord?

După câțiva ani, lui George avea să i se spună că butonașul era fals; fusese prevăzut doar pentru a-i liniști pe copii. Nu avea însă s-o știe niciodată cu siguranță, fiindcă nu-l apăsase.

Peste cap îi fusese coborâtă o cască mare, lucioasă, având o căptușeală cauciucată. Trei-patru proeminențe interioare păruseră că se extind și-i înțeapă pielea capului, dar nu simțise decât o ușoară apăsare care dispăruse imediat. Nici o durere.

Glasul bărbatului se auzise îndepărtat.

— Te simți bine, George?

Iar apoi, pe neașteptate, fusese învăluit de o pătură groasă de lână. Nu simțise nimic, era lipsit de trup și în afara Universului – rămăsese doar mintea lui și un murmur îndepărtat, la limita neantului, spunându-i ceva... spunându-i... spunându-i...

Se străduise să audă și să înțeleagă, dar îl împiedica pătura cea groasă.

Apoi casca îi fusese ridicată de pe cap, iar lumina i se păruse atât de puternică încât strânsese din pleoape, în vreme ce Lloyd îi vorbea.

— Uite cartonașul tău, George. Ce scrie pe el?

Băiatul privise din nou cartonașul și icnise înăbușit. Semnele nu mai erau simple semne, ci alcătuiau cuvinte – cuvinte la fel de clare de parcă cineva i le-ar fi șoptit la ureche. Le putea chiar *auzi* când le privea.

— Ce scrie, George?

— Scrie... scrie... „Platen, George. Data nașterii: 13 februarie 6492. Părinți: Peter și Amy Platen. Locul naș..."

Se oprise.

— Poți citi, George, încuviințase bărbatul. Asta a fost tot.

— Pentru totdeauna? N-o să uit niciodată?

— Bineînțeles că nu. – Lloyd se întinsese și-i scuturase mâna cu gravitate. – Acum, vei fi dus acasă.

Trecuseră câteva zile până ce George se obișnuise cu talentul acela nou și uluitor. Le citise cu atâta ușurință părinților săi încât Peter

Platen izbucnise în lacrimi și-și sunase rudele, ca să le anunțe vestea cea bună.

George se plimbase prin oraș, citind fiecare literă pe care o zărea și întrebându-se cum de, până atunci, nu avuseseră absolut nici un înțeles pentru el.

Încercase să-și amintească cum fusese când nu știa să citească, dar nu izbutise. Aparent, fusese dintotdeauna capabil să citească. *Dintotdeauna.*

***

La optsprezece ani, George era oacheș, de înălțime mijlocie, dar îndeajuns de subțirel ca să pară mai înalt. Trevelyan, care era cu vreo doi centimetri mai scund, deținea o masivitate care făcea ca denumirea de „Bursuc“ să pară și mai adecvată, dar în ultimul an el devenise foarte conștient de acest lucru. Porecla nu mai putea fi utilizată fără riscul unei corecții. Și pentru că Trevelyan își detesta și mai mult prenumele, de obicei era apelat cu numele de familie ori cu variațiuni decente ale acestuia. Parcă pentru a-și demonstra și mai mult bărbăția, își lăsase favoriți și o mustață zbârlită.

Acum asuda nervos, iar George, care depășise și el demult apelativul „Geo-gi“, transformat într-un nume gutural și monosilabic, era mai degrabă amuzat de reacția prietenului său.

Se aflau în aceeași sală vastă în care stătuseră în urmă cu zece ani (și în care nu mai intraseră de atunci). Parcă un vis neclar al trecutului se transformase în mod brusc în realitate. În primele câteva minute, George fusese surprins să descopere că totul părea mult mai mic și mai înghesuit decât își amintea; după aceea, își dăduse seama că, în realitate, el crescuse.

Numărul celor din sală era de asemenea mai mic decât fusese în copilărie. De data aceasta, erau numai băieți. Fetelor li se atribuise altă zi.

Trevelyan se aplecase spre el și rostise:

— Nu-nțeleg de ce ne pun s-așteptăm.

— Regulamentele, replicase George. Sunt foarte stricte.

— Și de ce naiba ești *tu* atât de înțelegător în privința lor?

— N-am de ce să-mi fac griji.

— Frățioare, m-apucă greața când te-aud. Sper c-o s-ajungi Grăjdar, ca să te pot vedea cum împrăștii bălegarul pe ogoare!

Ochii încruntați ai lui Trevelyan examinaseră neliniștiți pe ceilalți tineri.

George privise și el în jur. Sistemul nu mai era cel din copilărie. Se derula mai lent și toți căpătaseră în prealabil foi cu instrucțiuni (un avantaj față de pre-Cititori). Numele Platen și Trevelyan se aflau tot în partea a doua a alfabetului, dar de data aceasta o știau.

Tinerii ieșeau din cabinele educaționale, încruntați și nesiguri, își luau hainele, apoi plecau la analiză ca să afle rezultatul.

La ieșire, fiecare era înconjurat de grupuri tot mai mici, alcătuite din cei care așteptau în sală. „Cum a fost?“, „Ce-ai simțit?“, „Ce crezi c-ai făcut?“, „Te simți altfel?“

Răspunsurile erau vagi și nesatisfăcătoare.

George se silise să nu se alăture grupurilor de curioși. Nu făceai altceva decât să-ți sporești agitația. Toți spuneau că, dacă rămâneai calm, aveai șansele cele mai mari. Chiar și așa, simțea cum i se răceau palmele. Ciudat că, o dată cu anii, apăreau noi tipuri de probleme neliniștitoare.

De pildă, specialiștii de vârf care plecau spre o planetă exterră erau însoțiți de soție (sau de soț). Era important ca, pe toate planetele, raportul dintre sexe să fie menținut constant. Iar dacă te îndreptai spre o planetă de grad A, ce fată te-ar fi refuzat? Deocamdată, George nu avea în minte o fată anume; nu dorea nici una. Nu acum! După ce ajungea Programator, după ce-și putea adăuga numelui gradul de Programator Autorizat, avea de unde alege, ca un sultan în harem. Gândul îl excita și încercase să-l alunge. Trebuia să rămână calm.

— Ce naiba mai e și asta? mormăise Trevelyan. Mai întâi, îți spun că-i cel mai bine dacă ești relaxat și fără griji. Dup-aia te trec prin așteptarea asta și-i imposibil să mai fii relaxat și fără griji.

— Poate că ăsta-i scopul. Încep prin a-i separa pe băieți de bărbați. Nu te ambala, Trev!

— Mai tacă-ți fleanca!

Sosise rândul lui George. Numele său nu fusese strigat, ci apăruse cu litere luminoase pe panoul de afișaj.

Flutură din braț spre Trevelyan.

— Nu te ambala. Păstrează-ți calmul.

Era fericit când intrase în cabina de testare. Realmente fericit.

***

— George Platen? întrebase bărbatul dinapoia mesei.

Pentru o clipită, în mintea lui George apăruse imaginea perfect clară a altui bărbat care pusese aceeași întrebare cu zece ani în urmă, și parcă insul din fața lui era tot cel de atunci, iar el, George, redevenise puștiul de opt ani imediat ce trecuse pragul încăperii.

Bărbatul ridicase însă ochii și, desigur, chipul nu corespundea câtuși de puțin celui din amintire. Nasul era borcănat, părul în șuvițe rare, iar bărbia atârna flască, de parcă individul ar fi fost mult mai gras și ar fi slăbit considerabil.

— Ei bine? se încruntase bărbatul.

George revenise cu picioarele pe pământ.

— Da, domnule, mă numesc George Platen.

— Păi zi așa! Eu mă numesc Zachary Antonelli și imediat vom face cunoștință în mod mai amănunțit.

Examinase o serie de benzi înguste de celuloid, ridicându-le spre lumină și mijind ochii.

Tânărul se crispase. Ca prin ceață, își amintea că și celălalt bărbat (îi uitase numele) privise bucățele de peliculă similare. Puteau să fi fost aceleași? Celălalt se încruntase, iar cel de acum îl privea cu un aer mai degrabă iritat.

Fericirea sa era pe punctul de a se risipi.

Antonelli deschisese un dosar gros și, cu atenție, așezase alături benzile de celuloid.

— Aici scrie că dorești să devii Programator.

— Da, domnule.

— Nu ți-ai modificat opțiunea?

— Nu, domnule.

— Este o poziție plină de responsabilități, care necesită multă precizie. Te simți capabil s-o abordezi?

— Da, domnule.

— Majoritatea pre-Educaționalilor nu specifică o profesiune anume. Cred că le este pur și simplu teamă.

— Bănuiesc că aveți dreptate, domnule.

— Ție nu ți-este teamă.

— Sincer vorbind, îmi este, domnule.

Antonelli încuviințase din cap, fără ca expresia chipului să i se destindă.

— De ce dorești să devii Programator?

— După cum ați spus, domnule, este o poziție plină de responsabilități, care necesită multă precizie. Îmi place și cred că sunt capabil s-o îndeplinesc.

Bărbatul împinsese hârtiile într-o parte și-l privise acru.

— De unde știi c-o să-ți placă? Crezi c-o să fii angajat de o planetă de gradul A?

„Vrea să te pună la încercare“, se gândise George. „Fii calm și onest!“

— Cred că un Programator are o șansă reală în direcția aceasta, domnule, dar știu că mi-ar plăcea chiar dacă aș rămâne pe Pământ.

„Este adevărat“, își spusese George. „Nu mint.“

— De unde poți fi sigur?

Antonelli întrebase de parcă ar fi știut că nu exista un răspuns decent și George aproape că zâmbise. El deținea unul.

— Am citit despre Programare, domnule.

— *Poftim*?

Acum bărbatul părea cu adevărat uluit și George se simțea încântat.

— Am citit despre Programare, domnule. Am cumpărat o carte despre acest subiect și am studiat-o.

— O carte pentru Programatorii Autorizați?

— Da, domnule.

— Dar n-o puteai înțelege...

— La început, nu. Am făcut rost și de alte cărți de matematică și electronică. Am descifrat cât am putut. Nu cunosc foarte multe, ci doar atât cât să-mi dau seama că-mi place și că pot face meseria asta.

Nici chiar părinții lui nu-i descoperiseră acele cărți și nu știuseră de ce-și petrecea atâta vreme în cameră sau de ce dormea așa puțin.

Antonelli se trăsese de pielea flască de sub bărbie.

— De ce ai procedat în felul acesta, fiule?

— Doream să mă asigur că mă interesează, domnule.

— Cred că-ți dai seama că a fi interesat nu-nseamnă mai nimic. Poți să fii fascinat de un subiect, dar dacă structura creierului tău îți asigură o eficiență superioară în altă direcție, într-acolo vei porni. Știi asta, nu?

— Mi s-a spus, răspunsese prudent George.

— Ei bine, este adevărat.

George nu comentase.

— Sau crezi, urmase Antonelli, că studiul unui subiect îți va orienta celulele cerebrale în direcția respectivă – așa cum există o teorie care afirmă că-i suficient ca o femeie însărcinată să asculte în mod persistent capodopere muzicale pentru ca fiul ei să ajungă compozitor. Tu crezi asta?

Tânărul se înroșise la față. Într-adevăr, se gândise la așa ceva. Silindu-și mereu intelectul în direcția dorită, simțise că avea să dobândească un avans considerabil. Mare parte din încrederea lui se bizuise exact pe ideea cu pricina.

— N-am..., începuse el, dar nu-și mai găsise cuvintele.

— Ei bine, este o teorie falsă. Dumnezeule, tinere, structura ta cerebrală este fixată de la naștere! Ea poate fi modificată în urma unei lovituri îndeajuns de puternice ca să vatăme celulele, de spargerea unui vas de sânge, de o tumoare sau de o infecție majoră... desigur, de fiecare dată în sens negativ. Dar în nici un caz nu poate fi modificată de gândurile tale deliberate. – Îl privise pe George câteva clipe, apoi întrebase: Cine ți-a spus să procedezi așa?

Realmente tulburat, George înghițise un nod și răspunsese:

— Nimeni, domnule. A fost ideea mea.

— Cine a mai știut ce faci?

— Nimeni. Domnule, n-am vrut să fac ceva rău...

— A spus cineva c-ar fi vorba despre ceva rău? Inutil – asta da. De ce n-ai spus nimănui?

— Am... am crezut că se va râde de mine.

Instantaneu, tânărul își amintise de o recentă discuție cu Trevelyan. Cu foarte multă precauție, ca și cum ar fi fost ceva care circula la mare distanță, în colțurile cele mai îndepărtate ale minții sale, George menționase posibilitatea de a învăța un subiect, acumulând în minte fragmente ale acestuia. Trevelyan hohotise: „În curând, o să-ți tăbăcești singur pielea pentru pantofi și-o să-ți țeși cămășile." Atunci, George fusese fericit că păstrase secretul.

Afundat în gânduri, cu o mină ursuză, Antonelli muta de colo-colo bucățile de peliculă pe care le examinase la intrarea tânărului. În cele din urmă, rostise:

— Să-ncepem analiza. În felul ăsta, nu ajung nicăieri.

Electrozii fuseseră lipiți de tâmplele lui George. Apoi, se auzise bâzâitul. Din nou, George fusese străbătut de o amintire foarte vie a momentului petrecut în urmă cu zece ani.

Își simțea palmele asudate și inima îi bubuia. N-ar fi trebuit să-i pomenească lui Antonelli despre lecturile sale secrete. De vină era numai vanitatea sa blestemată. Dorise să arate cât de întreprinzător era, cât de plin de inițiativă. În loc de așa ceva, se dovedise superstițios și ignorant și trezise ostilitatea celuilalt. Era sigur că bărbatul îl detesta pentru că încerca să se dovedească atât de inteligent.

Iar acum ajunsese într-o asemenea stare de nervozitate încât era sigur că analizorul n-avea să arate nimic bun.

Nu-și dăduse seama când anume îi fuseseră îndepărtați electrozii. Imaginea lui Antonelli privindu-l gânditor îl adusese la realitate și atunci observase că totul se terminase; nu mai avea electrozii. Cu un efort supraomenesc, redevenise stăpân pe sine. Aproape că renunțase la ambiția de a deveni Programator. În numai zece minute, aceasta pierise aproape de tot.

— Răspunsul este deci „nu"? întrebase el posac.

— Răspunsul la ce anume?

— Dacă voi fi Programator.

Antonelli își frecase rădăcina nasului și vorbise:

— Ia-ți hainele și prezintă-te la camera 15-C. Fișa te va aștepta acolo. Tot acolo va fi și raportul meu.

— Am fost deja Educat? exclamase surprins George. Crezusem că asta-i doar pentru ca să...

Antonelli rămăsese cu ochii asupra mesei.

— Ți se va explica totul. Fă așa cum ți-am spus.

George încercase un sentiment apropiat panicii. Despre ce era vorba, de nu-i putea spune? Că nu era bun decât ca Muncitor? Că avea să fie pregătit pentru asta?

Brusc, fusese convins de acest lucru și avusese nevoie de toată stăpânirea de sine ca să nu răcnească.

Se înapoiase împleticindu-se în sala de așteptare. Trevelyan nu se mai găsea acolo, un aspect pentru care ar fi fost recunscător, dacă ar mai fi reușit să remarce ceva din cele ce-l înconjurau. De fapt, nu mai rămăsese aproape nimeni, iar puținii care păreau că ar fi fost gata să-l asalteze cu întrebări erau prea preocupați de apariția ultimelor nume pe panou, ca să-i observe privirea încrâncenată, arzătoare, de furie și ură pe care le-o azvârlise.

Ce drept aveau *ei* să fie tehnicieni, iar el doar Muncitor? Muncitor! Era *sigur* de asta!

***

Fusese condus de un bărbat în uniformă roșie pe coridoarele aglomerate, cu uși înșiruite pe unul din pereți, înaintea cărora se aflau grupuri de tineri – aici doi, dincolo cinci; Mecanici de Motoare, Ingineri de Construcții, Agronomi... Existau sute de Profesiuni autorizate și majoritatea aveau să fie oricum reprezentate în acest orășel.

În clipa aceea, îi ura pe toți: Statisticieni, Contabili, castele superioare și cele inferioare. Îi ura, deoarece ei dețineau acum cunoașterea lor îngâmfată, își știau soarta, în vreme ce el, stors și vlăguit, trebuia să înfrunte o altă oficialitate.

Ajunsese la 15-C, fusese condus înăuntru și lăsat în odaia pustie. Pentru o clipă, încrederea îi revenise. Dacă ar fi fost camera Muncitorilor, înăuntru ar fi trebuit să se afle zeci de tineri.

O ușă culisă de partea cealaltă a unei tejghele aflate la înălțimea pieptului și prin ea apăruse un bătrân cu părul alb. Surâsese, arătându-și dinții perfecți, evident artificiali, deși chipul roșcovan nu prezenta riduri, iar glasul îi sunase sonor.

— Bună seara, George, rostise el. Văd că de data asta sectorul nostru n-are decât unul.

— Decât unul? repetase George, fără să înțeleagă.

— Bineînțeles, pe întregul Pământ există câteva mii ca tine. Nu ești singurul.

Tânărul se simțise cuprins de exasperare.

— Nu înțeleg, domnule, spusese el. Care-i clasificarea mea? Ce se-ntâmplă?

— Ușurel, fiule. Se poate întâmpla oricui.

Întinsese mâna și George i-o strânsese reflex. Era caldă și fermă.

— Ia loc, fiule. Mă numesc Sam Ellenford.

George încuviințase din cap nerăbdător.

— Aș dori să știu ce se-ntâmplă, domnule.

— Sigur că da. În primul rând, nu poți fi Programator. Cred c-ai ghicit asta.

— Da, am ghicit, aprobase amar tânărul. Atunci, ce voi fi?

— Asta-i partea mai dificil de explicat. – Ellenford tăcuse câteva clipe, după care pronunțase cu încetineală deliberată: Nimic.

— *Poftim*!?

— Nimic!

— Ce-nseamnă asta? De ce nu-mi puteți atribui o profesiune?

— În privința asta, n-avem, de ales. Structura minții tale o decide.

Tânărul se îngălbenise și ochii i se bulbucaseră.

— E ceva-n neregulă cu mintea mea?

— Doar *ceva*. Cât despre clasificările profesionale, cred c-ai putea spune că există o neregulă.

— Ce anume?

Ellenford ridicase din umeri.

— George, sunt sigur că tu cunoști felul în care Pământul își desfășoară programul Educațional. Practic, orice om poate absorbi orice domeniu de cunoștințe – totuși, fiecare configurație cerebrală individuală este mai adecvată receptării anumitor tipuri de cunoștințe. Noi încercăm să asociem mintea și cunoștințele pe cât de bine putem, în limitele locurilor aprobate pentru fiecare profesiune.

— Da, încuviințase George, știu toate astea.

— Din când în când, dăm peste câte un tânăr a cărui minte nu este adecvată primirii nici unui tip de cunoștințe impuse.

— Vreți să spuneți că nu poate fi Educat?

— Exact.

— Dar... asta-i o aberație. Sunt inteligent. Pot înțelege...

Privise neajutorat prin odaie, parcă încercând să găsească o modalitate de a dovedi că deținea un creier în stare de funcționare.

— Te rog, nu mă-nțelege greșit, rostise grav Ellenford. *Ești* inteligent. În privința asta nu există nici urmă de îndoială. Mai mult decât atât, ai o inteligență superioară mediei. Din nefericire, asta n-are nici o legătură cu întrebarea dacă minții ar trebui să i se îngăduie sau nu să accepte impunerea cunoștințelor. De fapt, aproape întotdeauna, aici vin persoane inteligente.

— Vreți să spuneți că nu voi fi nici măcar Muncitor? bolborosise George. (Brusc, până și așa ceva ar fi părut mai bun decât necunoscutul care-l aștepta.) Ce trebuie știut ca să devii Muncitor?

— Nu-i subestima pe muncitori, tinere. Există zeci de subclasificări, și fiecare are propriul ei corpus de cunoștințe destul de detaliate. Crezi că nu poate fi vorba despre știință în ridicarea corespunzătoare a unei greutăți? În plus, pentru Muncitori nu trebuie să selectăm doar mințile adecvate, ci și corpuri pe măsură. Tu nu ești un tip care să reziste mult ca Muncitor.

Conștient de fizicul lui mai degrabă firav, tânărul rostise:

— Dar n-am auzit niciodată de cineva care să n-aibă o profesiune.

— Nu sunt prea mulți, recunoscuse Ellenford, iar noi îi protejăm.

— Îi protejați?

George simțise cum confuzia și teama sporeau în el.

— Tu ești un protejat al planetei. Din momentul când ai pătruns pe ușa aceea, ești în jurisdicția noastră, zâmbise bătrânul.

Fusese un zâmbet afectuos, dar lui George i se păruse zâmbetul unui proprietar; zâmbetul unui adult față de un copil neajutorat.

— Vreți să spuneți c-o să mă închideți undeva?

— Bineînțeles că nu. Pur și simplu, vei fi alături de alții aidoma ție.

Aidoma ție. Cuvintele detunaseră cumva în urechile tânărului.

— Ai nevoie de un tratament special, urmase Ellenford. Ne vom îngriji de tine.

Spre groaza sa, George izbucnise în plâns. Ellenford se îndreptase spre colțul opus al încăperii și se întorsese cu spatele, parcă pierdut în gânduri.

George se luptase să-și reducă hohotele deznădăjduite la nivelul unor suspine, apoi să le înăbușe și pe acelea. Se gândise la tatăl și la mama lui, la prieteni, la Trevelyan, la propria sa rușine...

— Am învățat să citesc, rostise el pe un ton de revoltă.

— Asta o poate face oricine are mintea întreagă. Până acum, n-am găsit excepții. În etapa respectivă, descoperim eventualele... excepții. Iar când ai învățat să citești, George, ne-a atras atenția tiparul tău mental. Anumite particularități au fost raportate încă de pe atunci de cel care te-a avut în grijă.

— Nu puteți încerca să mă Educați? Nici măcar n-ați încercat... Sunt gata să-mi asum riscul.

— Legea ne interzice s-o facem. Totuși, n-o să fie rău. Vom explica problema familiei tale, astfel încât să nu se simtă umiliți. Acolo unde vei fi dus, vei beneficia de anumite privilegii. Îți vom da cărți și veți putea învăța orice dorești.

— Cunoștințe acumulate de unul singur, rosti George amar. Bucată cu bucată. După aceea, înainte de a muri, voi ști destule ca să fiu un Furier-Ucenic, Divizia Aprovizionare cu Agrafe de Hârtie.

— Cu toate astea, înțeleg că ai studiat deja cărți...

George încremenise. Brusca înțelegere a situației îl lovise ca un trăznet.

— Asta-i...

— Poftim?

— Individul ăla, Antonelli. M-a lucrat pe la spate!

— Nu, George. Te-nșeli profund.

— Să nu-mi spuneți mie asta! – George era cuprins de un acces de furie. – Nemernicul ăla mi-a făcut-o, deoarece credea că eram prea deștept pentru el. Am citit cărți și am încercat să capăt un atu pentru Programare. Perfect, ce doriți ca să rezolvăm situația? Bani? N-o să-i căpătați. Am plecat de-aici și când voi face public...

Începuse să răcnească.

Ellenford clătinase din cap și atinsese un buton.

Doi bărbați intraseră neauziți în odaie, de o parte și de cealaltă a lui George. Îi fixaseră brațele pe lângă corp. Unul dintre ei lipise o seringă pneumatică de interiorul cotului tânărului; tranchilizantul îi pătrunsese în venă și avusese un efect aproape instantaneu.

Zbieretele sale încetaseră și capul îi căzuse în piept. Genunchii i se înmuiaseră și doar bărbații care-l țineau de sub umeri îl menținură în poziție verticală în timp ce dormea.

***

Se îngrijiseră de George așa cum promiseseră; fuseseră amabili cu el și, fără excepție, grijulii – cam așa, se gândise George, cum el însuși s-ar fi purtat cu un pisicuț bolnav de care s-ar fi atașat.

Îi spuseseră că ar trebui să se scoale și să dovedească interes față de viață; după aceea, îi spuseseră că majoritatea celor care veniseră acolo avuseseră la început aceeași atitudine de disperare pe care, finalmente, o părăsiseră.

El nici măcar nu-i ascultase.

Ellenford însuși îl vizitase pentru a-i spune că părinții lui fuseseră informați că el plecase într-o misiune specială.

— Ei știu...? murmurase George.

— Nu le-am oferit nici un detaliu, îl liniștise Ellenford.

La început, George refuzase să mănânce. Îl hrăniseră intravenos. Îi ascunseseră obiectele ascuțite și-l menținuseră sub supraveghere. Hali Omani îi devenise coleg de cameră și calmul său avusese un efect liniștitor.

Într-o bună zi, pur și simplu disperat de plictiseală, George ceruse o carte. Omani, care citea aproape nonstop, ridicase ochii, surâzând larg. George fusese cât pe aici să renunțe la solicitare decât să le ofere satisfacție, după care își spusese: „Ce-mi pasă mie?“

Nu specificase ce carte dorea și Omani îi adusese una despre chimie. Avea litere mari, cuvinte scurte și multe ilustrații. Era pentru adolescenți. George azvârlise cu ea de perete.

Asta avea să rămână toată viața! Un adolescent. De-a pururi pre-Educat, necesitând cărți speciale. Rămăsese în pat clocotind de furie, fixând tavanul; după o oră, se ridicase morocănos, luase cartea și începuse să citească.

***

O terminase într-o săptămână, după care ceruse alta.

— Pot s-o iau pe prima? întrebase Omani.

George se încruntase. În carte existaseră lucruri pe care nu le înțelesese, totuși nu era chiar atât de pierdut în fața rușinii ca s-o recunoască.

— Dacă mă gândesc mai bine, continuase Omani, ar fi util s-o păstrezi. Cărțile trebuie citite și recitite.

În aceeași zi, tânărul cedase finalmente în fața insistențelor colegului de cameră de a vizita locul în care se afla. Îl urmase fără chef pe nigerian și cercetase împrejurimile cu priviri iuți, ostile.

În tot cazul, nu era vorba despre o închisoare. Nu existau pereți, uși încuiate sau paznici. În același timp, totuși, era o închisoare, deoarece deținuții nu aveau unde să se ducă.

Într-un fel, îl liniștea să vadă acolo alte câteva zeci de persoane aidoma lui. Fusese teribil să creadă că el era singurul om din lume atât de... handicapat.

— De fapt, câți indivizi se găsesc aici? mormăise el.

— Două sute cinci, dar nu-i singurul loc de felul ăsta din lume. Există câteva mii.

Oamenii ridicau ochii și-l priveau, oriunde ar fi intrat: în sala de sport, pe terenurile de tenis, în bibliotecă (în viața lui nu-și imaginase că puteau exista atâtea cărți; erau stivuite pe rafturi lungi). Îl priveau curioși, iar el le întorcea privirile cu mânie. Cel puțin, *ei* nu-i erau cu nimic superiori; nu aveau nici un motiv de a-l privi ca pe un specimen straniu.

Cei mai mulți dintre ei păreau să aibă în jur de douăzeci de ani.

— Ce se-ntâmplă cu cei bătrâni? întrebase brusc George.

— Locul acesta este specializat în tineri, răspunsese Omani. După aceea, parcă recunoscând în spusele celuilalt o implicație pe care o omisese anterior, clătinase grav din cap și adăugase: Ei nu sunt îndepărtați, dacă la asta te referi. Există alte Cămine pentru bătrâni.

— Cui îi pasă? mormăise George, care simțise că părea prea interesat și în pericol de a ceda.

— Poate că ție. Pe măsură ce vei îmbătrâni, vei ajunge tu însuți într-un Cămin cu ocupanți de ambele sexe.

— Și femei? întrebase oarecum surprins George.

— Bineînțeles. Credeai că femeile sunt imune la așa ceva?

George se gândise la acel aspect cu mai mult interes și mai multă surescitare decât simțise pentru ceva încă dinaintea zilei când... Își îndepărtase celălalt gând.

Omani se oprise în pragul unei camere în care se aflau televizoare cu circuit închis și calculatoare. În fața monitoarelor se găseau cinci-șase persoane.

— Aceasta este o clasă, spusese el.

— Ce-nseamnă asta?

— Un loc în care sunt educați tinerii de aici. Desigur, adăugase repede, nu în modul obișnuit.

— Vrei să spui că primesc informațiile bucată cu bucată?

— Exact. În vechime, așa se proceda cu toți elevii.

Asta îi repetaseră întruna de când intrase în Cămin – și ce dacă? Să presupunem că existase o epocă în istoria umanității când nu se cunoscuse cuptorul cu microunde. Însemna asta că George trebuia să fie satisfăcut că se hrănea cu carne crudă, într-o lume unde toți o mâncau gătită?

— De ce doresc ei să se conformeze educației tip bucată cu bucată?

— În primul rând, ca să-și umple timpul și în al doilea rând, fiindcă sunt curioși.

— La ce-i ajută?

— Îi face mai fericiți.

George se gândise la ideea aceea peste noapte.

A doua zi, i se adresase direct lui Omani:

— Mă poți băga într-o clasă unde să găsesc ceva despre programare?

— Cum să nu!

***

Procesul era lent și el îl disprețuia. De ce trebuia ca un lucru să fie explicat o dată și încă o dată? De ce trebuia să citească și să recitească o pagină, iar apoi să se holbeze la o relație matematică, fără s-o priceapă instantaneu? Alții nu aveau nevoie să procedeze așa.

Abandonase în câteva rânduri. O dată, refuzase să participe la cursuri vreme de o săptămână.

Totuși, revenise cu regularitate. Persoana care conducea cursul, care distribuia materialele de lectură, dirija demonstrațiile TV și explica pasajele și conceptele dificile, nu făcea niciodată comentarii pe tema lor.

În cele din urmă, George căpătase o sarcină regulată în grădină, pe lângă participarea la diversele corvezi legate de bucătărie și curățenie. Activitățile respective îi fuseseră prezentate ca fiind un avantaj, dar el nu se lăsase păcălit. Căminul putea să fi fost mai automatizat, însă tinerii erau în mod deliberat folosiți la munci, pentru a li se transmite iluzia de ocupație meritorie, de utilitate. George nu căzuse în capcana respectivă.

Erau chiar remunerați cu mici sume de bani, cu care puteau cumpăra obiecte de lux sau pe care le puteau economisi, în vederea unei folosințe iluzorii în decursul unei bătrâneți iluzorii. George își păstra banii într-un borcan fără capac, pe un raft, în dulap. Habar n-avea cât strânsese și, de altfel, nici nu-i păsa.

Nu-și făcuse nici un prieten adevărat, deși ajunsese la faza în care se acomodase cu programul regulat. Încetase chiar (sau aproape încetase) să mediteze la nedreptatea care-l plasase acolo. Treceau săptămâni întregi fără să-l mai viseze pe Antonelli, nasul său borcănat și pielea flască a gâtului, rânjetul cu care-l împingea într-un nisip mișcător și-l apăsa acolo... până ce se trezea zbierând, cu Omani aplecat îngrijorat deasupra lui.

***

Într-o zi de februarie, când afară ningea, Omani i se adresase:

— Te adaptezi în mod extraordinar.

Asta se întâmplase în februarie, mai exact în ziua de 13 februarie, a nouăsprezecea lui aniversare. Veniseră apoi martie, aprilie și, o dată cu apropierea lui mai, George înțelesese că nu se adaptase deloc.

Anterioara lună mai trecuse neobservată, în vreme ce George continuase să zacă în pat, posac și lipsit de ambiții. Acum însă avea să fie altfel.

Se știa că pe întregul Pământ aveau să se desfășoare Olimpiadele și că tinerii vor concura, punându-și la bătaie capacitățile în lupta pentru un loc pe altă planetă. Avea să fie o atmosferă de sărbătoare, plină de surescitare, știri-bombă, agenți de recrutare de pe planete situate unde nici cu gândul nu te duceai, plus gloria victoriei sau consolările înfrângerii.

Câte scrieri de ficțiune se refereau la aceste aspecte... ce parte importantă a ațâțării sale din copilărie fusese impusă de urmărirea anuală a evenimentelor Olimpiadelor... câte din propriile sale planuri...

George Platen nu-și putea ascunde dorul din glas. Era prea mult!

— Mâine este prima zi a lunii mai, rosti el. Olimpiada!

Iar asta conduse la prima lui ceartă cu Omani și la amara enunțare de către nigerian a denumirii exacte a instituției în care se aflau.

Omani îl fixă cu privirea pe George și rosti apăsat:

— Un Cămin pentru debilii mental.

***

George se înroși la față. Debili mental!

Respinse noțiunea cu disperare.

— Plec, vorbi el cu glas inexpresiv.

Vorbise mânat de un impuls. Nivelul conștient al minții sale o află primul, după ce auzi cuvântul.

— Poftim? ridică ochii Omani din cartea la care revenise.

Acum, George știa ce spunea. Izbucni cu furie:

— Plec!

— E ridicol. Stai jos, George, și calmează-te!

— În nici un caz! Îți spun că eu mă aflu aici ca urmare a unei înscenări. Antonelli ăla m-a displăcut de la început. Este sensul puterii pe care-l au birocrații ăștia mărunți. Dacă li te împotrivești, te desființează pur și simplu cu o trăsătură de stilou pe o fișă.

— Iar ai revenit la teoria asta?

— Și n-o s-o abandonez până nu se rezolvă situația. O s-ajung cumva la Antonelli și-o să-l silesc să recunoască adevărul.

George gâfâia și se simțea înfierbântat. Luna Olimpiadei sosise și n-o putea lăsa să treacă. Dacă ar fi făcut-o, ar fi însemnat predarea lui finală și recunoașterea definitivă a înfrângerii.

Omani își trecu picioarele peste marginea patului și se sculă. Era înalt de aproape doi metri, iar expresia de pe chipul lui îi conferea aspectul unui Saint Bernard îngrijorat. Cuprinse cu brațul umerii colegului de cameră.

— Dacă te-am jignit cu ceva...

George îi îndepărtă brațul.

— Tu ai spus ceea ce crezi că-i adevărul, iar eu voi dovedi că nu-i adevărul – atât și nimic mai mult. De ce să nu pot pleca? Ușa-i deschisă. Nu există încuietori. Nimeni n-a zis vreodată că n-aș putea pleca. Pur și simplu, o să ies pe ușă.

— Perfect, dar unde te vei duce?

— La aeroportul cel mai apropiat, apoi la cel mai apropiat centru Olimpic. Am bani.

Înhăță borcanul deschis care conținea economiile sale. Câteva monede se rostogoliră zornăind pe podea.

— Ăștia o să-ți ajungă cel mult o săptămână. După aceea, ce vei face?

— Până atunci, o să-mi aranjez ceva.

— Eu cred c-o să te-ntorci aici cu coada între picioare, vorbi deschis Omani, și, cu progresele pe care le-ai făcut, o s-o iei de la început. Ești nebun, George!

— Mai devreme, ai folosit expresia „debil mental".

— Ei bine, îmi pare rău c-am folosit-o. Vrei, te rog, să rămâi?

— Ai de gând să-ncerci să mă oprești?

Omani strânse buzele sale cărnoase.

— Nu, cred că nu. La urma urmelor, este problema ta. Dacă singurul fel în care poți învăța ceva este să te iei la trântă cu viața și să revii plin de vânătăi – dă-i drumul! Haide, dă-i drumul!

George se afla acum în pragul ușii, privind peste umăr.

— Plec. – Se întoarse pentru a-și lua trusa personală. – Sper că nu obiectezi, dacă-mi iau câteva lucrușoare ce-mi aparțin.

Omani ridică din umeri. Revenise în pat și citea, indiferent.

George mai întârzie lângă ușă, dar nigerianul nu înălță privirea. Strângând din dinți, tânărul se răsuci și porni grăbit pe coridorul pustiu, ieșind în curtea exterioară, unde noaptea începuse să coboare.

***

Se așteptase să fie oprit înainte de părăsi curtea, dar nu se întâmplase așa. Se oprise la un local nonstop, pentru a solicita îndrumări către cel mai apropiat aeroport, și se așteptase ca proprietarul să anunțe poliția. Nu se întâmplase așa. Comandase un taxi care să-l ducă la aeroport, iar șoferul nu-i pusese nici o întrebare.

Cu toate acestea, nu simțise nici o ușurare. Sosise la aeroport cu inima strânsă. Nu-și dăduse seama cum va fi lumea exterioară. Era înconjurat de profesioniști autorizați. Proprietarul localului avusese numele înscris pe o plăcuță de plastic deasupra casei de bani. Cutare și cutare, Bucătar Autorizat. Taximetristul avusese licența afișată: Șofer Autorizat. George realizase sărăcia propriului său nume și se simțise cumva dezgolit; ba, mai rău, se simțise jupuit. Nimeni nu-l luase însă la întrebări. Nimeni nu-l privise cu suspiciune și nici nu-i ceruse dovada clasificării profesionale.

„Cine și-ar fi putut imagina că există oameni lipsiți de așa ceva?" se întrebă cu amărăciune tânărul.

Cumpără un bilet spre San Francisco, la cursa de la ora trei noaptea. Până dimineață, nici un alt avion nu decola spre un centru Olimpic mare, iar el dorea să întârzie cât mai puțin cu putință. După aceea, stătu ghemuit în sala de așteptare, așteptând să-și facă apariția polițiștii. Aceștia nu sosiră.

Sosi în San Francisco înainte de amiază și vacarmul citadin îl lovi ca un baros. Era orașul cel mai mare pe care-l văzuse vreodată, pe lângă faptul că, timp de un an și jumătate, George fusese obișnuit cu liniștea din Cămin.

Mai rău încă, era luna Olimpiadei. George aproape că uită de propria sa situație periculoasă, înțelegând brusc că Olimpiadei i se datora mare parte din hărmălaie, ațâțare și confuzie.

Birouri de informații Olimpice se aflau în aeroport, pentru uzul călătorilor, iar în jurul fiecăruia se strânseseră grupuri mari de curioși. Fiecare profesiune majoră avea biroul ei, unde se ofereau informații privind localizarea sălii unde urmau să se țină întrecerile din ziua respectivă, date despre concurenți, precum și eventuala planetă exterră care sponsoriza evenimentul.

Totul era perfect pus la punct. George citise adesea descrieri ale Olimpiadelor, urmărise concursuri la televizor, ba chiar asistase la o Olimpiadă minoră la categoria Măcelar Autorizat, găzduită de așezarea lui natală. Chiar și aceea, care nu avusese nici o implicare galactică (evident, la ea nu asistase nici un exterr), stârnise destulă agitație.

Agitația se datorase pe de o parte competiției în sine, pe de altă parte fiorului de patriotism local – exista un concurent local care trebuia să fie încurajat, deși poate că prea puțini îl cunoșteau –, dar, desigur, un rol important îl jucaseră pariurile. Cele din urmă nu puteau fi oprite.

George constată că-i venea greu să se apropie de un birou de informații. Se pomeni examinându-i cu alți ochi pe privitorii care se înghesuiau nerăbdători în fața avizierelor.

Trebuia să fi existat o vreme când ei înșiși avuseseră vârsta înscrierii în competiție. *Ei* ce făcuseră? Nimic!

Dacă ar fi câștigat, s-ar fi găsit undeva prin galaxie, nu aici, încătușați de Pământ. Probabil că profesiunile lor îi desemnaseră din capul locului ca viitori pământeni; sau ei înșiși făcuseră acest lucru prin ineficiență.

Acum, toți acești ratați se înghesuiau și speculau cu privire la șansele noilor tineri. Corbii!

Pe de altă parte, cât și-ar fi dorit să speculeze asupra șanselor lui de reușită...

Trecu pe lângă șirul de birouri de informații, oprindu-se doar pentru răstimpuri la periferiile unor grupuri ce se îmbulzeau acolo. Luase micul dejun la bordul avionului și nu-i era foame, dar se simțea puțin speriat. Se afla într-o metropolă vastă, în timpul confuziei de la începutul Olimpiadei, iar amănuntul acesta constituia un bilet de liberă trecere. Orașul era plin de străini și nimeni nu l-ar fi luat la întrebări pe George. Nimănui nu i-ar fi păsat de el.

Nimănui n-avea să-i pese. Nici măcar Căminului, se gândi tânărul cu amărăciune. Îl îngrijeau ca pe un pisoi bolnav, dar dacă un pisoi bolnav fuge de sub îngrijire, ghinionul lui – ce poți face?

Iar acum, o dată ajuns în San Francisco, ce urma să facă? Mintea lui parcă refuza să gândească. Să caute pe cineva? Pe cine? Cum? Unde avea să locuiască? Banii ce-i rămăseseră păreau jalnic de puțini.

Îl încercă primul gând rușinos de întoarcere. S-ar fi putut adresa poliției... Scutură violent din cap, parcă certându-se cu un adversar real.

Un cuvânt îi atrase ochiul, sclipind pe un avizier: *Metalurg*. Cu litere mai mici se continua: *neferoase*. La sfârșitul unei liste lungi de nume, alte litere înzorzonate anunțau: *sponsorizat de Novia*.

Vederea anunțului îi deșteptă amintirea dureroasă a discuției cu Trevelyan – fusese atât de sigur că va fi Programator, atât de sigur că un Programator era superior unui metalurg, atât de sigur că urma calea cea bună, atât de sigur că era inteligent...

Atât de inteligent încât trebuise să se laude în fața meschinului și răzbunătorului de Antonelli. Fusese atât de sigur pe sine în clipa aceea, când îi apăruse numele pe panou și-l lăsase pe Trevelyan cel agitat, atât de încântat de sine...

George icni brusc – un sunet incoerent, scurt și ascuțit. Cineva se răsuci să-l privească, după care își continuă drumul grăbit. Oamenii treceau zoriți pe lângă el, împingându-l într-o parte și în alta. El rămăsese privind avizierul cu gura căscată.

Cumva, parcă panoul acela îi răspunsese gândului. Se concentrase atât de puternic asupra lui „Trevelyan" încât, pentru o clipă, i se păruse că avizierul îi răspunsese cu același nume.

Însă acolo, sus, *exista* un Trevelyan. Mai exact, *Armand* Trevelyan (detestatul prenume al „Bursucului" vizibil acum în litere luminoase, pentru toată lumea) și orașul natal binecunoscut. În plus, Trev dorise Novia, țintise spre Novia, insistase asupra Noviei... iar întrecerea era sponsorizată de Novia.

Nu putea fi altul decât Trev, vechiul său prieten. Aproape automat, George înregistră instrucțiunile de ajungere la sala de concurs și se așeză la rând pentru un taxi.

După aceea, își permise să se gândească: Trev reușise! Dorise să ajungă Metalurg și reușise!

Fu străbătut de un fior și se simți mai singur decât oricând.

***

În fața sălii, un șir de oameni aștepta să intre. Se părea că Olimpiada de Metalurgie va fi o competiție interesantă și aprig disputată. Cel puțin așa afirma reclama luminoasă de pe cerul de deasupra sălii și așa părea să considere și mulțimea care se îmbulzea afară.

După culoarea cerului, ar fi trebuit să fie o zi ploioasă, însă San Francisco își activase ecranul protector de la Golf până la ocean. Operațiunea era costisitoare, desigur, dar toate cheltuielile erau justificate, ținând seama de confortul exterrilor. Aceștia soseau pentru Olimpiadă și nu se uitau la bani, iar pentru fiecare recrut angajat, atât guvernul terestru, cât și administrația locală primeau un comision din partea sponsorilor. Merita ca exterrii să păstreze amintirea lui San Francisco ca fiind un oraș plăcut, în care puteau să mai revină pentru a participa la Olimpiade. Edilii își cunoșteau bine meseria.

Pierdut în gânduri, George simți brusc o atingere ușoară pe omoplat, apoi un glas îl întrebă:

— Stai la rând, tinere?

Coada avansase, fără ca George să fi remarcat spațiul mare care-l despărțea acum de persoana din fața sa. Înaintă grăbit și murmură:

— Mă scuzați, domnule.

Două degete îl atinseră apoi pe cot și George întoarse capul șovăielnic.

Bărbatul dinapoia lui încuviință din cap, surâzând larg. Avea părul grizonat, iar sub sacou purta un pulover încheiat cu nasturi în față.

— N-am vrut să te jignesc, rosti el.

— Nici o supărare.

— E-n regulă atunci. (Bărbatul părea că are chef de vorbă.) Nu eram sigur dacă nu cumva stai pur și simplu aici, amestecat în coadă – ca să zic așa, din întâmplare. Crezusem că s-ar putea să fii un...

— Un ce? întrebă apăsat George.

— Un concurent, ce altceva? Pari tânăr.

George îi întoarse spatele. N-avea chef de vorbă și-l iritau indivizii băgăreți.

Apoi, îl fulgeră un gând. Oare fusese declanșată căutarea lui? Descrierea sau chiar fotografia sa erau cunoscute? Grizonatul dinapoia sa încerca, de fapt, să-i vadă chipul?

Nu văzuse nici o emisiune de știri. Întinse gâtul, căutând să vadă banda mișcătoare a principalelor știri defilând pe cupola protectoare a orașului, greu de distins pe fundalul cenușiu al cerului înnorat al după-amiezii. Zadarnic! Renunță imediat. Principalele știri n-aveau oricum să se preocupe de soarta sa. Era luna Olimpiadei și singurele noutăți interesante erau punctajele înregistrate de învingători și trofeele obținute de continente, națiuni și orașe.

Așa avea să fie săptămâni întregi, cu scoruri calculate individual și cu fiecare oraș căutând o modalitate de a ajunge într-o poziție onorabilă. Propria sa așezare se situase odată pe locul trei într-o Olimpiadă a Electricienilor – locul trei pe țară! Primăria imortalizase reușita printr-o placă memorială.

George își trase capul între umeri, înfundă mâinile în buzunare, apoi decise că în felul acela ar fi atras și mai mult atenția. Se destinse și încercă să pară nepăsător... dar nu se simți mai în siguranță. Ajunsese în holul de la intrarea sălii și nici o mână autoritară nu-i coborâse pe umăr. Pătrunse în sală și avansă cât putu de mult.

Tresări neplăcut surprins când se trezi alături de Grizonat. Își îndreptă iute ochii în altă parte și se strădui să gândească rațional. La urma urmelor, individul fusese înapoia sa la coadă.

Cu excepția unui surâs scurt și nesigur, Grizonatul nu-l băgă în seamă și, în plus, Olimpiada era pe punctul de a începe. George se ridică mai bine în scaun, încercând să vadă poziția atribuită lui Trevelyan, și pentru un moment nu-l mai interesă nimic altceva.

***

Sala era de dimensiuni mijlocii, având clasica formă ovală, cu spectatorii în cele două tribune suspendate de pe laturile lungi, concurenții fiind dispuși în rânduri perpendiculare pe acestea, în spațiul central. Mașinile fuseseră pregătite, iar panourile de afișare de deasupra fiecărui banc de lucru erau întunecate, cu excepția numărului și numelui concurenților. Aceștia se găseau la locurile lor, citind sau discutând între ei; unul își inspecta cu atenție unghiile. Evident, se considera înjositor din partea lor să fie preocupați de problema atribuită înainte de semnalul de începere.

George studie programul aflat în fanta din brațul fotoliului și găsi numele lui Trevelyan. Avea numărul doisprezece; spre nemulțumirea lui George, se găsea în celălalt capăt al sălii. Putea zări silueta concurentului 12, cu mâinile în buzunare, rezemat cu spatele de mașină, privind spectatorii ca și cum ar fi încercat să-i numere; nu izbutea însă să-i distingă chipul.

Cu toate acestea, era Trev.

George se lăsă pe spate în fotoliu. Se întrebă dacă Trev avea să se descurce bine. I se părea firesc să spere în reușita fostului prieten, dar în același timp o părticică a sufletului său se împotrivea, încărcată de ranchiună. George, lipsit de profesiune, aici, privind. Trevelyan, Metalurg Neferos Autorizat, acolo, concurând.

Se întrebă dacă Trevelyan concurase și în primul an. Unii procedau așa, dacă se simțeau foarte încrezători în sine, sau dacă se grăbeau. Exista un anumit risc. Oricât ar fi fost de eficient procesul de Educație, un an preliminar petrecut pe Pământ („pentru șlefuirea cunoștințelor“, cum se spunea) asigura un punctaj mai mare.

Dacă Trevelyan era la a doua tentativă, poate că nu se descurca prea grozav. George se simți rușinat de plăcerea pe care i-o furnizase gândul acela.

Privi în jur. Aproape toate locurile erau ocupate. Avea să fie o Olimpiadă cu grad mare de audiență, ceea ce însemna un stres suplimentar pentru concurenți, sau poate un imbold suplimentar – în funcție de fiecare individ.

„De ce se numește Olimpiadă?“ se întrebă brusc tânărul. Nu știuse niciodată. La urma urmelor, de ce pâinea se numea „pâine“?

Odată, își întrebase tatăl:

— De ce îi spune Olimpiadă, tată?

— Olimpiadă înseamnă competiție.

— Dacă eu și cu Bursucul ne luăm la bătaie, înseamnă că suntem la Olimpiadă?

— Nu, răspunsese tatăl său. Olimpiada este un tip aparte de competiție, și nu mai pune întrebări prostești! Când vei fi Educat, vei afla tot ceea ce vrei să știi.

Revenit în prezent, George oftă și se strânse și mai mult pe locul său.

„Tot ceea ce vrei să știi!“

Curios că amintirea aceea îi revenise acum cu atâta limpezime. „Când vei fi Educat.“ Nimeni nu spusese vreodată: „*Dacă* vei fi Educat.“

Acum, i se părea că dintotdeauna pusese întrebări prostești. Cumva, parcă mintea lui prevăzuse instinctiv incapacitatea de a fi Educat și întrebase în stânga și-n dreapta, ca să culeagă cât mai multe fragmente de informații.

Iar cei din Cămin îl încurajaseră să procedeze în felul acela, deoarece erau de acord cu instinctul său mental. Era unica modalitate.

Brusc, se îndreptă în fotoliu. Ce naiba făcea? Înghițea minciuna aceea? Se preda, deoarece Trevelyan se afla acum în fața lui, un Educat, concurând în Olimpiadă?

Nu era debil mental! *Nu*!

Iar răcnetul de negație din mintea sa fu însoțit de vacarmul brusc al spectatorilor care se ridicaseră în picioare.

Loja centrală a unei tribune se umplea cu persoane înveșmântate în culorile Noviei, iar cuvântul „Novia“ apăru deasupra lor pe tabela principală a sălii.

Novia era o planetă de grad A, cu populație numeroasă și o civilizație complet dezvoltată, poate cea mai avansată din galaxie. Reprezenta tipul de planetă pe care oricărui pământean i-ar fi plăcut să trăiască; sau, dacă nu putea s-o facă el, să-și vadă măcar copiii ajunși acolo. George își aminti insistența lui Trevelyan asupra Noviei... și iată că acum concura pentru posibilitatea de a-și atinge obiectivul dorit.

Luminile se stinseră pe pereți și deasupra spectatorilor, rămânând aprinse numai în centrul sălii, acolo unde concurenții așteptau.

George se strădui din nou să-l distingă pe Trevelyan, dar zadarnic.

Glasul crainicului răsună limpede și melodios:

— Distinși sponsori novieni, doamnelor și domnilor! Olimpiada Metalurgiștilor Neferoși este pe punctul de a începe. Concurenții sunt...

Începu după aceea să citească lista existentă și în program. Nume... Localitate natală... Ani de Educație... Fiecare nume era primit cu aclamații, iar cele din San Francisco fură mult mai ovaționate. Când se ajunse la numele lui Trevelyan, George fu surprins să se trezească răcnind și fluturând nebunește din brațe. Bărbatul grizonat de alături îl surprinse însă și mai mult, deoarece reacționă la fel de zgomotos.

Fără să vrea, George se holbă uluit la el, iar acesta se aplecă și-i spuse:

— Nu există nici un concurent din orașul meu, așa c-o să țin cu al tău. Îți este cunoscut?

— Nu, bătu în retragere tânărul.

— Am observat că privești în direcția aceea. Vrei să-ți împrumut binoclul meu?

— Nu, mulțumesc.

De ce nu-și vedea bătrânul de treburile lui?

Crainicul continuă cu alte detalii oficiale legate de numărul atribuit competiției, metoda de cronometrare, punctajul și altele similare. În cele din urmă se apropie de miezul problemei și toți spectatorii tăcură atenți.

— Fiecare concurent va primi un eșantion dintr-un aliaj neferos de compoziție chimică necunoscută. Concurenții vor trebui să analizeze eșantionul, oferind procentele corecte până la a patra zecimală. În acest scop, toți vor utiliza un microspectrograf Beeman, model FX-2, care, în clipa de față nu funcționează, fiind defect.

Spectatorii murmurară apreciativ.

— Fiecare concurent va trebui mai întâi să-și repare aparatul, beneficiind pentru aceasta de unelte și de piese de rezervă. Este posibil ca piesa necesară să nu existe printre cele oferite, caz în care ea va trebui solicitată. Într-un asemenea caz, timpii respectivi vor fi scăzuți din cel final. Concurenții sunt gata?

Panoul de deasupra concurentului 5 afișă un semnal roșu, care pâlpâi insistent. Concurentul dispăru în fugă din sală și reveni peste câteva minute. Spectatorii hohotiră bine dispuși.

— Concurenții sunt gata?

Panourile rămaseră neschimbate.

— Există nelămuriri?

Nici o reacție.

— Puteți începe.

***

Desigur, nimeni din audiență nu avea cum preciza în ce fel evolua un concurent sau altul, cu excepția notațiilor ce apăreau pe tabela de afișaj. Asta însă nu conta. Exceptându-i pe eventualii Metalurgi Autorizați aflați în public, oricum nimeni nu pricepea aspectele profesionale ale concursului. Important era cine câștiga, cine se situa pe locul doi și cine termina al treilea. Pentru cei care pariaseră (activitate ilegală, dar imposibil de stopat), altceva nu prezenta interes.

George privi la fel de concentrat ca și cei din jurul său, uitându-se de la un concurent la altul; unul demontase capacul microspectrografului, folosindu-se expert de un instrument micuț, altul examina cadranul aparatului, un al treilea instala eșantionul în micromenghină, iar un al patrulea regla un vernier cu mișcări atât de fine încât părea că nici nu se clintește.

Trevelyan era la fel de absorbit ca și ceilalți. George nu-și putea da seama cum se descurca.

Panoul de afișaj de deasupra concurentului 17 se aprinse: „Focalizator dereglat."

Spectatorii aclamară zgomotos.

Desigur, concurentul 17 putea să aibă dreptate, ori să fi greșit. În al doilea caz, ulterior avea să fie nevoit să-și corijeze diagnosticul și astfel să piardă timp. Sau putea să nu-l corecteze deloc și să nu-și poată termina analiza sau, mai rău, să termine cu o analiză complet greșită.

Nu conta. Deocamdată, spectatorii aclamau.

Se aprinseră și alte afișaje. George îl aștepta pe numărul 12. În cele din urmă, panoul respectiv anunță: „Menghină descentrată, necesită alt inel de fixare.“

Un organizator alergă spre el cu piesa respectivă. Dacă Trevelyan greșise, însemna o întârziere inutilă, iar timpul pierdut cu aducerea piesei nu era scăzut din cel total. George se pomeni ținându-și răsuflarea.

Pe panoul 17, rezultatele începuseră să se afișeze cu litere și cifre sclipitoare: aluminiu, 41,2649; magneziu, 22,1914; cupru, 10,1001.

Și pe alte panouri apăreau rezultate.

Spectatorii erau în delir.

George se întrebă cum puteau lucra concurenții în vacarmul acela, apoi se gândi că poate așa era mai bine. Un tehnician de clasă trebuia să-și dea măsura capacităților în condiții de stres.

Concurentul 17 se ridică de la locul lui, iar panoul său căpătă o bordură roșie, anunțând încheierea analizei. Concurentul 4 sfârși la numai două secunde după el. Apoi altul, și altul.

Trevelyan continua să lucreze; încă nu analizase compușii minori ai eșantionului său. Când aproape toți concurenții terminară, se ridică și el. Ultimul sfârși numărul 5, în aplauzele ironice ale audienței.

Întrecerea nu se terminase. Desigur, validările oficiale abia se desfășurau. Timpul total al fiecărui concurent constituia un factor, însă la fel de importantă era și acuratețea rezultatelor. În plus, nu toate diagnosticările fuseseră la fel de dificile. În evaluarea finală trebuiau cântăriți o duzină de factori.

În cele din urmă, glasul crainicului anunță:

— Câștigător, cu timpul de patru minute și douăsprezece secunde, diagnostic corect, analiză corectă, concurentul cu numărul... *șaptesprezece*, Henry Anton Schmidt din...

Ceea ce urmă fu acoperit de ovații. Pe locul doi se clasă numărul 8, iar pe trei numărul 4, al cărui timp excelent fusese compromis de o eroare în determinarea procentajului de niobiu. Numărul 12 nu fu nici măcar menționat.

George își croi drum prin mulțime, spre ușa de la Vestiarul Concurenților, în fața căreia se adunase o masă de oameni. Rude care plângeau de fericire sau de supărare, în funcție de caz, reporteri pregătiți să-i intervieveze pe laureați ori pe reprezentanții orașelor lor, vânători de autografe, agenți de publicitate și spectatori pur și simplu curioși. De asemenea, erau și multe fete, care sperau să poată atrage atenția câștigătorilor, aproape sigur aflați în drum spre Novia, sau poate a unui învins care avea nevoie de consolare și deținea și banii care să i-o permită.

George rămase locului. Nu zări nici un chip cunoscut. Întrucât San Francisco era atât de departe de casă, părea aproape sigur că nu avea să întâlnească rude de-ale lui Trev.

Concurenții apărură, surâzând fără vlagă, încuviințând din capete înaintea strigătelor cu care erau întâmpinați. Polițiștii formară un culoar printre spectatori. Fiecare premiant atrăgea după el o porțiune a mulțimii, aidoma unui magnet care se deplasează pe o masă acoperită cu pilitură de fier.

Când ieși Trevelyan, nu mai rămăsese aproape nimeni. Cumva, George simți că fostul său prieten întârziase în mod deliberat să-și facă apariția tocmai pentru a nu da ochii cu publicul. Între buzele strânse îi atârna o țigară și, păstrând ochii plecați, porni repede spre ieșirea din sală.

Era prima legătură reală cu lumea din care provenise, pe care George o avea după un an și jumătate, ce i se păruse că durase cât un deceniu și jumătate. Fu aproape surprins că Trevelyan nu îmbătrânise, că era același Trev pe care-l zărise ultima dată.

Se repezi după el cu un gest aproape reflex.

— *Trev!*

Trevelyan se răsuci surprins. Se holbă la George, apoi brațul i se întinse către acesta.

— George Platen, *să fiu* al dra...

Expresia de plăcere de pe chip îi dispăru însă aproape instantaneu. Mâna îi căzu înainte ca George să aibă posibilitatea s-o strângă.

— Ai fost acolo? indică el spre sală cu un gest scurt din cap.

— Da.

— Ca să mă vezi?

— Da.

— Nu m-am descurcat prea grozav, este?

Azvârli țigara și o călcă, privind către stradă, unde spectatorii care ieșeau se răsfirau încetișor, îndreptându-se către taxiuri, în vreme ce alții se așezau la cozi pentru următoarele întreceri.

— Și ce dacă? urmă Trevelyan cu glas apăsat. Este doar a doua oară când dau greș. Mă lipsesc de Novia, există și alte planete care de-abia ar aștepta să pună mâna pe mine... Dar, ia zi, nu te-am mai văzut de atunci, de la Ziua Educației. Unde-ai dispărut? Ai tăi mi-au spus că ai plecat într-o misiune specială, însă că nu le-ai dat detalii și nici nu le-ai scris vreodată. Ai fi putut să le expediezi câteva rânduri.

— Ar fi trebuit s-o fac, mormăi George stingherit. Oricum, am venit să-ți spun că-mi pare rău de ghinionul tău.

— Nu trebuie să-ți pară. Ți-am spus: mă lipsesc de Novia. Trebuia să-mi fi dat seama – de săptămâni de zile se vorbea că va fi utilizat aparatul Beeman. Toți investitorii importanți își băgaseră banii în Beeman. Porcăriile alea de benzi Educaționale pe care mi le-au vârât mie în cap erau pentru Henslere, și cine mai folosește Henslere? Planetele din Norul Goman, dacă le poți spune planete. Nu-i așa că mi-au oferit o Educație *pe cinste*?

— Nu poți face contestație?

— Termină cu prostiile! O să-mi spună că creierul meu este construit pentru Henslere. Cu cine să te certi? *Totul* a mers prost. Eu am fost singurul care a trebuit să ceară o piesă neprevăzută. Ai observat asta?

— Totuși, timpul respectiv ți-a fost scăzut din total.

— De acord, dar am pierdut câteva secunde întrebându-mă dacă am dreptate cu diagnosticul meu, când am observat că printre piesele de rezervă nu exista nici un inel de fixare. Asemenea timpi nu se scad. Dacă ar fi fost un Hensler, aș fi *știut* că aveam dreptate. Atunci, cum să fac față? Câștigătorul a fost din San Francisco, la fel ca și doi dintre cei clasați pe următoarele trei locuri. Iar cel de pe locul cinci era din Los Angeles. Ei au avut parte de benzi Educaționale din orașele mari. Cele mai bune de pe piață. Spectrografe Beeman și tot restul... Cum să mă întrec cu ei? Am venit pân-aici doar ca să am posibilitatea de a participa la o Olimpiadă sponsorizată de novieni, dar aș fi putut la fel de bine să rămân acasă. O știam foarte bine – ți-am spus deja – și cu asta am încheiat-o! Novia nu-i singura planetă din Univers. Dintre toate blestematele...

Nu se adresa lui George. Nu se adresa, de fapt, nimănui. Pur și simplu, se descărca nervos.

— Dacă știai dinainte că vor fi folosite Beeman-uri, nu puteai să fi studiat pe ele? întrebă George.

— Nu ți-am zis că nu erau pe benzile mele?

— Ai fi putut citi... cărți.

Ultimul cuvânt dispăruse pe jumătate înghițit sub privirea sfredelitoare a lui Trevelyan.

— Încerci să mă iei peste picior? pufni acesta. Crezi că-i amuzant? Cum te-aștepți să citesc o carte și să pot reține destule ca să mă-ntrec cu cineva care *știe*?

— Crezusem...

— Încearcă tu! Încearcă... – Apoi, brusc: Apropo, care-i profesiunea ta?

Pusese întrebarea pe un ton de-a dreptul ostil.

— Păi...

— Haide! Dacă faci pe șmecherul cu mine, să vedem ce-ai făcut tu. Văd că ești tot pe Pământ, așa că nu ești Programator, iar misiunea ta specială nu poate fi mare lucru.

— Uite ce-i, Trev, rosti George, am o întâlnire și nu mai am vreme de discutat cu tine.

Se retrase, silindu-se să zâmbească.

— Ba nu! – Trevelyan întinse brusc mâna și-l prinse de jachetă. – Răspunde-mi la-ntrebare! De ce ți-e frică să-mi spui? Ce-i cu tine? Nu veni aici ca să mă iei peste picior, dacă și tu te găsești în aceeași situație. Ai înțeles?

Îl zgâlțâia de-a dreptul pe George. Începuseră să se împingă și să se tragă prin foaierul sălii, când glasul Judecății de Apoi răsună în urechea lui George sub forma exclamației unui polițist scandalizat:

— Voi doi! *Voi*! Încetați!

George simți un ghem de plumb care-i coborî drept în stomac. Polițistul avea să le noteze numele și să le ceară cardurile de identitate, iar el nu avea așa ceva. Va fi supus întrebărilor și lipsa unei profesiuni va ieși numaidecât la iveală în fața lui Trevelyan, care clocotea de furia înfrângerii și va răspândi vestea acasă ca un balsam alinător pentru propriile sale sentimente rănite.

George nu putea suporta una ca asta. Se eliberă din brațele lui Trevelyan și se pregăti s-o ia la goană, dar mâna grea a polițistului îi coborî pe umăr.

— Ia stai așa! Să vă văd cardurile!

Trevelyan își scotocea buzunarele, căutându-l pe al său, și în același timp vorbea răgușit:

— Mă numesc Armand Trevelyan, Metalurg Neferos. Tocmai am concurat la Olimpiadă. Ar fi bine să aflați însă cine-i el, domnule polițist!

George îi privi pe cei doi, cu buzele și gâtlejul uscate, incapabil să vorbească.

Deodată, se auzi alt glas, calm și politicos.

— O clipă, domnule polițist.

Polițistul se întoarse.

— Da, domnule?

— Tânărul acesta este oaspetele meu. Care este problema?

George se răsuci surprins. Vorbise bărbatul grizonat care stătuse lângă el în tribună.

„Oaspete“? Era nebun?

— Acești doi tineri tulburau ordinea publică, domnule.

— Există vreo reclamație oficială la adresa oaspetelui meu? A provocat daune?

— Nu, domnule.

— Atunci, mă voi ocupa eu.

Arătă un card și polițistul se retrase imediat.

— Stați așa..., începu Trevelyan indignat, însă polițistul i-o reteză scurt:

— Gata! Ai vreo reclamație?

— Eu doar...

— Poți pleca. Nu staționați, vă rog!

Se adunase o mulțime destul de mare, care acum, fără chef, se destrămă.

George se lăsă condus spre un taxi, totuși se împotrivi la urcarea în vehicul.

— Mulțumesc, spuse el, dar nu sunt oaspetele dumneavoastră.

Să fi fost oare vorba despre o ridicolă confuzie?

Zâmbind, Grizonatul replică:

— Poate că n-ai fost, dar ești acum. Permite-mi să mă prezint: Ladislas Ingenescu, Istoric Autorizat.

— Dar...

— Haide, te asigur că nu vei păți nimic rău. La urma urmelor, am vrut doar să te scutesc de niște necazuri cu poliția.

— De ce?

— Dorești un motiv? Ei bine, să zicem că noi doi suntem concetățeni prin alianță. Amândoi am încurajat același concurent – îți amintești? –, și concetățenii trebuie să se ajute între ei, chiar dacă legătura lor este una numai prin alianță. Ce zici?

Complet nesigur în privința lui Ingenescu, dar și în privința propriilor sale sentimente, George se trezi în taxi. Înainte de a decide că ar fi fost mai bine să fi coborât, vehiculul decolase.

„Individul are o anume autoritate“, își spuse el derutat. „Polițistul i-a recunoscut-o.“

Aproape uitase că adevăratul său obiectiv în San Francisco nu fusese de a-l căuta pe Trevelyan, ci o persoană care să dețină suficientă influență pentru a determina o reevaluare a propriei sale capacități de a fi Educat.

Poate că tocmai Ingenescu era persoana aceea, iar acum se afla pe locul de alături.

Totul ar fi putut fi rezolvat cât se poate de bine. Totuși, ideea i se părea de-a dreptul găunoasă. Fără să știe motivul, se simțea tulburat.

***

Pe durata scurtului lor zbor, Ingenescu vorbi întruna, arătându-i tânărului obiective turistice de interes din oraș și rememorând Olimpiade la care asistase. George, care fusese atent doar în măsura în care să poată emite mormăituri vagi în timpul pauzelor celuilalt, privea neliniștit traseul.

Oare se îndreptau spre una dintre deschiderile cupolei protectoare, pentru a părăsi complet orașul?

Nu – începură să coboare, și George oftă încetișor, ușurat. Se simțea mai în siguranță în oraș.

Taxiul ateriză pe terasa unui hotel și, când coborâră, Ingenescu rosti:

— Te invit să cinăm la mine în cameră.

— Mulțumesc, surâse cu sinceritate tânărul. Începuse să se resimtă din cauza faptului că sărise peste masa de prânz.

Bărbatul îl lăsă pe George să mănânce în liniște. Noaptea coborî și luminile murale se aprinseră automat. „Am plecat din Cămin de aproape douăzeci și patru de ore“, gândi George.

Când ajunseră la cafea, Ingenescu zise:

— Din felul cum te comporți, am impresia că bănuiești că ți-aș putea dori răul.

George se înroși la chip, lăsă ceașca din mână și încercă să nege, dar celălalt izbucni în râs și încuviință din cap.

— Așa-i! Te-am privit cu atenție de când te-am zărit întâia oară și acum cred că știu multe despre tine.

Tânărul se ridică pe jumătate din scaun, îngrozit.

— Stai jos! îl potoli Ingenescu. Vreau doar să te ajut.

George se așeză, însă gândurile i se învolburau prin minte. Dacă bătrânul știa cine era el, de ce nu-l lăsase pe mâna polițistului? Pe de altă parte, de ce s-ar fi oferit să-l ajute?

— Vrei să știi de ce aș dori să te ajut? întrebă Ingenescu. Ah, nu te speria! Nu pot citi gândurile. Atât doar că pregătirea mea îmi îngăduie să pot interpreta reacțiile mărunte ce trădează gândurile, înțelegi?

George clătină din cap.

— De pildă, să luăm primul moment în care te-am văzut. Așteptai la rând ca să intri la Olimpiadă, dar microreacțiile tale nu se conformau situației respective. Expresia feței nu era cea cuvenită, nici gesturile nu erau cele cuvenite. Însemna că ceva, în general, era nelalocul lui, iar partea interesantă era că, indiferent despre ce ar fi fost vorba, nu putea fi ceva evident, ceva banal. M-am gândit că ar fi fost ceva nesesizat de conștientul tău. Mi-a fost imposibil să nu te urmăresc, să nu mă așez lângă tine. Te-am urmărit din nou, după ce s-a încheiat Olimpiada, și am tras cu urechea la conversația pe care ai avut-o cu amicul tău. După aceea, ai devenit un obiect de studiu mult prea interesant – iartă-mă dacă vorbesc cu o detașare aproape clinică – pentru a îngădui să fii luat de un polițist. Acum, spune-mi – care-i problema ta?

George se găsea în agonia indeciziei. Dacă era vorba despre o capcană, de ce trebuia să fie una atât de indirectă, atât de rafinată? În plus, el *trebuia* să se adreseze cuiva. Venise aici ca să caute ajutor și tocmai i se oferea ajutor. Poate că anormal era tocmai faptul că i se oferea. Lucrurile se desfășurau prea simplu.

—Desigur, urmă Ingenescu, eu fiind un Savant Social, tot ceea ce-mi vei spune va rămâne strict confidențial. Știi ce-nseamnă asta?

— Nu, domnule.

— Înseamnă că ar fi dezonorant pentru mine să repet cuiva spusele tale, indiferent în ce scop. În plus, nimeni n-are dreptul legal de a mă sili s-o fac.

— Crezusem că sunteți Istoric, rosti George brusc bănuitor.

— Exact.

— Iar acum ați spus că sunteți Savant Social.

Ingenescu izbucni într-un hohot sonor, pentru care se scuză când reuși să vorbească din nou.

— Iartă-mă, tinere, n-ar fi trebuit să râd, și de fapt nu râdeam de tine! Râdeam de Pământul ăsta și de accentul pe care-l pune pe științele fizice și mai cu seamă pe partea lor practică. Fac pariu că-mi poți recita toate subdiviziunile tehnologiei de construcții sau ale ingineriei mecanice, dar în același timp nu știi nimic despre știința socială.

— Ei bine, *ce anume* este știința socială?

— Știința socială studiază grupurile de ființe umane și, la rândul ei, are multe ramificații foarte specializate, la fel ca, de exemplu, zoologia. De pildă, Culturalii studiază mecanicile diverselor culturi: creșterea, dezvoltarea și decăderea lor. Culturile, continuă el, intuind întrebarea tânărului, reprezintă toate aspectele unui anumit mod de viață. Ele includ felul cum ne câștigăm existența, lucrurile de care ne bucurăm și pe cele în care credem, ce considerăm bun și rău etc. Înțelegi?

— Cred că da.

— Un Economician – atenție, nu un Statistician Economist, ci un Economician! – se specializează în studierea felului în care o cultură asigură necesitățile materiale ale indivizilor ce fac parte din ea. Un Psiholog se specializează în membrii individuali ai unei societăți și în felul în care ei sunt afectați de societate. Un Futurolog se specializează în planificarea cursului viitor al unei societăți, iar un Istoric... Aici intervin eu.

— Da, domnule.

— Un Istoric se specializează în dezvoltarea din trecut a propriei noastre societăți și a societăților asociate altor culturi.

George se pomeni interesat de acest subiect

— În trecut, lucrurile decurgeau altfel?

— Eu zic că da. Până acum o mie de ani, nu exista Educație... cel puțin, nu în felul cum o cunoaștem noi.

— Știu. Oamenii învățau fragmente și bucățele desprinse din cărți.

— Oho – cum de știi asta?

— Am auzit pe cineva vorbind despre așa ceva, răspunse George precaut. Are însă vreun rost să ne preocupăm de cele întâmplate cu atâta vreme în urmă? Vreau să spun că toate acelea sunt vremuri de mult apuse, nu?

— Niciodată nu sunt apuse, băiete. Trecutul explică prezentul. De exemplu, de ce sistemul nostru Educațional are forma pe care o cunoști?

George se foi agitat. Bătrânul revenea întruna la problema Educației. Răspunse oarecum răstit:

— Pentru că-i cel mai bun.

— Perfect, dar de ce este cel mai bun? Ascultă-mă o clipă și-ți voi explica. După aceea, îmi veți putea spune dacă istoria are vreun rost. Chiar înainte de apariția călătoriilor interstelare... – Se opri, zărind privirea de totală uimire de pe chipul tânărului. – Crezuseși că am avut dintotdeauna călătoriile interstelare?

— Nu m-am gândit niciodată la asta, domnule.

— Sunt convins. Dar a existat o vreme, cu patru-cinci mii de ani în urmă, când omenirea nu putea părăsi suprafața Pământului. Cultura planetei se dezvoltase bine din punct de vedere tehnologic, iar populația devenise atât de numeroasă încât orice defecțiune tehnologică majoră putea cauza molime și moarte prin inaniție. Pentru a evolua tehnologic în condițiile exploziei demografice, trebuiau pregătiți tot mai mulți tehnicieni și savanți. Cu toate acestea, pe măsură ce știința avansa, pregătirea lor dura mai mult. După apariția și perfecționarea zborurilor interplanetare și interstelare, problema s-a acutizat. Mai precis, colonizarea planetelor din alte sisteme solare a fost imposibilă timp de aproape o mie cinci sute de ani, fiindcă nu existau oameni pregătiți corespunzător. Momentul de răscruce a venit atunci când s-a stabilit definitiv mecanica stocării de cunoștințe în creier. După aceea, a devenit posibil să se conceapă benzi Educaționale care să plaseze în minte un volum de cunoștințe. Dar aspectul *acesta* îți este binecunoscut.

Ingenescu își schimbă poziția în scaun și urmă:

— De atunci, specialiștii au putut fi fabricați pe bandă rulantă, cu miile și milioanele, și am putut declanșa ceea ce cineva a denumit „umplerea Universului“. Actualmente, în galaxie există o mie cinci sute de planete locuite și nu se întrevede oprirea expansiunii. Pricepi toate implicațiile? Pământul exportă benzi Educaționale pentru specializări profesionale medii, ceea ce asigură unificarea culturii galactice. De pildă, benzile cu Citit asigură pentru toți o singură limbă. Nu fi surprins, sunt posibile și alte limbi, iar în trecut ele au fost folosite – sute de alte graiuri. De asemenea, Pământul exportă profesioniști experți, menținându-și astfel populația la un nivel tolerabil. Deoarece se respectă un echilibru între sexe, în felul acesta se ajută creșterea populației de pe planetele exterre, unde așa ceva este cât se poate de necesar. În plus, contravaloarea benzilor și a oamenilor constă în materiale absolut trebuincioase economiei noastre. *Acum* înțelegi de ce modalitatea aceasta de Educație este cea mai bună posibilă?

— Da, domnule.

— Te ajută să înțelegi, știind că fără ea colonizarea interstelară a fost imposibilă vreme de o mie cinci sute de ani?

— Da, domnule.

— Atunci cunoști foloasele istoriei. – Ingenescu surâse. – Mă întreb acum dacă-ți dai seama de ce mă interesează persoana ta.

George reveni brusc la realitate. Se părea că Istoricul nu ținuse o disertație în mod gratuit, ci că avusese intenția de a-l ataca dintr-un alt unghi.

— De ce? întrebă el șovăielnic, redevenit precaut.

— Savanții Sociali lucrează cu societăți, iar societățile sunt compuse din oameni.

— De acord.

— Totuși, oamenii nu sunt mașini. Cu mașinile lucrează experții în științe fizice. Volumul de cunoștințe pe care trebuie să-l deții despre o mașină este limitat, iar experții îl stăpânesc. În plus, toate mașinile de un anumit tip sunt similare, astfel că pe ei nu-i interesează o anume mașină. Pe când oamenii, ehe... Ei sunt atât de complecși și de diferiți între ei încât un Savant Social nu cunoaște niciodată tot ceea ce poate fi cunoscut, ba chiar nici măcar o parte importantă a volumului de cunoștințe. Pentru a-și înțelege propria sa specialitate, el trebuie să fie mereu pregătit să studieze oamenii, și mai ales specimenele neobișnuite.

— Ca mine, comentă George sec.

— Cred că n-ar trebui să-ți spun „specimen“, totuși ești o persoană neobișnuită. Meriți să fii studiat și, dacă-mi vei acorda acest privilegiu, la rândul meu te voi ajuta dacă ai necazuri și dacă o pot face.

În mintea tânărului, rotițele se învârteau înfrigurate. Istoria aceea despre oameni și despre colonizarea pe care Educația o făcuse posibilă... Avea senzația că idei bine definite din mintea sa erau acum ciopârțite și azvârlite cât colo.

— Lăsați-mă să mă gândesc, rosti el și-și puse palmele peste urechi.

După câteva clipe, le îndepărtă și-l privi pe Istoric.

— Puteți face ceva pentru mine, domnule?

— Dacă-mi stă în putință, încuviință bărbatul amabil.

— Și tot ceea ce voi spune în această încăpere va rămâne confidențial? Așa ați afirmat.

— Perfect adevărat.

— Atunci, doresc o întâlnire cu o oficialitate exterră, cu... un novian.

Ingenescu îl privi surprins.

— Ei bine...

—O puteți face, continuă sigur pe el George. Sunteți o persoană importantă. Am văzut expresia polițistului când i-ați arătat cardul dumneavoastră. Dacă refuzați, n-o să... n-o să vă îngădui să mă studiați.

Pentru tânăr însuși, păruse o amenințare prostească, lipsită de forță; totuși, ea păru să aibă un efect puternic asupra lui Ingenescu.

— Este o condiție imposibilă, spuse bărbatul. Un novian în luna Olimpiadei...

— Perfect, atunci obțineți-mi o legătură telefonică cu unul și-mi aranjez singur întâlnirea.

— Crezi că poți?

— Știu că pot. O să vedeți!

Ingenescu îl privi gânditor, apoi întinse mâna spre videofon.

George așteptă, pe jumătate îmbătat de noua perspectivă a întregii probleme și a simțului de putere pe care i-l transmitea. Nu putea da greș. Era *imposibil.* Avea totuși să ajungă novian. Avea să părăsească

Pământul în triumf, în ciuda lui Antonelli și a idioților din Căminul de (aproape că izbucni în râs) debili mental.

***

Tânărul privi nerăbdător cum se luminează ecranul videofonului. Acesta avea să deschidă o fereastră în camera unui novian, o fereastră într-un petec de Novia transplantat pe Pământ. Iată câte reușise în numai douăzeci și patru de ore pe cont propriu!

Când imaginea apăru pe ecran, se auzi un hohot de râs, dar deocamdată nu se putea distinge nici un chip, ci doar siluete mișcându-se neclare. Apoi, pe fundalul de conversații, răsună o voce:

— Ingenescu? Vrea să vorbească cu mine?

Pentru ca după aceea un chip să apară pe ecran. Un novian. Un novian autentic. George nu avea nici cea mai mică urmă de îndoială. Avea un aer complet exterr – nimic definibil, însă nici care să inducă în eroare.

Avea ten smead și păr negru și des, pieptănat peste cap. Purta o mustață neagră și îngustă și un cioc ascuțit, la fel de negru, nedepășind cu mult limitele bărbiei sale înguste, însă restul feței sale era atât de neted încât părea depilat permanent.

— Ladislas, zâmbi el, asta-i prea din cale-afară! Evident că, în limite rezonabile, ne așteptăm să fim spionați în decursul șederii pe Pământ, dar cititul gândurilor depășește măsura!

— Cititul gândurilor, onorabile?

— Mărturisește! Ai știut că-ți voi telefona în seara asta. Ai știut că așteptam doar să termin paharul ăsta. (Mâna i se ridică în dreptul feței și novianul privi printr-un păhărel care conținea un lichid vag violet.) Mă tem că nu-ți pot oferi unul.

Aflat în afara razei vizuale a obiectivului video, George nu putea fi zărit de novian. Era ușurat în privința aceasta. Avea nevoie de timp ca să-și adune gândurile și să se stăpânească. Întregul lui corp era parcă alcătuit numai din degete agitate, care răpăiau, răpăiau...

Avusese însă dreptate. Nu greșise. Ingenescu *era* o persoană importantă. Novianul i se adresase folosindu-i prenumele.

Perfect! Lucrurile mergeau bine. Ceea ce George pierduse cu Antonelli avea să îndrepte cu Ingenescu. Și într-o bună zi, când va fi în sfârșit pe propriile sale picioare și va putea reveni pe Pământ la fel de puternic ca novianul acesta care glumea cu Ingenescu, tutuindu-l, în vreme ce el însuși era numit „onorabil“ – ei bine, atunci avea să pună lucrurile la punct cu Antonelli. Avea să-i plătească pentru acel an și jumătate, și...

Aproape că se pierduse în visatul cu ochii deschiși. Totuși, reveni brusc la realitate, dându-și seama că avea să scape dialogul dintre cei doi.

— ... nu ține, zicea novianul. Novia are o civilizație la fel de complicată și de evoluată ca a Pământului. La urma urmelor, noi nu suntem Zeston. Este ridicol să fim nevoiți să venim aici pentru tehnicieni.

— Doar pentru modelele noi, rosti împăciuitor Ingenescu. Niciodată nu există o certitudine în privința necesității noilor modele. Costul benzilor Educaționale se ridică la prețul a o mie de tehnicieni, și de unde știți că veți avea nevoie de atâția?

Novianul dădu peste cap ceea ce-i mai rămăsese în pahar și izbucni în râs. George se simți oarecum dezamăgit de etalarea aceea de frivolitate. Se întrebă dacă nu cumva novianul ar fi trebuit să renunțe la paharul acela, ba chiar și la cele câteva de dinaintea lui.

— Asta-i o tipică fraudă pioasă, Ladislas! exclamă novianul. Știi bine că putem utiliza toate modelele recente pe care le putem obține. Chiar azi după-amiază, am luat cinci Metalurgi...

— Știu, spuse Istoricul, am fost acolo.

— M-ai spionat! Să-ți spun eu cum stă treaba. Modelul nou de Metalurgi pe care l-am luat diferă de cel anterior numai prin faptul că știe să utilizeze spectrografele Beeman. Benzile n-au fost modificate nici atât (apropie degetul mare de cel arătător) față de modelul de anul trecut. Ați introdus modelele noi doar ca să ne *siliți* să le cumpărăm, să cheltuim bani și să venim aici cu pălăria în mână.

— Noi nu vă *silim* să cumpărați.

— Nu, dar vindeți ultimele modele lui Landonum și-n felul ăsta trebuie să ținem pasul. Voi, pioșii de pământeni, ne-ați prins într-un cerc vicios, în care trebuie să cumpărăm întruna, dar fiți atenți – undeva trebuie să existe o ieșire.

Râsul lui sună ascuțit acum și se sfârși mai repede decât ar fi trebuit.

— Sper cu toată sinceritatea să existe o ieșire, spuse Ingenescu. Între timp, referitor la țelul apelului meu telefonic...

— Așa-i, *tu* ai sunat. Perfect, eu ți-am spus ce am avut de spus și bănuiesc că, oricum, la anul va apărea un model nou de Metalurg pe care să aruncăm banii, cu ceva suplimentar probabil legat de cine știe ce analiză a niobiului, dar cu nimic altceva în plus, iar peste un an altul... În sfârșit, ce dorești?

— Lângă mine se află un tânăr cu care doresc să vorbești.

— Da? – Novianul nu părea prea încântat de perspectivă. – În ce problemă?

— Nu-ți pot spune. Nu mi-a destăinuit-o nici mie. Mai mult chiar, nu mi-a spus nici numele sau profesiunea lui.

Novianul se încruntă.

— Atunci, de ce-mi irosești timpul?

— Pare destul de încrezător că vei fi interesat de ceea ce are să-ți transmită.

— Ce să-ți spun!

— În plus, adăugă Ingenescu, fă-o ca o favoare pentru mine.

— Atunci, să-i dăm drumul, ridică din umeri novianul, dar zi-i să fie scurt.

Ingenescu păși în lateral și-i șopti lui George.

— Când îi vorbești, folosește apelativul „onorabile".

George înghiți nodul uriaș din beregată. „Acum e acum", își zise.

***

Tânărul se simțea scăldat în transpirație. Ideea de-abia îi venise, totuși era absolut sigur în privința ei. Primele gânduri apăruseră când vorbise cu Trevelyan, apoi totul fermentase și se modelase, căpătând formă în timp ce-l ascultase pe Ingenescu, pentru ca remarcile novianului să definitiveze totul.

— Onorabile, începu el, doresc să vă arăt ieșirea din cercul vicios.

În mod deliberat, preluase metafora novianului. Acesta îl privi grav.

— Care cerc vicios?

— Cel despre ați amintit chiar dumneavoastră, onorabile. Cercul vicios în care se găsește Novia când veniți pe Pământ pentru a... pentru a lua tehniceni.

Îi era imposibil să-și oprească dinții să clănțăne; de surescitare, nu de frică.

— Încerci să-mi spui că ai cunoaște o modalitate prin care am putea evita atotputernicia pieței mentale a Pământului?

— Da, domnule. Vă puteți controla propriul dumneavoastră sistem Educațional.

— Hm-m-m... Fără benzi?

— D... da, onorabile.

Fără a-și lua ochii de la George, novianul strigă:

— Ingenescu, doresc să te văd!

Istoricul se deplasă înapoia tânărului, astfel că putea fi zărit peste umărul acestuia.

— Ce-i asta? întrebă novianul. Mă simt depășit.

— Te asigur cu tot respectul, onorabile, vorbi Ingenescu, că indiferent despre ce ar fi vorba, inițiativa aparține exclusiv tânărului domn. Nu eu sunt autorul și declin orice responsabilitate în această privință.

— Atunci, ce legătură are tânărul cu tine? De ce ai intervenit în favoarea lui?

— Reprezintă un subiect de studiu, onorabile. Prezintă valoare pentru mine și-i satisfac dorințele.

— Ce fel de valoare?

— Este dificil de explicat, ține de profesiunea mea.

— Fiecare cu profesiunea lui, râse scurt novianul și făcu un semn din cap spre cineva dinafara razei obiectivului video. Este un tânăr, un fel de protejat al lui Ingenescu, care ne va explica în ce fel să facem Educație fără benzi.

Pocni din degete și un alt pahar de lichior îi fu întins.

— Ei bine, tinere?

Pe ecran apăruseră acum mai multe chipuri. Bărbați, dar și femei, înghesuindu-se să-l vadă pe George, cu fețele adoptând diverse expresii de amuzament și de curiozitate.

Tânărul se strădui să pară disprețuitor. În felul lor propriu, toți erau novieni, „studiindu-l" de parcă ar fi fost un gândac înfipt în insectar. Ingenescu se retrăsese într-un colț și-l privea cu ochi atenți.

„Niște proști cu toții", se gândi el încordat. Trebuiau însă făcuți să înțeleagă. El *avea* să-i facă să înțeleagă.

— În această după-amiază, am fost la Olimpiada Metalurgilor, începu el.

— Și tu? pufni novianul. Se pare c-a asistat toată populația Pământului.

— Nu, onorabile, dar eu am fost acolo. Aveam un prieten care concura și care nu s-a descurcat deloc bine, deoarece ați utilizat aparatele Beeman. Educația lui inclusese doar Henslerele, se pare un model mai vechi. Ați spus că diferența era minoră. (George ridică două degete foarte apropiate, imitând gestul anterior al celuilalt.) Iar prietenul meu aflase de câtva timp că va fi necesară cunoașterea Beeman-urilor.

— Și ce semnifică asta?

— Ambiția de o viață a prietenului meu a fost să plece pe Novia. El cunoștea deja Henslerele. Pentru a se califica, trebuia să cunoască și Beeman-urile, iar el era conștient de acest lucru. Pentru a cunoaște Beeman-urile, îi erau necesare doar câteva date suplimentare, câteva principii de operare și, poate, nițică practică. Ținând seama de faptul că era ambiția lui de o viață, ar fi putut reuși toate astea...

— Dar de unde ar fi obținut o bandă pentru datele și principiile de operare suplimentare? Sau Educația a devenit pe Pământ un subiect ce poate fi studiat acasă, după voie?

Chipurile de pe fundal chicotiră respectuoase.

— De aceea nici nu le-a învățat, onorabile, răspunse George. El a crezut că are nevoie de o bandă. Indiferent care ar fi fost câștigul, el nici măcar n-a încercat să învețe, fiindcă n-avea o bandă. A refuzat s-o facă.

— A refuzat, aha! Probabil că-i tipul de individ care ar refuza să zboare fără un taxi aerian, nu?

Urmară alte râsete, iar novianul surâse larg și urmă:

— Băiatul este amuzant. Continuă! Te mai ascult câteva secunde.

— Să nu credeți că-i vorba despre o glumă, rosti George încordat. De fapt, benzile nu sunt bune. Ele ne învață prea multe și sunt lipsite de orice dificultăți. O persoană care învață în felul acesta nu cunoaște și alte modalități de învățare, ci rămâne încremenită în șablonul ce i-a fost impus. Pe de altă parte, dacă *nu* i s-ar da benzi, ci de la început ar fi silită să învețe singură, ca să spun așa, atunci ar deprinde obiceiul învățării și va continua s-o facă. Nu-i rezonabil? O dată ce și-a dezvoltat corespunzător deprinderea respectivă, i se poate oferi un volum redus de cunoștințe pe bandă, în scopul completării golurilor sau fixării detaliilor. După aceea, poate progresa din nou pe cont propriu. În felul acesta, ați putea obține Metalurgi Beeman din propriii voștri Metalurgi Hensler și n-ați mai fi nevoiți să veniți pe Pământ după modelele cele mai recente.

Novianul încuviință din cap și sorbi din pahar.

— Și de unde poate lua persoana respectivă cunoștințele, dacă nu are benzi? Din vidul interstelar?

— Din cărți. Din studiul instrumentelor. Prin *gândire*.

— Cărți? Cum pot fi înțelese cărțile fără Educație?

— Cărțile sunt alcătuite din cuvinte, iar cuvintele pot fi înțelese în cea mai mare parte. Termenii de specialitate pot fi explicați de tehnicienii pe care-i aveți deja.

— Dar cititul? Accepți benzile pentru citit?

— N-am nimic împotriva benzilor pentru citit, deși nu există nici un motiv pentru care cititul să nu poată fi învățat după vechea metodă. Cel puțin, în parte.

— Pentru ca bunele deprinderi să fie dezvoltate din copilărie?

— Exact, exact, surâse George.

Novianul începea să priceapă.

— Dar matematica?

— Asta-i cea mai ușoară din toate, domn... onorabile. Matematica diferă de alte subiecte tehnice. Începe prin anumite principii elementare și progresează treptat. Se poate învăța pornind de la nimic, de la zero. Practic, ea este concepută chiar pentru asta. Apoi, după ce se cunosc tipurile cuvenite de matematică, alte cărți tehnice devin lesne de priceput. Mai ales dacă se începe cu cele simple.

— Există cărți simple?

— Sigur că da. Chiar dacă n-ar exista, tehnicienii pe care-i aveți acum pot încerca să scrie cărți simple. Unii dintre ei ar putea fi capabili să-și transpună cunoștințele în cuvinte și simboluri.

— Dumnezeule, se adresă novianul celor strânși în jurul său. Drăcușorul ăsta are răspuns la toate.

— Am, am, strigă George. Întrebați-mă!

— Tu însuți ai încercat să înveți din cărți, sau tot ce ne-ai spus nu-i decât o ipoteză?

George se răsuci să-i arunce o privire lui Ingenescu, dar Istoricul rămase nemișcat. Pe chipul lui nu se descifra decât un interes detașat.

— Am încercat, răspunse tânărul.

— Și ai avut succes?

— Da, onorabile. Luați-mă cu dumneavoastră pe Novia. Pot să pun la punct un program și să conduc...

— Așteaptă, mai am câteva întrebări. De cât timp crezi că ai avea nevoie să devii un Metalurg capabil să lucreze cu un Beeman, dacă ai porni de la... zero și n-ai utiliza benzi Educaționale?

George șovăi.

— Ei bine... câțiva ani.

— Doi? Cinci? Zece?

— Nu pot preciza, onorabile.

— Iată așadar o întrebare esențială la care nu ai răspuns. Să zicem cinci ani? Ți se pare rezonabil?

— Cred că da.

— Bine. Prin urmare, avem un tehnician care, conform metodei tale, va studia metalurgia vreme de cinci ani. Cred că ești de acord că-n acest interval el nu poate fi întrebuințat la nimic, totuși trebuie hrănit, adăpostit și plătit.

— Dar...

— Lasă-mă să termin. Când a terminat și poate folosi un Beeman, au trecut cinci ani. Nu crezi că până atunci vom avea deja Beeman-uri modificate, pe care el *nu* va fi capabil să le folosească?

— Dar până atunci va fi expert în învățare. Ar putea învăța noile detalii necesare în doar câteva zile.

— Așa susții tu. Să-l luăm însă, de pildă, pe amicul acela al tău. Dacă el ar fi învățat despre Beeman pe cont propriu, crezi că ar fi ajuns la fel de expert ca unul care ar fi învățat din benzi?

— Poate că nu...

— Aha!

— Stați, lăsați-mă *și pe mine* să termin! Chiar dacă el nu ar ști unele lucruri la fel de bine, importantă este capacitatea de a învăța în continuare. El ar putea fi capabil să inventeze lucruri noi, să se gândească la probleme la care nu s-ar gândi nici un om Educat. În felul acesta, ați deține o mulțime de gânditori originali...

— În urma studiilor tale, întrebă novianul, ai inventat ceva nou?

— Nu, dar eu sunt unul singur și n-am studiat așa de mult...

— Mda. Ei bine, doamnelor și domnilor, v-ați amuzat suficient?

— Stați, strigă George, brusc cuprins de panică, aș dori să fixez o întrevedere personală! Anumite lucruri nu pot fi explicate la videofon. Există detalii...

Novianul privi pe lângă tânăr.

— Ingenescu! Cred că ți-am acordat favoarea solicitată. Mâine însă mă așteaptă realmente un program încărcat. Sănătate!

Ecranul se întunecă.

***

Mâinile lui George se întinseră spre ecran, parcă mânate de impulsul sălbatic de a-l scutura și a-l readuce la viață.

— Nu m-a crezut! strigă el. Nu m-a crezut!

— Nu, George, rosti Ingenescu. Chiar ai sperat că te va crede?

Tânărul de-abia îl auzi.

— Și de ce nu? Este cât se poate de adevărat. Totul este-n avantajul lui. Nu-și asumă nici un risc. Eu și câțiva oameni cu care să lucrez... O duzină de oameni care s-ar instrui câțiva ani ar costa mai puțin decât un tehnician. Era beat! Beat! N-a-nțeles!

Privi în jur, cu răsuflarea tăiată.

— Cum pot ajunge la el? Trebuie s-ajung. A fost o greșeală. Nu trebuia să mă folosesc de videofon. Am nevoie de timp. Între patru ochi. Cum ajun...

— Nu te va primi, George, rosti Ingenescu. Și chiar dacă te-ar primi, nu te-ar crede.

— O să mă creadă, v-o spun. Când nu bea. Este... – George se răsuci spre Istoric și ochii i se lărgiră. – De ce-mi spuneți George?

— Nu așa te numești? George Platen?

— Mă cunoașteți?

— Știu totul despre tine.

Tânărul rămase nemișcat, cu excepția pieptului care i se ridica și cobora năvalnic.

— Vreau să te ajut, continuă Ingenescu. Ți-am mai spus asta. Te-am studiat și vreau să te ajut.

— N-am nevoie de ajutor! răcni George. Nu sunt debil mental! Restul lumii este, dar nu eu...

Se răsuci și se repezi către ușă.

O deschise larg, iar cei doi polițiști care o păzeau îl înșfăcară.

Cu toate că se zbătu ca un apucat, tânărul simți sprayul tranchilizant atingându-i partea cărnoasă de sub maxilar, apoi totul se termină. Ultimul lucru pe care și-l aminti fu chipul lui Ingenescu, privindu-l cu blândețe și grijă.

***

George deschise ochii și zări albul unui tavan. Își reaminti ce se petrecuse. Își reaminti cumva distant, de parcă s-ar fi întâmplat altei persoane. Fixă cu privirea plafonul până ce albul îi umplu ochii și-i curăță creierul, lăsând loc cumva pentru noi gânduri și noi modalități de gândire.

Nu știu cât timp zăcu așa, ascultându-și plutirea gândurilor.

Apoi o voce întrebă:

— Te-ai trezit?

George își auzi pentru prima dată propriul geamăt. El gemuse? Se strădui să întoarcă privirea.

— Te doare, George? întrebă vocea.

— Ciudat, murmură tânărul, îmi dorisem atât de mult să părăsesc Pământul. Nu-nțelesesem.

— Știi unde te afli?

— Înapoi în... în Cămin.

George reuși să se întoarcă. Vocea îi aparținea lui Omani.

— Ciudat, zise George. Nu-nțelesesem.

Omani îi zâmbi blând.

— Acum dormi.

George dormi.

***

Și se deșteptă din nou. Mintea îi era limpede.

Omani se afla la căpătâiul lui și citea, dar lăsă cartea când George deschise ochii.

Tânărul se sculă în capul oaselor.

— Bună, îngăimă el.

— Ți-e foame?

— Ba bine că nu. – Îl privi curios pe Omani. – Am fost urmărit din clipa când am plecat de aici, nu-i așa?

Nigerianul încuviință din cap.

— Ai fost permanent supravegheat. Intenționam să te manevrăm spre Antonelli și să-ți permitem să-ți defulezi agresiunea. Consideraserăm că era singura modalitate prin care ai fi putut progresa. Emoțiile îți zăgăzuiau progresul.

— Am greșit cu totul în privința lui, rosti George stânjenit.

— Acum, nu mai contează. La aeroport, când te-ai oprit să privești avizierul de la biroul de informații al Metalurgilor, unul dintre agenții noștri ne-a comunicat lista concurenților. Noi doi discutaserăm suficient despre trecutul tău ca să pricep semnificația numelui lui Trevelyan. Ai solicitat apoi îndrumări spre locul Olimpiadei și exista posibilitatea de a rezulta genul de criză la care speraserăm. De aceea, l-am trimis acolo pe Ladislas Ingenescu, să te găsească și să preia controlul situației.

— Este o persoană importantă în guvern, nu?

— Da, este.

— Și l-ați „trimis“ să preia controlul situației... Sună ca și cum eu însumi aș fi...

— *Ești* o persoană importantă, George.

Sosi mâncarea, o tocană cu sos gros, aburind ademenitor. George rânji ca un lup și-și scoase mâinile de sub cearșaf. Omani îl ajută să aranjeze măsuța portabilă. O vreme, tânărul mâncă în tăcere, apoi spuse:

— Ceva mai devreme, m-am trezit pentru câteva clipe.

— Știu, încuviință Omani. Eram aici.

— Da, îmi amintesc. Știi, totul era schimbat. Parcă aș fi fost prea obosit ca să simt emoții. Nu mă mai simțeam furios. Puteam doar să gândesc. Parcă fusesem drogat special pentru a-mi anula emoțiile.

— N-ai fost drogat, clătină din cap Omani. Doar sedat. Te-ai odihnit.

— Oricum, totul mi-a devenit perfect clar, de parcă-l știusem de la bun început, dar nu-mi plecasem urechea la propria-mi cunoaștere. M-am gândit: „Ce dorisem din partea Noviei?“ Vrusesem să mă duc pe Novia, să iau un grup de tineri ne-Educați și să le predau după cărți. Vrusesem să pun bazele unui Cămin pentru debili mental... ca aici, iar Pământul le are deja – și încă multe.

Dinții albi ai lui Omani sclipiră când acesta zâmbi.

— Pentru astfel de locuri, denumirea corectă este Institutul de Studii Superioare.

— Acum înțeleg atât de bine, urmă George, încât mă uimește orbirea mea anterioară. La urma urmelor, cine inventează noile modele de instrumente ce necesită noi modele de tehnicieni? De pildă, cine a inventat spectrografele Beeman? Probabil un individ pe nume Beeman, dar este imposibil ca el să fi fost Educat după benzi, deoarece atunci n-ar fi fost în stare să vină cu un element nou.

— Exact.

— Sau cine concepe benzile Educaționale? Tehnicieni speciali? În cazul acesta, cine concepe benzile după care sunt Educați *ei*? Alți tehnicieni, mai avansați? În cazul acesta, cine concepe benzile... Înțelegi ce vreau să spun. Undeva, trebuie să existe un capăt. Undeva, trebuie să existe persoane care au capacitatea de gândire originală.

— Da, George.

Tânărul se lăsă pe spate, privi peste capul lui Omani și, pentru o clipă, în ochii săi reapăru un licăr de neliniște.

— De ce nu mi s-au spus toate astea de la început?

— De câte necazuri am fi scăpat, dacă ți-am fi putut spune! Vezi tu, George, noi putem să analizăm o minte și să conchidem că un individ va deveni un bun arhitect, iar altul un expert în tâmplărie. Nu deținem însă nici o modalitate de a detecta capacitatea de gândire originală, creativă. Este ceva prea subtil. Avem doar niște metode empirice de a-i distinge pe indivizii care ar putea avea un asemenea talent. Existența unor astfel de cazuri ne este anunțată în Ziua Citirii. Așa s-a întâmplat cu tine. Potențiale persoane de acest gen apar cam unul la zece mii de oameni. Până la Ziua Educației, persoanele respective sunt reverificate și în nouăzeci la sută din cazuri alarma se dovedește falsă. Cei care rămân sunt trimiși în locuri ca acesta.

— Totuși, insistă George, ce-i rău în a le spune oamenilor că unul din... din o sută de mii va ajunge aici? Nu va mai fi un șoc pentru cei care ajung realmente.

— Te-ai gândit însă și la ceilalți? La cei nouăzeci și nouă de mii nouă sute nouăzeci și nouă? Nu putem îngădui ca toți aceia să se considere ratați. Ei se îndreaptă spre profesiuni și, într-un fel sau altul, reușesc toți. Oricine poate adăuga numelui său profesiunea și autorizația. Într-un fel sau altul, fiecare individ își găsește un loc în societate și acesta este aspectul absolut necesar.

— Dar noi? Excepțiile de unu dintr-o sută de mii?

— Nu ți se poate spune nimic. Ăsta-i clenciul! Este testul final. Chiar și după ce, în Ziua Educației, am eliminat „alarmele false“, nouăzeci la sută dintre cei care vin aici nu dețin capacitățile geniilor creative și nu există nici o modalitate mecanică prin care ei să poată fi deosebiți de cei pe care ni-i dorim de fapt. Cei zece la sută trebuie să ne-o spună singuri.

— Cum?

— Vă aducem aici, la un Cămin pentru debili mental, iar cei care nu vor să accepte situația sunt cei pe care ni-i dorim. Metoda poate fi crudă, dar dă rezultate. Este imposibil să-i spui unui om: „Tu poți crea. Dă-i drumul!“ Este mult mai sigur să aștepți ca omul să spună: „Eu pot crea și-o voi face, indiferent dacă o doriți sau nu.“ Există zece mii de persoane ca tine, George, care practic susțin dezvoltarea tehnologică a o mie cinci sute de planete. Nu ne putem îngădui să pierdem nici măcar un potențial recrut, dar nici să ne irosim eforturile cu cineva care nu se ridică la înălțimea așteptărilor.

George împinse într-o parte farfuria goală și ridică la gură ceașca de cafea.

— Și ce se întâmplă cu cei care... nu se ridică la înălțimea așteptărilor?

— Sunt supuși Educării cu benzi și devin Savanții noștri Sociali. Ingenescu este unul dintre ei. Eu însumi sunt Psiholog Autorizat. Ca să zic așa, noi formăm eșalonul secund.

George își termină cafeaua.

— Continuă să mă frământe un lucru, rosti el.

— Care anume?

Dând pătura la o parte, tânărul coborî din pat.

— De ce se numesc Olimpiade?

SENTIMENTUL PUTERII

Jehan Shuman se obișnuise cu persoanele care dețineau autoritate pe Pământul aflat de atâta vreme în stare de conflict. El era un simplu civil, dar concepea programele utilizate în cele mai avansate calculatoare militare. Ca atare, generalii îl ascultau cu atenție. La fel și șefii diverselor comisii ale Congresului.

În salonul Noului Pentagon, existau acum reprezentanți ai ambelor categorii. Chipul generalului Weider era tăbăcit și ars de spațiu, iar gura mică avea buzele țuguiate într-un cerculeț. Congresmanul Brant avea tenul neted și ochi limpezi. Fuma tutun denebian cu aerul unuia al cărui patriotism era atât de notoriu încât își putea permite asemenea gesturi.

Shuman, înalt, distins și Programator clasa I, îi întâmpină netemător.

— Domnilor, rosti el, dânsul este Myron Aub.

— Cel cu talentul neobișnuit, pe care l-ați descoperit aproape din întâmplare, adăugă placid Brant. Mda.

Îl examină cu o curiozitate amabilă pe omulețul cu țeastă pleșuvă și ovoidală.

La rândul său, acesta își răsuci agitat degetele mâinilor. Până atunci, nu mai fusese niciodată în prezența unor persoane atât de importante. Era un simplu și bătrâior tehnician de clasă modestă, care eșuase de multă vreme la toate testele menite a-i selecta pe indivizii înzestrați și care se stabilise pe făgașul muncii necalificate. Talentul pe care faimosul Programator i-l descoperise și de care făcea atâta caz nu era decât un hobby de-al său.

— Mi se pare de-a dreptul copilărească toată atmosfera aceasta de mister, comentă Weider.

— Imediat, n-o să vi se mai pară așa, replică Shuman. Nu este vorba despre ceva pe care să-l comunicăm oricui... Aub! (Felul în care lătrase numele acela monosilabic deținea ceva poruncitor, fusese aproape un ordin, dar la urma urmelor el era un celebru Programator adresându-se unui simplu Tehnician.) Aub! Cât fac nouă ori șapte?

Aub șovăi o clipă. Ochii săi șterși scânteiară de o neliniște vagă.

— Șaizeci și trei, răspunse.

Brant înălță sprâncenele.

— Este corect?

— Puteți verifica și singur, domnule.

Congresmanul scoase microcalculatorul din buzunar, îi atinse de câteva ori marginile șlefuite, privi displayul și-l vârî înapoi.

— Acesta este talentul pentru care ne-ați convocat? Să asistăm la demonstrațiile unui scamator?

— Nu doar atât, domnule. Aub a memorat câteva operații și, cu ajutorul lor, calculează pe hârtie.

— Un calculator cu hârtie? întrebă generalul cu o privire scârbită.

— Nu, domnule, răspunse răbdător Shuman. Nu un calculator cu hârtie, ci pe o simplă coală de hârtie. Sunteți amabil să spuneți un număr?

— Șaptesprezece.

— Și dumneavoastră, domnule congresman?

— Douăzeci și trei.

— Perfect! Aub, înmulțește numerele acestea și, te rog, arată-le domnilor cum procedezi.

— Da, domnule Programator, încuviință din cap Aub.

Pescui dintr-un buzunar un carnețel, iar din alt buzunar un creion dermatograf. Fruntea i se încreți și începu, concentrat, să aștearnă semne pe hârtie.

— Ia să văd, îl întrerupse brusc generalul.

Aub îi întinse hârtia și Weider comentă:

— Pare a fi numărul șaptesprezece.

— Așa-i, aprobă Brant, dar bănuiesc că oricine poate copia cifre de pe displayul unui calculator. Cred că eu însumi aș putea face un șaptesprezece acceptabil, în ciuda faptului că n-am încercat niciodată.

— Domnilor, interveni calm Shuman, să-l lăsăm pe Aub să continue.

Tehnicianul continuă, cu mâinile tremurându-i ușor. În cele din urmă, rosti cu glas scăzut:

— Răspunsul este trei sute nouăzeci și unu.

Congresmanul își scoase pentru a doua oară microcalculatorul și-l acționă.

— Așa-i, pentru numele lui Dumnezeu! Cum a ghicit?

— N-a ghicit, domnule, zise Shuman. A calculat. A făcut operația de calcul pe hârtia aceea.

— Prostii! se enervă generalul. Un calculator este una, iar o foaie de hârtie este cu totul altceva.

— Explică-le, Aub, spuse Programatorul.

— Da, domnule. Uitați, domnilor, scriu douăzeci și trei, iar sub numărul acesta scriu șaptesprezece. După aceea, îmi spun așa: șapte înmulțit cu trei...

— Stai nițel, Aub, îl opri congresmanul, problema este șaptesprezece înmulțit cu douăzeci și trei.

— Știu, știu, încuviință micuțul tehnician, dar *încep* spunând șapte înmulțit cu trei, fiindcă așa iese rezultatul. Așadar, șapte înmulțit cu trei face douăzeci și unu.

— Asta de unde știi? întrebă Brant.

— Pur și simplu, am ținut minte că pe display apare întotdeauna douăzeci și unu. Am verificat de o mulțime de ori.

— Asta nu înseamnă că întotdeauna va fi la fel, se strâmbă Brant.

— Poate că nu, începu Aub să se bâlbâie, nu sunt matematician. Dar să știți că de fiecare dată mi-au ieșit rezultatele corecte.

— Continuă.

— Șapte înmulțit cu trei face douăzeci și unu, de aceea scriu douăzeci și unu. Apoi, unu înmulțit cu trei face trei, de aceea îl scriu pe trei sub cifra doi de la douăzeci și unu.

— De ce sub cifra doi? se interesă imediat Brant.

— Pentru că... – Neajutorat, Aub căută din priviri sprijinul șefului său. – Este dificil de explicat.

— Dacă veți accepta demonstrația lui așa cum este, rosti Shuman, putem lăsa explicarea detaliilor pe seama matematicienilor.

Congresmanul încuviință.

— Trei plus doi, urmă Aub, face cinci, așa că douăzeci și unu devine cincizeci și unu. Acum, lăsăm asta deoparte și începem altă operație. Șapte înmulțit cu doi face paisprezece, iar unu ori doi face doi. Dacă le scriem la fel ca mai înainte și le adunăm, obținem treizeci și patru. Acum, dacă așezăm pe treizeci și patru sub cincizeci și unu în felul acesta și le adunăm, obținem trei sute nouăzeci și unu, care este chiar răspunsul.

Câteva clipe fu tăcere, după care generalul vorbi:

— Nu cred! Face tot felul de chestii, inventează niște numere, le înmulțește și le adună în fel și chip, dar eu nu cred o iotă. Este prea complicat ca să fie altceva decât o farsă.

— Nu, domnule! protestă Aub acoperit de transpirație. Doar *pare* complicat, deoarece nu sunteți obișnuit cu așa ceva. De fapt, regulile sunt destul de simple și funcționează pentru orice numere.

— Orice numere? pufni Weider. Ia să vedem. – Își scoase microcalculatorul (un model cazon, lipsit de zorzoane) și-l manipulă la întâmplare. – Ia scrie pe hârtia ta: cinci, șapte, trei, opt. Asta înseamnă cinci mii șapte sute treizeci și opt.

— Da, domnule, rosti Aub.

— Iar acum – alte manipulări – șapte, doi, trei, nouă. Șapte mii două sute treizeci și nouă.

— Da, domnule.

— Înmulțește-le între ele.

— Va dura nițel, se bâlbâi tehnicianul.

— Nu te grăbi.

— Dă-i drumul, Aub! ordonă sec Shuman.

Omulețul se apucă de treabă, cocoșându-se deasupra hârtiei. Luă altă foaie, apoi alta. Într-un târziu, generalul își privi ceasul ostentativ.

— Ai terminat cu scamatoriile, tehniciene?

— Aproape, domnule... Gata! Patruzeci și unu de milioane cinci sute treizeci și șapte de mii, trei sute optzeci și doi.

Le arătă rezultatul scris pe hârtie.

Weider rânji cu dispreț. Apăsă tasta multiplicatoare a calculatorului său și numerele goniră pe display. Apoi croncăni suprins:

— Pe Marea Galaxie, omul are dreptate!

***

Președintele Federației Terestre se îmbolnăvise la datorie și, când rămânea singur, îngăduia unei expresii de melancolie să i se întipărească pe trăsăturile sensibile. După uriașa popularitate și implicare inițială, războiul denebian se preschimbase într-o afacere sordidă de manevre și contramanevre, în vreme ce nemulțumirile sporeau constant pe Pământ. Poate că același lucru se petrecea și pe Deneb.

Iar acum congresmanul Brant, șeful importantului Comitet al Preluărilor Militare, își irosea plin de mulțumire jumătatea de oră care-i fusese acordată, bolborosind aiureli.

— Calculul fără calculator, rosti președintele iritat, este o contradicție în sine.

— Calculul, replică congresmanul, nu este altceva decât un sistem de manipulare a datelor. Sistemul poate fi utilizat de o mașină sau de un creier uman. Să vă ofer un exemplu.

Folosind noile capacități deprinse, calculă sume și produse până ce, fără să vrea, președintele deveni interesat.

— Și funcționează de fiecare dată?

— De fiecare dată, domnule președinte. Este garantat.

— E greu de învățat?

— Eu am avut nevoie de o săptămână ca să prind cu adevărat șmecheria. Cred că dumneavoastră v-ați descurca mai bine.

— Mi se pare un joc de societate interesant, reflectă președintele, dar la ce folosește?

— La ce folosește un prunc abia născut, domnule președinte? Deocamdată, nu se întrevede nici o utilitate, dar nu observați că astfel s-ar deschide o cale spre eliberarea de mașini? Gândiți-vă, domnule președinte – congresmanul se sculă de pe scaun, iar glasul lui căpătă în mod reflex cadența întrebuințată în dezbaterile publice – , că războiul denebian este unul între calculatoare. Calculatoarele lor ridică un ecran impenetrabil împotriva rachetelor noastre, iar calculatoarele noastre ridică un ecran împotriva rachetelor lor. Dacă sporim eficiența calculatoarelor noastre, ei fac același lucru și, de cinci ani, s-a menținut un echilibru precar și lipsit de profit. Acum, însă, deținem o metodă prin care putem trece dincolo de calculator și prin calculator. Vom combina calculele mecanice cu gândirea umană și vom dispune de echivalentul unor calculatoare inteligente – a miliarde de calculatoare inteligente. Nu pot prezice în detaliu care vor fi consecințele, dar ele vor fi incalculabile. Iar dacă Deneb ne-o ia înaine în direcția aceasta, catastrofa ar fi inimaginabilă.

— Și ce doriți să fac eu? se încruntă președintele îngrijorat.

— Să sprijiniți cu puterea administrației dumneavoastră stabilirea unui proiect secret referitor la calculele mentale. Îi puteți spune Proiectul „Numere“. Eu garantez pentru comitetul pe care-l conduc, dar voi avea nevoie și de sprijinul administrației.

— Totuși cât de departe pot ajunge calculele mentale?

— Nu există limite în această privință. Conform Programatorului Shuman, cel care mi-a arătat descoperirea...

— Am auzit de Shuman – cum să nu!

— Bun! Ei bine, dr. Shuman mi-a spus că, teoretic, mintea umană poate face absolut orice poate face un calculator. Calculatorul ia pur și simplu un volum finit de date, cu care efectuează un număr finit de operațiuni. Mintea umană poate duplica acest proces.

Președintele căzu pe gânduri, apoi spuse:

— Dacă Shuman afirmă așa ceva, sunt înclinat să-l cred – în teorie. Dar din punct de vedere practic, cum poate ști cineva felul cum funcționează un calculator?

Brant hohoti mulțumit.

— Ei bine, domnule președinte, am pus și eu aceeași întrebare. Se pare că, pe vremuri, calculatoarele erau proiectate direct de oameni. Evident, era vorba despre niște calculatoare simple, asta petrecându-se înainte de epoca utilizării lor raționale în proiectarea altor calculatoare.

— Da, da. Continuă!

— Se pare că Tehnicianul Aub avea ca hobby reconstituirea unor asemenea instrumente străvechi și, cu această ocazie, a studiat detaliile funcționării lor și a descoperit că le putea imita. Înmulțirea pe care v-am arătat-o constituie o imitare a funcționării unui calculator.

— Extraordinar!

Congresmanul își drese vocea.

— Aș mai atrage atenția asupra unui aspect, domnule președinte. Cu cât vom dezvolta mai mult această direcție de cercetare, cu atât vom putea abate efortul federal de la producția și întreținerea de calculatoare. Pe măsură ce creierul omenesc va prelua sarcinile calculatoarelor, o cantitate mai mare a energiei umane va putea fi direcționată spre activități pașnice, iar impactul războiului asupra omului de rând se va atenua. Evident, aspectul acesta va fi foarte avantajos pentru partidul aflat la putere.

— Mda, am înțeles. Atunci, luați loc, domnule congresman, luați loc! Voi avea nevoie de timp ca să reflectez asupra situației, dar între timp mai arătați-mi o dată șmecheria cu înmulțirea. Ia să vedem dacă mă prind cum se face...

***

Programatorul Shuman nu încercă să grăbească lucrurile. Loesser era conservator, foarte conservator, și-i plăcea să lucreze cu calculatoare, așa cum făcuseră tatăl și bunicul său. Deținea însă controlul asupra producției de calculatoare pentru Europa Occidentală și, dacă putea fi convins să se alăture cu entuziasm Proiectului „Numere", se obținea un sprijin important.

Totuși, Loesser nu se lăsa ușor convins.

— Nu sunt sigur, spuse el, că mi-ar plăcea ideea trecerii pe planul doi a calculatoarelor. Mintea umană este capricioasă. Calculatorul va oferi același răspuns la aceeași problemă, de fiecare dată. Ce garanții avem că și mintea umană va face la fel?

— Mintea umană, domnule Loesser, manipulează tot informații. Nu contează dacă lucrul acesta îl face o mașină sau mintea unui om. Ele sunt simple instrumente.

— Da, da, am examinat ingenioasa dumneavoastră demonstrație de duplicare a performanțelor unui calculator, totuși am unele dubii. Cu partea teoretică sunt de acord, însă ce motive avem să credem că teoria poate fi transpusă în practică?

— Eu cred că avem, domnule. La urma urmelor, calculatoarele n-au existat dintotdeauna. Troglodiții, cu triremele lor, cu topoarele de piatră și cu căile ferate, n-au avut calculatoare.

— Poate că nici nu calculau...

— Știți prea bine că nu-i așa. Până și construirea unei căi ferate sau a unui zigurat necesită oarecare calcule, iar ele trebuie să fi fost efectuate fără niște calculatoare precum cele pe care le cunoaștem noi.

— Sugerați că ei calculau în maniera pe care ați demonstrat-o?

— Probabil că nu. La urma urmelor, metoda aceasta – apropo, noi o denumim „grafitică“, de la vechiul cuvânt european „grafo“, care înseamnă „a scrie“ – este preluată chiar de la calculatoare, așa că nu se poate să le fi antedatat. Totuși troglodiții, trebuie să fi avut *vreo* metodă, nu?

— Tehnici pierdute pentru totdeauna! Dacă intenționați să-mi vorbiți despre așa ceva...

— Nu, nu. Nu sunt un entuziast al tehnicilor pierdute, deși nu mă grăbesc să afirm că ele n-ar fi existat. La urma urmelor, omul a mâncat făină de grâu și înainte de existența hidroponicelor, ceea ce înseamnă că a cultivat grânele în sol. Altfel, cum ar fi putut?

— Nu știu, dar o să cred în cultivarea grânelor în sol atunci când o să văd pe cineva care procedează într-adevăr în felul acesta. Și o să cred că focul poate fi aprins ciocnind două pietre, tot când o voi vedea cu ochii mei.

Shuman adoptă un ton mai împăciuitor.

— Perfect, să rămânem la grafitică. Nu-i altceva decât o parte a procesului de eterealizare. Transportul cu vehicule uriașe lasă locul transferului masic direct. Instrumentele de comunicații devin pe zi ce trece mai puțin voluminoase și mai eficiente. Dacă doriți, putem compara microcalculatorul din buzunarul dumneavoastră cu aparatele imense de acum o mie de ani. Și atunci, vă întreb, de ce să nu facem ultimul pas și în domeniul calculatoarelor? Proiectul „Numere“ este în curs de desfășurare, progresul nu poate fi stăvilit. Noi dorim însă și ajutorul dumneavoastră. Dacă nu vă mișcă noțiunea de patriotism, gândiți-vă la aventura intelectuală implicată.

— Care progres? ricană sceptic Loesser. Ce puteți face în afară de înmulțiri? Puteți integra o funcție transcendentă?

— Cu timpul, domnule, cu timpul. În ultima lună, am învățat cum se lucrează cu împărțirea. Pot determina – corect – câturi întregi și zecimale.

— Zecimale? Cu câte zecimale?

Shuman caută să-și păstreze tonul indiferent.

— Câte doriți!

— Fără calculator? holbă ochii Loesser.

— Dați-mi o problemă, domnule.

— Douăzeci și șapte împărțit la treisprezece, calculat la a șasea zecimală.

Peste cinci minute, Shuman anunță:

— Doi virgulă zero, șapte, șase, nouă, doi, trei.

Loesser verifică.

— Ei bine, asta a fost cu adevărat uimitor. Înmulțirea nu m-a impresionat prea mult, fiindcă la urma urmelor este vorba despre numere întregi și mă gândeam că se pot face unele șmecherii. Dar zecimalele...

— Iar asta nu-i totul. A apărut o nouă direcție de dezvoltare, deocamdată strict secretă, despre care, să fiu sincer, n-ar trebui să suflu o vorbă. Totuși... Am făcut un progres important în calculul rădăcinii pătrate.

— Rădăcina pătrată?

— Se ridică niște probleme delicate și încă n-am eliminat toate deficiențele, dar Tehnicianul Aub – cel care a inventat știința și care are o intuiție incredibilă în direcția asta – susține că este numai o chestiune de timp. Nu trebuie uitat că el este un simplu Tehnician. O persoană ca dumneavoastră, un matematician instruit și talentat, n-ar trebui să aibă dificultăți.

— Rădăcina pătrată..., repetă Loesser.

— Și rădăcina cubică. Sunteți alături de noi?

Loesser întinse brusc mâna.

— Trece-mă pe listă.

***

Generalul Weider se plimba înainte și înapoi prin încăpere, adresându-se auditoriului în maniera unui profesor dur care se confruntă cu un grup de studenți recalcitranți. Pentru general, nu conta că în cazul respectiv era vorba despre savanții civili care conduceau Proiectul „Numere". El era responsabilul de proiect și nu uita nici o clipă lucrul acesta.

— Rădăcina pătrată este excelentă, spuse generalul. Eu personal n-o pot efectua și nici nu înțeleg metodele, dar este o operație excelentă. Cu toate acestea, proiectul nu va fi deturnat în direcția pe care unii dintre dumneavoastră o denumesc „teoretică". După încheierea războiului, vă puteți juca oricum doriți cu grafitica, însă acum avem de rezolvat probleme specifice și cât se poate de practice.

Într-un colț îndepărtat, Tehnicianul Aub asculta concentrat. Bineînțeles, nu mai era Tehnician, fiind eliberat de însărcinările anterioare și transferat în colectivul Proiectului, unde avea o funcție cu un titlu impresionant și un salariu adecvat. Deosebirile sociale rămăseseră însă, iar importanții savanți care conduceau cercetările nu-l puteau accepta pe picior de egalitate în rândul lor. Ca să fim cinstiți, nici Aub nu dorea așa ceva. În prezența lor, se simțea nelalocul său, un sentiment reciproc de altfel.

— Țelul nostru, spuse generalul, este unul simplu, domnilor: înlocuirea calculatorului. O navă capabilă să navigheze prin spațiu fără un calculator la bord se poate construi de cinci ori mai repede și de zece ori mai ieftin prin comparație cu navele dotate cu calculatoare. Dacă am putea elimina calculatorul, am construi o flotă de cinci ori... de zece ori mai mare decât cea denebiană. Iar eu văd chiar mai departe de atât. Poate că în clipa de față sună fantasmagoric, poate că nu pare decât un simplu vis, însă pentru viitor eu întrevăd racheta dirijată de om!

Imediat, dinspre audiență se auziră murmure.

— Actualmente, urmă Weider, principala noastră fundătură o constituie limitele inteligenței rachetelor. Calculatoarele ce le dirijează au dimensiuni stricte, și din acest motiv reacția lor la modificările defensivelor antirachetă nu este satisfăcătoare. Puține proiectile își ating ținta și genul de război dus prin intermediul lor a început să dispară – pentru inamic, dar și pentru noi. Pe de altă parte, un proiectil care poartă în interiorul său unul sau chiar doi oameni, capabili să-i controleze traiectoria prin folosirea grafiticii, ar fi mai ușor, mai mobil și mai inteligent. Ne-ar oferi un avans care ar putea însemna atuul victorios. În plus, domnilor, exigențele războiului ne silesc să nu uităm un amănunt. Un om este mai dispensabil decât un calculator. Proiectilele cu echipaj ar putea fi lansate în număr oricât de mare și în circumstanțe în care nici un general n-ar îndrăzni s-o facă, dacă ar fi vorba despre proiectile dirijate de calculatoare...

Mai spuse multe alte lucruri, dar Tehnicianul Aub nu așteptă.

***

În intimitatea laboratorului său, Aub reflectă mult timp asupra biletului pe care-l lăsa în urma sa. Finalul acestuia suna astfel:

„Când am început studiul a ceea ce acum se numește grafitică, n-a fost mai mult decât un hobby. Nu-l consideram decât un amuzament interesant, un exercițiu al minții.

După declanșarea Proiectului «Numere», am crezut că alții vor fi mai înțelepți ca mine; că grafitica va fi pusă în slujba omenirii, pentru a ajuta poate la producerea unor echipamente practice de transfer masic. Constat însă că ea este utilizată numai pentru moarte și distrugere.

Nu pot suporta responsabilitatea implicată de inventarea grafiticii."

După aceea, aținti în mod deliberat asupra sa raza unui depolarizator proteinic și se prăbuși mort, instantaneu și fără dureri.

***

Se adunaseră în jurul mormântului micuțului Tehnician, ascultând omagierea măreției descoperirii sale.

Shuman plecase fruntea alături de ceilalți, dar nu se simțea câtuși de puțin mișcat. Tehnicianul își jucase rolul și, la urma urmelor, nici nu mai era necesar. Poate că într-adevăr el pusese bazele grafiticii, dar acum știința avea să înainteze de la sine, triumfătoare, copleșitoare, până ce proiectilele cu echipaj aveau să devină o realitate, alături de cine știe ce alte invenții.

„Nouă înmulțit cu șapte“, se gândi Shuman cu profundă satisfacție, „fac șaizeci și trei și n-am nevoie de un calculator ca să-mi spună asta. Calculatorul există în mintea mea!“

Uimitor ce sentiment de putere îi dădea această realitate.

SFÂRȘITUL NOPȚII

Partea I

Era aproape o întâlnire a absolvenților și, cu toate că nu se putea vorbi despre accente de fericire, nu exista încă nici un motiv pentru care să se presupună tragedia finală.

De-abia venit de pe Lună și deocamdată lipsit de suportul antigravitic, Edward Talliaferro îi întâlni pe ceilalți doi în camera lui Stanley Kaunas. Kaunas se ridică să-l salute, aplecându-se politicos. Battersley Ryger se mulțumi să încuviințeze din cap fără să se scoale.

Talliaferro își lăsă grijuliu trupul masiv pe pat, extrem de conștient de greutatea lui neobișnuită. Se strâmbă puțin, iar buzele cărnoase se schimonosiră în masa de păr care-i înconjura gura, pe buza superioară, bărbie și obraji.

În ziua aceea, se întâlniseră ceva mai devreme, în circumstanțe mai oficiale. Acum, erau singuri pentru prima dată și Talliaferro spuse:

— Este un moment aparte. Ne întâlnim pentru prima dată după zece ani. De fapt, prima dată după absolvire.

Ryger strâmbă din nas. Acesta îi fusese spart cu puțin înainte de aceeași absolvire și primise diploma în astronomie având fața acoperită pe jumătate de un bandaj. Întrebă pe un ton morocănos:

— A comandat cineva șampanie sau altceva?

— Haide, haide! făcu Talliaferro. Prima mare conferință astronomică internațională din istorie nu-i un moment pentru ranchiună. Ca să nu mai amintesc că este vorba numai despre prieteni!

— Pământul este de vină, zise Kaunas. Nu mă simt bine. Nu mă pot acomoda.

Clătină din cap, însă expresia de deprimare îi rămase pe chip.

— Știu, aprobă Talliaferro. Și eu mă simt foarte greu. Mă vlăguiește. În privința asta, tu stai mai bine decât mine, Kaunas. Pe Mercur, gravitația este patruzeci la sută din cea normală. Pe Lună, atinge doar șaisprezece la sută. – Întrerupse tentativa lui Ryger de a adăuga ceva, spunând repede: Iar pe Ceres se folosesc câmpuri pseudogravitaționale reglate la optzeci la sută. Tu n-ai probleme din astea, Ryger.

Astronomul ceresian părea iritat.

— Este vorba despre cerul liber... Mă-nnebunește să ies din clădiri fără să port costumul spațial.

— Așa-i, zise Kaunas, și cu soarele care să te bată-n cap... Fără nimic care să te apere.

Fără să vrea, Talliaferro se simți plutind înapoi în timp. Nu se schimbaseră prea mult. De altfel, se gândi, nici el nu se schimbase prea mult. Desigur, îmbătrâniseră cu zece ani. Ryger se mai îngrășase, iar chipul uscățiv al lui Kaunas părea cam tăbăcit, dar i-ar fi recunoscut pe amândoi chiar dacă s-ar fi întâlnit pe neașteptate.

— Nu cred că Pământul este de vină, rosti el. Să fim sinceri.

Kaunas îl privi scurt. Era un individ mărunțel, cu gesturi iuți și nervoase ale mâinilor, care obișnuia să poarte haine cu o măsură mai largi.

— Villiers! exclamă el. Știu... Mă gândesc uneori la el. – Tăcu o clipă, apoi adăugă cu un aer de disperare: Mi-a trimis o scrisoare.

Ryger își îndreptă brusc spinarea și chipul măsliniu i se întunecă parcă și mai mult.

— Când? întrebă el energic.

— Acum o lună.

Ryger se răsuci spre Talliaferro.

— Și ție?

Talliaferro clipi calm și încuviință tăcut din cap.

— A-nnebunit, spuse Ryger. Pretinde c-a descoperit o metodă practică de transfer masic prin spațiu... V-a zis și vouă? Asta-i atunci... Dintotdeauna, a fost nițel sărit. Acum, a luat-o razna complet.

Își frecă nasul cu un gest apăsat și Talliaferro se gândi la ziua când i-l fracturase Villiers.

Vreme de zece ani, Villiers îi obsedase precum umbra vagă a unei vinovății care, de fapt, nu le aparținea. Fuseseră împreună pe durata facultății, patru tineri aleși cu grijă și dedicați, instruiți pentru o profesiune care atinsese noi culmi în epoca aceasta a călătoriilor interplanetare.

Observatoare astronomice se inaugurau pe alte planete, înconjurate de vid, neîncețoșate de atmosferă.

Exista astfel Observatorul Selena, de pe care puteau fi studiate Pământul și planetele interioare; un corp ceresc tăcut pe cerul căruia atârna planeta-mamă.

Observatorul Mercur, cel mai apropiat de Soare, se găsea la polul nordic al lui Mercur, acolo unde terminatorul* de-abia se deplasa, iar Soarele rămânea fix pe orizont și putea fi studiat în cel mai mic detaliu.

---

* Linie de demarcație între zona luminată de Soare și zona aflată în umbră a unei planete (n. trad.).

Observatorul Ceres, cel mai nou și mai modern, investiga spațiul de la Jupiter până la galaxiile foarte îndepărtate.

Desigur, existau și dezavantaje. Deoarece călătoriile interplanetare continuau să fie dificile, prea puțini oameni plecau, iar viața cât de cât normală era practic imposibilă. Totuși, generația lor fusese una norocoasă. Următorii savanți aveau să găsească ogoarele cunoașterii bine însămânțate și, până la inventarea unei propulsii interstelare, nu avea să se mai deschidă un alt orizont la fel de vast ca acesta.

Cei patru – Talliaferro, Ryger, Kaunas și Villiers – urmau să se afle în poziția unui Galilei care, deținând prima lunetă adevărată, n-o putea aținti asupra unui punct oarecare de pe cer fără să nu facă o descoperire importantă.

Apoi, însă, Romero Villiers se îmbolnăvise și i se depistase un puseu reumatic. A cui fusese vina? Rămăsese cu un cord afectat, care dădea rateuri.

El fusese cel mai sclipitor dintre cei patru, cel mai plin de speranțe și cel mai încrâncenat... dar nu putuse nici măcar termina doctoratul.

Mai rău încă, nu putea părăsi niciodată Pământul; accelerația produsă de decolarea unei nave l-ar fi omorât.

Talliaferro se îndreptase spre Lună, Ryger spre Ceres, Kaunas spre Mercur. Numai Villiers rămăsese locului, prizonier pe viață al Pământului.

Ei încercaseră să-și exprime compasiunea, dar Villiers îi respinsese aproape cu ură. Îi împroșcase cu vorbe grele și înjurături. Când Ryger își pierduse cumpătul și ridicase pumnii, Villiers sărise asupra lui, răcnind, și-i spărsese nasul.

Evident, Ryger nu uitase episodul acela, deoarece își mângâia nasul cu vârful unui deget.

Fruntea lui Kaunas părea complet acoperită de cutele concentrării.

— Știți că este la conferință, nu? Are o cameră tot în hotelul ăsta – la 405.

— *Eu* unul n-o să mă duc să-l văd, mormăi Ryger.

— Vine el. A spus că dorește să ne vadă. M-am gândit... A zis că la ora nouă. Ar trebui s-apară dintr-o clipă în alta.

— În cazul acesta, se ridică Ryger, dacă nu vă supărați, eu mă retrag.

— Stai puțin, îl opri Talliaferro. De ce te-ar deranja să-l vezi?

— Pentru că-i zadarnic. Tipu-i nebun.

— Chiar dacă ai avea dreptate... Hai să dăm cărțile pe față. Ți-e teamă de el?

— Teamă! se strâmbă Ryger disprețuitor.

— Ești agitat. Ce motive ai să fii agitat?

— Nu sunt agitat!

— Ba ești. Cu toții simțim o anume vinovăție pentru soarta lui, deși n-avem nici un motiv. Nimic din cele întâmplate n-au fost din vina noastră.

Era însă o autojustificare și el o știa prea bine.

Și când, în clipa aceea, soneria bâzâi încetișor, toți trei tresăriră și se întoarseră ca să privească stingheri către bariera ce se ridica între ei și Villiers.

***

Ușa se deschise și Romero Villiers pătrunse în cameră. Ceilalți se sculară rigizi, pentru a-l saluta, apoi rămaseră în picioare, stânjeniți, fără ca vreunul dintre ei să-i fi întins mâna.

Villiers îi privea cu un zâmbet sardonic.

„*El* s-a schimbat“, se gândi Talliaferro.

Era adevărat. Bărbatul se micșorase parcă în toate privințele. Gârbovirea umerilor îl făcea să pară chiar și mai scund. Pielea capului lucea prin părul rărit, iar dosul mâinilor îi era brăzdat de vene albastre proeminente. Părea bolnav. Aparent, nu exista nimic care să-l lege de amintirile din trecut, cu excepția ticului său de a-și duce palma pavăză deasupra ochilor, când privea concentrat, și a baritonului egal, controlat, al glasului.

— Prietenii mei! exclamă Villiers. Amicii mei, călători prin spațiu! Nu ne-am văzut de atâta timp!

— Salut, Villiers, rosti Talliaferro.

— Te simți bine? îl privi cercetător Villiers.

— Destul de bine.

— Și voi doi?

Kaunas reuși să surâdă vag și mormăi ceva neinteligibil. Ryger se răsti:

— Bine, Villiers! Care-i treaba?

— Ryger, tipul mereu furios, chicoti Villiers. Cum merg treburile pe Ceres?

— Mergeau bine când am plecat eu. Cum merg treburile pe Pământ?

— Poți vedea și singur, replică Villiers, însă tonul lui fusese unul încordat. Sper că motivul pentru care voi trei ați venit la conferință este să auziți comunicarea mea de poimâine.

— Comunicarea ta? Ce comunicare? întrebă Talliaferro.

— V-am scris despre asta... Metoda mea privind transferul masic.

Ryger surâse în colțul gurii.

— Da, ne-ai scris, dar n-ai pomenit nimic despre o comunicare și nici nu-mi amintesc să te fi văzut în program. Numele tău mi-ar fi atras imediat atenția.

— Așa este. N-am fost trecut în program. De altfel, n-am înaintat nici un material scris pentru comunicare.

Villiers se înroșise la față și Talliaferro interveni liniștitor:

— Ia-o încetișor! Nu arăți prea bine.

Celălalt se răsuci spre el, cu buzele depărtate într-un rictus.

— Mulțumesc foarte mult, dar inima-mi rezistă.

— Ascultă, Villiers, rosti Kaunas, dacă nu ești în program și nici n-ai un material...

— Ascultați *voi*! Am așteptat zece ani. Voi aveți slujbe în spațiu, iar eu trebuie să fiu profesor pe Pământ, deși sunt mai bun decât oricare dintre voi sau decât toți laolaltă.

— Sigur că da..., începu Talliaferro.

— Și n-am nevoie nici de condescendența voastră. Mandel a fost martor. Cred c-ați auzit de Mandel. Ei bine, el este președintele secțiunii Astronautică a conferinței și i-am demonstrat transferul masic. Era un prototip rudimentar și s-a ars după o singură utilizare, dar... Mă ascultați?

— Te ascultăm, răspunse rece Ryger, dacă asta te bucură.

— O să mă lase să-mi susțin prezentarea, să fiți siguri de asta. Nu va exista absolut nici o pregătire prealabilă, nici un anunț. Va fi ca explozia unei bombe pentru toți. Când o să le prezint relațiile fundamentale implicate, conferința va sări în aer! Toți vor fugi în laboratoare, ca să-mi verifice spusele și să încerce construirea de aparate. Și vor descoperi c-am avut dreptate! Un șoarece viu a dispărut dintr-un colț al laboratorului meu și a reapărut în colțul opus. Mandel a fost martor.

Îi privi sfidător, mutându-și privirea de la unul la altul.

— Nu mă credeți, așa-i?

— Dacă vrei să păstrezi surpriza, rosti Ryger, de ce ne spui nouă?

— Voi sunteți altceva. Sunteți prietenii mei, colegii mei. Voi ați plecat în spațiu și m-ați abandonat aici.

— N-a fost alegerea noastră, obiectă Kaunas cu glas ascuțit.

Villiers îi ignoră intervenția.

— De aceea, continuă el, vreau să știți *acum*. Ceea ce a funcționat pentru un șoarece va funcționa și pentru un om. Ceea ce a deplasat materia organică trei metri într-un laborator, o va deplasa și un milion de kilometri în spațiu. Voi fi pe Lună *și* pe Mercur *și* pe Ceres, și oriunde doresc să ajung. Voi fi egalul fiecăruia dintre voi și mai mult decât atât. Așa, predând la școală și gândind, voi face pentru astronomie mai mult decât voi toți, cu observatoarele, telescoapele, aparatura și navele voastre.

— Ei bine, zise Talliaferro, sunt încântat! În felul ăsta, vei căpăta mai multă putere. Pot vedea și eu relațiile fizico-matematice?

— Ah, nu! – Mâinile lui Villiers se strânseră în fața pieptului, de parcă ar fi ținut niște foi inexistente și le-ar fi ascuns de ochi indiscreți. – Așteaptă ca toți ceilalți. Există un singur exemplar al lucrării și nu-l va vedea nimeni până nu voi fi pregătit. Nici chiar Mandel!

— Un singur exemplar! exclamă Talliaferro. Dacă-l pierzi...

— N-o să-l pierd. Oricum, am totul în cap.

— Dacă...

Talliaferro fu cât pe aici să încheie propoziția cu „mori“, dar se opri la timp. După o pauză aproape imperceptibilă, continuă:

— ... ai cât de cât minte, cel puțin scanează-l. Pentru orice eventualitate.

— Nu! i-o reteză Villiers. Mă veți auzi poimâine. Veți vedea cum orizontul omenirii se extinde brusc, așa cum nu s-a mai petrecut niciodată până acum.

Îi privi din nou, cu atenție, pe rând.

— Zece ani, spuse el. La revedere!

***

— Este nebun! explodă Ryger, privind ușa de parcă Villiers s-ar mai fi aflat încă acolo.

— Crezi? făcu gânditor Talliaferro. Mda, dintr-un punct de vedere, cred că este. Ne urăște din motive iraționale. Și nici măcar să nu-și scaneze lucrarea, ca simplă precauție...

În timp ce vorbea, își pipăi propriul său scaner. Era un cilindru cu aspect banal, de o culoare neutră, ceva mai gros și mai scurt decât un creion obișnuit. În ultimii ani, devenise emblema oamenilor de știință, în aceeași măsură în care stetoscopul simboliza medicii, iar microcalculatorul pe economiști. Scanerul se purta în buzunarul hainei, prins de mânecă, pus după ureche sau atârnat de un șnur.

Uneori, în momentele sale mai filosofice, Talliaferro se întreba cum fusese pe vremea când cercetătorii trebuiau să-și ia notițe amănunțite, compilând literatura de specialitate, sau să îndosarieze cópii integrale ale unor articole. Ce metodă greoaie!

Acum ajungea să scanezi orice lucrare tipărită sau scrisă de mână, pentru a deține un micronegativ. Talliaferro înregistrase deja toate rezumatele incluse în broșura-program a conferinței. Bănuia cu destulă certitudine că și ceilalți doi procedaseră la fel.

— În asemenea circumstanțe, urmă el, refuzul de a scana este o nebunie.

— Pe spațiu! izbucni Ryger. Nu există nici o comunicare și nici o descoperire. Este în stare de orice minciună numai ca să ne facă în ciudă.

— Şi atunci, ce va face poimâine? întrebă Kaunas.

— De unde să ştiu? Este un nebun!

Talliaferro continua să se joace cu scanerul, întrebându-se într-o doară dacă n-ar fi trebuit să scoată şi să developeze o parte din microfilmele ce se aflau stocate în instrument. Decise să n-o facă deocamdată.

— Nu-l subestimaţi pe Villiers, rosti el. Este o capacitate.

— Poate c-a fost, acum zece ani, pufni Ryger. Acum e-un ţăcănit. Eu vă propun să-l dăm uitării.

Începu să vorbească repede şi tare, încercând parcă să-l alunge pe Villiers şi tot ceea ce-l privea pe fostul lor coleg prin simpla forţă a discutării altor probleme. Vorbi despre Ceres şi despre munca lui acolo: cartarea Căii Lactee cu noile radiotelescoape capabile să distingă rezoluţiile stelelor individuale.

Kaunas ascultă şi încuviinţă din cap, apoi veni cu informaţii privind emisiunile radio ale petelor solare şi propria sa lucrare, aflată pe punctul de a fi publicată, despre asocierea dintre furtunile protonice şi giganticele flame de hidrogen de pe suprafaţa Soarelui.

Talliaferro interveni prea puţin. Prin comparaţie cu ceilalţi doi, munca pe Lună era lipsită de spectaculozitate. Ultimele informaţii despre prevederile meteo pe termen lung prin observaţiile directe asupra atmosferei terestre nu se comparau cu radiotelescoapele şi furtunile protonice.

În plus, gândurile sale nu se puteau îndepărta de Villiers. Villiers *era* o capacitate. Toţi o ştiau. Până şi Ryger, în ciuda mâniei sale, trebuia să simtă că dacă transferul masic ar fi fost cât de cât posibil, atunci Villiers era descoperitorul logic.

Discuţia despre activitatea lor deveni în cele din urmă admiterea stânjenită a faptului că nici unul nu făcuse mare lucru. Talliaferro le urmărise lucrările publicate şi o ştia prea bine. Propriile sale comunicări fuseseră minore. Ceilalţi nu iscăliseră nimic prea important.

Trebuia s-o recunoască: nici unul nu zguduise spaţiul. Visele măreţe din zilele facultăţii nu se împliniseră; erau simpli lucrători competenţi, dar rutinieri. Atât! Din nefericire, doar atât. O ştiau.

Villiers ar fi ajuns mai departe. Ei ştiau şi asta. Tocmai ştiinţa aceea, alături de vinovăţie, îi menţinea învrăjbiţi.

Talliaferro se simţea tulburat de faptul că, în ciuda celor petrecute, Villiers *avea* să ajungă mai mult decât era acum. Probabil că şi ceilalţi gândeau la fel, iar mediocritatea putea deveni repede insuportabilă. Comunicarea privind transferul masic va revoluţiona tehnologia, iar Villiers va ajunge în cele din urmă savantul faimos, aşa cum îi fusese hărăzit dintotdeauna, în vreme ce foștii săi colegi, cu toate avantajele de care beneficiaseră, vor fi dați uitării. Rolul lor se va limita la aplauzele din mijlocul mulțimii.

Simțindu-și propria invidie și umilință, Talliaferro se simți rușinat, totuși nu putea îndepărta acele sentimente.

Conversația se stinse treptat, iar Kaunas își drese glasul și rosti, ferindu-și privirea:

— Auziți, ce-ar fi să trecem pe la Villiers?

Tonul vocii sale era fals – un efort cu totul neconvingător de a părea indiferent.

— N-are rost să rămânem supărați, adăugă el, așa... degeaba...

„Vrea să se asigure în privința transferului masic“, gândi Talliaferro. „Speră că-i doar coșmarul unui nebun și că astfel va putea dormi liniștit la noapte.“

El însuși era curios, așa că nu obiectă, ba chiar și Ryger ridică scurt din umeri și mormăi:

— Chiar așa, de ce să nu trecem?

Era cu puțin înainte de ora douăzeci și trei.

***

Pe Talliaferro îl deșteptă bâzâitul insistent al soneriei. Se ridică într-un cot în beznă, simțindu-se de-a dreptul iritat. Luminița blândă a plafonierei arăta că nu era nici măcar ora patru dimineața.

— Cine-i? strigă el.

Bâzâitul continuă în rafale scurte, insistente.

Mârâind, Talliaferro își puse halatul pe umeri. Deschise ușa și clipi înaintea luminii puternice de pe coridor. Îl recunoscu pe bărbatul care stătea în fața lui; îl văzuse de suficiente ori în tridimensionale.

Cu toate acestea, bărbatul vorbi imediat, prezentându-se în șoaptă:

— Mă numesc Hubert Mandel.

— Da, domnule, încuviință Talliaferro.

Mandel era unul dintre numele proeminente ale astronomiei, iar cel care-l purta era suficient de faimos ca să dețină o importantă poziție de conducere în Biroul Astronomic Mondial și îndeajuns de activ ca să fie președintele secțiunii Astronautică din cadrul conferinței.

Brusc, Talliaferro își aminti că Villiers afirmase că-i demonstrase transferul masic tocmai lui Mandel. Cumva, gândul la Villiers îi domoli iritarea.

— Dumneavoastră sunteți dr. Edward Talliaferro? întrebă Mandel.

— Da, domnule.

— V-aș ruga să vă îmbrăcați și să veniți cu mine. Este vorba despre ceva foarte important, referitor la o cunoștință comună.

— Dr. Villiers?

Mandel clipi din ochi, scurt. Genele și sprâncenele îi erau atât de blonde încât ochii păreau cumva lipsiți de ele. Avea părul mătăsos și părea în jur de cincizeci de ani.

— De ce v-ați gândit tocmai la Villiers?

— Aseară a amintit despre dumneavoastră. Nu știu să avem altă cunoștință comună.

Mandel încuviință din cap, așteptă ca Talliaferro să se îmbrace și să se încalțe, apoi se întoarse, conducându-l. Ryger și Kaunas așteptau într-o cameră de la etajul de deasupra. Kaunas avea ochii injectați și o privire neliniștită. Ryger fuma nervos.

— Suntem cu toții aici, observă Talliaferro. Altă reuniune.

Nimeni nu-i băgă în seamă remarca.

Se așeză și cei trei schimbară priviri. Ryger înălță din umeri.

Mandel începu să se plimbe prin cameră, cu mâinile afundate în buzunare.

— Vă cer scuze pentru deranj, domnilor, începu el, și vă mulțumesc pentru cooperare. Aș dori să putem coopera și în continuare. Prietenul nostru comun, Romero Villiers, a murit. Acum o oră, corpul i-a fost scos din hotel. Verdictul medicului a fost infarct.

O tăcere stupefiată se lăsă peste odaie. Țigara lui Ryger tremură la jumătatea drumului spre buze, apoi coborî lent, fără să fi ajuns la destinație.

— Amărâtul, murmură Talliaferro.

— Oribil, șopti Kaunas răgușit. Era...

Glasul îi cedă.

Ryger își reveni primul.

— Ei bine, avea într-adevăr probleme cardiace. Nu se poate face nimic.

— Se mai poate face ceva, îl corectă Mandel încetișor. Recuperarea.

— Ce-nseamnă asta? întrebă Ryger.

— Când l-ați văzut dumneavoastră pentru ultima dată?

— Aseară, răspunse Talliaferro. Trebuia să fie prima noastră reuniune după zece ani. Din păcate, trebuie să recunosc că n-a fost o întâlnire plăcută. Villiers a considerat că avea motive să fie furios pe noi și s-a manifestat ca atare.

— Asta pe la ce oră s-a întâmplat?

— Pe la ora nouă seara – prima dată.

— „Prima dată“?

— Ceva mai târziu, ne-am revăzut.

Kaunas părea tulburat.

— Plecase furios. Nu puteam lăsa lucrurile așa. Trebuia să-ncercăm... Cândva, fuseserăm cu toții amici. De aceea, ne-am dus la el și...

— Ați fost toți în camera lui?

— Da, încuviință Kaunas suprins de întrebare.

— Pe la ce oră?

— Cred că era în jur de unsprezece seara.

Privi spre ceilalți și Talliaferro aprobă din cap.

— Cât timp ați stat acolo?

— Două minute, răspunse Ryger. Ne-a dat afară, de parcă veniserăm să-i furăm comunicarea.

Se opri, parcă așteptând ca Mandel să-l întrebe despre ce comunicare era vorba, dar celălalt nu spuse un cuvânt, așa încât urmă:

— Cred c-o ținea sub pernă. Cel puțin, el era întins pe pernă, când a zbierat la noi să plecăm.

— Poate că deja se simțea rău, șopti Kaunas vinovat.

— Nu la ora aceea, rosti scurt Mandel. Prin urmare, amprentele dumneavoastră există în cameră.

— Probabil, încuviință Talliaferro. (Începuse să-și piardă din respectul inițial față de Mandel și simțea că-i revine iritarea. Era totuși ora *patru* dimineața!) De fapt, despre ce-i vorba? întrebă el.

— Ei bine, domnilor, spuse Mandel, decesul lui Villiers nu este atât de simplu. Lucrarea lui, din câte știu unicul exemplar, a fost introdusă în scrumiera electrică a camerei și din ea n-au mai rămas decât câteva bucățele. Eu n-am văzut-o și nici n-am citit-o, dar cunosc destule date referitoare la subiect ca să fiu gata să depun mărturie în fața oricărui tribunal că bucățelele acelea nearse făceau parte din comunicarea pe care intenționa s-o susțină la conferință. Aveți îndoieli, dr. Ryger?

Ryger surâse acru.

— Mă îndoiesc că ar fi susținut-o cu adevărat. Dacă doriți părerea mea, domnule, era nebun. Vreme de zece ani, el a rămas prizonierul Pământului și a visat că singura lui cale de evadare de pe planetă ar fi transferul masic. Probabil că doar visul acesta l-a ținut în viață. A aranjat până și un soi de demonstrație, fără îndoială frauduloasă. Nu afirm că ar fi fost o fraudă deliberată. Probabil că, în nebunia lui, era sincer. Întâlnirea de aseară a constituit apogeul. A venit la noi – ne ura pentru că am părăsit Pământul – și ne-a umilit. Pentru asta trăise ultimii zece ani. Poate că scepticismul nostru a fost șocul care l-a readus la realitate. Știa că, de fapt, nu putea susține comunicarea – nu avea ce să comunice. De aceea, a ars-o și inima i-a cedat. Păcat...

Mandel îl ascultă pe astronomul de pe Ceres cu o expresie de dezaprobare evidentă.

— Foarte ingenios, dr. Ryger, comentă el, dar cu totul eronat. Demonstrațiile frauduloase nu mă pot păcăli cu atâta ușurință pe cât puteți crede. Acum însă, conform datelor pe care am reușit să le examinez destul de superficial, dumneavoastră trei i-ați fost colegi de facultate. Corect?

Ei încuviințară din capete.

— La conferință mai participă și alți colegi de-ai dumneavoastră din perioada respectivă?

— Nu, răspunse Kaunas. În anul acela, doar noi patru am fost admiși la doctorat.

— Am înțeles. În cazul acesta, unul dintre dumneavoastră l-a mai vizitat o dată pe Villiers, în camera sa, la miezul nopții.

Se lăsară câteva clipe de tăcere, după care Ryger vorbi sec:

— În nici un caz, n-am fost eu acela.

Cu ochii larg deschiși, Kaunas scutură energic din cap.

— Ce insinuați? întrebă Talliaferro.

— Unul dintre dumneavoastră a venit în camera lui la miezul nopții și a insistat să vadă lucrarea. Nu cunosc motivul. S-ar părea că a existat intenția deliberată de a-i provoca un infarct. Când Villiers s-a prăbușit, criminalul – dacă-l pot numi așa – era pregătit. A luat lucrarea, care probabil se afla *într-adevăr* sub pernă, și a scanat-o. După aceea, a introdus-o în scrumiera electrică, dar, fiind grăbit, n-a așteptat s-o vadă complet distrusă.

— De unde știți toate astea? interveni Ryger. Ați fost martor?

— Aproape. Villiers s-a prăbușit, însă n-a murit imediat. După plecarea criminalului, a izbutit să-mi telefoneze. A bolborosit câteva fraze – suficient ca să descrie cele petrecute. Din nefericire, eu nu mă găseam în cameră, ci la conferință, așa că mesajul a fost înregistrat de robotul telefonic. Când m-am întors și am ascultat caseta, l-am sunat imediat, dar murise.

— Perfect, continuă Ryger, și n-a spus cine a făcut-o?

— Nu. Sau dacă a spus, este neinteligibil. Un singur cuvânt a fost foarte clar: „coleg“.

Talliaferro își scoase scanerul din buzunarul interior al hainei și-l întinse spre Mandel.

— Dacă doriți, rosti el încet, puteți developa microfilmul dinăuntru. Nu veți găsi lucrarea lui Villiers.

Imediat, Kaunas îl imită, iar Ryger, strâmbându-se, procedă la fel.

Mandel luă cele trei scanere și comentă sec:

— Probabil că asasinul a schimbat deja microfilmul. Totuși...

Talliaferro înălță sprâncenele.

— Mă puteți percheziționa pe mine și camera mea.

— Stați așa, vorbi Ryger cu același rictus întipărit pe chip, stați puțin! Sunteți cumva de la poliție?

— *Doriți* să chem poliția? îl fixă cu privirea Mandel. Doriți un scandal și acuzație de crimă? Doriți ca această conferință să fie mânjită și mass-media din întregul sistem solar să-și bată joc de astronomie și de astronomi? Este foarte posibil ca decesul lui Villiers să fi fost un accident. Este bine știut că avea probleme cardiace. Poate că acela dintre dumneavoastră care a fost în cameră a acționat dintr-un impuls de moment. Nu este necesar să fi fost o crimă cu premeditare. Dacă persoana respectivă va înapoia negativul, putem evita o sumedenie de necazuri.

— Chiar și pentru... criminal? întrebă Talliaferro.

Mandel ridică din umeri.

— În nici un caz nu-i pot promite imunitate. Indiferent însă care vor fi necazurile, nu-l va aștepta dizgrația publică și închisoarea, așa cum este de așteptat dacă se anunță poliția.

Tăcere.

— Este unul dintre dumneavoastră, adăugă Mandel.

Tăcere.

— Cred că pot deduce raționamentul vinovatului, continuă Mandel. Lucrarea va fi distrusă. Doar noi patru știm despre transferul masic și doar eu am asistat la demonstrație. În plus, dumneavoastră știți numai din cuvintele lui, poate afirmațiile unui nebun, că eu am asistat la ea. Cu Villiers decedat și lucrarea dispărută, ar fi lesne de crezut teoria doctorului Ryger potrivit căreia transferul masic n-a existat niciodată. Peste un an sau doi, criminalul, care deține datele transferului masic, le-ar putea dezvălui treptat, ar putea iniția experimente, ar publica articole atent formulate, sfârșind în calitate de descoperitor al metodei, cu tot ceea ce implică aceasta ca bani și faimă. Nici chiar proprii săi foști colegi n-ar suspecta nimic. În cel mai rău caz, ei ar crede că afacerea Villiers l-a inspirat să înceapă cercetări pe cont propriu în domeniul respectiv. Atât și nimic mai mult.

Mandel își plimbă ochii de la unul la altul, fixându-i cu atenție.

— Acum, însă, raționamentul cu pricina a fost invalidat. Cel care va apărea cu un transfer masic se va autodemasca. Eu am asistat la demonstrație și știu că teoria se poate transpune în practică. Mai știu că unul dintre dumneavoastră deține copia lucrării lui Villiers. Ca atare, informațiile cuprinse în ea vă sunt inutile. Renunțați!

Tăcere.

Mandel porni spre ușă. În prag, se opri și se întoarse:

— V-aș fi recunoscător dacă ați rămâne aici până voi reveni. Nu voi lipsi mult. Sper că, până atunci, criminalul își va analiza situația. Dacă se teme că mărturisirea îl va costa slujba, să nu uite că ancheta poliției îl poate costa libertatea *plus* Proba Psihică.

Cântări în palmă cele trei scanere, părând abătut și obosit.

— Mă duc să developez microfilmele.

Kaunas încercă să zâmbească.

— Și dacă în absența dumneavoastră fugim?

— Numai unul dintre dumneavoastră are motive s-o facă, replică Mandel. Cred că mă pot bizui pe cei doi nevinovați să-l stăpânească pe al treilea, fie numai și pentru autoapărare.

Ieși din încăpere.

***

Era ora cinci dimineața. Ryger își consultă indignat ceasul.

— La naiba! Vreau să dorm.

— Ne putem odihni aici, rosti Talliaferro. Intenționează cineva să facă o mărturisire?

Kaunas își feri privirea, iar Ryger ridică buza superioară într-un rânjet.

— Nici nu mă așteptam. – Talliaferro închise ochii, își lăsă ceafa masivă pe spătarul scaunului și vorbi cu glas obosit: Pe Lună, este sezon mort acum. Noaptea durează două săptămâni, și atunci avem treabă până peste cap. După aceea, urmează două săptămâni de Soare și nu facem decât calcule, corelări și ședințe de analiză. Aia-i perioada grea, o detest. Dac-ar fi mai multe femei, dac-aș putea aranja ceva permanent...

În șoaptă, Kaunas le povesti că, deocamdată, era imposibil să prindă întregul Soare deasupra orizontului și în raza vizuală a telescopului de pe Mercur. Dacă s-ar fi instalat alți trei kilometri de șine pentru Observator, ca să fie tractat – este drept că ar fi necesitat un consum uriaș de energie, dar beneficiau de destulă din partea Soarelui –, chestiunea ar fi fost rezolvată. Cu siguranță!

Până și Ryger acceptă să vorbească despre Ceres, după ce ascultă murmurele celorlalți. Acolo, problema se datora perioadei de rotație de două ore, care făcea ca viteza unghiulară a stelelor să fie de douăsprezece ori mai mare decât pe cerul Pământului. O rețea alcătuită din trei telescoape clasice, trei radiotelescoape și câte trei din toate celelalte echipamente acoperea bolta cerească.

— Nu puteți folosi unul dintre poli? întrebă Kaunas.

— Te gândești tot la Mercur și la Soare, replică Ryger. Cerul se deplasează chiar și la poli, iar acolo jumătate din boltă ar fi veșnic ascunsă. Dacă Ceres ar fi îndreptat permanent cu aceeași față spre Soare, ca Mercur, am avea un cer de noapte permanentă, cu stelele rotindu-se lent la trei ani o dată.

Afară începuse să se crape de ziuă.

Talliaferro ațipise pe jumătate, totuși se străduia să fie cât de cât vigilent. Nu intenționa să adoarmă buștean și să-i lase pe ceilalți treji. Fiecare dintre ei, se gândi, se întreba „Cine? Cine?“ – mai puțin vinovatul, desigur.

***

Talliaferro deschise brusc ochii, când Mandel își făcu apariția. Dincolo de geam, cerul se zărea albastru. Talliaferro era fericit că fereastra rămânea închisă. Desigur, hotelul deținea instalație de climatizare, totuși ferestrele puteau fi deschise în anotimpurile călduroase de către pământenii care se amăgeau cu iluzia aerului curat. Obsedat de vidul selenar, Talliaferro se înfioră la ideea respectivă.

— Vreunul dintre dumneavoastră are ceva de spus? întrebă Mandel.

Îl priviră inexpresiv. Ryger clătină din cap.

— Am developat filmele din scanerele dumneavoastră, continuă Mandel, aruncând scanerele și microfilmele pe pat. Nimic! Mă tem că veți avea niște probleme în colaționarea imaginilor și-mi cer scuze pentru asta. În felul acesta, revenim la problema microfilmului lipsă.

— Dacă se poate vorbi despre așa ceva, căscă deliberat Ryger.

— Domnilor, spuse Mandel, vă propun să coborâm în camera lui Villiers.

Kaunas păru surprins.

— De ce?

— Ce-i ăsta, făcu Talliaferro, un truc psihologic? Îl aduceți pe criminal la scena crimei, crezând că remușcările îi vor smulge mărturisirea?

— Motivul mult mai puțin melodramatic, explică Mandel, este că aș dori ca aceia doi dintre dumneavoastră care sunt nevinovați să mă ajute să găsesc filmul cu scanarea lucrării lui Villiers.

— Credeți că este acolo? se miră Ryger.

— Posibil. Este un început. După aceea, putem percheziționa camerele dumneavoastră. Secțiunea Astronautică își începe lucrările de abia mâine la ora zece. Avem timp berechet.

— Și dacă nu obțineți nici un rezultat?

— S-ar putea să apelez la poliție.

***

Intrară încetișor în camera lui Villiers. Ryger era roșu la față, iar Kaunas palid. Talliaferro căuta să-și păstreze calmul.

Cu o seară în urmă, văzuseră odaia în lumina artificială, cu un Villiers iritat și răvășit, strângându-și perna în brațe, fulgerându-i din priviri și poruncindu-le să plece. Acum, ea părea pătrunsă de izul inodor al morții.

Mandel acționă polarizatorul ferestrei pentru a lăsa lumina să pătrundă, dar îl deschise prea mult și soarele dimineții apăru în toată splendoarea sa.

Kaunas ridică brațele pentru a-și proteja ochii și răcni:

— Soarele!

Toți ceilalți încremeniră.

Chipul lui Kaunas părea terorizat, ca și cum ar fi fost orbit de razele astrului, așa cum se vedea el pe Mercur.

Talliaferro își aminti de propriile sale reacții înaintea cerului liber și scrâșni din dinți. Toți erau afectați psihologic de cei zece ani petrecuți departe de Pământ.

Kaunas alergă spre fereastră, bâjbâind în căutarea polarizatorului, apoi icni sonor.

— Ce s-a-ntâmplat? veni Mandel lângă el și ceilalți doi li se alăturară.

Orașul se întindea dedesubt și spre orizont; clădirile de piatră și cărămidă scăldate de lumina dimineții își proiectau umbrele spre ei. Talliaferro le aruncă o căutătură furișă și tulburată.

Cu pieptul aparent contractat dincolo de punctul în care putea răcni, Kaunas privea ceva aflat mult mai aproape. Pe pervazul exterior al ferestrei, cu un colț fixat într-o neașteptată fisură a betonului, se afla o bucățică de peliculă lăptoasă, din care se reflectau razele de soare.

Cu un strigăt furios și incoerent, Mandel ridică geamul și smulse filmul de pe pervaz. Îl strânse în pumn și privi în jur, cu ochi injectați de oboseală și mânie.

— Rămâneți aici! mârâi el.

Nu era nimic de adăugat. După plecarea lui, cei trei se așezară și se uitară prostește unul la altul.

Mandel reveni după douăzeci de minute. Cu glas calm, pe un ton ce transmitea cumva impresia că era liniștit doar pentru că depășise cu mult furia dementă, rosti:

— Colțul care a rămas în fisura betonului n-a fost supraexpus. Am putut descifra câteva cuvinte. Este lucrarea lui Villiers. Restul a fost distrus și nu mai poate fi salvat nimic. S-a dus...

— Și acum? întrebă Talliaferro.

Mandel ridică obosit din umeri.

— În clipa de față, nu-mi mai pasă de nimic. Transferul masic a dispărut până va fi redescoperit de cineva la fel de sclipitor ca Villiers. O să încerc și eu, dar nu-mi fac iluzii în privința propriilor mele capacități. Dacă lucrarea nu mai există, bănuiesc că nu mai contează care dintre dumneavoastră este vinovatul. Oricum, e zadarnic.

Întregul lui corp părea să se fi înmuiat și prăvălit în disperare.

Glasul lui Talliaferro căpătă însă accente dure.

— Stați puțin! În ochii dumneavoastră, oricare dintre noi poate fi vinovatul. Eu, de pildă. Sunteți o persoană importantă în domeniu și nu veți spune niciodată o vorbă bună despre mine. Se va putea naște ideea că sunt incompetent, sau chiar mai rău. Nu intenționez să-mi distrug cariera din cauza prezumției de vinovăție. Chestiunea trebuie rezolvată.

— Nu sunt detectiv, șopti Mandel epuizat.

— Atunci, chemați poliția, fir-ar să fie!

— Stai așa, Tal, interveni Ryger. Vrei să zici că eu aș fi vinovatul?

— Am spus doar că eu sunt nevinovat.

Kaunas rosti cu glas pițigăiat de teamă:

— Asta înseamnă Proba Psihică pentru toți! Ne putem alege cu leziuni...

Mandel ridică ambele brațe, cerând liniște.

— Domnilor! Domnilor, vă rog! Înainte de a chema poliția, mai putem face ceva. Aveți dreptate, dr. Talliaferro, n-ar fi corect pentru nevinovați să clasăm cazul în punctul acesta.

Cei trei se răsuciră spre el cu diverse expresii de ostilitate întipărite pe chipuri.

— Ce sugerați? se interesă Ryger.

— Am un amic pe nume Wendell Urth. Poate că ați auzit de el – sau poate că nu. Aș putea aranja să ne întâlnim deseară.

— Și ce dacă? pufni Talliaferro. Cu ce ne poate fi de folos?

— Este un individ bizar, răspunse Mandel șovăind, foarte bizar. Și, în felul lui, sclipitor. A mai ajutat poliția în câteva cazuri și poate că ne dă o mână de ajutor și acum.

Partea a II-a

Lui Talliaferro îi era imposibil să nu privească uluit odaia și pe ocupantul ei. Păreau să existe în afara lumii și să nu facă parte din vreun univers recognoscibil. Zgomotele Pământului lipseau în acest cuib bine izolat fonic și fără ferestre. Lumina și aerul Pământului fuseseră înlocuite de lumina artificială și de aerul condiționat.

Era o încăpere mare și ticsită. Își croiseră drum peste podeaua acoperită de felurite obiecte, până la canapeaua de pe care videocărțile fuseseră strânse fără menajamente și îngrămădite într-un teanc, pe jos.

Proprietarul camerei avea chip rotund și masiv și un corp bondoc și rotund. Se deplasa rapid pe piciorușele scurte, zvâcnind din cap în timp ce vorbea, astfel încât ochelarii cu lentile groase tresăreau, amenințând permanent să cadă de pe proeminența minusculă care-i slujea drept nas. Ochii bulbucați și cu pleoape cărnoase sclipeau cu o voioșie mioapă spre cei patru vizitatori, când se așeză pe scaunul dinapoia biroului luminat direct de singurul bec puternic din odaie.

— Mă bucur că ați venit, domnilor. Vă rog să scuzați aspectul apartamentului meu. – Își flutură degetele grăsuțe într-un gest larg, cuprinzător. – Am început catalogarea numeroaselor artefacte extraterestre pe care le-am acumulat. Este o muncă impresionantă. De pildă...

Sări de la locul său și se îngropă pe jumătate într-un maldăr de lângă birou, din care reapăru cu un obiect fumuriu, semitransparent și aproximativ cilindric.

— Acesta, spuse el, provine de pe Callistan și poate fi relicva unei civilizații de entități inteligente nonumane. Deocamdată, nu-i clar. S-au descoperit doar o duzină și acesta este cel mai perfect pe care-l cunosc.

Îl azvârli în lateral și Talliaferro tresări. Bărbatul grăsuț privi în direcția lui și spuse:

— E incasabil. – Se așeză din nou, își încrucișă degetele dolofane peste abdomen, lăsându-le să se ridice și să coboare încetișor, o dată cu respirația sa. – Cu ce vă pot ajuta? întrebă el.

Mandel făcu prezentările și Talliaferro căzu pe gânduri. Auzise de un anume Wendell Urth, care recent publicase o lucrare intitulată *Procese evoluționiste comparate pe planetele tip apă-oxigen*, dar în nici un caz nu putea fi vorba despre individul din fața lor.

— Dr. Urth, întrebă el, sunteți cumva autorul *Proceselor evoluționiste comparate*?

Un surâs fericit se lăți pe chipul lui Urth.

— Ați citit-o?

— Nu, dar...

Expresia lui Urth deveni brusc severă.

— Atunci, ar trebui s-o citiți. Imediat. Poftiți, am un exemplar...

Sări din nou de pe scaun și Mandel strigă:

— Așteaptă, Urth, avem alte probleme mai întâi! Este vorba despre ceva cu adevărat serios.

Practic, îl împinse pe celălalt în scaun și începu să vorbească iute, parcă pentru a împiedica alte divagații. Relată întreaga poveste cu un minim remarcabil de cuvinte.

Pe măsură ce asculta, Urth se îmbujora la față. Își împinse ochelarii mai sus pe nas.

— Trasfer masic! exclamă el.

— Am văzut cu ochii mei, încuviință Mandel.

— Și nu mi-ai suflat o vorbă!

— Am jurat să păstrez secretul. Individul era... ciudat. Am explicat asta.

Urth lovi cu pumnul în masă.

— Cum ai putut îngădui ca o asemenea descoperire să rămână proprietatea unui excentric? Dacă era nevoie, cunoștințele trebuiau extrase din el cu Proba Psihică!

— L-ar fi ucis! protestă Mandel.

Însă Urth nu-l asculta, ci se legăna înainte și înapoi, cu palmele apăsate puternic peste obraji.

— Transfer masic! Singura modalitate prin care ar trebui să călătorească o persoană decentă, civilizată. Singura! Singura modalitate acceptabilă. Dacă aș fi știut! Dacă aș fi putut să fiu acolo! Dar hotelul este la aproape cincizeci de kilometri...

Ryger, care până atunci ascultase cu o expresie de nemulțumire pe chip, interveni:

— Știu că există un traseu de metrou direct. N-ați fi făcut mai mult de zece minute.

Urth se încordă și-l privi straniu pe bărbat. Obrajii i se umflară. Sări în picioare și părăsi grăbit odaia.

— Ce dracu'a fost asta? făcu Ryger.

— La naiba, mormăi Mandel. Am uitat să vă avertizez.

— Despre ce anume?

— Dr. Urth nu călătorește cu absolut nici un mijloc de transport. Este o fobie. Se deplasează numai pedestru.

Kaunas clipi de câteva ori, nedumerit.

— Totuși, este un xenolog, nu? Un expert în formele de viață de pe alte planete...

Talliaferro se ridicase de la locul său și se apropiase de macheta galaxiei instalată pe un piedestal. Privea scânteierile sistemelor stelare. Până atunci, nu mai văzuse o machetă galactică atât de mare, sau de detaliată.

— Da, încuviință Mandel, este xenolog, dar n-a pus niciodată piciorul pe planetele în privința cărora este expert, și nici n-o va face vreodată. În treizeci de ani, mă îndoiesc că s-a îndepărtat cu mai mult de un kilometru de camera asta.

Ryger izbucni în râs.

— Poate că vi se pare amuzant, se înroși Mandel, dar v-aș fi recunoscător dacă ați avea grijă cum vă exprimați față de el.

Peste câteva clipe, subiectul discuției reapăru în odaie.

— Mă scuzați, domnilor, șopti el. Iar acum să abordăm problema noastră. Poate că unul dintre dumneavoastră dorește să facă o mărturisire.

Buzele lui Talliaferro se strâmbară acru. Xenologul cel grăsuț și agorafob nu era deloc atât de impresionant pentru a sili pe cineva să facă vreo mărturisire. Din fericire, nu va fi nevoie de talentele lui de detectiv, dacă acestea existau cu adevărat.

— Dr. Urth, întrebă el, aveți legături cu poliția?

O anumită îngâmfare păru să acopere fața roșcovană a xenologului.

— Nu am legături oficiale, dr. Talliaferro, însă legăturile mele neoficiale sunt excelente.

— În cazul acesta, vă voi oferi unele informații pe care le puteți transmite poliției.

Urth își supse abdomenul și trase de poala cămășii. Aceasta ieși de sub curea și bărbatul își lustrui atent ochelarii cu ea. După ce termină și repuse ochelarii în poziția instabilă de pe nas, întrebă:

— Care anume?

— Vă voi spune cine a fost prezent alături de Villiers în clipa morții sale și cine i-a scanat lucrarea.

— Ați soluționat misterul?

— M-am gândit la el toată ziua și, da, cred că l-am rezolvat.

Talliaferro se simțea încântat de senzația pe care o crea.

— Ei bine?

Talliaferro inspiră adânc. N-avea să fie deloc ușor, deși repetase totul vreme de câteva ore.

— În mod evident, spuse el, vinovatul este dr. Hubert Mandel.

***

Mandel se holbă la Talliaferro cu o indignare sufocată.

— Doctore, începu el cu glas răsunător, dacă aveți vreun temei pentru asemenea afirmații ridico...

Vocea de tenor a lui Urth se înălță, întrerupându-l.

— Lasă-l să vorbească, Hubert, să-l auzim! Tu l-ai suspectat și nimic nu-l oprește să te poată suspecta la rândul său.

Mandel amuți furios.

Fără a îngădui cel mai mic tremur al vocii, Talliaferro reluă:

— Este mai mult decât o suspiciune, dr. Urth. Dovezile sunt evidente. Existau patru indivizi care știau de transferul masic, dar numai unul dintre noi, dr. Mandel, asistase la o demonstrație. El *știa* că era o realitate. El *știa* că exista o lucrare teoretică asupra subiectului. Noi trei știam doar că Villiers era mai mult sau mai puțin nebun. Sigur că da, ne-am fi putut gândi că în vorbele lui exista și un dram de adevăr. Cred că motivul pentru care l-am vizitat la ora unsprezece noaptea a fost tocmai de a verifica acest aspect, deși nici unul dintre noi n-a spus-o ca atare... însă el s-a comportat mai nebunește ca oricând.

Talliaferro își drese glasul și urmă:

— Așadar, cunoștințele temeinice și motivația trec de partea doctorului Mandel. Gândiți-vă acum la altceva. Necunoscutul (pentru moment, să-i păstrăm anonimatul) care a fost în camera lui Villiers la miezul nopții, care l-a văzut prăbușindu-se și i-a scanat lucrarea, trebuie să fi fost extrem de surprins să-l vadă pe Villiers aparent reînviind și să-l audă vorbind la telefon. În panica de moment, criminalul a înțeles un lucru: trebuia să scape de dovada acuzatoare, de microfilm. În plus, trebuia s-o facă într-un asemenea mod încât microfilmul să nu poată fi descoperit de altcineva, pentru ca el să-l poată recupera, dacă rămânea nesuspectat. Pervazul exterior al ferestrei constituia locul ideal. A ridicat rapid fereastra, a pus microfilmul afară și a plecat. Acum, chiar dacă Villiers ar fi supraviețuit, sau dacă apelul său telefonic ar fi avut vreun rezultat, problema s-ar fi redus la o confruntare între ei doi, și nu i-ar fi fost deloc greu să demonstreze că Villiers era dezechilibrat.

Talliaferro tăcu triumfător. Demonstrația fusese impecabilă.

Urth clipi spre el și-și roti degetele mari ale mâinilor sale încrucișate, până când ajunseră să atingă plastronul cămășii.

— Și care ar fi fost semnificația acestei acțiuni? întrebă el.

— Foarte simplu: fereastra a fost deschisă și filmul a fost plasat afară, sub cerul liber. Să nu uităm un detaliu – Ryger trăiește de zece ani pe Ceres, eu pe Lună și Kaunas pe Mercur, cu excepția unor scurte și rare vizite pe Pământ. Chiar ieri am comentat de mai multe ori despre dificultatea reaclimatizării cu Pământul. Corpurile cerești pe care trăim noi sunt lipsite de atmosferă. Nu ieșim niciodată din clădiri fără a purta costume spațiale. Nici prin cap nu ne trece să ne expunem unor spații care să nu fie etanșe. Nici unul dintre noi n-ar fi acționat în mod reflex, deschizând fereastra. Pe de altă parte, dr. Mandel a trăit numai pe Pământ. Pentru el, deschiderea unei ferestre nu implică doborârea unui obstacol psihologic, ci doar un mic efort muscular. El o putea face, pe când noi nu. Prin urmare – el a făcut-o.

Talliaferro se lăsă pe spate, zâmbind.

— Pe Spațiu, asta-i! strigă Ryger entuziast.

— Nu-i deloc adevărat! tună Mandel, ridicându-se pe jumătate de la locul său, parcă ispitit să sară asupra lui Talliaferro. Neg răspicat toată această demonstrație mizerabilă. Cum se explică atunci apelul telefonic al lui Villiers, pe care l-am înregistrat pe bandă? A folosit cuvântul „coleg". Este clar...

— Era pe moarte, spuse Talliaferro. Singur ați recunoscut că majoritatea spuselor lui erau neinteligibile. Dr. Mandel, eu n-am auzit banda aceea, dar vă întreb: nu-i așa că glasul lui Villiers este distorsionat și practic de nerecunoscut?

— Ei bine..., începu Mandel derutat.

— Sunt sigur că așa-i. Prin urmare, nu avem nici un motiv să nu presupunem că dumneavoastră ați pregătit banda din vreme, incluzând cu grijă și cuvântul acela acuzator: „coleg".

— Dumnezeule, făcu Mandel, de unde să fi știut că la conferință aveau să participe colegii lui? De unde să fi știut că ei aveau habar despre transferul masic?

— Este posibil să vă fi spus Villiers. Cred că a făcut-o.

— Uitați ce este, la ora unsprezece seara, dumneavoastră trei l-ați văzut pe Villiers în viață. Medicul care i-a examinat corpul la ora trei dimineața a declarat că murise de cel puțin două ore. Acesta este un fapt indubitabil. Ca atare, momentul morții a fost între orele douăzeci și trei și unu. Aseară, eu am participat la o ședință de comunicări ce s-a prelungit până târziu. O duzină de martori cu totul demni de crezare pot depune mărturie că între orele douăzeci și două și două noaptea m-am aflat la kilometri buni de hotel. Vă mulțumește?

Talliaferro tăcu preț de câteva clipe, după care urmă încăpățânat:

— Nu. Să presupunem că ați revenit la hotel la ora două și jumătate. V-ați dus la Villiers ca să discutați despre comunicarea lui. Ați găsit ușa deschisă, sau poate că aveați o cheie. Oricum, l-ați găsit mort. Ați profitat de ocazie ca să scanați lucrarea...

— Dar dacă el ar fi fost deja mort și n-ar fi putut telefona, de ce aș fi ascuns microfilmul?

— Ca să înlăturați orice suspiciuni. Poate că dețineți o a doua copie, despre care nu știm nimic. La urma urmelor, ne bizuim doar pe cuvântul dumneavoastră că lucrarea ar fi fost distrusă.

— Ajunge! strigă Urth. Ajunge! Este o ipoteză interesantă, dr. Talliaferro, dar se scufundă sub propria-i greutate.

— Asta-i poate opinia dumneavoastră, se încruntă Talliaferro.

— Ar fi opinia oricui ar auzi-o. Mai exact, a oricărei persoane înzestrate cu darul gândirii. Nu vedeți că Hubert Mandel a făcut prea multe ca să fie criminalul?

— Nu.

Urth surâse binevoitor.

— În calitate de savant, dr. Talliaferro, cunoașteți fără îndoială riscul de a te îndrăgosti de propriile ipoteze în asemenea măsură încât să excludeți unele fapte sau raționamente. Aș fi încântat dacă, în calitate de detectiv, ați ține seama de acest risc. Gândiți-vă cât de puține ar fi avut de făcut dr. Mandel dacă l-ar fi găsit pe Villiers mort și ar fi profitat de acest lucru! De ce să scaneze lucrarea, sau măcar să pretindă că altcineva ar fi făcut-o? Ar fi putut pur și simplu s-o ia. Cine mai știa de existența ei? De fapt, nimeni. Nu există nici un motiv pentru a crede că Villiers mai povestise altcuiva despre ea. Villiers era patologic de secretos. Cel mai probabil este că n-a spus nimănui. Nimeni nu știa că Villiers urma să susțină o comunicare, cu excepția doctorului Mandel. Comunicarea nu fusese anunțată și nici rezumatul ei n-a fost inclus în broșura conferinței. Dr. Mandel putea pleca liniștit cu lucrarea.

Xenologul privi în jur și continuă:

— Chiar dacă ar fi aflat că Villiers le povestise foștilor colegi despre descoperirea sa, ce importanță ar fi avut? Ce dovezi ar fi avut acești colegi, cu excepția declarației unui individ pe care ei înșiși îl considerau pe jumătate nebun? Pe de altă parte, anunțând că lucrarea lui Villiers fusese distrusă, declarând că moartea lui nu avusese cauze naturale, căutând o copie scanată – pe scurt, prin tot ceea ce a făcut dr. Mandel – , el a trezit suspiciuni, deși ar fi fost suficient să rămână tăcut ca să fi fost o crimă perfectă. Dacă el ar fi fost criminalul, ar fi fost mai imbecil decât orice altă persoană pe care am cunoscut-o vreodată. Iar dr. Mandel nu-i deloc așa.

Talliaferro căzu pe gânduri, însă nu găsi nimic de spus.

— Atunci, cine a făcut-o? întrebă Ryger.

— Unul dintre dumneavoastră trei. Este evident.

— Dar care anume?

— Ah, și asta-i evident. Am știut vinovatul din clipa în care dr. Mandel a terminat de relatat evenimentele.

***

Talliaferro îl privi nemulțumit pe xenologul grăsuț. Cacealmaua acestuia nu-l speria, dar îi afectase pe ceilalți doi. Ryger țuguiase buzele, iar maxilarul inferior al lui Kaunas rămăsese coborât. Amândoi semănau cu niște pești scoși pe uscat.

— Atunci, cine-i făptașul? întrebă el. Spuneți-ne.

— Mai întâi, clipi Urth, aș dori să fie limpede că lucrul cel mai important este transferul masic. Încă poate fi recuperat.

— Despre ce naiba vorbești acolo? se strâmbă Mandel.

— Individul care a scanat lucrarea s-a uitat probabil la ceea ce scana. Mă îndoiesc că a avut timpul necesar sau prezența de spirit ca să citească, și chiar dacă a făcut-o, mă îndoiesc că și-ar putea reaminti mare lucru... conștient. Există însă Proba Psihică. Dacă măcar a privit lucrarea, ceea ce i-a atins retina poate fi recuperat.

Toți se foiră tulburați.

— Nu trebuie să vă fie teamă de Probă, continuă Urth. Utilizarea corectă nu implică riscuri, mai ales dacă subiectul se oferă voluntar. Eventualele vătămări sunt cauzate, după cum bine știți, de rezistența inutilă, care produce, ca să spun așa, o sfâșiere mentală. De aceea, dacă vinovatul mărturisește de bunăvoie și se lasă pe mâinile mele...

Talliaferro izbucni în râs. Hohotul neașteptat răsună ascuțit în tăcerea încăperii. Psihologia era atât de transparentă, atât de rudimentară!

Urth păru aproape surprins de reacția lui și-l examină pe deasupra ochelarilor.

— Am destulă influență în poliție, preciză el, ca să păstrăm totul strict confidențial.

— N-am făcut-o eu! izbucni Ryger.

Kaunas clătină din cap.

Talliaferro refuză să ofere vreun răspuns.

— Atunci, suspină Urth, va trebui să-l indic eu pe vinovat. Va fi traumatizant și va îngreuna situația. – Își strânse mâinile pe abdomen și degetele îi tresăriră. – Dr. Talliaferro a arătat că microfilmul a fost ascuns pe pervazul exterior al ferestrei pentru a nu fi descoperit și deteriorat. Sunt pe deplin de acord cu el.

— Mulțumesc, replică Talliaferro sec.

— Cu toate acestea, de ce ar crede cineva că pervazul exterior al unei ferestre este o ascunzătoare atât de sigură? În mod clar, poliția ar căuta imediat acolo. De fapt, a fost descoperit chiar și fără poliție. Cine ar gândi că exteriorul unei clădiri este un loc cât se poate de sigur? Evident, o persoană care a trăit mult timp pe un corp ceresc lipsit de atmosferă și căreia i s-a inculcat regula că nimeni nu iese dintr-o incintă etanșă fără respectarea anumitor precauții. De exemplu, pentru cineva care locuiește pe Lună, orice obiect ascuns în afara unui dom selenar s-ar găsi într-o relativă siguranță. Oamenii ies rareori, și numai cu misiuni specifice. Ca atare, el și-ar fi învins bariera psihologică a deschiderii ferestrei și a expunerii la ceea ce subconștientul său ar fi considerat ca fiind vidul cosmic, pentru o ascunzătoare sigură. L-ar fi păcălit gândul reflex: „Exteriorul unei clădiri locuite este o ascunzătoare sigură."

— De ce ați amintit Luna, dr. Urth? șuieră Talliaferro printre dinți.

— Doar ca exemplu. Tot ceea ce am spus până acum se aplică la toți trei. Acum, intervine însă punctul crucial: sfârșitul nopții. Chiar dacă am accepta că pervazul exterior al ferestrei ar fi constituit o ascunzătoare, care dintre dumneavoastră ar fi fost atât de nebun s-o considere sigură pentru un *microfilm nedevelopat*? Desigur, microfilmele scanerului nu sunt foarte sensibile și pot fi developate în tot soiul de condiții dificile. Lumina difuză din timpul nopții nu le afectează serios, dar lumina difuză a zilei le-ar distruge în câteva minute, iar razele directe ale soarelui în câteva clipe. Toți știu asta.

— Continuă, Urth, îl îndemnă Mandel. Unde vrei s-ajungi?

— Vrei să mă grăbești, se bosumflă Urth, dar eu intenționez să înțelegeți foarte limpede. Criminalul dorea, mai presus de orice, să salveze microfilmul. Era singura înregistrare a unui lucru extrem de valoros, pentru el și pentru lume. De ce l-a pus acolo unde, inevitabil, avea să fie distrus de răsăritul soarelui? ...Pentru că nu se aștepta ca soarele să răsară dimineața. Ca să zic așa, el credea că noaptea era eternă. Însă nopțile *nu sunt* eterne. Pe Pământ, ele lasă loc zilei. Până și nopțile polare de șase luni lasă loc, în cele din urmă, zilei. Pe Ceres, noaptea durează numai două ore, iar pe Lună durează două săptămâni. Ea lasă de asemenea loc zilei, iar dr. Talliaferro și Ryger știu că ziua urmează în mod inevitabil nopții.

— Stați puțin..., se sculă Kaunas.

Urth se răsuci spre el.

— Să dăm cărțile pe față, dr. Kaunas. Mercur este singurul corp din Sistemul Solar care arată mereu Soarelui aceeași față. Chiar ținând seama de librație, trei optimi din suprafața sa este permanent întunecată și nu are parte niciodată de lumina soarelui. Observatorul Polar se găsește la limita acelei porțiuni întunecate. Timp de zece ani, v-ați obișnuit cu faptul că nopțile sunt eterne, că o regiune întunecată rămâne veșnic în beznă, și de aceea ați scos microfilmul nedevelopat afară, uitând în surescitarea dumneavoastră că nopțile se sfârșesc...

— Stați puțin..., bolborosi Kaunas.

Urth continuă inexorabil:

— Mi s-a spus că atunci când Mandel a reglat polarizatorul din camera lui Villiers, ați răcnit văzând lumina soarelui. A fost oare teama dumneavoastră înrădăcinată de Soarele văzut de pe Mercur sau brusca înțelegere a ceea ce însemna lumina pentru planurile dumneavoastră? V-ați repezit înainte. Ați făcut-o pentru a regla polarizatorul sau pentru a privi microfilmul distrus?

Kaunas căzu în genunchi.

— N-am vrut! Voisem doar să discut cu el... să discut, dar el țipat și s-a prăbușit. Am crezut că murise, iar lucrarea era sub pernă și... totul a decurs de la sine. Înainte de a realiza ce se întâmplă, n-am mai putut da înapoi. Dar n-am avut nici o intenție criminală! V-o jur!

Alcătuiseră un semicerc în jurul său și Urth îl privea cu ochi compătimitori.

***

O ambulanță venise și plecase. În cele din urmă, Talliaferro se apropiase de Mandel și rostise sec:

— Sper, domnule, că nu vor exista motive de ranchiună pentru cele rostite aici.

Mandel îi replicase la fel de sec:

— Cred că ar fi preferabil ca toți să uităm cele petrecute în ultimele douăzeci și patru de ore.

Stăteau acum în prag, gata de plecare, când Urth își aplecă privirea zâmbitoare și rosti:

— Știți... mai este o problemă: onorariul meu.

Mandel păru surprins.

— Nu-i vorba de bani, urmă imediat xenologul. Aș dori însă ca atunci când se va pune la punct transferul masic pentru oameni, să-mi fie acordată o călătorie.

— Stai puțin, replică Mandel încruntat, mai e destul până la călătoriile prin spațiul cosmic!

— Nu mă refeream la spațiul cosmic, scutură din cap Urth. Vreau să ajung în localitatea Lower Falls din statul New Hampshire.

— Da... sigur, nu cred că va fi nici o problemă. Dar în ce scop?

Urth ridică ochii. Spre uimirea lui Talliaferro, pe chipul xenologului era întipărită o expresie de timiditate combinată cu dorință.

— Ei bine... odată... cu destul timp în urmă... am cunoscut o fată de acolo. Au trecut ani mulți... totuși, uneori mă-ntreb...

ÎN MARSPORT, FĂRĂ HILDA

Treaba a mers ca unsă. N-a fost nevoie de nici un aranjament. N-a trebuit să intervin cu nimic. ...Poate că tocmai de aceea ar fi trebuit să miros catastrofa.

A început cu obișnuita mea lună de concediu între misiuni. Serviciul Galactic și-a stabilit rutina: o lună de serviciu, urmată de o lună de concediu. Am ajuns în Marsport pentru cele trei zile de escală înaintea saltului spre Pământ.

În mod normal, Hilda – Dumnezeu s-o binecuvânteze, cea mai dulce soție din lume! – m-ar fi așteptat acolo și am fi petrecut în mod plăcut; o mică avanpremieră apreciată de amândoi. Singurul necaz ar fi că Marsport este locul cel mai zurbagiu din Sistemul Solar, iar un miniinterludiu plăcut nu-și prea găsește locul pe-acolo. Dar cum să-i explic asta Hildei, ia spuneți?

Ei bine, *de data aceasta*, soacră-mea – Dumnezeu s-o binecuvânteze (uneori) – s-a îmbolnăvit cu numai două zile înainte ca eu să ajung în Marsport și, în seara dinaintea amartizării, am primit o spațiogramă de la Hilda, care mă anunța că rămânea pe Pământ cu maică-sa și nu mă aștepta.

I-am trimis regretele pline de iubire și urări de însănătoșire pentru mama ei, iar când am amartizat, mi-am dat seama că eram...

În Marsport, fără Hilda!

Vreau să înțelegeți că asta nu-nsemna încă nimic. Era doar rama tabloului, scheletul. Acum, se punea problema liniilor și culorilor din interiorul ramei; pielea și carnea care să îmbrace scheletul.

De aceea, am sunat-o pe Flora (cea din anumite episoade, din trecut), în care scop am închiriat o cabină video. Dă-le-ncolo de costuri; cu toată viteza înainte!

Apreciasem că existau nouăzeci la sută șanse ca ea să nu fie acasă, să fie ocupată, să aibă videofonul deconectat, ba chiar să fi murit.

Era însă acasă, avea videofonul conectat și – pe Marea Galaxie! – părea orice, dar nu moartă.

Arăta mai bine ca niciodată. Etatea n-are putere asupra ei, cum a zis nu știu cine, nici obiceiul nu-i poate istovi bogatul farmec*.

Era oare fericită să mă revadă? A chițăit:

— Max!? Au trecut ani de când nu te-am mai văzut!

— Știu, Flora, dar asta-i situația – dacă ești disponibilă. Ia ghici! Sunt în Marsport, fără Hilda!

A chițăit din nou:

— Ce *grozav*! Atunci, vino-ncoace.

Pentru o clipă, ochii mi-au ieșit din orbite.

— Adică chiar *ești* disponibilă?

Trebuie să știți că aveai acces la Flora doar dacă te programai cu mult înainte. Ce mai, era o tipă trăsnet!

— Am o trebușoară, a spus ea, dar o rezolv repede. Haide, vino!

— Imediat, am încuviințat fericit.

Flora era genul de fată care... Bine, hai să vă zic: în apartamentul ei, gravitația era marțiană, adică 0,4 din cea terestră. Echipamentul care o elibera de câmpul pseudogravitațional din Marsport era scump, nimic de spus, însă dacă ați ținut vreodată în brațe o fată la 0,4 *g*, nu mai aveți nevoie de explicații. Dacă n-ați făcut-o, explicațiile nu ajută cu nimic. În plus, îmi pare teribil de rău pentru voi.

Poate ați auzit de expresia „a pluti în al nouălea cer“.

Am închis și doar gândul că voi vedea totul pe viu a fost în stare să-mi șteargă extrem de rapid imaginea din minte. Am ieșit din cabină.

Și în clipa aceea, exact în clipa aceea, am simțit primul iz al dezastrului insinuându-se spre mine.

Primul iz a fost țeasta pleșuvă a nepriceputului de Rog Crinton, de la Biroul Marțian, strălucind deasupra ochilor albastru-spălăcit, tenului galben-spălăcit și mustății castaniu-spălăcit. Nu m-am sinchisit să cad în genunchi și să mă lovesc cu fruntea de pământ, fiindcă vacanța mea începuse în clipa când coborâsem din navă.

De aceea, am vorbit doar cu politețea firească:

— Zi ce vrei și fă-o mai repede! Am o întâlnire.

— Ai o întâlnire cu mine, mi-a replicat. Te așteptam la biroul vamei.

— Nu te-am văzut...

— N-ai văzut nimic în jur.

Avea dreptate în privința asta, dacă stau să mă gândesc bine, fiindcă dacă fusese la biroul vămii, probabil că abia acum se oprise din rotația în jurul propriei sale axe, deoarece trecusem pe-acolo precum cometa Halley gonind pe lângă Soare.

---

* *Antoniu și Cleopatra* de William Shakespeare, actul II, scena II (n. trad.).

— Bine, am mormăit. Ce vrei?

— Am o trebușoară pentru tine.

Am izbucnit în râs.

— E luna mea liberă, amice.

— Alertă de grad zero, amice, a răspuns el.

Ceea ce însemna că vacanța mea luase sfârșit, pur și simplu. Nu mi-a venit să cred.

— Tâmpenii, Rog! am spus. Gândește-te și la mine. Am și eu o alertă de grad zero.

— Nu de felul ăsteia.

— Rog, am răcnit, nu poți găsi pe altcineva?! Pe oricare altul?

— Ești singurul agent de clasă A de pe Marte.

— Apelează atunci la Pământ. La Cartierul General, agenții stau ca sardelele în conservă.

— Problema trebuie rezolvată până la ora 23. Care-i treaba? E vorba numai de trei ore!

M-am prins cu mâinile de cap. Tipul *habar n-avea.*

— Lasă-mă să dau un telefon, te rog, i-am spus.

Am reintrat în cabină, l-am pârjolit cu privirea și am șuierat:

— Personală!

Flora a reapărut pe ecran, ca un miraj pe un asteroid.

— A intervenit ceva, Max? a întrebat ea. Să nu spui c-a intervenit ceva. Mi-am anulat cealaltă întâlnire.

— Flora, scumpo, am spus, o să vin. *O să vin.* Dar a intervenit ceva.

Ea a pus întrebarea firească, pe un ton rănit, și am răspuns:

— *Nu*! Nu-i vorba despre altă fată. În același oraș cu tine nu există și alte fete. Femele, poate. Nu fete. Scumpo! Draga mea! (M-am simțit străbătut de un imbold nebunesc, totuși îmbrățișarea ecranelor video nu figurează printre ocupațiile demne de un adult.) E vorba despre afaceri. Încă puțin. N-o să dureze mult.

— Bine, a încuviințat ea, dar cu un aer nu prea convins, ceea ce mi-a trimis fiori pe șira spinării.

Am ieșit din cabină și am zis:

— Hai, Rog, zi ce idioțenie mi-ai pregătit?

***

Ne-am dus în barul spațioportului și am ocupat un separeu cu izolare fonică.

— Peste exact o jumătate de oră, a început el, la ora 20, timp local, sosește dinspre Sirius nava *Gigantul Antares.*

— Perfect.

— Printre alți pasageri, vor coborî trei bărbați care vor aștepta sosirea *Mâncătorului Spațial*, care vine dinspre Pământ la ora 23, cu destinația Capella. Ei se vor îmbarca pe navă și vor ieși de sub jurisdicția noastră.

— Și?

— Între orele 20-23, se vor găsi într-o sală de așteptare specială, iar tu vei fi de asemenea acolo. Am hologramele lor, ca să-i identifici. Ai la dispoziție trei ore ca să decizi care dintre ei poartă cu el material de contrabandă.

— Ce fel de material?

— Cel mai căutat. Spațiolină modificată.

— Spațiolină *modificată*?

Mă dăduse gata. Știam ce era Spațiolina. Știți și voi ce este, dacă ați efectuat vreun salt spațial. Dacă sunteți dintre cei care nu se dezlipesc de Pământ, ajunge să știți că este absolut necesară tuturor celor aflați la prima călătorie spațială; aproape toți au nevoie de ea pentru primele zece călătorii; mulți o utilizează la toate călătoriile. În lipsa Spațiolinei, apar amețelile asociate imponderabilității, coșmarurile urlătoare și psihozele semipermanente. Dacă ați luat-o în prealabil, nu se întâmplă nimic; nimeni nu-i afectat. Nu este o substanță care să provoace dependență și nu are efecte secundare neplăcute. Spațiolina este ideală, esențială și de neînlocuit. Când aveți dubii, luați Spațiolină!

— Exact, a încuviințat Rog, Spațiolină *modificată*. O reacție chimică banală, ce se poate efectua în apartamentul oricui, o transformă într-un drog care la prima îngurgitare te supune unei supradoze și te face dependent de ea pe tot restul vieții. Se află pe același plan cu cei mai periculoși alcaloizi pe care îi cunoaștem.

— Și abia acum am descoperit chestia asta?

— Nu. Serviciul Secret o știe de ani buni, dar am împiedicat răspândirea cunoștințelor, stopând orice descoperiri. Acum însă s-a ajuns prea departe.

— Cum adică?

— Unul dintre cei trei despre care ți-am spus poartă asupra lui Spațiolină modificată. Chimiștii din sistemul capellan, care nu face parte din Federație, o vor analiza și vor găsi modalități prin care s-o sintetizeze. După aceea, ori ne vom confrunta cu cea mai gravă criză din istoria narcoticelor, ori vom fi nevoiți să suprimăm sursa.

— Adică Spațiolina.

— Exact. Iar dacă suprimăm Spațiolina, am suprimat călătoria spațială.

Am decis să pun degetul pe rană.

— Care dintre ăia trei o are?

Rog a rânjit neplăcut.

— Dacă am fi știut, la ce am mai fi avut nevoie de tine? Tu trebuie să-l descoperi pe contrabandist.

— Adică apelezi la mine ca să-i percheziționez?

— Dacă măcar îl atingi pe cel care nu trebuie, riști s-o pățești urât de tot. Toți sunt personaje importante pe planetele lor natale: Edward Harponaster, Joaquin Lipsky și Andiamo Ferucci. Ce zici?

Avea dreptate. Auzisem de toți. Probabil c-ați auzit și voi și știți că-ntr-adevăr nu puteam pune mâna pe nici unul fără să fiu mie-n sută sigur că era vinovat.

— Crezi că vreunul dintre ăștia, am întrebat, s-ar implica într-o asemenea afacere?

— Sunt în joc trilioane de credite, a răspuns Rog, așa că răspunsul nu poate fi decât „da“. Cu siguranță că-i unul dintre ei, fiindcă Jack Hawk eliminase restul suspecților înainte de a fi ucis...

— Jack Hawk e *mort*?

Pentru un minut, am uitat de amenințarea drogului. Pentru un minut, aproape că am uitat și de Flora.

— Exact, iar unul dintre indivizii ăștia a aranjat asasinatul. Tu trebuie să afli care anume. Dacă-l găsești înainte de ora 23, urmează avansarea, creșterea de salariu, pensia pentru nevasta lui Jack și salvarea galaxiei. Dacă greșești, urmează un incident intergalactic neplăcut, concedierea ta și trecerea pe toate listele negre, de aici până la Antares și înapoi.

— Și dacă nu indic pe nimeni?

— Din punctul de vedere al Serviciului, asta-i ca și cum ai fi greșit.

— Va să zică, trebuie să indic pe unul, iar dacă greșesc e-n joc capul meu.

— Ai început să pricepi cum stă treaba.

În lunga lui viață de urâțenie, Rog nu arătase niciodată mai urât. Unica satisfacție pe care o aveam privindu-l era știința că și el era însurat și că trăia tot timpul cu nevastă-sa în Marsport. Și o merita. Poate că nu era frumos din partea mea, dar *o merita.*

Imediat ce Rog a dispărut, am sunat-o pe Flora.

— Ei bine? a întrebat ea.

— Scumpo, i-am spus, este o chestie despre care nu pot vorbi, dar trebuie s-o fac, înțelegi? Tu așteaptă-mă, o s-o termin chiar dac-ar fi nevoie să-not pe Marele Canal până la calota polară numai în slip, înțelegi? Chiar dac-ar fi nevoie să-l smulg pe Phobos din cer. Chiar dac-ar fi nevoie să mă tai bucățele și să mă expediez prin coletărie.

— Dacă aș fi știut c-o să trebuiască s-aștept..., a susurat ea.

M-am strâmbat. Nu era deloc tipul de fată care să fie sensibilă la poezie. De fapt, nu era decât o creatură de acțiune... Pe de altă parte, dacă voiam să plutesc prin gravitația redusă într-un ocean de parfum de iasomie alături de Flora, sensibilitatea poetică n-ar fi fost genul de aptitudine pe care să-l consider indispensabil.

— Doar nițel, Flora, am adăugat repede. N-o să dureze deloc mult. O s-ajung la tine.

***

Eram nemulțumit, bineînțeles, dar încă nu îngrijorat. Nici nu mă părăsise bine Rog, că și stabilisem cum aveam să-l identific pe vinovat.

Nimic mai simplu. Ar fi trebuit să-l strig pe Rog și să-i spun, dar nu există nici o lege care să-ți interzică să câștigi ceva mai bine. Aveau să-mi fie necesare doar cinci minute, după care o ștergeam spre Flora; de acord, cu o mică întârziere, dar mă așteptau o avansare, o creștere de salariu și un pupic recunoscător din partea Serviciului.

Uitați cum vedeam treaba! Marii industriași nu prea călătoresc prin spațiu, ci preferă comunicațiile transvideo. Atunci când participă la cine știe ce conferință interstelară de rang zero, ei iau Spațiolină. În primul rând, nu au la activ suficiente salturi spațiale ca să riște să nu recurgă la ea. În al doilea rând, Spațiolina constituie modalitatea cea mai costisitoare, iar industriașilor le place să arate că sunt bogați. Le cunosc bine psihologia.

Asta însă avea să fie valabil numai pentru doi dintre ei, deoarece contrabandistul nu putea risca să înghită Spațiolină, chiar dacă-l chinuia răul de spațiu. Sub influența Spațiolinei, el putea arunca materialul de contrabandă, îl putea dărui sau se putea trăda prin vorbe. Altfel spus, era *silit* să-și păstreze controlul personal.

Era atât de simplu încât nu trebuia decât să aștept.

Gigantul Antares a amartizat la ora exactă și mi-am încordat mușchii picioarelor, gata să decolez imediat ce-l înșfăcam pe nemernicul de contrabandist și le uram călătorie plăcută celor doi eminenți titani ai industriei.

Primul l-au adus pe Lipsky. Avea buze late, roșii, gușî puhave, sprâncene foarte negre și păr grizonat. M-a privit și s-a așezat. Nimic. Se afla sub efectul Spațiolinei.

— Bună seara, domnule, am spus.

Cu glas visător, mi-a răspuns:

— Nul e și neavenit călătorul șade ghicitori sau vai de unde lua.

Era Spațiolină de la început până la sfârșit. Contactele din mintea omenească erau scurtcircuitate. Fiecare cuvânt, chiar fiecare silabă o sugera pe următoarea într-o asociație liberă de idei.

Următorul a venit Andiamo Ferucci. Mustață neagră, lungă și pomădată, ten măsliniu, chip acoperit de urmele vărsatului de vânt. S-a așezat pe alt scaun, în fața noastră.

— Ați avut o călătorie plăcută? l-am întrebat.

Mi-a răspuns:

— Cută vipușcă pistol cum și turcul fanariot otrava venin.

— Ninge geros cățel scop puști este putere, a replicat Lipsky.

Am rânjit larg. Rămăsese Harponaster. Am strâns mâna din buzunar peste pistolul cu ace tranchilizante, iar cu cealaltă am activat cătușa magnetică.

Apoi a intrat Harponaster. Era uscățiv, cu piele tăbăcită, aproape pleșuv și mai tânăr decât păruse în holografie. În plus, era îmbibat de Spațiolină.

— La naiba! am exclamat.

— N-ai bani, a spus el, nimic nici un pic pic pic a umplut paharul.

— Ruleta, a intervenit Ferucci, e tare puternic nici pici copii.

— Trei virgulă gulie ciocârlie, a adăugat Lipsky.

M-am holbat de la unul la celălalt, în vreme ce nonsensurile au continuat în rafale tot mai scurte, pentru ca în cele din urmă să înceteze.

Mă prinsesem imediat cum stătea treaba. Unul dintre ei se prefăcea. Se gândise din timp și-și dăduse seama că nefolosirea Spațiolinei avea să-l trădeze. Era posibil să fi mituit un oficial care să-i injecteze un placebo, sau o evitase în altă modalitate.

Unul dintre ei se prefăcea. De altfel, nici nu era foarte greu. Majoritatea serialelor comice subeterice se amuză folosind o păsărească tip Spațiolină. Este *imposibil* să n-o fi auzit.

I-am privit pe cei trei și am simțit primul fior pe ceafă, întrebându-mă: „Și dacă *nu-l* nimeresc pe contrabandist?“

Era 20:30, și trebuia să mă gândesc la slujba, la reputația și chiar la căpățâna mea pe care o simțeam tot mai amețită. Am amânat toate astea pentru mai târziu și m-am gândit la Flora. N-avea să mă aștepte o vecie. Ba mai exact, probabilitatea era că n-avea să mă aștepte nici măcar o jumătate de oră.

Am căzut pe gânduri. Se putea ca individul care se prefăcea să mențină asociațiile libere, dacă era condus cu abilitate pe tărâm periculos?

— Mai avem de așteptat, cred, am rostit și am adăugat repede „rog“, astfel rostit încât se auzea distinct „drog“.

— 'Doronc tronc, a spus Lipsky, înc-un tun soare la vară la mare.

— Are, a preluat ștafeta Ferrucci, n-are nas pică ful trăznet tenis.

— Ni se pare, a zis Harponaster, cu soț nevastă adastă.

— Astă și altă, a spus Lipsky.

— Tăciune, a spus Ferrucci.

— Uneori, a spus Harponaster.

Alte câteva silabe, după care au amuțit.

Am încercat din nou, fără să uit să fiu precaut. Ulterior, ei aveau să-și amintească tot ce spusesem, așa că nu trebuia să fac nici o aluzie nelalocul ei.

— Este foarte bună compania asta *spațială*, *linia*, am spus.

— Linii ferate, a replicat Ferrucci, acari macazuri și necazuri zurgălăi gălăgioși...

L-am întrerupt și m-am întors către Harponaster.

— Foarte bună compania *spațială*, *linia*.

— Lin i-am purtat atunci prin lunci spelunci...

L-am ignorat și l-am fulgerat cu privirea pe Lipsky.

— Bună compania *spațială*, *linia*.

— Ia să dai ai n-ai cum cumnata.

Altcineva a spus:

— Na tata lui surata.

— Rata imobiliară.

— Biliardară.

— Darămite.

— Minte.

— Ten.

Am mai încercat de câteva ori, fără succes. Cel care se prefăcea exersase în prealabil sau avea un talent înnăscut la rostirea de asociații libere fără ezitare. Își deconecta practic creierul și lăsa cuvintele să-i iasă oricum din gură. În plus, știa exact ce anume căutam. Dacă „drog“ trecuse neobservat, repetarea de trei ori a lui „spațială-linie“ nu mai putea fi o întâmplare. Nu-i acuzasem sub nici o formă pe nevinovați, însă contrabandistul *știa* ce urmăream.

De aceea, se distra cu mine. Toți trei spuneau cuvinte din care un psiholog ar fi putut deduce caracteristici emoționale interesante; doi însă le rosteau aleatoriu, incapabili să le controleze în vreun fel, pe când al treilea se amuza.

Prin urmare, cum îl puteam depista? Mă simțeam realmente copleșit de furie împotriva lui și-mi tremurau degetele. Ticălosul amenința galaxia. Mai mult chiar, îmi ucisese colegul și prietenul. Și mult mai important, mă împiedica să ajung la Flora.

Aș fi putut să mă apropii de ei și să-i percheziționez. Cei doi aflați într-adevăr sub influența Spațiolinei n-ar fi clintit un deget pentru a mă opri. Ei nu puteau simți emoții, temeri, griji, ură, pasiune ori dorință de autoapărare. Acela care ar fi schițat cel mai mic gest de împotrivire ar fi fost omul meu.

Însă după încheierea efectului, cei doi nevinovați și-ar fi amintit totul. Și-ar fi amintit că fuseseră percheziționați în timp ce se găseau sub influența Spațiolinei.

Am oftat. Dacă încercam, l-aș fi găsit imediat pe infractor, dar după aceea aș fi fost tocat atât de mărunt, încât s-ar fi putut scoate cârnăciori din mine. Întregul Serviciu ar fi fost zguduit, scandalul s-ar fi răspândit în toată galaxia, iar în bulversarea și dezorganizarea generală, secretul Spațiolinei modificate s-ar fi aflat oricum...

Evident, era posibil ca primul percheziționat să fie chiar contrabandistul. Exista o posibilitate din trei. Aveam treizeci și trei la sută șanse de reușită, ceea ce era o ispită.

La naiba! Ceva îi pornise iarăși, în vreme ce bolboroseam de unul singur, și Spațiolina este contagioasă ca o gioarsă... aoleu!

Mi-am privit disperat ceasul și ochii mi-au rămas ațintiți asupra cadranului – 21:15.

Cum naiba zbura timpul în halul ăsta?

Oh, fir-ar să fie; oh, la naiba; oh, Flora!

***

Nu aveam de ales. M-am îndreptat spre cabină pentru altă convorbire scurtă cu Flora. Una scurtă, mă-nțelegeți, ca să țin flacăra vie; în ipoteza că nu fusese deja îngropată.

Îmi repetam întruna: „N-o să răspundă."

Am încercat să mă obișnuiesc cu ideea. Existau și alte fete, existau și...

Ce rost avea? Nu existau alte fete!

Dacă Hilda ar fi fost în Marsport, n-aș fi fost cu gândul numai la Flora și n-ar fi contat câtuși de puțin. *Dar eram în Marsport fără Hilda* și aranjasem o întâlnire cu Flora.

Videofonul țârâia și țârâia, iar eu nu-ndrăzneam să închid.

Răspunde! Răspunde!

A răspuns.

— *Tu* erai!

— Sigur că da, scumpete, cine altul putea să fie?

— Mulți alții. Alții care să *vină*.

— A mai rămas un ultim detaliu al afacerii de pus la punct, scumpo.

— Ce afacere? Cui aduci plastoane?

Am fost cât p-aici să-i corectez gramatica, apoi mi-a căzut fisa. Odată îi spusesem că eram comis-voiajor de plaston. Asta se întâmplase atunci când îi adusesem o cămașă de noapte din plaston, care era o nebunie.

— Uite ce-i, am spus. Am nevoie numai de o jumătate de oră...

Ochii i s-au umezit.

— Stau aici singurică...

— O s-ajung la tine!

Ca să vedeți cât de disperat deveneam, începusem realmente să mă gândesc în direcții ce puteau duce doar la bijuterii, deși o gaură vizibilă în carnetul de cecuri ar fi fost remarcată de ochiul pătrunzător al Hildei, precum o nebuloasă traversând Calea Laptelui. Ce mai, eram disperat!

— Avusesem o întâlnire cât se poate de bună, a spus Flora, și am anulat-o.

— Ai spus că era vorba doar de o trebușoară, am protestat.

A fost o eroare. Mi-am dat seama imediat ce am terminat de vorbit.

— *Trebușoară*! a zbierat Flora. (Asta fusese exact cuvântul pe care-l folosise. Așa spusese. Dar când discuți în contradictoriu cu o femeie, e și mai rău să ai adevărul de partea ta. Parcă nu știam?) Așa vorbești despre un tip care mi-a promis o casă pe Pământ...

A început să turuie despre casa aceea. În Marsport nu există fată care să nu se dea de ceasul morții pentru o casă pe Pământ, și le puteai număra pe al șaselea deget de la ambele mâini pe cele care le căpătaseră.

Am încercat s-o opresc. Zadarnic.

— Iar eu stau aici singură, fără *nimeni*! a spus Flora în cele din urmă și a închis.

Ei bine, avea dreptate. Mă simțeam cel mai josnic nemernic din galaxie.

***

Am revenit în sălița de așteptare. Polițistul de la ușă m-a salutat.

I-am privit pe cei trei industriași și m-am gândit în ce ordine mi-ar fi plăcut să-i sugrum încetișor, dacă mi s-ar fi poruncit s-o fac. Cred c-aș fi început cu Harponaster. Avea un gât subțire și vânos, pe care degetele îl puteau cuprinde perfect, și un măr al lui Adam bine ieșit în evidență, pe care să-ți fixezi degetele mari...

Imaginea m-a înveselit în mod infim, într-atât încât să mormăi:

— Măiculiță!

O făcusem reflex, pentru că în nici un caz la o măiculiță nu tânjeam eu acum.

Cuvântul i-a pus în mișcare imediat. Ferrucci a spus:

— Ulița copilăriei iarna troiene Elena Homer...

Harponaster, cel cu gâtul slăbănog, a continuat:

— Merge agale pe cale vapoare Titanic ghețar.

Lipsky a spus:

— Țarul rus s-a dus Siberia și Beria.

— Beri a băut halbe țapi capre lemne ferăstrău.

— Rău bine oricine.

— Obcine dealuri.

— Uricios.

— Ciosvârtă.

— Tăcere.

— Cere.

Apoi nimic.

S-au holbat la mine. Eu m-am holbat la ei. Erau goliți de orice sentimente (doi dintre ei), iar eu eram golit de idei. Și minutele treceau.

M-am uitat din nou la ei și m-am gândit la Flora. Mi-am dat seama că nu mai puteam pierde nimic ce nu pierdusem deja. Puteam la fel de bine să le vorbesc despre ea.

— Domnilor, le-am zis, aici în oraș există o fată al cărei nume nu-l voi menționa, deoarece nu intenționez s-o compromit. Îngăduiți-mi să v-o descriu.

Și am început. Ultimele două ore îmi ascuțiseră și-mi șlefuiseră simțurile în asemenea măsură încât descrierea Florei a căpătat un fel de aură poetică, ce părea că provine dintr-un izvor de forță masculină aflat în adâncurile subconștientului meu.

Iar ei au rămas încremeniți, ca și cum ar fi ascultat, și nu m-au întrerupt aproape deloc. Tipii aflați sub efectul Spațiolinei dețin o politețe aparte. Ei nu scot un cuvânt, dacă vorbește altcineva. De aceea, vorbesc pe rând.

Am continuat cu un fel de tristețe profundă în glas, până ce difuzorul a anunțat cu ton vibrant sosirea *Mâncătorului Spațial.*

Asta fusese.

— Sculați-vă, domnilor, am rostit cu glas tare. Nu și tu, infractorule!

Cătușa magnetică a prins încheietura lui Ferrucci înainte ca acesta să-și poată trage răsuflarea.

Ferrucci s-a luptat ca un diavol. Nu se găsea sub influența Spațiolinei. I-au găsit Spațiolina modificată în pungulițele subțiri, de culoarea pielii, grefate pe suprafața interioară a coapselor. Erau imposibil de distins de piele; doar prin pipăit se simțeau, și nici așa vameșii n-au fost siguri până ce nu le-au tăiat cu cuțitul.

După aceea, Rog, rânjind și pe jumătate nebun de ușurare, m-a înhățat de revere cu o strânsoare de fier.

— Cum ai reușit? Ce l-a trădat?

— Unul dintre ei se prefăcea că este sub efectul Spațiolinei, am răspuns, căutând să mă eliberez. Eram sigur de asta. De aceea, le-am povestit (am devenit precaut; mă-nțelegeți, nu era treaba lui să cunoască detalii)... ă-ă-ă, despre o fată, știi, iar doi dintre ei n-au reacționat absolut deloc, deci erau afectați de Spațiolină. Însă răsuflarea lui Ferrucci s-a întețit și pe frunte i-au apărut broboane de sudoare. Am oferit o descriere destul de plastică și el a reacționat, deci nu luase Spațiolină. Îmi dai acum drumul să plec?

Mi-a dat drumul și am fost cât p aici să cad pe spate.

Eram gata s-o șterg. Întregul corp se trăsese puțin înapoi ca să-și ia avânt, fără să-l fi rugat eu... apoi m-am întors.

— Auzi, Rog, i-am zis, îmi poți semna o chitanță nedecontabilă de o mie de credite... pentru cheltuieli în interesul Serviciului?

Atunci, mi-am dat seama că era pe jumătate nebun de ușurare și plin de recunoștință, foarte temporară, pentru că a spus:

— Sigur că da, Max, sigur că da! Zece mii de credite, dacă vrei.

— *Vreau*, am rostit înhățându-l eu acum de revere, vreau. Vreau!

A completat o chitanță a Serviciului cu o valoare de zece mii de credite, valabilă în jumătate de galaxie. Rânjea fericit când mi-a întins-o și puteți face prinsoare că și eu rânjeam când am înhățat-o.

Cum intenționa *el* s-o deconteze îl privea; principalul era că *eu* nu trebuia s-o decontez Hildei.

***

Am intrat pentru ultima oară în cabină, sunând-o pe Flora. N-am cutezat să mai amân până ajungeam la apartamentul ei. Jumătatea de oră suplimentară i-ar fi putut oferi răgazul să-și aranjeze altă întâlnire, dacă n-o făcuse deja.

Dă Doamne să răspundă! Dă Doamne să răspundă! Dă Doamne...

A răspuns, dar nu purta haine de interior. Ieșea în oraș și era clar c-o prinsesem în ultima clipă.

— Am plecat, m-a anunțat. *Unii* bărbați pot avea bun simț. Și nu mai doresc să te văd de acum înainte. Nu mai vreau să dau niciodată ochii cu tine. O să-mi faci o mare favoare, domnule indiferent-cine-ai-fi-de-fapt dacă o să-mi uiți numărul, ca să nu mă mai poluezi...

N-am rostit nimic. Am stat locului, ținându-mi răsuflarea și ridicând chitanța, astfel ca s-o poată vedea. Pur și simplu, am stat locului. Pur și simplu, am ridicat chitanța.

Evident, după ce a spus „poluezi“, s-a apropiat ca să vadă mai bine. Poate că n-avea ea mare educație, dar putea citi „10.000 credite“ mai repede decât orice absolventă de facultate din Sistemul Solar.

— Max! a exclamat. Pentru mine?

— Totu-i pentru tine, scumpo! Ți-am spus că am o mică afacere de pus la punct. Am vrut să-ți fac o surpriză.

— Max, ce drăguț din partea ta! De fapt, nu m-am supărat. Glumeam. Acum, vino imediat la mine.

Și-a scos haina.

— Și întâlnirea ta?

— Ți-am spus că *glumeam*.

— Sosesc, am șoptit.

— Cu toate creditele, se alintă ea.

— Cu toate.

Am închis, am ieșit din cabină și, în sfârșit, puteam să...

În clipa aceea, mi-am auzit numele strigat.

— Max! Max!

Cineva alerga spre mine.

— Rog Crinton mi-a spus c-o să te găsesc aici. Mama s-a făcut bine și am găsit un loc liber pe *Mâncătorul Spațial*. Ia zi, ce-i cu alea zece mii de credite?

Nu m-am întors, ci am mormăit:

— Bună, Hilda!

Abia după aceea m-am întors și am făcut cel mai greu lucru pe care am reușit vreodată să-l fac în toată viața mea de aventurier bun de nimic.

Am izbutit să zâmbesc.

CORBII BLÂNZI

De cincisprezece ani, hurrienii își mențineau baza pe fața întunecată a satelitului.

Era un fapt fără precedent, ceva nemaiauzit. Nici un hurrian nu visase că ar fi posibil să întârzie atât de mult. Echipele de decontaminare fuseseră pregătite și așteptau de cincisprezece ani, gata să coboare prin norii radioactivi și să salveze ce se mai putea salva pentru supraviețuitori. Evident, în schimbul unui onorariu corespunzător.

Cu toate acestea, planeta se rotise de cincisprezece ori în jurul soarelui ei. În decursul fiecărei revoluții, satelitul se rotise de aproape treisprezece ori în jurul primarei sale. Totuși, războiul nuclear nu izbucnise.

În diverse locuri de pe suprafața planetei, primatele mari dotate cu inteligență detonaseră bombe nucleare. Stratosfera se încălzise considerabil din cauza rămășițelor radioactive. Nici vorbă însă de război.

Devi-en sperase din tot sufletul că va fi înlocuit. Era al patrulea căpitan al acestei expediții de colonizare, dacă putea fi numită așa după cincisprezece ani de anabioză, și era destul de mulțumit că va exista și un al cincilea căpitan. Acum, când planeta natală trimitea un super-administrator care să evalueze personal situația, înlocuirea lui nu mai putea întârzia. Grozav!

Stătea pe suprafața Lunii în costumul său spațial și se gândea la casă, la Hurria. Brațele lungi și subțiri i se agitau când și-o amintea, parcă tânjind (datorită milioanelor de ani de instinct) după arborii ancestrali. Era înalt de numai un metru. Prin vizorul căștii, se putea distinge un chip negru și zbârcit, cu nas cărnos și mobil, aflat exact în mijlocul feței. Prin comparație cu tenul său, smocul micuț al bărbii fine părea de albeața zăpezii. În partea dorsală a costumului, imediat sub talie, se zărea proeminența în care se odihnea confortabil codița scurtă și groasă a hurrienilor.

Desigur, lui Devi-en nu i se părea nimic anormal în aspectul său, deși era conștient de diferența dintre hurrieni și alte inteligențe din galaxie. Numai hurrienii erau atât de mici; numai ei aveau cozi și erau vegetarieni – numai ei scăpaseră de inevitabilul război nuclear care distrusese toate celelalte specii inteligente cunoscute.

Stătea pe șesul care se întindea atât de mult încât peretele circular (care pe Hurria ar fi fost numit crater, dacă ar fi fost mai mic) era invizibil înapoia orizontului. La adăpostul peretelui sudic al marginii craterului, unde întotdeauna exista o protecție față de razele directe ale soarelui, se dezvoltase un oraș. Începuse bineînțeles ca o tabără temporară, dar, o dată cu anii, fuseseră aduse femei și se născuseră copii. Acum existau școli și sere complexe, rezervoare mari de apă – tot ceea ce caracteriza o așezare pe un corp ceresc lipsit de atmosferă.

Era ridicol! Totul pentru că locuitorii unei planete dețineau arme nucleare și nu voiau să să se angajeze într-un război nuclear.

Super-administratorul, care va sosi în curând, va pune, fără îndoială, aproape imediat, aceleași întrebări pe care Devi-en și le pusese de nenumărate ori.

De ce nu izbucnise un război nuclear?

Devi-en îi privi pe mauvieni mătăhăloși pregătind terenul de asolizare, netezind asperitățile și așternând patul ceramic conceput pentru a absorbi impulsurile câmpului hiperatomic, cu disconfort minim pentru pasagerii navei.

Chiar și în costumele spațiale, mauvienii păreau să degaje forță, însă era numai forța mușchilor. Înapoia lor, se zărea silueta micuță a unui hurrian care dădea ordine, pe care mauvienii docili le ascultau. Bineînțeles.

Dintre toate primatele inteligente mari, rasa mauviană își plătea onorariile în valuta cea mai neobișnuită – nu sub forma de bunuri materiale, ci cu un procent din chiar membrii ei. Tributul era cât se poate de util, preferabil din multe puncte de vedere oțelului, aluminiului sau medicamentelor rare.

Receptorul lui Devi-en învie, pârâind.

— Am reperat nava, domnule. Va asoliza într-o oră.

— Foarte bine, încuviință Devi-en. Imediat după asolizare, pregătiți-mi mașina să mă ducă la ea.

Nu simțea însă deloc că ar fi fost foarte bine.

***

Super-administratorul apăru flancat de escorta personală formată din cinci mauvieni. Aceștia intrară în oraș o dată cu el, câte unul de fiecare parte, iar trei în spate. Îl ajutară să-și scoată costumul spațial, apoi se dezechipară și ei.

Trupurile lor aproape lipsite de păr, fețele rotunde, cu trăsături grosolane, nasurile lătărețe și pomeții turtiți erau respingătoare, totuși nu înfricoșătoare. Deși mauvienii erau de două ori mai înalți și de peste două ori mai voinici decât hurrienii, ochii le erau inexpresivi și ținuta complet docilă; țineau aplecate gâturile brăzdate de vene groase, iar brațele musculoase le atârnau inerte pe lângă corp.

Super-administratorul îi concedie cu un gest scurt și ei ieșiră. Bineînțeles, nu avea nevoie de protecția lor, totuși poziția sa necesita cinci gărzi de corp și trebuia să respecte eticheta.

Pe durata mesei și în timpul interminabilului ritual de bun-venit, nu se discută absolut deloc despre afaceri. La o oră care ar fi fost mai cuvenită pentru somn, super-administratorul își trecu degetele prin bărbuță și întrebă:

— Cât mai trebuie să așteptăm pentru planeta aceasta, căpitane?

În mod evident, era bătrân. Părul de pe antebrațe era sur, iar smocurile de la coate aveau aproape albeața bărbii.

— Nu pot preciza, Înălțimea Voastră, răspunse Devi-en umil. Ei n-au urmat calea.

— Asta-i foarte clar. Întrebarea este *de ce* n-au urmat-o? Consiliul apreciază că rapoartele dumitale promit multe, dar oferă puține. Vorbești despre ipoteze, însă nu oferi detalii. Pe Hurria, acest lucru ne agasează. Dacă știi anumite lucruri pe care nu ni le-ai spus, acum este momentul să le aflu.

— Înălțimea Voastră, teoria este greu de dovedit. Nu deținuserăm experiență în spionarea unei rase pe o perioadă atât de lungă. Până recent, nu priviserăm acolo unde trebuia. În fiecare an, se sperase că războiul va izbucni în anul următor, și doar de când am venit eu, în calitate de căpitan, am început să-i studiem pe băștinași cu mai multă atenție. Măcar unul dintre avantajele așteptării îndelungate a fost faptul că am învățat unele dintre graiurile lor principale.

— Într-adevăr? Fără să coborâm pe planetă?

— Navele noastre pătrunse în atmosfera planetară în misiuni de observare, mai cu seamă în primii ani, explică Devi-en, au înregistrat transmisiuni radio-TV. Calculatoarele lingvistice au fost programate să le descifreze și în ultimul an am încercat să le pricep sensul.

Super-administratorul îl privi fix. Din ținuta sa, se putea deduce că orice exclamație de surpriză ar fi fost inutilă.

— Și ai aflat ceva interesant?

— Este posibil, Înălțimea Voastră, totuși cele deduse par atât de stranii, iar fundamentul dovezilor este atât de nesigur încât nu am cutezat să consemnez nimic în rapoartele oficiale.

Super-administratorul înțelesese.

— Ai avea ceva împotrivă să-mi explici ipotezele dumitale... neoficial?

— Cu plăcere, răspunse imediat Devi-en. Se știe că locuitorii planetei sunt primate mari. În plus, ei dovedesc o natură competitivă.

Celălalt exhală, oarecum ușurat, și-și trecu iute limba peste vârful nasului.

— Crezusem, murmură el, că s-ar putea să *nu* fi fost așa, și atunci... Continuă, continuă!

— *Au* o natură competitivă, îl asigură Devi-en. Ba chiar într-o măsură mai mare decât media cunoscută de noi.

— Atunci, de ce nu urmează cursul știut?

— O fac, până la un punct, Înălțimea Voastră. După obișnuita perioadă de incubație, ei au început să dezvolte mecanizarea, iar după aceea omorurile firești dintre primatele mari au devenit războaie distrugătoare. Armele nucleare au fost inventate la sfârșitul celui mai recent război pe scară planetară și războiul a încetat imediat.

Super-administratorul încuviință din cap.

— Și apoi?

— În mod normal, la scurt timp după aceea, ar fi trebuit să se declanșeze un război nuclear, în decursul căruia forța de distrugere a armelor atomice ar fi crescut rapid. Cu toate acestea, ele ar fi fost utilizate în modalitatea specifică primatelor mari, reducând populația la câțiva supraviețuitori înfometați pe o planetă distrusă.

— În mod vădit, însă, toate acestea nu s-au petrecut. De ce?

— Eu cred, șovăi Devi-en, că dezvoltarea băștinașilor s-a petrecut cu o viteză neobișnuit de mare după începerea mecanizării.

— Și ce dacă? Ce importanță are? În felul acesta, au deținut mai repede arme nucleare.

— Este adevărat. Totuși, după cel mai recent război la scară planetară, au continuat să creeze arme nucleare cu o viteză la fel de mare. Aici pare a fi problema. Potențialul distrugător crescuse înainte ca războiul nuclear să poată începe, pentru ca acum să se ajungă la un nivel la care nici primatele mari inteligente nu îndrăznesc să riște declanșarea unui conflict armat.

Super-administratorul își dilată ochișorii negri.

— Asta-i imposibil! Nu mă interesează ce aptitudini tehnice dețin creaturile acestea. Știința militară avansează rapid numai în decursul războaielor.

— Poate că acest lucru nu-i adevărat în cazul acestor ființe. Oricum, se pare că ele *duc* un război – nu unul real, totuși un război.

— Nu unul real, totuși un război, repetă super-administratorul sec. Ce-nseamnă asta?

— Nu sunt sigur, își legănă Devi-en nasul în semn de exasperare. Aici este punctul în care tentativele mele de a găsi un fir logic în materialele răzlețe pe care le-am cules devin nesatisfăcătoare. Planeta se găsește într-un așa-numit „război rece". Nu știu ce poate fi, dar îi stimulează cu îndârjire pe băștinași să-și continue cercetările militare, fără a implica distrugerea nucleară.

— Imposibil!

— Planeta este acolo, noi suntem aici și așteptăm de cincisprezece ani.

Brațele lungi ale super-administratorului se ridicară și se încrucișară deasupra capului său, apoi coborâră atingând umerii opuși.

— În cazul acesta, există un *singur* curs de acțiune. Consiliul a analizat posibilitatea ca pe planetă să se fi atins o stare de echilibru instabil, un fel de pace nesigură care poate oricând degenera într-un război nuclear. Ceva asemănător descrierii dumitale, deși nimeni n-a sugerat motivele pe care le-ai propus. Totuși, nu putem îngădui așa ceva.

— Nu, Înălțimea Voastră?

— Nu, rosti celălalt, părând străbătut de un fior de durere. Cu cât continuă această situație incertă, cu atât crește posibilitatea ca primatele mari să descopere călătoria interstelară. Vor ieși în galaxie și vor profita de natura lor înclinată spre concurență. Înțelegi?

— Și?

Super-administratorul își afundă capul și mai mult în brațe, parcă nedorind să audă ceea ce trebuia să spună. Glasul îi răsună înfundat:

— Dacă echilibrul lor este instabil, trebuie să le dăm un impuls, căpitane. Trebuie să-i împingem...

Stomacul lui Devi-en se răscoli și, brusc, își simți din nou prânzul în fundul gâtului.

— Să-i împingem, Înălțimea Voastră?

Refuza să înțeleagă.

— Trebuie să-i ajutăm să declanșeze războiul nuclear, rosti deschis super-administratorul. Părea la fel de tulburat ca Devi-en, totuși continuă în șoaptă: Trebuie!

Devi-en de-abia își găsi glasul.

— Dar cum se poate face așa ceva, Înălțimea Voastră?

— Nu știu cum. Și nu mă mai privi *așa*! Decizia nu-mi aparține mie, ci Consiliului. Sunt sigur că înțelegi ce s-ar întâmpla cu galaxia, dacă o rasă de primate mari inteligente ar pătrunde în spațiul cosmic fără să fi fost deja îmblânzită de războiul nuclear.

Devi-en se înfioră la gândul acela. O asemenea forță de cucerire eliberată în galaxie... Cu toate acestea, insistă:

— Dar *cum* se începe războiul nuclear? *Cum* se procedează?

— Îți repet că nu știu. Totuși, trebuie să existe o modalitate, poate un... un mesaj pe care să-l trimitem sau... un uragan pe care l-am putea declanșa prin însămânțarea artificială a norilor. Am putea realiza multe chestii cu condițiile lor climaterice...

— Și în ce fel ar porni ele un război nuclear?

— Nu știu, poate că nu-l vor porni... Am menționat aspectul respectiv doar ca un posibil exemplu. Primatele mari vor ști însă modalitatea. La urma urmelor, ele demarează conflictele nucleare. Ceva din tiparele gândirii lor știe răspunsul la întrebarea dumitale. Asta a fost decizia Consiliului.

Devi-en auzi sunetul înfundat al cozii sale care lovea lent în scaun. Încercă s-o oprească, dar nu izbuti.

— Care decizie, Înălțimea Voastră?

— Să răpim o primată mare inteligentă de pe planetă.

— Una *sălbatică*?

— Deocamdată, pe planetă nu există altele. Evident, una sălbatică.

— Și ce vă așteptați să ne spună ea?

— Asta nu contează, căpitane. Atâta vreme cât spune suficient despre orice subiect, analiza ne va oferi răspunsul.

Devi-en își retrase capul cât putu de mult între omoplați. Pielea de la subsuori îi vibra de repulsie. O primată mare sălbatică! Încercă să-și imagineze una neatinsă de finalul zguduitor al războiului nuclear, neafectată de influența civilizatoare a împerecherii eugenice a hurrienilor.

Super-administratorul nu se strădui câtuși de puțin să ascundă faptul că-i împărtășea dezgustul, totuși rosti:

— Va trebui să conduci expediția de capturare, căpitane. Este spre binele galaxiei.

***

Devi-en văzuse planeta de câteva ori și de fiecare dată se simțise străbătut de valul unui dor de casă copleșitor.

Era o planetă minunată, mult asemănătoare Hurriei ca dimensiuni și caracteristici, dar mai sălbatică, mai măreață. După pustiul selenar, resimțea vederea ei ca pe un șoc fizic.

Câte alte planete asemănătoare se găseau pe listele conducătorilor Hurriei? se întrebă el. Câte alte planete despre care observatori meticuloși raportaseră modificări sezoniere ale aspectului exterior ce puteau fi interpretate doar ca fiind determinate de cultivarea câmpiilor, folosită pentru alimentație? De câte ori în viitor avea să vină o zi când radioactivitatea din stratosfera uneia dintre aceste planete avea să crească, urmând să fie trimise imediat escadrilele de colonizare?

...Așa cum se întâmplase cu planeta aceasta.

Încrederea cu care acționaseră hurrienii era aproape patetică. Devi-en ar fi putut hohoti, citind rapoartele inițiale, dacă n-ar fi fost el însuși prins acum în acest proiect. Navetele hurriene de cercetare se apropiaseră de planetă pentru a culege informații geografice, ca să localizeze centrele populate. Desigur, fuseseră văzute, dar ce mai conta? Dintr-o clipă în alta – crezuseră ei – va veni explozia finală.

Dintr-o clipă în alta... Trecuseră însă ani zadarnici și navetele de cercetare se întrebaseră dacă n-ar fi trebuit să fie mai precaute. Se retrăseseră.

Naveta lui Devi-en acționa acum cu prudență. Membrii echipajului erau cu nervii încordați, din cauza caracteristicilor misiunii; nu i-ar fi putut calma nici una dintre asigurările căpitanului că nu se intenționa să se provoace vreun rău primatei. Chiar și așa, nu puteau zori derularea evenimentelor. Trebuiau să se mențină deasupra unei regiuni destul de pustii și necultivate, cu relief accidentat. Rămaseră zile întregi la o altitudine de cincisprezece kilometri, în vreme ce echipajul devenea tot mai irascibil și doar impasibilii mauvieni își păstrau calmul.

Apoi, instrumentele de observație le arătară o creatură, singură pe solul accidentat, cu un baston lung într-o mână și o raniță în partea superioară a spinării.

Coborâră rapid, cu viteză supersonică. Devi-en însuși, cu pielea înfiorată, se afla la comenzile navetei.

În timpul capturării, auziră creatura rostind două remarci distincte: primele comentarii înregistrate pentru utilizarea în analiza mentală.

Cea dintâi, atunci când primata zărise naveta aflată imediat deasupra sa, fusese înregistrată de microfonul multidirecțional. „Dumnezeule! O farfurie zburătoare!“

Devi-en înțelesese ultimele cuvinte; alcătuiau sintagma pentru navetele lor, care devenise răspândită printre primate în acei ani de la început, când hurrienii manifestaseră neglijență.

A doua remarcă fusese făcută când creatura sălbatică fusese adusă în navetă, zbătându-se cu o forță incredibilă, totuși fără a se putea smulge din strânsoarea de fier a mauvienilor imperturbabili.

Gâfâind, cu nasul cărnos tremurând ușor, Devi-en se apropiase de ea, iar creatura (a cărei față neplăcut de spână devenise cumva lucioasă datorită unei secreții fluide) răcnise: „Să dea dracii, o *maimuță*!“

Din nou, căpitanul înțelesese partea finală; era cuvântul pentru primatele mici într-unul dintre principalele graiuri vorbite pe planetă.

Creatura sălbatică era aproape imposibil de abordat. Fusese nevoie de infinită răbdare, înainte de a i se putea vorbi în mod rațional. La început, trecuse printr-un șir de crize de isterie. Își dăduse seama aproape imediat că va fi luată de pe Pământ și nu se comportase deloc așa cum sperase Devi-en, care crezuse că experiența va însemna pentru ea o aventură a cunoașterii. În loc de a fi interesată de cele din jur, vorbea întruna despre progenitura ei și despre o femelă primată.

Au neveste și copii, se gândi Devi-en înțelegător, și, în felul lor, îi iubesc, deși sunt primate mari.

După aceea, trebui să-l facă să înțeleagă că mauvienii, care-l păzeau și-l rețineau când devenea violent, nu-l vor răni, că nu va fi vătămat în nici un chip.

Devi-en simțise că-i venea rău la gândul că o ființă inteligentă putea fi vătămată de alta. Subiectul era extrem de dificil de discutat, fie și numai pentru a admite posibilitatea într-atât încât s-o nege hotărât. Creatura trata orice ezitare cu maximă suspiciune. Așa se comportau primatele mari.

În a cincea zi, când, poate extenuată, creatura rămase liniștită o perioadă îndelungată de timp, stătură de vorbă în cabina lui Devi-en. Brusc, ea se enervă din nou, când hurrianul îi explică, firesc, că așteptau declanșarea unui război nuclear.

— Așteptați! strigă. Ce vă face atât de siguri că va avea loc?

Evident, Devi-en nu era deloc sigur, dar continuă:

— Întotdeauna există un război nuclear. Scopul nostru este de a vă ajuta după aceea.

— Să ne ajutați *după aceea.*

Cuvintele îi deveniră incoerente. Creatura agită violent din brațe și mauvienii care-o flancau fură nevoiți s-o imobilizeze cu blândețe și s-o scoată de acolo.

Devi-en suspină. Remarcile creaturii se acumulau și poate că mentalii puteau face ceva cu ele. Propria sa minte neajutorată nu reușise să deducă nimic.

Între timp, creatura se degrada. Corpul său era aproape în întregime lipsit de păr, un amănunt pe care observațiile făcute de la distanță nu-l sesizaseră, atribuindu-l pieilor artificiale purtate de planetari. Procedau așa fie pentru a-și asigura căldura, fie din cauza unei repulsii instinctive a acestor primate mari pentru pielea golașă. Subiectul ar fi fost interesant de analizat. Mentalii puteau extrage datele relevante din același set de răspunsuri.

În mod straniu, pe chipul creaturii începuse să apară păr, chiar mai mult decât avea hurrianul, și de o culoare mai închisă.

Rămânea faptul că băștinașul nu prospera. Slăbise, fiindcă mânca puțin, și sănătatea i-ar fi putut fi afectată dacă-l țineau prea mult timp acolo. Devi-en nu dorea acest lucru.

***

În ziua următoare, primata păru destul de calmă. Vorbi de-a dreptul cu nerăbdare, abordând imediat subiectul războiului nuclear. Devi-en se gândi că acesta avea o atracție uluitoare pentru mintea primatelor mari.

— Ai zis, rosti creatura, că războaiele nucleare au loc mereu? Asta înseamnă că există și alte rase decât voi, noi... și ei – arătă spre mauvienii din apropiere.

— Există mii de specii inteligente care trăiesc pe mii de planete, răspunse Devi-en. Multe mii.

— Și toate au avut parte de războiale nucleare?

— Toate care au ajuns la un anumit nivel de tehnologie. Toate, cu excepția noastră. Noi am fost altfel. Nouă ne-a lipsit competitivitatea. Noi deținem instinct de cooperare.

— Vrei să spui că știți că războiul nuclear se va declanșa și nu faceți nimic?

— Ba *facem*, protestă Devi-en îndurerat. Bineînțeles că facem. Încercăm să ajutăm. În trecutul rasei mele, când am descoperit călătoria spațială, nu înțelesesem primatele mari. Ele ne respingeau tentativele de prietenie, și de aceea n-am mai încercat. Am descoperit apoi planete acoperite de ruine radioactive. În cele din urmă, am dat peste o planetă care se afla realmente în toiul unui război nuclear. Am fost îngroziți, dar n-am putut face nimic. Încet-încet, am învățat. Acum, suntem pregătiți ca fiecare planetă pe care o descoperim să se găsească la nivelul nuclear. Avem pregătite echipamentul de decontaminare și analizoarele eugenice.

— Ce sunt analizoarele eugenice?

Devi-en construise expresia prin analogie cu ceea ce știa despre graiul creaturii. Acum, explică precaut:

— Îndrumăm împerecherile și sterilizările, pentru a înlătura, pe cât posibil, elementul competitiv din supraviețuitori.

Pentru o clipă, crezu că creatura va redeveni violentă. Ea întrebă însă cu glas scăzut:

— Vrei să zici că-i faceți docili, ca pe ăștia?

Indică din nou spre mauvieni.

— Nu, nu. Ei sunt diferiți. Mai exact, facem posibil ca, sub îndrumarea noastră, supraviețuitorii să fie mulțumiți cu o societate pașnică, neinteresată de expansiune, neagresivă. Rasele competitive s-au autodistrus, neavând așa ceva, și s-ar autodistruge din nou.

— Și voi ce aveți de câștigat?

Devi-en privi gânditor creatura. Era realmente necesar să explice plăcerile fundamentale ale vieții?

— Ție nu-ți face plăcere s-ajuți pe cineva? întrebă el.

— Haide, haide! Pe lângă asta, ce aveți de câștigat?

— Evident, există anumite contribuții pentru Hurria.

— Aha!

— O recompensă pentru salvarea speciei mi se pare corectă, protestă Devi-en, și există cheltuieli ce trebuie recuperate. Contribuția nu-i mare și depinde de fiecare caz în parte. De la o planetă a pădurilor, poate fi vorba despre o aprovizionare anuală cu lemn, de la alta cu săruri de mangan... În cazul mauvienilor, ale căror planete sunt sărace, ei s-au oferit să ne asigure un anumit număr de indivizi, pe care să-i folosim acolo unde avem nevoie. Sunt extrem de puternici, chiar și pentru primatele mari, și îi tratăm fără dureri, cu medicamente anticerebrale...

— Ca să faceți din ei niște zombi!

Devi-en ghici înțelesul termenului și protestă indignat:

— Câtuși de puțin! Doar ca să fie mulțumiți cu rolul acesta și să uite de planetele lor natale. Nu am dori să fie nefericiți. Sunt ființe inteligente!

— Cum ați proceda în cazul Pământului, dacă ar izbucni un război?

— Am avut la dispoziție cincisprezece ani ca să decidem cursul de acțiune. Planeta voastră este foarte bogată în minereuri de fier și și-a dezvoltat o excelentă tehnologie metalurgică. Cred că pentru voi contribuția ar consta în oțel. – Suspină. – În cazul vostru, însă, contribuția nu ne-ar amortiza cheltuielile. Am așteptat cel puțin zece ani mai mult decât era necesar.

— Câte rase vă plătesc în felul acesta? întrebă creatura.

— Nu cunosc numărul exact. Oricum, mai mult de o mie.

— Așadar, sunteți un fel de stăpâni ai galaxiei, nu? O mie de planete se distrug ca să contribuie la bunăstarea voastră. Să știți că mai sunteți ceva! (Glasul primatei se înălța, ascuțit.) Sunteți niște corbi!

— Corbi? repetă Devi-en, căutând să plaseze cuvântul în context.

— Mâncători de leșuri. Păsări care așteaptă ca un animal amărât să moară de sete în deșert, iar apoi coboară să-i devoreze stârvul.

Devi-en simți că-l apucă leșinul la auzul descrierii.

— Nu, șopti el, nu, noi *ajutăm* speciile.

— Așteptați începerea războiului, exact ca niște corbi. Dacă doriți să fiți de ajutor, preveniți războiul. Nu-i salvați doar pe supraviețuitori. Salvați-i pe toți.

Coada lui Devi-en zvâcni de ațâțare.

— Cum să prevenim un război? Îmi poți spune?

Prevenirea războiului nu era altceva decât reversul declanșării lui. Aflând un proces, celălalt devenea evident.

Primata sălbatică șovăia însă. În cele din urmă, rosti:

— Coboară pe Pământ. Explică situația.

Devi-en simți o dezamăgire profundă. Nu reușise. În plus...

— Să coborâm printre voi? Imposibil!

Pielea i se înfioră într-o duzină de locuri la ideea de a se amesteca printre miliardele de sălbatici neîmblânziți.

Poate că expresia lui de oroare fusese atât de pronunțată și imposibil de interpretat greșit încât sălbaticul o putuse identifica, în ciuda barierelor dintre speciile lor. Încercă să se repeadă asupra hurrianului și trebui să fie prins practic în mijlocul saltului de către un mauvian, care-l imobiliză printr-o flexare lipsită de efort a mușchilor.

— Nu! răcni sălbaticul. Voi stați aici și așteptați. Corbilor! Corbilor! *Corbilor!*

Abia după câteva zile, Devi-en găsi forța de a-l revedea pe sălbatic. Fusese chiar pe punctul de a fi nerespectuos față de super-administrator, când acesta insistase că nu deținea suficiente date pentru o analiză completă a șablonului mental al primatelor sălbatice.

— Bănuiesc, totuși, că datele existente ar fi de ajuns pentru a găsi o soluție la problema noastră, pufnise îndrăzneț Devi-en.

Nasul celuilalt tremurase și limba sa trandafirie îl linsese meditativ.

— O soluție, poate, dar eu nu m-aș putea încrede în orice soluție. Ne confruntăm cu o specie extrem de neobișnuită. Știm deja acest lucru. Nu ne putem permite să greșim... Există, desigur, posibilitatea ca să fi dat peste un individ foarte inteligent. Sau... se poate ca aceasta să fie media de inteligență a rasei.

Super-administratorul păruse tulburat de posibilitatea respectivă.

— A descris o imagine oribilă a... a acelei păsări... care...

— Corb.

— Care punea întreaga noastră misiune într-o lumină deformată. De atunci, n-am mai putut mânca sau dormi normal. Mă tem chiar că voi fi nevoit să solicit înlocuirea...

— Nu înainte de a termina ceea ce ne-am propus, îl întrerupsese super-administratorul ferm. Crezi că pe mine mă încântă imaginea... mâncătorului de stârvuri? *Trebuie* să aduni mai multe date.

În cele din urmă, Devi-en încuviințase. Desigur, înțelesese. Super-administratorul nu era mai doritor decât oricare alt hurrian să provoace un război nuclear. Amâna cât mai mult posibil momentul deciziei.

Devi-en se pregătise pentru încă o discuție cu sălbaticul. Avea să se dovedească una complet insuportabilă, și ultima.

***

Sălbaticul avea o vânătaie pe obraz, de parcă li se opusese din nou mauvienilor. De fapt, Devi-en era sigur că așa se petrecuse. O făcuse în repetate rânduri și mauvienii, în ciuda strădaniilor de a nu-l vătăma, îl învinețiseră uneori. S-ar fi așteptat ca sălbaticul să se potolească, dându-și seama de eforturile lor de a nu-i pricinui vreun rău. În loc de așa ceva, se părea că certitudinea siguranței îl îmboldea spre sporirea rezistenței.

„Speciile de primate mari sunt cu adevărat feroce“, se gândi trist Devi-en.

Vreme de peste o oră, discuția nu abordă decât lucruri lipsite de importanță, pentru ca brusc sălbaticul să rostească beligerant:

— De câtă vreme ziceai că sunteți aici?

— Au trecut cincisprezece ani de-ai voștri.

— Așa-i. Primele farfurii zburătoare au fost văzute imediat după Al Doilea Război Mondial. Cât mai durează până la declanșarea conflictului nuclear?

— Am vrea s-o știm și noi, răspunse Devi-en automat și se opri brusc.

— Crezusem că-i inevitabil. Data trecută ai spus că ați stat cu zece ani prea mult. V-ați așteptat ca războiul să izbucnească acum zece ani, nu?

— Nu pot discuta subiectul acesta.

— Nu? răcni sălbaticul. Și ce intenționați să faceți? Cât o să mai așteptați? De ce nu-i dați un mic impuls? Nu mai așteptați, corbilor! Declanșați un război!

Devi-en sări în picioare.

— Ce spui?

— Ce altceva așteptați, fu... – Se înecă, șuierând o imprecație complet neinteligibilă, apoi continuă cu răsuflarea tăiată: Nu asta fac corbii când un nefericit de animal sau de om moare prea încet? Ei nu pot aștepta. Coboară și-i ciugulesc ochii. Așteaptă până-i neajutorat și apoi îl împing peste ultimul prag.

Devi-en ordonă evacuarea lui imediată și reveni în cabina sa, unde zăcu ore întregi. În noaptea aceea, nu închise ochii. Cuvântul „corbi“ îi răsuna întruna în urechi și imaginea finală îi dansa pe retine.

***

— Înălțimea Voastră, rosti ferm Devi-en, nu mai pot vorbi cu sălbaticul. Dacă aveți nevoie de date suplimentare, nu vă pot ajuta.

Super-administratorul părea încercănat.

— Știu. Povestea cu corbii... E foarte greu de suportat. Observă, totuși, că ideea nu l-a afectat pe el. Primatele mari sunt imune la asemenea lucruri, sunt mai călite, mai rezistente. Face parte din modul lor de gândire. Oribil!

— Nu mai pot culege informații.

— Nu-i nimic. Înțeleg... În plus, fiecare informație suplimentară nu face decât să confirme răspunsul preliminar, cel despre care crezusem că era doar temporar, cel despre care realmente sperasem să fie doar temporar. – Își îngropă capul sub brațele sure. – Există o modalitatea prin care putem provoca începerea unei conflagrații nucleare.

— Da? Ce trebuie făcut?

— Este ceva foarte direct, foarte simplu. Ceva la care eu nu m-aș fi putut gândi niciodată. Nici tu.

— Ce anume, Înălțimea Voastră?

Simțea un groaznic fior de anticipație.

— Ceea ce menține pacea acum este faptul că nici una dintre cele două tabere, aproape egale, nu cutează să-și asume responsabilitatea declanșării războiului. Dacă una dintre tabere ar face-o, cealaltă – s-o recunoaștem deschis – ar replica fără milă.

Devi-en aprobă în tăcere.

— Dacă o singură bombă nucleară ar cădea pe teritoriul uneia dintre tabere, continuă super-administratorul, aceasta ar presupune imediat că a fost atacată de cealaltă facțiune. Ar considera că-i prea periculos să aștepte alte eventuale atacuri. În numai câteva ore, ar replica printr-un atac masiv. Adversarii ar răspunde la rândul lor. În câteva săptămâni, totul s-ar sfârși.

— Dar cum să determinăm una dintre tabere să lanseze acea primă bombă?

— Nu-i nevoie s-o lanseze, căpitane. Asta-i chiar ideea. Noi înșine lansăm prima bombă.

— Ce-e? se clătină Devi-en.

— Exact. Analizează mintea unei primate mari și răspunsul apare de la sine.

— Dar cum putem face așa ceva?

— Asamblăm o bombă. Asta-i simplu. Coborâm cu o navetă și o aruncăm peste o zonă locuită...

— *Locuită*?

Super-administratorul își feri privirea și mormăi:

— Altfel, nu obținem același efect.

— Înțeleg, spuse Devi-en.

Își imagina corbi; o făcea fără să se poată împotrivi. Erau niște păsări mari, cu solzi (aidoma micuțelor zburătoare inofensive de pe Hurria, dar incomparabil mai mari), cu aripi pieloase și gheare lungi și ascuțite ca briciul, coborând în cercuri, ciugulind ochii muribunzilor.

Își acoperi ochii cu palma. Tremurând, întrebă:

— Cine va pilota naveta? Cine va lansa bomba?

Acum glasul super-administratorului nu se auzi mai tare decât al lui Devi-en.

— Nu știu.

— Eu n-o s-o fac. Nu pot. Nu există nici un hurrian care ar putea s-o facă, pentru nici un preț.

Super-administratorul se legănă înainte și înapoi, cu o expresie nefericită întipărită pe chip.

— Poate că li s-ar putea ordona mauvienilor...

— Cine să le ordone așa ceva?

— Voi apela Consiliul, suspină super-administratorul. Poate că ei au mai multe date. Poate că vor sugera ceva.

***

De aceea, după aproape cincisprezece ani, hurrienii își demontau baza de pe fața întunecată a Lunii.

Nu realizaseră nimic. Primatele mari de pe planetă nu începuseră un război nuclear; poate că nu aveau s-o facă niciodată.

Și în ciuda ororilor care puteau urma, Devi-en se simțea străbătut de o fericire fără margini. Nu avea nici un sens să se gândească la viitor. Principalul era prezentul, în care el scăpa de cea mai oribilă dintre toate planetele oribile.

Privi Luna îndepărtându-se și micșorându-se până la dimensiunile unui punctuleț de lumină, o dată cu planeta și cu însuși soarele sistemului, și pierzându-se printre constelații.

De-abia atunci simți și altceva decât ușurare. De-abia atunci simți primul fior de ar-fi-fost-posibil.

— Ar fi fost posibil, se adresă el super-administratorului, ca deznodământul să fie altul, dacă am fi avut mai multă răbdare. Poate că, în cele din urmă, ar fi început războiul nuclear.

— Mă-ndoiesc, replică celălalt. Analiza mentală a...

Se opri și Devi-en pricepu. Sălbaticul fusese readus pe planetă cu un minim de vătămări. Evenimentele din săptămânile de detenție îi fuseseră șterse din minte. Fusese plasat lângă o localitate micuță, nu departe de locul unde fusese găsit inițial. Tovarășii săi aveau să presupună că se rătăcise. Slăbiciunea vânătăile, amnezia aveau să fie puse pe seama dificultăților prin care trecuse.

Dar dezastrul făcut de *el*...

Dacă nu l-ar fi adus deloc pe Lună... Poate că atunci s-ar fi împăcat cumva cu posibilitatea declanșării unui război. Poate că s-ar fi gândit cumva la ideea lansării unei bombe și ar fi conceput un sistem indirect, telecomandat de la mare depărtare.

Imaginea stârnită de descrierea corbului de către sălbatic oprise totul. Ea îi distrusese pe Devi-en și pe super-administrator. Când toate datele fuseseră expediate spre Hurria, efectul asupra Consiliului fusese la fel de profund. Ordinul de demontare al Bazei nu întârziase.

— N-o să mai particip niciodată la colonizări, spuse Devi-en.

— Este posibil, zise super-administratorul pe un ton sumbru, ca nici unul dintre noi să n-o mai facă vreodată. Sălbaticii de pe planeta aceea vor ieși în spațiu, iar extinderea primatelor mari și a gândirii lor în galaxie va însemna sfârșitul... sfârșitul...

Nasul lui Devi-en tremură. Sfârșitul tuturor... sfârșitul tuturor lucrurilor bune pe care Hurria le făcuse în galaxie și al tuturor lucrurilor bune pe care ar fi continuat să le facă în viitor.

— Ar fi trebuit să lansăm..., începu el, dar nu termină fraza.

Ce rost avea s-o spună? Oricum, n-ar fi putut lansa bomba. Dacă ar fi putut s-o facă, ar fi gândit ei înșiși în maniera primatelor mari... și existau lucruri și mai rele decât simplul sfârșit al tuturor.

Devi-en se gândi la corbi.

TOATE NECAZURILE LUMII

Principala industrie terestră se învârtea în jurul lui Multivac, calculatorul gigantic care crescuse în ultimii cincizeci de ani până ce ramificațiile sale umpluseră Washington-ul și-și întinsese tentacule în toate așezările Pământului.

O armată de funcționari introduceau permanent date în calculator, iar altă armată corela și interpreta răspunsurile primite. O divizie de ingineri patrula prin interiorul său, iar exploatările miniere și fabricile munceau zi și noapte pentru ca depozitele de piese de schimb să fie mereu complete, mereu exacte, mereu satisfăcătoare din toate punctele de vedere.

Multivac dirija economia Pământului și ajuta știința Pământului. Dar, cel mai important dintre toate, el constituia agenția centrală de colectare a datelor cunoscute despre toți locuitorii Pământului.

Zilnic, una dintre sarcinile sale era să extrapoleze pentru ziua următoare cele patru miliarde de seturi de informații despre oameni, pe care le conținea în interior. Fiecare Departament Corectiv terestru primea datele corespunzătoare jurisdicției sale, iar sinteza generală era prezentată unificat Comitetului Central Corectiv din Washington.

Bernard Gulliman se găsea în a patra săptămână a mandatului său de un an ca Președinte al Comitetului Central Corectiv și se obișnuise îndeajuns pentru a accepta raportul matinal fără să fie înfricoșat de el. Ca de obicei, era un teanc de foi gros de aproape cincisprezece centimetri. De acum, Gulliman știa că nu se aștepta din partea lui să-l citească. (Nici un om n-o putea face.) Cu toate acestea, îl interesa să-l răsfoiască.

Exista obișnuita listă de infracțiuni previzibile: fraude de tot felul, furturi, revolte, incendieri.

Gulliman căută un anumit titlu și simți un șoc găsindu-l, apoi un al doilea șoc văzând sub el două intrări. Nu una, ci două. *Două* omucideri. De când era Președinte, nu văzuse niciodată două infracțiuni de gradul întâi în aceeași zi.

Apăsă tasta interfonului și așteptă ca pe ecran să apară chipul coordonatorului său.

— Ali, vorbi Gulliman. Azi apar două de gradul întâi. Sunt ceva probleme deosebite?

— Nu, domnule. (Chipul oacheș cu ochi negri, pătrunzători, părea agitat.) Ambele cazuri au o probabilitate foarte redusă.

— Știu asta, am văzut că nici una nu depășește probabilitatea de cincisprezece la sută. Totuși, Multivac are de menținut o reputație. Practic, a eradicat infracțiunile, iar oamenii judecă asta după numărul omuciderilor care sunt, evident, cele mai spectaculoase.

— Da, domnule, încuviință Ali Othman, știu asta.

— Sper că știi și faptul că nu doresc nici măcar un asemenea caz în timpul mandatului meu. Dacă accept explicații și scuze pentru orice altă infracțiune, te fac direct răspunzător pentru o crimă de gradul întâi. Ai înțeles?

— Da, domnule. Analizele complete ale celor două potențiale crime se află deja la birourile districtuale implicate. Potențialii criminali și potențialele victime se găsesc sub supraveghere. Am reverificat probabilitățile și sunt deja în scădere.

— Perfect, spuse Gulliman și întrerupse convorbirea.

Reveni la răsfoirea teancului, încercând senzația neplăcută că poate exagerase... Trebuia, totuși, să fie ferm cu funcționarii permanenți și să se asigure că ei nu-și închipuiau că ar dirija totul, inclusiv pe Președinte. Mai cu seamă, Othman, care lucra cu Multivac de ani buni și care avea un aer iritant de proprietar.

Pentru Gulliman, problema criminalității constituia șansa politică a vieții. Până acum, nici un Președinte nu-și terminase mandatul fără ca pe Pământ, undeva, cândva, să nu se petreacă o crimă. Președintele anterior înregistrase un record negativ de opt omucideri, cu trei mai multe decât predecesorul său.

Acum, Gulliman intenționa să nu aibă *nici una*. Decisese că el avea să fie primul Președinte al cărui mandat nu va cunoaște nici o crimă. După aceea, ținând seama și de publicitatea favorabilă care va rezulta...

De-abia mai frunzări restul raportului. Estimase la aproape două mii numărul posibilelor neveste bătute de soții lor. Fără îndoială, nu toate molestările puteau fi oprite la timp. Poate că treizeci la sută vor avea loc. Totuși, numărul posibilităților scădea, iar cazurile reale se reduceau chiar și mai rapid.

Multivac adăugase molestarea nevestelor pe lista infracțiunilor previzibile cu numai cinci ani în urmă și pământeanul mijlociu nu se învățase deocamdată cu ideea că, dacă intenționa să-și scarmene consoarta, lucrul acesta avea să fie cunoscut din timp. Pe măsură ce adevărul respectiv se instaura în societate, femeile aveau să capete mai puține vânătăi, iar în cele din urmă nici una.

Gulliman observă că pe listă apăreau și cazuri de soți bătuți.

***

Ali Othman privi gânditor ecranul de pe care abia dispăruse chipul pleşuv şi fălcos al lui Gulliman. După aceea, se întoarse spre asistentul său, Rafe Leemy, şi rosti:

— Ce facem?

— Nu mă-ntreba pe mine. *El* îşi face griji numai din cauza a două omucideri amărâte.

— Este al naibii de riscant să-ncercăm să rezolvăm chestia asta pe cont propriu. Pe de altă parte, dacă-i spunem, o să facă o criză clasa-ntâi. Politicienii ăştia se gândesc numai la pielea lor, aşa că-i sigur că ni s-ar băga în cale şi ar înrăutăţi totul.

Leemy încuviinţă din cap şi-şi prinse între dinţi buza inferioară.

— Întrebarea este: Dacă dăm greş? Ştii bine c-ar fi totuna cu sfârşitul lumii.

— Dacă dăm greş, cui o să-i mai pese ce-o să se-ntâmple cu noi? Vom face parte din catastrofa generală. – Continuă după aceea pe un ton mai vioi: Ce naiba, probabilitatea este de numai 12,3 la sută! În oricare alt caz, cu excepţia poate a omuciderilor, am lăsa probabilitatea să mai crească niţel, înainte de a acţiona. Se poate înregistra o corecţie spontană.

— Eu nu m-aş bizui pe ea, comentă sec Leemy.

— Nici nu intenţionez s-o fac. Doar aminteam că-i posibil. Oricum, la probabilitatea asta, eu propun ca deocamdată să ne limităm la simpla observare. Nimeni n-ar putea plănui de unul singur o asemenea infracţiune – trebuie să existe complici.

— Multivac n-a pomenit de nici unul.

— Ştiu. Totuşi... – Nu-şi încheie fraza.

Rămaseră examinând detaliile singurei infracţiuni neincluse pe lista primită de Gulliman; singura mai teribilă decât omuciderea, singura neîncercată niciodată în istoria lui Multivac, şi se întrebară ce să facă.

***

Ben Manners se considera cel mai fericit băiat de şaisprezece ani din Baltimore. Poate că afirmaţia nu era sută la sută adevărată, totuşi Ben se număra printre cei mai fericiţi şi mai surescitaţi.

Măcar pentru faptul că fusese unul dintre puţinii admişi în loja stadionului în timpul ceremoniei jurământului adolescenţilor de optsprezece ani. Fratele său mai mare avea să depună jurământul, aşa că părinţii solicitaseră invitaţii şi-i permiseseră şi lui Ben s-o facă. Însă când Multivac alesese dintre solicitanţi, doar Ben căpătase invitaţia.

Băiatul avea să depună și el jurământul peste doi ani, dar acum era fericit să-l poată vedea pe Michael făcând acest lucru.

Părinții îl îmbrăcaseră (sau măcar îl supravegheaseră când se îmbrăcase) cu toată grija, ca reprezentant al familiei, și-l trimiseseră cu o mulțime de mesaje pentru Michael, care plecase de acasă de câteva zile, în vederea testelor fizice și neurologice preliminare.

Stadionul se găsea la marginea orașului și Ben, debordând de importanță, fu condus la locul său. În tribună se aflau sute de tineri de optsprezece ani (băieții în dreapta, fetele în stânga), proveniți din districtul doi al lui Baltimore. În decursul anului, reuniuni similare se desfășurau în toată lumea, dar aceasta era în Baltimore; aceasta era cea importantă. Undeva, acolo, se găsea Michael, fratele lui Ben.

Băiatul scană creștetele capetelor, sperând că-și va putea identifica fratele. Nu reuși, bineînțeles, iar apoi pe podiumul din fața tribunei apăru un bărbat și Ben se opri din căutat, ca să asculte.

— Bună ziua, participanți și invitați. Sunt Randolph T. Hoch, responsabilul din acest an al ceremoniilor din Baltimore. Participanții mă cunosc deja, deoarece m-au întâlnit de câteva ori în decursul testelor fizice și neurologice. Majoritatea evenimentelor s-au derulat de acum, dar a rămas partea cea mai importantă. Participanții care vor depune jurământul își vor înregistra personalitatea în arhivele lui Multivac. Anual, ceremonia trebuie explicată tinerilor care pășesc pragul maturității.

Se întoarse spre tinerii ce așteptau și nu mai privi publicul.

— Până acum, n-ați fost adulți. Pentru Multivac, nu ați existat ca indivizi, decât dacă ați fost specificați ca atare de către părinții voștri ori de guvern. Până acum, la fiecare actualizare anuală a informațiilor, părinții completau datele necesare despre voi. Acum a sosit momentul să preluați voi înșivă această sarcină. Este o mare onoare și o mare responsabilitate. Părinții voștri ne-au spus ce educație ați primit în școală, ce boli ați avut, ce pasiuni manifestați și multe alte detalii. Acum, însă, ne veți spune mult mai multe – gândurile voastre cele mai intime și faptele cele mai tăinuite. Lucrul acesta este mai greu de făcut prima dată, ba chiar oarecum jenant, dar *trebuie* făcut. După aceea, Multivac va deține în fișierele sale analiza voastră completă. Vă va înțelege acțiunile și reacțiile. Va putea chiar să vă ghicească cu destulă exactitate viitoarele acțiuni și reacții. În felul acesta, el vă va proteja. Dacă vă aflați în pericol de a suferi un accident, Multivac va ști. Dacă cineva intenționează să vă facă un rău, Multivac va ști. Dacă *voi* intenționați să faceți un rău, va ști și veți fi opriți la timp, astfel încât nu va fi necesar să fiți pedepsiți.

Hoch își drese vocea, privindu-i cu atenție pe tineri.

— Știindu-vă pe toți, urmă el, Multivac va putea să ajute Pământul să-și regleze economia și legile pentru bunăstarea generală. Dacă aveți o problemă personală, puteți veni la Multivac și, cunoscându-i pe toți indivizii, el va putea să vă ajute. În continuare, veți primi o serie de formulare pe care trebuie să le completați. Gândiți-vă atent și răspundeți cât mai exact la toate întrebările. Nu ascundeți ceva, din rușine sau din prudență. Nimeni nu va ști ce anume ați răspuns, cu excepția lui Multivac. Răspunsurile voastre nu vor fi cunoscute, decât dacă va apărea necesitatea protecției voastre, iar atunci vor fi implicați numai funcționari guvernamentali autorizați. Poate că vă veți gândi să exagerați ici-colo în răspunsuri. N-o faceți! Minciunile vor fi descoperite. Toate răspunsurile voastre puse laolaltă formează un tipar, un șablon. Dacă unele răspunsuri sunt false, ele nu se vor potrivi în șablon și Multivac le va sesiza. Dacă toate răspunsurile voastre sunt false, șablonul va fi distorsionat și Multivac îl va recunoaște. De aceea, trebuie să spuneți adevărul.

După completarea formularelor, urmară discursuri și un spectacol. Spre seară, ridicându-se în vârful picioarelor, Ben reuși finalmente să-l zărească pe Michael, care purta încă roba obligatorie la „parada adulților". Când se întâlniră, se îmbrățișară fericiți.

Cinară în oraș, apoi luară expresul spre casă, surescitați și gălăgioși, impresionați de măreția zilei ce se apropia de sfârșit.

De aceea, n-au fost pregătiți pentru ceea ce-i aștepta acasă. Amândoi au fost paralizați de șocul de a fi opriți în fața porții de un bărbat în uniformă, cu chip inexpresiv; li se controlară actele, înainte de a fi lăsați să intre, și-și găsiră părinții stând tăcuți în salon, cu priviri îndurerate.

Părând mult îmbătrânit față de cum arătase dimineața, Joseph Manners ridică ochii încercănați și derutați spre unul dintre fiii săi (cel cu noua sa robă de adult pe braț) și spuse:

— Se pare că sunt arestat la domiciliu.

***

Gulliman nu putea să citească întregul raport și nici n-o făcu. Parcurse doar sinteza, iar aceea era cu adevărat mulțumitoare.

O întreagă generație se obișnuise cu faptul că Multivac putea să prevadă comiterea infracțiunilor majore. Oamenii învățaseră că agenții Corecției aveau să ajungă la locul infracțiunii înainte de comiterea acesteia. Ei aflaseră că săvârșirea infracțiunii ducea inevitabil la sancționare. Treptat, se convinseseră că nu exista nici o modalitate prin care cineva îl putea păcăli pe Multivac.

Evident, rezultatul fusese că până și intențiile infracționale se reduseseră. Iar o dată cu reducerea lor, capacitatea lui Multivac crescuse și infracțiunile minore putuseră fi adăugate pe lista previziunilor zilnice – acum și frecvența acelora se reducea.

De aceea, Gulliman ordonase o analiză (bineînțeles, efectuată de Multivac) a capacității lui Multivac de a-și îndrepta atenția către prezicerea probabilităților de apariție a unor boli. În scurt timp, medicii ar fi putut să fie alertați în privința unor pacienți care puteau să devină diabetici în decursul anului următor ori să sufere o criză de tuberculoză sau să dezvolte o tumoare canceroasă.

Un dram de prevenire...

Iar raportul fusese favorabil!

După aceea, sosise lista posibilelor infracțiuni ale zilei și pe ea nu apărea nici o omucidere.

Plin de încântare, Gulliman îl sună pe Othman.

— Cum se compară numărul infracțiunilor de pe listele din ultima săptămână cu cel din prima mea săptămână de președinție?

Media zilnică se redusese cu opt la sută și Gulliman avea motive de încântare. Evident, nu fusese meritul lui, dar electoratul nu avea de unde să știe asta. Își binecuvântă norocul de a fi apărut la momentul crucial, la apogeul lui Multivac, când și bolile puteau fi trecute sub atotcuprinzătoarea și protectoarea sa cunoaștere.

Din acest considerent, Gulliman avea să prospere.

***

— Ei bine, ridică Othman din umeri, este fericit.

— Când spargem buba? întrebă Leemy. Supravegherea lui Manners a crescut probabilitatea, iar arestul la domiciliu i-a mai adăugat câteva procente.

— Crezi că nu știam? Ceea ce nu știu este cauza, se încruntă șeful său.

— Poate că-i vorba despre complici, după cum ai spus chiar tu. Ținând seama de faptul că Manners are probleme, ceilalți trebuie să acționeze imediat, altfel planul eșuează.

— Eu gândeam exact invers. Dacă l-am prins pe unul, ceilalți se vor împrăștia și vor dispărea, căutând să se pună la adăpost. În plus, de ce Multivac nu pomenește de nici un complice?

— Ce facem atunci – îi spunem lui Gulliman?

— Încă nu, probabilitatea este de abia 17,3 la sută. Să ajungă ceva mai amenințătoare.

***

— Du-te-n camera ta, Ben, rosti Elizabeth Manners.

— Dar ce s-a-ntâmplat, mamă? întrebă băiatul, cu vocea pierită înaintea acestui final neașteptat al unei zile fericite.

— Te rog!

Ben ieși fără chef prin ușa care ducea spre scară. Tropăi zgomotos, urcând treptele, apoi le coborî în vârful picioarelor.

Mike Manners, fiul cel mare, nou-acceptatul adult și speranța familiei, vorbi cu un ton aproape identic cu al fratelui său:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Cerul mi-e martor, răspunse Joe Manners, că habar n-am! N-am făcut absolut nimic.

— Bineînțeles că n-ai făcut nimic, încuviință Mike, privindu-și cu uimire tatăl cel blând și mărunțel. Au venit probabil fiindcă te *gândești* să faci ceva.

— Nici vorbă!

Doamna Manners interveni furioasă:

— Cum s-ar putea gândi să facă ceva de... dimensiunile astea. – Roti brațul într-un gest care-i indica pe toți agenții guvernului din jurul casei. – Țin minte că, pe când eram mică, tatăl unei prietene lucra la o bancă. L-au chemat și i-au spus să nu se atingă de bani, iar el i-a ascultat. Era vorba despre cincizeci de mii de dolari. Dar nu-i luase! Doar se gândea să-i ia. Pe atunci, lucrurile de felul ăsta nu erau tăinuite ca azi și povestea a răsuflat. Totuși – își frecă ea palmele dolofane –, era vorba despre cincizeci de mii de dolari! Cincizeci... de mii... de dolari! N-au făcut însă decât să-i dea un telefon, doar atât – un telefon. Ce crezi că ar putea plănui tatăl tău încât să fie nevoie de zece oameni care să izoleze casa?

— Nu plănuiesc absolut nimic, repetă Joe cu ochi îndurerați, îmi dau cuvântul!

Cu conștiința înțelepciunii de adult, Mike spuse:

— Poate că-i vorba despre ceva subconștient, tată. Poate o ranchiună față de șeful tău...

— Ce – să doresc să-l omor? Nici pomeneală!

— Și nu vor să-ți spună despre ce-i vorba?

— Nu, interveni mama băiatului. I-am rugat. Le-am spus că ne distrug poziția în oraș prin simpla lor prezență afară. Ar putea măcar să ne spună despre ce-i vorba, ca să putem explica, să putem găsi o replică.

— Și v-au refuzat?

— Da.

Mike rămase cu picioarele depărtate și mâinile afundate în buzunare.

— Mamă, vorbi el încruntat, Multivac nu face greșeli.

Tatăl lovi cu pumnul, neajutorat, în brațul canapelei.

— Îți spun că nu plănuiesc nici o infracțiune!

Ușa se deschise fără să se fi ciocănit în ea, și în salon pătrunse cu pas țeapăn, sigur pe el, un bărbat îmbrăcat în uniformă. Pe chipul său era întipărită o expresie înghețată, oficială.

— Dumneavoastră sunteți Joseph Manners?

Joe se sculă în picioare.

— Da. Ce doriți de la mine?

— Joseph Manners, prin ordin guvernamental – își arătă cu un gest scurt legitimația de ofițer Corector – sunteți arestat. Vă rog să mă urmați.

— Pentru ce motiv? Ce am făcut?

— Nu am împuternicirea să vă ofer detalii.

— Nu pot fi arestat pentru că m-am gândit la o infracțiune, chiar dacă aș fi făcut-o cu adevărat. Ca să fiu arestat, trebuie să fi făcut *realmente* ceva. Altfel, nu mă puteți aresta. Este împotriva legii!

Ofițerul nu era impresionat de argumentele logicii.

— Trebuie să mă urmați.

Doamna Manners scoase un țipăt și se prăbuși pe canapea, hohotind isteric. Joe nu reuși să încalce codul de comportament care-i fusese inculcat toată viața și să se opună reprezentantului legii, totuși rămase inert, silindu-l pe Corector să-l târască efectiv afară.

Înainte de a trece pragul, strigă:

— Spuneți-mi, totuși, despre ce-i vorba! Spuneți-mi! Dacă aș *ști*... Este o omucidere? Se presupune că aș fi plănuit un asasinat?

Ușa se închise înapoia lui și Mike, alb la față și simțindu-se prea puțin adult, privi mai întâi la ușă, apoi la maică-sa.

Dinapoia ușii, Ben, care, brusc, se simți foarte adult, strânse buzele și se gândi că știa exact ce anume avea de făcut.

Dacă Multivac lua ceva, tot el putea să restituie. Ben fusese la ceremonii chiar în ziua aceea. Îl auzise pe Randolph Hoch vorbind despre Multivac și despre ceea ce putea face calculatorul. Putea conduce guvernul și, de asemenea, putea ajuta persoanele care veneau să-i solicite asta.

Oricine putea cere ajutorul lui Multivac, și oricine însemna Ben. Nici mama sa și nici Mike nu-l puteau stopa acum. Îi mai rămăseseră o parte din banii pe care-i dăduseră pentru participarea la festivitate. Dacă mai târziu aveau să se îngrijoreze, negăsindu-l, era problema lor. Deocamdată, trebuia să-și salveze tatăl.

Ieși pe ușa de serviciu, iar ofițerul care o păzea îi cercetă actele și-l lăsă să plece.

***

Harold Quimby era șeful departamentului Reclamații al substației Multivac din Baltimore și se considera membru al celei mai importante ramuri a serviciului civil. Cumva poate că avea dreptate, iar cei care-l auzeau discutând problema ar fi trebuit să fie din fier ca să nu rămână impresionați.

În primul rând, începea Quimby, Multivac era în esență un violator al intimității. În ultimii cincizeci de ani, oamenii trebuiseră să accepte că gândurile și impulsurile lor nu mai erau secrete și nu mai existau tainițe ascunse în care orice putea fi pitit. Iar în schimbul intimității, ei trebuiau să capete ceva.

Evident, căpătaseră prosperitate, pace și siguranță, dar acelea rămâneau noțiuni abstracte. Fiecare necesita ceva personal, ca o recompensă pentru pierderea intimității. La îndemâna tuturor se găseau stații Multivac cu console la care își puteau introduce problemele și întrebările, fără a fi controlați sau stânjeniți, și de la care, în câteva minute, puteau primi răspunsul.

În orice clipă, cinci milioane de circuite individuale dintre cele peste un cvadrilion ale lui Multivac puteau fi implicate în acest program de întrebări și răspunsuri. Poate că nu întotdeauna răspunsurile erau sigure, însă altele mai bune nu puteau fi căpătate, iar oamenii *știau* acest lucru și se încredeau în ele. La urma urmelor, asta conta.

Acum, un puști de șaisprezece ani, neliniștit, avansase încetișor, o dată cu rândul de bărbați și femei; fiecare chip din coada aceea purta o expresie de speranță și teamă, neliniște sau tulburare – dar întotdeauna cu speranța predominând, pe măsură ce se apropia de Multivac.

Fără să ridice ochii, Quimby luă formularul care-i fusese întins și rosti:

— Cabina 5-B.

— Cum să formulez întrebarea, domnule? se interesă Ben.

Abia atunci Quimby ridică ochii, ușor surprins. Preadolescenții nu obișnuiau să apeleze la serviciul acesta.

— N-ai mai fost niciodată aici, fiule? întrebă el cu blândețe.

— Nu, domnule.

Quimby arătă consola de pe masa sa.

— Folosești aparatul acesta. Vezi cum funcționează? Ca o mașină de scris obișnuită. Nu încerca să scrii ceva de mână, ci utilizează tastatura. Acum, du-te la cabina 5-B. Dacă ai nevoie de ajutor, apasă butonul roșu și va veni cineva. Pe coridorul acela, la dreapta.

Îl privi pe băiat pornind pe coridor și dispărând din vedere, apoi surâse. Multivac nu refuzase niciodată pe nimeni. Evident, întotdeauna exista un anumit procentaj de banalități: oameni care se interesau de viața privată a vecinilor lor sau puneau întrebări obscene despre personalități publice, studenți încercând s-o ia înaintea profesorilor, sau apreciind că ar fi fost inteligent să-l blocheze pe Multivac supunându-l paradoxului superclaselor lui Russell, și multe altele.

Multivac putea rezolva problemele acestea fără să fie ajutat de nimeni.

În plus, toate întrebările și răspunsurile erau catalogate și fișate, sporind baza de date a fiecărui individ. Deoarece reflectau personalitatea celor care le puseseră, până și cele mai banale sau cele mai impertinente întrebări ajutau omenirea, fiindcă îl ajutau pe Multivac să cunoască oamenii.

Quimby își îndreptă atenția asupra următoarei persoane de la rând, o femeie de vârstă mijlocie, uscățivă și trasă la față, cu o privire agitată.

***

Othman se plimba înainte și înapoi prin biroul său, pășind apăsat și parcă furios.

— Probabilitatea continuă să crească. A ajuns acum la 22,4 la sută. La naiba! L-am arestat pe Joseph Manners și tot crește!

De acum, începuse să transpire. Leemy închise videofonul la care vorbise până atunci și-l privi.

— Deocamdată, nici o mărturisire. Este supus Probei Psihice, dar nu s-a găsit nici un semn al infracțiunii. Poate că spune adevărul.

— Să fi înnebunit Multivac?

Un alt videofon țârâi. Othman răspunse imediat, salutând orice întrerupere din șirul gândurilor. Pe ecran, apăru chipul unui ofițer Corector.

— Domnule, începu acesta, există noi ordine referitoare la familia Manners? Membrii familiei pot pleca și veni ca și până acum?

— Ce vrei să spui prin „ca și până acum"?

— Ordinele inițiale s-au referit la consemnarea la domiciliu a lui Joseph Manners, domnule. Nu s-a spus nimic despre ceilalți membri ai familiei.

— Până la alte directive, să fie și ei consemnați în casă.

— Asta-i problema, domnule. Mama și fiul cel mare solicită informații despre mezin. Acesta a părăsit casa, iar ei susțin că a fost arestat de noi și vor să vină la sediu, ca să se intereseze de soarta lui.

Othman se încruntă și șopti:

— „Mezin“? Cât de tânăr este?

— Are șaisprezece ani, domnule.

— Șaisprezece ani, și a dispărut... Știți încotro a plecat?

— I s-a îngăduit să plece, domnule. Nu existau ordine de a fi reținut.

— Rămâi pe fir! Nu-nchide!

Othman trecu convorbirea pe pauză, apoi își încleștă ambele mâini în părul negru ca tăciunele și începu să răcnească:

— Tâmpitule! Tâmpitule ce ești!

— Ce naiba s-a-ntâmplat? exclamă uluit Leemy.

— Individul are un fiu de șaisprezece ani, icni Othman. La șaisprezece ani, un băiat nu este fișat independent în Multivac, ci face parte din fișierul tatălui. Nu știusem că până la optsprezece ani un tânăr nu-și completează rapoartele cu Multivac, ci că asta o face taică-său? Eu n-o știusem? Tu n-o știuseși?

— Vrei să zici că Multivac nu se referea la Joe Manners?

— Multivac se referea la fiul minor al lui Joe Manners, care a dispărut. Cu trei baraje de ofițeri în jurul casei, el iese fără probleme și merge ca să facă... știi-tu-ce.

Se răsuci către videofonul la care ofițerul Corector aștepta cu răbdare. Minutul de discuții cu Leemy îi oferise lui Othman răgazul necesar pentru a-și aranja ținuta și a adopta o expresie stăpână pe sine. Oricât de mult i-ar fi fost de folos organismului său o descărcare nervoasă, nu era recomandabil să-și piardă nervii în fața ofițerului.

— Domnule ofițer, vorbi el, localizați fiul dispărut. Dacă este necesar, luați toți oamenii pe care-i aveți la dispoziție, ba chiar tot personalul din district. Voi transmite ordinele necesare. Băiatul acela trebuie găsit cu orice preț.

— Am înțeles, domnule.

După ce închise, Othman se întoarse către Leemy:

— Care-i probabilitatea cea mai recentă?

Peste cinci minute, Leemy anunță:

— A coborât la 19,6 la sută. *Coboară*!

Othman răsuflă adânc.

— În sfârșit, suntem pe pista cea bună.

***

Ben se așeză pe scaunul din cabina 5-B și se folosi de tastatură ca să scrie: „Mă numesc Benjamin Manners, numărul MB-71833412. Tatăl meu, Joseph Manners, a fost arestat, dar noi nu știm ce delict a plănuit. Există vreo cale prin care să-l putem ajuta?“

După aceea, se lăsă pe spate și așteptă. Poate că n-avea decât șaisprezece ani, dar știa că, undeva, cuvintele acelea parcurgeau structura cea mai complexă concepută vreodată de Om; un trilion de fapte aveau să se contopească și să se coordoneze într-un tot din care Multivac avea să sintetizeze ajutorul cel mai bun.

Se auzi un clicăit și printr-o fantă ieși un cartonaș. Pe acesta se găsea răspunsul. Era un răspuns lung. „Ia imediat expresul spre Washington. Coboară la stația Connecticut Avenue. Vei găsi o ieșire cu inscripția «Multivac», păzită de o sentinelă. Anunță sentinela că ești un curier special pentru dr. Trumbull și vei fi lăsat să intri. În fața ta, se va întinde un coridor. Mergi pe el, până ajungi la o ușiță cu inscripția «Interior». Intră și spune-le celor dinăuntru: «Mesaj pentru dr. Trumbull». Vei fi lăsat să treci. Mergi mai..."

Mesajul continua în felul acela. Ben nu pricepea legătura cu întrebarea sa, dar avea deplină încredere în Multivac. Plecă imediat, alergând spre expresul de Washington.

***

Ofițerii Corectori dădură de urma lui Ben în substația Baltimore la o oră după plecarea băiatului. Quimby se zăpăci văzând numărul și importanța celor care se concentraseră asupra lui, căutând să-l găsească pe puștiul de șaisprezece ani.

— Da, un băiat, răspunse el, dar nu știu încotro a plecat după ce a terminat aici. Nu aveam de unde să știu că era căutat. Aici îi primim pe toți doritorii. Da, pot solicita reproducerea întrebării și a răspunsului.

Priviră răspunsul și-l expediară imediat la Sediul Central.

Othman îl citi, dădu ochii peste cap și se prăbuși. Fu readus la conștiință aproape imediat.

— Prindeți băiatul, șopti el spre Leemy. Vreau și o copie a răspunsului lui Multivac. Acum, nu mai există alternativă – trebuie să-l anunț pe Gulliman!

***

Gulliman nu-l mai văzuse niciodată pe Othman atât de tulburat, iar expresia de agitație din ochii coordonatorului îi trimise un fior înghețat pe șira spinării.

— C-cum adică? se bâlbâi el. Ce vrei să zici prin „mai rău decât o omucidere"?

— Mult mai rău decât o omucidere.

Gulliman păli.

— Te referi la asasinarea unei înalte personalități guvernamentale? Se gândi că el însuși... Othman încuviință din cap.

— Nu *o simplă* personalitate guvernamentală, ci cea mai importantă.

— *Secretarul general*! șopti Gulliman îngrozit.

— Chiar mai mult decât atât. Mult mai mult. Este vorba despre un plan de asasinare a lui Multivac!

— CUM?!

— Pentru prima dată în istoria sa, Multivac a raportat că el însuși se află în pericol.

— De ce n-am fost informat imediat?

Othman decise să spună doar jumătate din adevăr.

— Problema era lipsită de precedent, domnule, așa că a trebuit să investigăm cazul, înainte de a-i conferi caracter oficial.

— Dar Multivac a fost salvat, nu? Este pe cale de a fi salvat?

— Probabilitatea de a păți vreun rău a scăzut sub 4 la sută. Aștept ultimul raport.

***

— Mesaj pentru dr. Trumbull, se adresă Ben bărbatului de pe taburet, care lucra concentrat la ceva ce părea tabloul de bord al unui stratojet, însă la o scară mult mai mare.

— Bine, puștiule, dă-i drumul.

Ben își privi instrucțiunile și se grăbi mai departe. Urma să găsească o manetă micuță, pe care s-o apese la poziția JOS în clipa când se aprindea un anumit led indicator.

Auzi un glas alarmat înapoia lui, apoi altul și brusc doi bărbați îl prinseră de coate. Fu ridicat în aer.

— Vii cu noi, băiete, vorbi cineva.

***

Chipul lui Othman nu se lumină considerabil la auzul veștii, deși Gulliman suspinase ușurat:

— Dacă am prins băiatul, atunci Multivac este-n siguranță.

— Deocamdată.

Gulliman ridică o palmă tremurătoare spre frunte.

— Ce mai jumătate de oră! Îți poți imagina ce ar fi însemnat oprirea lui Multivac, chiar pentru o perioadă scurtă? Guvernul ar fi colapsat, economia ar fi fost distrusă. Ar fi însemnat mai mult decât... Ridică brusc ochii. – Ce vrei să spui prin *deocamdată*?

— Băiatul, Ben Manners, nu avea intenția să facă vreun rău. Atât el, cât și familia lui trebuie eliberați și despăgubiți pentru arestare. El n-a făcut altceva decât să urmeze instrucțiunile lui Multivac, pentru a-și ajuta tatăl, și a reușit. Acum, tatăl lui este liber.

— Vrei să spui că Multivac i-a ordonat băiatului să apese o manetă care, în circumstanțele respective, ar fi distrus suficiente circuite pentru a necesita minim o lună de reparații? Vrei să spui că Multivac ar sugera propria sa distrugere pentru binele unui singur om?

— Situația este mai complexă, domnule. Multivac nu numai că a dat instrucțiunile respective, ci a ales familia Manners tocmai pentru că micul Ben semăna perfect cu unul dintre curierii doctorului Trumbull și astfel putea pătrunde fără probleme în calculator.

— Cum adică, „a ales familia Manners"?

— Ei bine, băiatul n-ar fi pus niciodată întrebarea aceea, dacă tatăl nu i-ar fi fost arestat. Tatăl nu i-ar fi fost arestat, dacă Multivac nu l-ar fi învinuit că plănuise distrugerea calculatorului. Acțiunea lui Multivac a declanșat lanțul de evenimente care a fost cât pe aici să ducă la distrugerea lui Multivac.

—Dar este lipsit de sens! rosti Gulliman pe un ton plângăreț. Se simțea mic și neajutorat și se așezase practic în genunchi, rugându-l pe acest Othman, omul care stătuse aproape toată viața cu Multivac, să-l liniștească.

Othman nu-l liniști.

— Din câte știu, rosti el, este prima tentativă de acest fel a lui Multivac. Din destule puncte de vedere, a plănuit bine. A ales familia corespunzătoare și, în mod precaut, n-a făcut o distincție între tată și fiu, pentru a ne trimite pe o pistă falsă. Cu toate acestea, în alte privințe, s-a comportat ca un amator. Nu și-a putut ocoli instrucțiunile, ce l-au condus să raporteze creșterea probabilității propriei sale distrugeri cu fiecare pas pe care l-am făcut în direcția greșită. N-a putut ocoli înregistrarea răspunsului pe care l-a dat băiatului. Cu timpul, va învăța probabil ce înseamnă amăgirea. Va învăța să ascundă anumite fapte și nu va înregistra altele. De acum înainte, orice instrucțiune pe care o transmite poate purta în ea sâmburele propriei sale distrugeri. Nu vom ști niciodată... Și oricât de atenți vom fi, în cele din urmă Multivac va reuși. Domnule Gulliman, cred că veți fi ultimul Președinte al acestei organizații.

Gulliman izbi cu pumnul în masă.

— Dar de ce, de ce, de ce? La naiba, de ce? Ce s-a-ntâmplat cu el? Nu poate fi reparat?

— Nu cred, răspunse Othman cu o disperare stăpânită. Până acum, nu mă gândisem niciodată la aspectul acesta. Până acum, nu avusesem niciodată ocazia s-o fac, dar acum, când mă gândesc, mi se pare c-am ajuns la capătul drumului, pentru că Multivac este prea bun.

A devenit atât de complex încât reacțiile lui nu mai sunt cele ale unei mașini, ci ale unei creaturi vii.

— Mi se pare o nebunie curată, dar chiar dacă ar fi așa – ce dacă?

— Timp de peste cincizeci de ani, am transferat toate necazurile omenirii asupra lui Multivac. I-am cerut să aibă grijă de noi, în ansamblu și individual. I-am cerut să ne adăpostească toate secretele, i-am cerut să ne absoarbă răul și să ne ferească de el. Fiecare om își aduce necazurile la Multivac, sporindu-i povara. Acum, intenționăm să aruncăm povara bolilor omenești tot asupra lui Multivac.

Othman tăcu câteva clipe, după care izbucni:

— Domnule Gulliman, Multivac poartă pe umerii săi toate necazurile omenirii și a obosit.

— Asta-i o nebunie! murmură Gulliman. Demență totală!

— Atunci, îngăduiți-mi să vă arăt ceva. Îngăduiți-mi să efectuez un test. Pot folosi legătura cu Multivac din cabinetul dumneavoastră?

— De ce?

— Pentru a-i pune o întrebare pe care nu i-a mai pus-o nimeni, niciodată.

— O să-l vatăme? se alarmă Gulliman.

— Nu. Dar ne va spune ceea ce dorim să aflăm.

Președintele șovăi o secundă, apoi încuviință din cap.

— Dă-i drumul.

Othman folosi consola de pe biroul lui Gulliman. Degetele lui alergară experte peste taste, scriind: „Multivac, ce-ți dorești cel mai mult?“

Momentul dintre întrebare și răspuns se prelungi insuportabil, dar nici Othman și nici Gulliman nu cutezară să răsufle.

În cele din urmă, se auzi un clicăit și un cartonaș căzu din fanta imprimantei. Pe el, cu litere distincte, se afla răspunsul:

„Vreau să mor.“

NUMELE MEU ÎNCEPE CU „S"

Marshall Zebatinsky se simțea stânjenit. Avea impresia că era privit prin geamul murdar al biroului și dinapoia peretelui despărțitor de lemn; că existau ochi ce-l fixau. Nu se simțea deloc sigur pe sine în hainele vechi pe care le scosese din fundul dulapului, nici la adăpost sub borul coborât al unei pălării pe care altfel n-o purta nicicând, nici mai nepăsător pentru că-și lăsase ochelarii în etui.

Se simțea nelalocul său, iar asta îi adâncea cutele de pe frunte și conferea o paloare suplimentară chipului său între două vârste.

N-ar fi putut explica niciodată de ce un specialist în fizică nucleară ca el ar vizita un numerolog. „Niciodată", se gândi. „Niciodată." La naiba, nu-și putea explica nici măcar sieși, atât doar că fusese convins de soția sa.

Numerologul stătea înapoia unei mese vechi, cumpărată pesemne la mâna a doua. Nici o masă n-ar fi putut să fie atât de veche cu un singur proprietar. Cam același lucru s-are fi putut spune și despre hainele bărbatului. Individul era micuț și oacheș, și-l privea pe Zebatinsky cu niște ochișori negri, scânteind de vitalitate.

— Până acum, n-am mai avut un fizician drept client, rosti el.

Zebatinsky se îmbujoră imediat.

— Sper că-nțelegeți că-i vorba despre ceva foarte confidențial.

Numerologul surâse, astfel că ridurile din colțurile gurii și pielea din jurul bărbie se întinseră.

— Toate consultațiile mele sunt confidențiale.

— Cred că ar trebui să vă mai spun un lucru, zise Zebatinsky. Nu cred în numerologie și nu mă aștept să încep să cred în ea. Dacă asta are vreo importanță, este bine să mi-o spuneți de acum.

— De ce ați venit atunci?

— Soția mea crede că dumneavoastră dețineți ceva – nu știu ce anume. I-am promis... și iată-mă-s.

Ridică din umeri, simțind cum i se accentuează starea de stinghereală.

— Dar ce anume căutați? Bani? Securitate? O viață mai lungă? Ce?

Zebatinsky tăcu, în vreme ce numerologul îl privi răbdător, neîncercând să-l zorească.

„De fapt“, se gândi fizicianul, „ce să răspund? Că am treizeci și patru de ani și nici un viitor?“

— Doresc succes, rosti el. Doresc recunoaștere.

— O slujbă mai bună?

— *Altă* slujbă. Alt *tip* de slujbă. Actualmente, fac parte dintr-un colectiv de lucru și mă supun ordinelor primite. Colectiv de lucru! La asta se rezumă cercetarea guvernamentală. Ești un violonist într-o orchestră simfonică.

— Iar dumneavoastră doriți să fiți prim-solist...

— Eu vreau să părăsesc colectivul de lucru și să devin... eu însumi. – Zebatinsky începu să se simtă aproape purtat de elan, amețit, pentru simplul fapt că spunea toate acestea și altei persoane decât nevestei sale. – Acum douăzeci și cinci de ani, cu pregătirea și capacitățile mele, aș fi lucrat în primele centrale atomoelectrice. Astăzi aș fi fost directorul uneia dintre ele sau șeful unui grup de cercetare teoretică din cadrul vreunei universități. Dar, după cum am pornit în viață, ce se va întâmpla cu mine peste douăzeci și cinci de ani? Unde mă voi găsi? Nicăieri. Tot într-un colectiv de lucru. Continuând să rezolv două procente dintr-o temă de cercetare. Mă înec într-un ocean anonim de specialiști în fizică nucleară, iar eu îmi doresc o insulă personală, dacă-nțelegeți ce vreau să spun...

Numerologul înclină încet din cap.

— Domnule Zebatinsky, rosti el, știți că nu garantez succesul?

În ciuda neîncrederii sale, fizicianul simți un o dezamăgire acută.

— Nu-l garantați? repetă el. Atunci, *ce naiba* garantați?

— O îmbunătățire a probabilităților. Munca mea are o natură statistică. Deoarece dumneavoastră lucrați cu atomi, cred că înțelegeți legile statisticii.

— Dar dumneavoastră le înțelegeți?

— Puteți fi sigur în această privință. Sunt matematician și folosesc matematica. Nu vă spun asta ca să-mi cresc onorariul. El este standard – cincizeci de dolari. Dar fiindcă sunteți om de știință, puteți aprecia natura muncii mele mai bine decât alți clienți. Ba chiar este o plăcere să v-o pot explica.

— Dacă nu vă supărați, îl întrerupse Zebatinsky, aș prefera să n-o faceți. N-are rost să-mi povestiți despre valorile numerice ale literelor, despre semnificația lor mistică și alte chestii similare. Pentru mine, asta nu-nseamnă matematică. Să trecem la subiect...

— Așadar, doriți să vă ajut, cu condiția să nu vă plictisesc explicându-vă bazele prostești și neștiințifice ale felului cum v-am ajutat. Corect?

— Corect. Asta doresc.

— Totuși, dumneavoastră continuați să plecați de la premisa că aș fi un numerolog, ceea ce este fals. Am adoptat această denumire ca să nu fiu deranjat de poliție și – omulețul chicoti sec – nici de psihiatri. Sunt un matematician cinstit.

Zebatinsky zâmbi.

— Construiesc modele pe calculator, urmă omulețul, și studiez viitoruri probabile.

— Poftim?!

— Asta vi se pare mai rău decât numerologia? De ce? Dispunând de date suficiente și de un calculator cu o putere de calcul deosebită, viitorul este predictibil, cel puțin în termeni probabilistici. Când calculați mișcarea unui proiectil, pentru a ținti o antirachetă, nu preziceți viitorul? Traiectoriile celor două nu se vor intersecta, dacă viitorul ar fi prezis incorect. Eu procedez similar. Deoarece lucrez cu un număr mult mai mare de variabile, rezultatele mele sunt mai puțin precise.

— Vreți să spuneți că veți prezice viitorul *meu*?

— Foarte aproximativ. După aceea, voi modifica datele, schimbându-vă numele, dar nici un alt factor personal. Voi introduce datele modificate în modelul simulat. Voi încerca și alte modificări de nume. Voi studia fiecare viitor modificat și-l voi găsi pe cel în care sunteți mai apreciat decât în viitorul care vă așteaptă în mod normal. Haideți să reformulez exprimarea. Vă voi găsi un viitor în care probabilitatea recunoașterii corespunzătoare va fi mai mare decât probabilitatea respectivă din viitorul actual.

— De ce-mi modificați numele?

— Din câteva motive – de altfel, este singura modificare pe care o introduc. În primul rând, este o acțiune banală. La urma urmelor, dacă introduc o modificare majoră, sau mai multe modificări minore, apar atâtea variabile noi încât nu mai pot interpreta rezultatul. Programul meu nu-i încă perfect. În al doilea rând, este o modificare rezonabilă. Nu vă pot schimba statura – nu? – sau culoarea ochilor, nici chiar temperamentul. În al treilea rând, este o modificare semnificativă. Numele înseamnă mult pentru oameni. În sfârșit, în al patrulea rând, este o modificare firească, la care mulți recurg zilnic.

— Și dacă nu găsiți un viitor mai bun? întrebă Zebatinsky.

— Acesta-i riscul pe care trebuie să vi-l asumați. În tot cazul, vă spun că n-o să vă fie mai rău decât acum.

Fizicianul îl privi nesigur pe omuleț.

— Nu cred nimic din toate astea. Mai degrabă m-aș încrede în numerologie.

— Crezusem că o persoană ca dumneavoastră, oftă bătrânelul, s-ar simți mai confortabil în prezența adevărului. *Doresc* să vă ajut și vă așteaptă multe de făcut. Dacă ați fi crezut că sunt un numerolog, nu m-ați fi ascultat. Am crezut că dacă vă spun adevărul, mă veți lăsa să vă ajut.

— Dacă puteți întrezări viitorul...

— De ce nu sunt cel mai bogat om de pe Pământ? Asta voiați să mă-ntrebați? Dar sunt bogat – am tot ce-mi doresc. Dumneavoastră doriți recunoaștere, iar eu vreau să fiu lăsat în pace. Îmi fac munca mea. Nu mă deranjează nimeni. Asta mă face miliardar. Am nevoie de prea puțini bani, iar pe aceștia îi obțin de la persoane ca dumneavoastră. Ajutorul acordat oamenilor îmi face plăcere și probabil că un psihiatru ar spune că-mi oferă un sentiment de putere și-mi alimentează ego-ul. Așadar... vreți să vă ajut?

— Cât ați spus că mă costă?

— Cincizeci de dolari. Voi avea nevoie de multe detalii biografice personale, dar am conceput un formular care să vă ghideze. Mă tem că-i destul de stufos, dar dacă mi-l puteți trimite până la sfârșitul săptămânii, vă voi da răspunsul până... – scoase în afară buza inferioară și se încruntă, calculând mental – în data de 20 a lunii următoare.

— Cinci săptămâni? Atât de mult?

— Am și alți clienți, plus probleme personale. Dacă aș fi un escroc, aș putea face totul mult mai repede. Prin urmare, acceptați?

— Bine, se sculă Zebatinsky. Totul însă rămâne confidențial...

— Absolut! Vă voi restitui toate informațiile când vă voi spune ce modificare trebuie să faceți și vă dau cuvântul că nu le voi mai utiliza niciodată.

Fizicianul se opri în ușă.

— Nu vă este teamă că aș putea spune cuiva că nu sunteți numerolog?

Omulețul clătină din cap.

— Cine v-ar crede? Chiar presupunând că ați fi gata să recunoașteți în fața cuiva că ați fost aici.

***

În data de 20, Marshall Zebatinsky se afla înaintea ușii cu vopsea scorojită, trăgând cu coada ochiului spre fereastra înapoia căreia o firmă micuță anunța „Numerolog“, abia vizibil prin geamul murdar de praf. Privi înăuntru, aproape sperând că acolo exista vreun alt client, ca să aibă o scuză de a-și consolida intenția ce-i tremura în adâncul minții și de a pleca acasă.

În câteva rânduri, încercase să-și alunge problema din gând. Nu izbutise să stea prea mult înaintea formularului pe care-l completase. Se simțea stânjenit, ba chiar i se părea o tâmpenie să completeze numele prietenilor, prețul casei, dacă soția lui avusese avorturi și când anume. Îl abandonase.

În același timp, îi fusese imposibil să nu revină la el în fiecare seară.

Ispita de a-l demasca pe omulețul cel lăudăros, de a vedea ce urma să se întâmple se dovedise irezistibilă în cele din urmă.

Finalmente, expediase formularul completat prin poștă, punându-i un timbru obișnuit, fără să se mai sinchisească să verifice dacă nu cumva greutatea plicului necesita altă marcare. „Dacă îmi va fi returnat“, se gândise, „am terminat-o cu aiureala asta.“

Plicul nu-i fusese returnat.

Acum, privea în birou, dar acesta era pustiu. N-avea de ales decât să intre. Se auzi un clinchet de clopoțel.

Bătrânul numerolog apăru dinapoia unei perdele.

— Da? Ah..., domnul Zebatinsky.

— M-ați ținut minte? se strădui să surâdă fizicianul.

— Oh, da.

— Care este verdictul?

Numerologul își încrucișă degetele noduroase.

— Mai întâi, stimate domn, o mică pro...

— Mica problemă a onorariului?

— Am terminat treaba, domnule, și merit banii respectivi.

Zebatinsky nu ridică nici o obiecție. Era pregătit să plătească. Dacă ajunsese până aici, ar fi fost o prostie să bată în retragere doar din cauza banilor.

Numără cinci bancnote de zece dolari și le împinse peste masă.

— Deci?

Numerologul numără și el bancnotele, fără grabă, după care le introduse într-un sertar.

— Cazul dumneavoastră a fost foarte interesant, începu el. V-aș sfătui să vă schimbați numele în Sebatinsky.

— Seba... Cum se scrie?

— S-e-b-a-t-i-n-s-k-y.

Zebatinsky se holbă indignat.

— Adică să-mi schimb inițiala? Să-l schimb pe „Z“ într-un „S“? Atât?

— Este suficient. Atâta timp cât modificarea este corespunzătoare, una minoră este mai sigură decât una majoră.

— Dar în ce fel mi-ar putea afecta ea viitorul?

— Ce-nseamnă un nume? întrebă încetișor numerologul. Nu vă pot răspunde la întrebarea asta, ci vă pot spune doar c-o va face cumva. Vă reamintesc că nu garantez rezultatul. Evident, dacă nu doriți să operați modificarea, lăsați lucrurile așa cum sunt. În cazul acesta, nu vă pot însă înapoia onorariul.

— Și ce să fac? întrebă Zebatinsky. Să le spun tuturor că numele meu începe cu „S"?

— Vă sugerez să consultați un avocat. Schimbați-vă numele legal. El vă poate sfătui în privința detaliilor.

— Și cât va dura? Vreau să spun, după cât timp vor începe să se îmbunătățească lucrurile pentru mine?

— De unde să știu? Poate că niciodată. Poate chiar mâine.

— Dar ați văzut viitorul. *Pretindeți* că l-ați văzut.

— Nu ca într-un glob de cristal. Nu, nu, domnule Zebatinsky. Calculatorul meu îmi oferă doar o serie de cifre. Vă pot recita probabilități, dar n-am văzut nici o imagine.

Zebatinsky se întoarse și părăsi iute biroul. Cincizeci de dolari ca să schimbe o literă! Cincizeci de dolari pentru Sebatinsky! Dumnezeule, ce nume! Mai rău decât Zebatinsky.

***

Dură aproape o lună până hotărî să discute cu un avocat.

Își repetă că oricând putea readuce numele la forma inițială.

„Să-mi acord o șansă", își spuse.

Ce naiba, nu exista nici o lege împotriva schimbării numelor!

***

Henry Brand parcurse dosarul pagină cu pagină, cu ochiul exersat al cuiva care activa de paisprezece ani în Siguranță. Nu era nevoie să citească fiecare cuvințel. Orice amănunt ciudat i-ar fi sărit în ochi.

— Tipul mi se pare curat, declară el.

El însuși era un individ curat, cu ten trandafiriu și proaspăt spălat și un început de burticică. Permanentul contact cu tot soiul de cusururi omenești, de la posibila ignoranță la posibila trădare, îl determinau să se spele frecvent.

Locotenentul Albert Quincy, care-i adusese dosarul, era tânăr și plin de responsabilitatea funcției de ofițer de Siguranță al Stației Hanford.

— Dar de ce Sebatinsky? întrebă el.

— De ce nu?

— Pentru că mi se pare lipsit de sens. Zebatinsky este un nume străin și, dacă mi-ar fi aparținut, eu însumi l-aș fi schimbat în altul anglo-saxon. Dacă Zebatinsky ar fi procedat așa, ar fi avut sens și mi s-ar fi părut cât se poate de firesc. De ce însă a schimbat pe „Z“ în „S“? Cred că ar trebui să aflăm ce motiv a avut.

— L-a întrebat cineva în mod direct?

— Bineînțeles, în cadrul unor conversații oarecare. M-am ocupat eu de asta. N-a zis decât că se săturase să fie ultimul la alfabet.

— Pare o explicație logică, nu?

— Pare, totuși de ce nu și-a schimbat numele în Sands, ori Smith, dacă dorea un „S“? Sau, dacă se săturase de „Z“, de ce n-a dus lucrurile până la capăt și nu a adoptat un nume care să înceapă cu „A“? Un nume ca – să zicem – Aarons.

— Nu-i îndeajuns de anglo-saxon, mormăi Brand. Nu există totuși nimic care să-i fie pus în cârcă. Indiferent cât de bizară ar fi schimbarea numelui, ea nu constituie o acuzare la adresa nimănui.

Locotenentul Quincy părea realmente nefericit.

— Spune-mi, urmă Brand, există ceva anume care te tulbură? Ai tu ceva în minte, o ipoteză, o teorie... Despre ce-i vorba?

Locotenentul se încruntă. Sprâncenele lui blonde se apropiară și buzele se subțiară.

— La naiba, domnule, individul este rus!

— Nu-i adevărat, este american de generația a treia.

— Vreau să spun că are un nume de rus.

Chipul lui Brand își pierdu moliciunea amăgitoare.

— Greșit din nou, locotenente, este un nume polonez.

Tânărul ridică iritat palmele în sus.

— Tot aia-i!

Brand, a cărui mamă se numise Wiszewski înainte de măritiș, izbucni:

— Să nu spui asta niciodată unui polonez, locotenente! – Adăugă cu un aer mai gânditor: Cred că nici unui rus n-ar fi bine să i-o spui.

— Domnule, răspunse Quincy roșu la față, voiam să vă spun că polonezii și rușii fac parte din alianța răsăriteană.

— Toți știm lucrul ăsta.

— Este posibil ca Zebatinsky, sau Sebatinsky, oricum doriți să-i spuneți, să aibă rude acolo.

— Este american de generația a treia, așadar, în cel mai rău caz, poate să aibă acolo veri de gradul doi. Care-i problema?

— În sine, n-ar fi nici o problemă. Mulți americani au rude îndepărtate în țările alianței răsăritene, dar Zebatinsky și-a schimbat numele.

— Continuă.

— Poate că-ncearcă să abată atenția. Poate că un văr de gradul doi de acolo urcă pe scara celebrității și Zebatinsky al nostru se teme ca legătura să nu-i afecteze propriile sale șanse de avansare.

— Modificarea numelui nu-l ajută cu nimic. Tot văr de gradul doi rămâne.

— Evident, dar evită să ne atragă atenția asupra relației de înrudire.

— *Tu* ai auzit de vreun Zebatinsky din alianța răsăriteană?

— Nu, domnule.

— Atunci, nu poate fi prea celebru. Cum ar putea Zebatinsky al nostru să știe despre el?

— Poate că a păstrat legătura cu rudele. Chestia asta ar fi extrem de suspectă, ținând seama de faptul că el este specialist în fizică nucleară.

Brand parcurse din nou, metodic, dosarul.

— Ipoteza ta este subțire, locotenente. Ba chiar atât de subțire încât e practic invizibilă.

— Domnule, dumneavoastră puteți oferi orice altă explicație în privința motivului pentru care și-a schimbat numele în felul acesta?

— Recunosc că nu pot.

— Atunci, apreciez că trebuie să investigăm. Ar trebui să ne interesăm despre Zebatinsky-ii din alianța răsăriteană și să vedem dacă putem face vreo legătură. – Glasul lui Quincy se ridică ușor, de parcă îi venise altă idee. – Poate că și-a schimbat numele ca să abată atenția de la *ei*. Adică, pentru a-i proteja.

— Impresia mea este că a reușit exact contrariul.

— Poate că nu-și dă seama de lucrul acesta, dar intenția lui a fost de a-și proteja rudele.

— Bine, suspină Brand, să începem o investigație. Dar dacă nu găsim nimic, locotenente, subiectul este închis. Lasă-mi dosarul.

***

Când informațiile îi parveniră finalmente lui Brand, acesta uitase de locotenent și de teoriile sale. Primind datele ce includeau șaptesprezece biografii a șaptesprezece cetățeni ruși și polonezi cu numele de Zebatinsky, primul său gând fusese: Ce naiba-i asta?

Apoi își amintise, blestemase în șoaptă și începuse să citească.

Totul începea în America. Marshall Zebatinsky (amprente) se născuse în Buffalo, statul New York (data, fișa din maternitate). Tatăl său se născuse tot în Buffalo, iar mama în Oswego, statul New York. Ambii bunici din partea tatălui se născuseră în Bialystok, Polonia (data intrării în Statele Unite, datele obținerii cetățeniei, fotografii).

Cei șaptesprezece cetățeni ruși și polonezi cu numele de Zebatinsky erau urmași ai unor persoane care, cu vreo cincizeci de ani în urmă, locuiseră în Bialystok sau în preajma așezării respective. Era posibil să fi fost înrudiți, totuși informațiile existente nu afirmau asta explicit. După Primul Război Mondial, statisticile din Europa răsăriteană cunoscuseră destule lacune.

Brand parcurse toate biografiile Zebatinsky-ilor aflați în viață, încântat de modul amănunțit în care-și făcuseră datoria serviciile secrete de informații. Se opri în dreptul uneia dintre ele și fruntea netedă i se încreți o dată cu ridicarea bruscă a sprâncenelor. Puse fișa respectivă deoparte și continuă lectura. La sfârșit, strânse toate fișele în teanc, mai puțin cea selectată, și le reintroduse în plicul lor.

Privind biografia oprită, bătu cu o unghie atent îngrijită în tăblia mesei.

În cele din urmă, șovăind, îl sună pe dr. Paul Kristow din Comisia pentru Energie Atomică.

***

Dr. Kristow ascultă totul cu o expresie impasibilă. Ocazional, ridică degetul mic pentru a-și atinge nasul proeminent și a îndepărta un inexistent fir de praf. Avea părul grizonat, rar și tuns scurt. La fel de bine ar fi putut umbla cu țeasta rasă.

— Nu, spuse el, n-am auzit de nici un rus Zebatinsky. Pe de altă parte, n-am auzit nici de americanul cu numele ăsta.

— Ei bine, făcu Brand scărpinându-se la tâmplă, nu cred că-i vorba despre ceva serios, totuși n-aș vrea să abandonez investigația așa repede. Mă bate la cap un locotenent tânăr, și știți bine cum pot fi ăștia. Nu intenționez să fac ceva care să-l determine să se adreseze unei comisii a Congresului. În plus, unul dintre rușii pe care-i cheamă Zebatinsky, mai exact Mikhail Andreevici Zebatinsky, *este* specialist în fizică nucleară. Sigur că n-ați auzit niciodată de el?

— Mikhail Andreevici Zebatinsky? Nu... N-am auzit niciodată. Bineînțeles, asta nu-nseamnă nimic.

— Aș fi putut spune că-i vorba despre o coincidență, dar știți că ar fi fost nițel cam mult. Un Zebatinsky aici și altul acolo, ambii specialiști în fizică nucleară. Cel de aici își schimbă brusc numele în Sebatinsky și este chiar insistent în privința asta. Corijează imediat orice pronunție greșită. Repetă apăsat: „Numele meu începe cu *S*." Totul se potrivește cam prea bine, pentru ca locotenentul meu obsedat de spioni să nu-și frece mâinile de încântare. O altă curiozitate este faptul că, acum un an, rusul Zebatinsky a dispărut de pe scenă.

— L-au executat, zise sec dr. Kristow.

— Este posibil. În mod obișnuit, așa aș fi considerat, deși rușii nu-s mai proști decât noi și nu-i execută pe specialiștii în fizică nucleară.

Există o altă explicație pentru care tocmai un specialist în fizică nucleară ar dispărea pe neașteptate. Cred c-o știți la fel de bine ca mine...

— Cercetări strict secrete – bănuiesc că la asta vă referiți. Despre asta ar putea fi vorba?

— Dacă punem ipoteza lângă celelalte și-i adăugăm teoria locotenentului, încep să-mi pun unele întrebări.

— Dați-mi biografia aceea. – Dr. Kristow luă fișa, o citi de două ori și clătină din cap. – O să verific în *Nuclear Abstracts*, spuse el.

***

Colecția *Nuclear Abstracts* acoperea un perete al cabinetului lui Kristow – teancuri de microfilme în cutiuțe atent ordonate.

Fizicianul începu să examineze indicele de nume, în vreme ce Brand așteptă cu toată răbdarea de care era capabil.

— În ultimii șase ani, mormăi fizicianul, un Mikhail Zebatinsky a contribuit, ca autor sau coautor, la șase-șapte articole apărute în publicațiile rusești. O să văd rezumatele lucrărilor și poate că reușim să deducem ceva pe baza lor. Eu unul mă-ndoiesc...

Selectorul extrase microfilmele cerute, iar Kristow le ordonă cronologic și începu să le examineze. Treptat, o expresie de concentrare ciudată îi apăru pe chip.

— Curios! exclamă el.

— Ce anume?

Kristow se lăsă pe spate în scaun.

— Prefer să nu vă spun deocamdată. Îmi puteți face rost de o listă cu toți specialiștii ruși în fizică nucleară care au dispărut din viața publică în ultimul an?

— Ați găsit ceva?

— Nu tocmai... Adică, dacă m-aș fi uitat la un singur articol, n-aș fi văzut mare lucru, dar văzându-le pe toate și știind că individul acesta poate activa într-un program de cercetare strict secret, la care se adaugă și bănuielile dumneavoastră... – Ridică din umeri: Nimic important.

— Aș prefera să-mi spuneți la ce vă gândiți, rosti Brand. Dacă greșim ceva, s-o facem împreună.

— Dacă așa considerați... Este posibil ca individul să se fi apropiat de ceva important în problema reflecției razelor gama.

— Ce-nseamnă asta?

— Dacă s-ar obține un ecran care să reflecte razele gama, atunci s-ar putea construi adăposturi individuale împotriva prafului radioactiv, care constituie adevăratul pericol. O bombă atomică poate distruge un oraș, dar praful radioactiv poate ucide lent populația de pe o suprafață de mii de kilometri pătrați.

— Noi efectuăm cercetări în direcția aceasta? întrebă imediat Brand.

— Nu.

— Așadar, dacă rușii reușesc să pună la punct apărarea populației înaintea noastră, vor putea distruge complet Statele Unite, cu costul, să zicem, a zece orașe de-ale lor.

— Asta într-un viitor destul de îndepărtat... Totuși, de ce ne agităm în așa măsură? Toată teoria aceasta a pornit de la faptul că un om a modificat o literă din numele său.

— Perfect, sunt paranoic! aprobă Brand. Totuși, nu mă opresc aici. Nu, nu! O să vă fac rost de lista fizicienilor ruși care au dispărut, chiar dacă pentru asta va trebui să plec la Moscova.

***

Făcu rost de listă și parcurseră toate lucrările publicate de fizicienii respectivi. Convocară o ședință plenară a Comisiei, apoi a tuturor somităților americane în fizica atomică. În cele din urmă, dr. Kristow încheie o întrunire care ținuse toată noaptea și la care participase, o vreme, însuși Președintele.

Brand îl aștepta afară. Amândoi arătau obosiți și trași la față.

— Ei bine? întrebă Brand.

Kristow încuviință din cap.

— Majoritatea sunt de acord. Unii au dubii, dar majoritatea sunt de acord.

— Dar dumneavoastră? Sunteți sigur?

— Sunt departe de a fi sigur, totuși îmi vine mai ușor să cred că rușii lucrează la realizarea unui ecran împotriva razelor gama, decât să cred că toate datele pe care le-am descoperit n-au nici o legătură între ele.

— S-a decis că vom începe și noi cercetări în direcția respectivă?

— Da. – Kristow își trecu palma peste părul scurt și țepos. – Ne vom concentra toate forțele. Cunoscând articolele semnate de fizicienii care au dispărut, le putem călca pe urme. Putem chiar să le-o luăm înainte. Evident, rușii vor afla că am demarat cercetările...

— N-au decât, n-au decât. În felul acesta, nu vor cuteza să atace. Nu văd nici un câștig în a sacrifica zece orașe de-ale noastre doar ca să distrugem zece de-ale lor... dacă atât noi, cât și ei suntem protejați.

— Totuși, nu vrem ca ei să afle *prea repede*. Ce se va întâmpla cu americanul Sebatinsky-Zebatinsky?

Brand clătină solemn din cap.

— Deocamdată, nu se poate face absolut nici o legătură între el și cele descoperite. Ce naiba, *am răscolit* totul! Evident, sunt de acord cu dumneavoastră. Tipul ocupă actualmente o poziție delicată și nu ne putem îngădui să-l menținem acolo, chiar dacă ar fi imaculat.

— Pe de altă parte, nu putem nici să-l dăm afară pur și simplu, pentru că rușii vor începe să-și pună întrebări.

— Aveți altă sugestie?

Mergeau pe coridorul lung, spre ascensor, în pustietatea de la ora patru dimineața.

— I-am examinat activitatea, spuse Kristow. Este un individ capabil, chiar peste medie, și nici nu-i încântat de postul de aici. Nu are temperamentul necesar muncii în echipă.

— Deci?

— Pe de altă parte, posedă calitățile necesare în învățământ. Dacă putem aranja ca o universitate importantă să-i ofere un loc în catedra de fizică, cred că l-ar accepta fericit. Există destule domenii nesecrete în care să cerceteze, l-am putea menține sub supraveghere *și* ar reprezenta un pas firesc. Poate că rușii nu vor începe să-și pună întrebări.

— Este o idee, aprobă Brand. Ba chiar mi se pare interesantă. O să-l informez pe șeful meu.

Intrară în ascensor și Brand căzu pe gânduri. Ce final pentru ceea ce începuse cu inițiala unui nume!

***

Marshall Sebatinsky de-abia putea vorbi.

— Jur că nu-mi dau seama cum de s-a putut întâmpla, îi spuse soției sale. N-aș fi crezut că mă puteau deosebi de un detector de mezoni din laborator... Dumnezeule, Sophie, gândește-te – Asistent Universitar de Fizică la Princeton!

— Crezi că motivul a fost comunicarea ta de la ultima întrunire APS?

— Nu cred. A fost o lucrare lipsită de orice interes, după ce toți din secție își luaseră din ea datele interesante. – Pocni din degete. – Cred că Princeton mă urmărea mai de mult. Asta-i! Ții minte formularele alea pe care le-am completat în ultimele șase luni, interviurile alea misterioase... Pe cuvântul meu, începusem să cred că mă suspectau de cine știe ce activitate subversivă. În realitate, era o investigație Princeton. Știi cât de meticuloși sunt tipii.

— Poate că motivul l-a constituit numele tău, zise Sophie. Mă refer la modificare...

— Să mă vezi de-acum! Nu-mi va mai dicta nimeni ce să fac. Voi fi recunoscut ca atare. Dacă am ocazia să lucrez fără... – Se opri și se întoarse spre femeie. – Numele meu?! Te referi la „S".

— N-ai căpătat oferta decât după ce l-ai schimbat, nu-i așa?

— Ehe, la mult timp după aceea. Nu, asta-i numai o coincidență. Ți-am mai zis, Sophie, am aruncat pe fereastră cincizeci de dolari numai ca să-ți fac ție plăcere. Doamne, cât de stupid m-am simțit toate lunile astea, insistând asupra „S"-ului!

Sophie adoptă imediat o poziție defensivă.

— Eu nu te-am silit s-o faci. Ți-am sugerat numai, dar n-am insistat. Să nu spui c-a fost vina mea. În plus, lucrurile au ieșit bine. Sunt sigură că motivul a fost schimbarea numelui.

— Asta-i chiar o superstiție, surâse indulgent bărbatul.

— Nu-mi pasă cum îi spui, dar să nu-ți mai schimbi numele din nou.

— Oricum, n-aș fi făcut-o. M-am chinuit în așa hal să-i oblig să-mi pronunțe numele cu „S", încât n-aș mai rezista să-i conving să revină la vechea pronunție. Poate c-ar fi mai bine să-l schimb în Jones, ce crezi?

Izbucni într-un râs aproape isteric.

— Te rog să-l lași așa cum este! se încruntă Sophie.

— Bine, bine, doar am glumit... Uite ce-i, săptămâna viitoare o să trec pe la moșul ăla, o să-i zic că totul a mers bine și-o să-i mai dau zece dolari. Ești mulțumită?

Se simți suficient de fericit ca să se țină de cuvânt. De data aceasta, nu recurse la nici o deghizare. Purtă ochelarii și hainele obișnuite și se lipsi de pălărie.

Ba chiar fredona vesel în vreme ce se apropie de ușa numerologului și păși în lateral, permițând unei femei cu o expresie posacă să poată trece pe lângă el cu un cărucior pentru gemeni.

Apăsă clanța, dar ușa era încuiată.

Acum, privind fereastra, văzu că dispăruse cartonașul ce anunța „Numerologie". În locul lui se lăfăia o hârtie care începuse să se îngălbenească și să se îndoaie la colțuri, pe care scria „De închiriat".

Sebatinsky ridică din umeri. Asta era situația. El încercase să facă ceea ce se cuvenea.

*

Fericit că scăpase de excrescența corporală, Haround țopăia vesel, iar vortexurile lui energetice străluceau cu un purpuriu-palid pe hiperkilometri cubici.

Mestack era retras, cu vortexurile aproape o sferă de lumină în hiperspațiu.

— Încă n-am calculat.

— Haide, fă-o o dată! Rezultatele nu se schimbă, chiar dacă întârzii. Brr, ce ușurare să revii la energia pură! Am stat un microciclu într-un corp material – și încă într-unul aproape epuizat. Dar a meritat, ca să-ți demonstrez!

— Bine, încuviință Mestack, sunt de acord că ai oprit un război nuclear pe planetă.

— Înseamnă sau nu un efect de clasă A?

— Sigur că-i un efect de clasă A.

— Perfect! Acum, verifică și vezi dacă nu l-am obținut folosind un stimul de clasă F. Am schimbat o literă dintr-un nume.

— Cum?!

— Ce mai contează? Ai toate detaliile acolo. Le-am sintetizat pentru tine.

— Cedez, rosti șovăielnic Mestack. Un stimul de clasă F!

— Deci, am *câștigat*! Recunoaște!

— Nici unul dintre noi nu va câștiga, când va afla Străjerul.

Haround, care fusese un bătrân numerolog pământean și încă nu-și revenise din ușurarea de a fi scăpat de întruparea respectivă, spuse:

— Când am făcut pariul, n-aveai grija asta.

— Nu te crezusem atât de nebun încât să-l pui în aplicare.

— Pe entropie! Și apoi, de ce-ți faci griji? Străjerul nu va detecta niciodată un stimul de clasa F.

— Poate că nu, dar va detecta cu siguranță un efect de clasa A. Corporealele vor exista pe acolo și după o duzină de microcicli. Străjerul le va remarca.

— Necazul cu tine, Mestack, este că nu vrei să-ți achiți datoria. Tragi de timp.

— O s-o plătesc. Așteaptă însă până ce Străjerul va afla că am lucrat la o problemă neautorizată și am efectuat o schimbare nepermisă. Evident, dacă... – Amuți.

— Bine, zise Haround, o s-o readucem la starea inițială. El n-o să-și dea seama niciodată.

Tiparele energetice ale lui Mestack străluceau viclene.

— Dacă vrei să nu-și dea seama, o să ai nevoie de alt stimul de clasă F.

Haround șovăi.

— O pot face.

— Mă-ndoiesc.

— Aș putea.

— Vrei să pariem și-n privința asta?

Radiațiile lui Mestack începuseră să jubileze.

— Cum să nu! fu convins Haround. O să repun corporealele în starea inițială, iar Străjerul nu va cunoaște niciodată diferența.

Mestack își exploată imediat avantajul.

— Atunci, anulăm primul pariu și triplăm miza în al doilea.

Ațâțarea produsă de sporirea câștigului îl prinse și pe Haround.

— De acord. Triplăm miza.

— Batem palma, atunci!

— Batem!

ULTIMA ÎNTREBARE

Ultima întrebare a fost formulată pentru întâia oară, pe jumătate în glumă, în ziua de 21 mai 2061, într-un moment când omenirea pășea spre lumină. Întrebarea a apărut ca urmare a unui pariu pus pe cinci dolari la beție și faptele s-au petrecut după cum urmează:

Alexander Adell și Bertram Lupov erau doi dintre credincioșii slujitori ai lui Multivac. Ei cunoșteau mai bine decât oricare altă ființă omenească ce anume se ascundea înapoia fațadei reci, clicăitoare și pâlpâitoare – care se întindea pe mulți kilometri – a giganticului calculator. Aveau, cel puțin, o noțiune despre planul general de relee și circuite care crescuseră cu mult dincolo de punctul în care un singur om ar fi putut pricepe totul în mod exact.

Multivac se autoregla și autocorecta. Trebuia s-o facă, întrucât nimic omenesc n-ar fi putut să-l regleze și să-l corecteze suficient de rapid, sau măcar acceptabil. De aceea, Adell și Lupov se ocupau doar superficial de monstruosul gigant, însă pe cât de bine o puteau face niște oameni. Introduceau date, adaptau întrebările la necesitățile sale și traduceau răspunsurile oferite. Cu siguranță, ei și toți cei aidoma lor aveau tot dreptul să se înfrupte din gloria lui Multivac.

De câteva decenii, Multivac proiectase navele spațiale și calculase traiectoriile ce-i permiseseră omului să ajungă pe Lună, Marte și Venus, dar resursele sărace ale Pământului nu putuseră susține expediții și dincolo de aceste corpuri cerești. Zborurile lungi necesitau prea multă energie. Pământul își exploata cărbunele și uraniul cu tot mai multă eficiență, însă și zăcămintele respective erau finite.

Treptat, Multivac învățase destule ca să răspundă mai precis la întrebări profunde, iar la 14 mai 2061 ceea ce fusese teorie devenise fapt împlinit.

Energia Soarelui fusese stocată, convertită și utilizată direct la scară planetară. Pe întregul Pământ, cuptoarele cu cărbuni și centralele de fisiune a uraniului fuseseră oprite și se acționase comutatorul care conecta planeta cu o stație spațială cu diametrul de 1,5 kilometri, aflată pe orbită în jurul Pământului, la jumătatea distanței până la Lună. Acum, toată aparatura de pe Pământ funcționa pe baza razelor invizibile de energie solară.

Șapte zile nu fuseseră îndeajuns pentru a diminua vâlva stârnită de eveniment, totuși Adell și Lupov izbutiseră în cele din urmă să evadeze de la îndatoririle lor și să se întâlnească, în tihnă, într-un loc unde nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să-i caute – în pustiile încăperi subterane, pe unde se obținea acces la porțiuni din uriașul corp al lui Multivac. Lipsit de intervenții exterioare, relaxându-se și sortându-și datele cu clicăituri leneșe, Multivac își meritase de asemenea vacanța aceea, iar băieții erau întru totul de acord. Nu avuseseră nici o intenție – cel puțin la început – de a i-o disturba.

Aduseseră cu ei o sticlă și singura lor grijă de moment fusese de a se destinde în tovărășia acesteia.

— Este uluitor când stai să te gândești, zise Adell. (Învârtea încetișor cu o baghetă de sticlă prin pahar, privind cubulețele de gheață ce se înghesuiau s-o atingă, și pe chipul său lătăreț se zăreau cute de oboseală.) Acum avem pe gratis toată energia pe care o vom putea utiliza vreodată! Dacă am dori s-o exploatăm, ne-ar ajunge să topim întregul Pământ într-o picătură uriașă de fier lichid impur, fără să simțim că am fi cheltuit vreun pic. Avem toată energia pe care am putea s-o folosim vreodată, pe vecie.

Lupov își lăsă capul pe un umăr. Făcea gestul acesta când dorea să contrazică pe cineva, iar acum dorea să contrazică, pe de o parte fiindcă el trebuise să aducă gheața și paharele.

— Nu chiar pe vecie, rosti el.

— La dracu', aproape pe vecie. Până se consumă Soarele.

— Asta nu-nseamnă „pe vecie".

— Bine, bine, miliarde și miliarde de ani. Poate chiar douăzeci de miliarde de ani. Ești mulțumit?

Lupov își trecu degetele prin părul care începuse să i se rărească, parcă pentru a se reasigura că-i mai rămăsese ceva, și sorbi din pahar.

— Douăzeci de miliarde de ani nu înseamnă „pe vecie".

— Oricum, va dura mult după moartea noastră, de acord?

— La fel vor dura zăcămintele de cărbune și uraniu.

— Așa-i, dar acum putem să cuplăm la Stația Solară orice navă spațială, ca să facă ruta Pământ-Pluto de un milion de ori, fără să-și facă griji vreodată din cauza combustibilului. *Asta* n-ai putea face cu cărbune și uraniu. Dacă nu mă crezi, întreabă-l pe Multivac.

— Nu trebuie să-l întreb pe Multivac. O știu și eu.

— Atunci, nu mai tot critica lucrurile pe care le-a făcut Multivac pentru noi! se enervă Adell. A făcut numai bine.

— Cine-a zis că n-ar fi făcut bine? Eu spun doar că un soare nu va dura pe vecie. Nimic altceva. Suntem în siguranță pentru douăzeci de miliarde de ani, dar apoi ce se va petrece? – Lupov îndreptă un deget nesigur spre celălalt. – Și să nu-mi zici c-o să ne cuplăm la alt soare!

O vreme, domni tăcerea. Adell ducea paharul la buze doar ocazional, iar ochii lui Lupov se închiseră lent. Cei doi făcuseră o pauză de odihnă.

Apoi, Lupov deschise brusc ochii.

— Te gândești c-o să ne cuplăm la alt soare, când al nostru își va încheia existența?

— Eu muncesc, eu nu gândesc.

— Ba gândești, însă necazul cu tine e că stai cam prost cu logica. Ești ca individul ăla care a fost surprins de o aversă neașteptată și a fugit spre un pâlc de arbori, ca să-și caute adăpost. Nu-și făcea nici un fel de griji, știi?, deoarece se gândise că dacă ploaia va răzbi printr-un copac, se va putea muta sub altul.

— Am înțeles, zise Adell, nu-i nevoie să țipi. Când soarele nostru va dispărea, vor fi dispărut și celelalte stele.

— Al naibii să fiu dacă nu vor dispărea! mormăi Lupov. Totul a avut un început în explozia cosmică originară, când o fi fost ea, și totul va avea un sfârșit când toate stelele își vor consuma combustibilul intern. Unele ard mai repede decât altele. Păi, alea gigante nu vor dura nici o sută de milioane de ani. Soarele nostru va dura douăzeci de miliarde de ani și poate că piticele vor dura o sută de miliarde de ani. Dar peste un trilion de ani, să zicem, totul va fi în beznă. Entropia trebuie s-atingă nivelul maxim, asta-i!

— Știu totul despre entropie, preciză demn Adell.

— Știi pe naiba!

— Știu la fel de multe ca tine.

— Atunci, știi că totul se va stinge într-o bună zi.

— Da, știu. Cine zice că nu va fi așa?

— Tu, prostovane! Tu ai zis că avem toată energia care ne trebuie, pe vecie. Tu ai zis „pe vecie".

Fu rândul lui Adell să-l contrazică.

— Poate că-ntr-o bună zi vom putea reface totul, spuse el.

— Niciodată.

— De ce nu? Cândva...

— Niciodată.

— Ia-ntreabă-l pe Multivac.

— Întreabă-l *tu*. Punem prinsoare? Pe cinci dolari c-o să răspundă că nu se poate.

Adell era îndeajuns de cherchelit ca să încerce și, în același timp, îndeajuns de treaz ca să poată formula o întrebare coerentă: „Va putea vreodată omenirea, fără să-și cheltuiască toată energia, să readucă

Soarele la splendoarea tinereții sale, chiar după ce el a murit de bătrânețe?“

Probabil că întrebarea putea fi formulată și mai simplu: „Cum poate fi redusă masiv entropia Universului, pentru a reveni la nivelul inițial?“

Multivac încremeni și amuți. Pâlpâiturile lente ale ledurilor sale încetară, clicăiturile îndepărtate ale releelor nu se mai auziră.

Apoi, tocmai când tehnicienii, alarmați, simțeau că nu-și mai pot reține răsuflarea, imprimanta calculatorului învie brusc. Șase cuvinte fură tipărite: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

— Pariul cade, șopti Lupov.

Plecară grăbiți.

A doua zi dimineață, cu capetele pulsând dureros de mahmureală și cu gurile îmbâcsite de alcool, cei doi uitaseră cu totul de incident.

***

Jerrodd, Jerrodine și Jerrodette I și II priveau imaginea înstelată care se modifica în videoplat, pe măsură ce trecerea prin hiperspațiu se desfășura pe durata ei atemporală. Brusc, pulberea scânteietoare de stele lăsă loc în centrul ecranului unui singur corp cosmic strălucitor.

— Ăsta-i X-23, rosti Jerrodd cu convingere. Mâinile sale subțiri i se încleștară strâns la spate și încheieturile falangelor se albiră.

Surioarele Jerrodette avuseseră parte de prima lor trecere prin hiperspațiu și erau extrem de conștiente de senzația momentană de înăuntru-afară. Își înăbușiră chicotelile și se fugăriră nebunește în jurul mamei lor, intonând:

— Am ajuns la X-23, am ajuns la X-23, am ajuns...

— Liniște, copii! le potoli Jerrodine. Ești sigur, Jerrodd?

— Cum să nu fiu sigur? replică el privind în sus către proeminența metalică de pe plafon, care străbătea cabina pe toată lungimea ei, intrând printr-un perete și dispărând în peretele opus. De fapt, parcurgea întreaga navă, de la un capăt la celălalt.

Jerrodd nu știa mare lucru despre tubul gros de metal – doar că se numea Microvac și că oricine dorea îi putea pune întrebări. Chiar dacă nu-l întreba nimeni, el avea misiunea de a pilota nava spre destinația prestabilită, de a se alimenta cu energie de la diversele Stații Energetice Subgalactice și de a calcula ecuațiile pentru salturile hiperspațiale.

Jerrodd și familia sa trebuiau doar să aștepte ajungerea la destinație, locuind în cabinele confortabile ale navei.

Odată, cineva îi spusese lui Jerrodd că terminația „ac“ a lui Microvac ar fi fost acronimul pentru „analog computer“ în engleza veche, dar bărbatul se afla pe punctul de a uita și acest detaliu.

Privind videoplatul, ochii Jerrodinei se umeziră.

— Nu mă pot stăpâni, murmură ea. Mă simt ciudat să părăsesc Pământul pentru totdeauna.

— Nu înțeleg motivul! replică Jerrodd. Acolo nu aveam nimic, iar pe X-23 vom avea de toate. Nu vei fi singură. Nu vei fi un pionier al spațiului. Pe planetă trăiesc deja peste un milion de oameni. Dumnezeule, stră-strănepoții noștri vor căuta planete noi, pentru că X-23 va fi suprapopulată! – După o pauză, adăugă: Îți spun, după cum evoluează explozia demografică, avem mare noroc că zborul interstelar a fost pus la punct de calculatoare.

— Știu, știu, încuviință femeia fără chef.

Jerrodette I interveni prompt.

— Microvacul nostru e cel mai bun Microvac din lume.

— Și eu cred la fel, aprobă Jerrodd ciufulindu-i părul.

Era *într-adevăr* plăcut să ai Microvacul tău, iar Jerrodd era încântat că făcea parte din generația sa și nu din alta. Pe vremea tinereții tatălui său, singurele calculatoare erau niște mașini imense, care acopereau sute de kilometri pătrați. Pe o planetă exista un singur calculator, care se numea chiar așa – „Planetar AC". Timp de o mie de ani, crescuseră mereu în dimensiuni, pentru ca apoi, aproape peste noapte, tehnologia să se perfecționeze. În locul tranzistoarelor, apăruseră valvele moleculare, astfel că până și cel mai întins Planetar AC ocupa acum doar jumătate din volumul unei nave spațiale.

Jerrodd simți un fior de satisfacție, așa cum se petrecea ori de câte ori se gândea că propriul său Microvac era de nenumărate ori mai complex decât străvechiul și primitivul Multivac, cel care îmblânzise primul Soarele, și aproape la fel de complex ca Planetar AC-ul Pământului (cel mai mare dintre toate), care rezolvase primul problema călătoriei hiperspațiale și făcuse posibil zborul spre stele.

— Atâtea stele și atâtea planete! suspină Jerrodine pierdută în propriile ei gânduri. Bănuiesc că familiile vor porni de-a pururi spre noi planete, așa cum facem noi acum.

— Nu chiar de-a pururi, surâse Jerrodd. Într-o bună zi, totul va înceta, dar asta de-abia peste miliarde de ani. Peste multe miliarde de ani. Până și stelele se sting, nu știi? Entropia trebuie să crească.

— Ce-i aia entropie, tăticule? piui Jerrodette II.

— Entropia, dulceața mea, este un cuvânt care descrie cum se oprește Universul. În cele din urmă, totul se oprește, știi, așa cum s-a întâmplat cu roboțelul tău vorbitor.

— Dar nu poți pune baterii noi, cum i-ai pus roboțelului?

— Bateriile sunt chiar stelele, scumpa mea. Dacă stelele se sting, nu mai există baterii.

Imediat, Jerrodette I începu să plângă:

— Nu le lăsa, tăticule! Nu lăsa stelele să se stingă!

— Uite ce-ai făcut! șuieră Jerrodine nervoasă.

— De unde să fi știut c-o să se sperie? mormăi Jerrodd.

— Întreabă-l pe Microvac! se tângui Jerrodette I. Întreabă-l cum se aprind din nou stelele!

— Haide, fă-o! îl îmboldi Jerrodine. Așa se vor liniști.

Jerrodette II începuse și ea să se smiorcăie.

Jerrodd ridică din umeri.

— Gata, gata, scumpetelor! O să-l întreb pe Microvac ce trebuie făcut. Nu vă temeți – el o să ne dea răspunsul.

Îl întrebă pe Microvac și adăugă iute:

— Răspuns imprimat.

Luând banda îngustă de celufilm, Jerrodd rosti vesel:

— Vedeți, Microvac spune că se va îngriji de toate, când va veni clipa, așa că nu trebuie să vă speriați.

— Iar acum, copii, zise Jerrodine, e timpul să vă culcați. În curând vom ajunge în noul nostru cămin.

Înainte de a distruge celufilmul, Jerrodd reciti răspunsul lui Microvac: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Ridică din nou din umeri și privi pe videoplat. X-23 se apropia tot mai mult.

***

VJ-23X de Lameth privi în adâncurile întunecate ale hărții galactice tridimensionale la scară mică și spuse:

— Mă întreb dacă nu cumva e ridicol să fim atât de preocupați de această problemă...

MQ-17J de Nicron clătină din cap.

— Nu cred. Știi bine că, la actuala rată a expansiunii, galaxia se va popula în cinci ani.

Amândoi păreau a avea în jur de douăzeci de ani, erau înalți și cu corpuri perfecte.

— Cu toate acestea, zise VJ-23X, ezit să înaintez Consiliului Galactic un raport pesimist.

— Eu nici nu mă gândesc la alt tip de raport. Pune-i nițel în mișcare. Trebuie să-i punem în mișcare.

VJ-23X suspină.

— Spațiul este infinit. O sută de miliarde de galaxii așteaptă să fie colonizate. Mai multe chiar!

— O sută de miliarde *nu* este un număr infinit și, cu trecerea timpului, devine tot mai puțin infinit. Gândește-te! Acum douăzeci de mii de ani, omenirea a soluționat problema utilizării energiei stelare, iar peste numai câteva secole a devenit posibilă călătoria interstelară. Omenirea a avut nevoie de un milion de ani ca să populeze o planetă micuță, iar apoi doar de cincisprezece mii de ani ca să populeze restul galaxiei. Actualmente, populația se dublează la fiecare zece ani...

— Pentru asta, îl întrerupse VJ-23X, putem mulțumi imortalității.

— Perfect. Imortalitatea există și trebuie luată în seamă. Recunosc că ea are și partea aceasta mai puțin convenabilă. Galactic AC ne-a rezolvat multe probleme dar, stopând îmbătrânirea și desființând moartea, a distrus toate celelalte soluții pe care le găsise.

— Presupun, totuși, că n-ai dori să renunți la viață.

— Câtuși de puțin, o lăsă mai moale MQ-17J. Nu încă. Nu sunt îndeajuns de bătrân. Tu câți ani ai?

— Două sute douăzeci și trei. Dar tu?

— N-am ajuns nici la două sute. Să revenim însă la ideea mea. Populația se dublează la fiecare zece ani. După ce vom umple galaxia aceasta, următoarea va fi populată în zece ani. Încă zece ani și vom fi populat alte două. Peste un deceniu – patru. Într-o sută de ani, vom fi populat o mie de galaxii. Într-o mie de ani, un milion de galaxii. În zece mii de ani, întregul Univers cunoscut. Ce se va întâmpla după aceea?

— O problemă secundară, spuse VJ-23X, este cea a transportului. Mă întreb câte unități energetice solare vor fi necesare pentru a deplasa galaxii de indivizi dintr-o galaxie în următoarea?

— O întrebare foarte pertinentă. Deja, omenirea consumă anual două unități energetice solare.

— Iar majoritatea energiei respective este pur și simplu irosită. La urma urmelor, propria noastră galaxie emite anual o mie de unități energetice solare, dintre care noi utilizăm doar două.

— De acord, însă chiar și cu o eficiență de sută la sută, nu facem altceva decât să amânăm inevitabilul. Necesarul nostru energetic crește în progresie geometrică – chiar mai rapid decât populația. Vom epuiza energia înainte de a rămâne fără galaxii colonizabile. E o problemă interesantă. O problemă foarte interesantă.

— Va trebui să construim stele noi, din gazul interstelar.

— Sau din căldura disipată? întrebă ironic MQ-17J.

— Poate că există o modalitate de inversare a entropiei. Ar trebui să-l întrebăm pe Galactic AC.

VJ-23X nu vorbise cu toată seriozitatea, dar MQ-17J își scoase din buzunar contactorul AC și-l așeză pe masă.

— Sunt gata să-ntreb, spuse el. Este ceva cu care rasa umană va trebui să se confrunte într-o bună zi.

Privi încruntat micuțul contactor AC. Era un cubuleț cu latura de trei centimetri, conectat prin hiperspațiu cu marele Galactic AC, care slujea întreaga omenire. Contactorul însuși făcea parte din Galactic AC.

MQ-17J rămase câteva clipe pe gânduri, întrebându-se dacă într-o bună zi a vieții sale nemuritoare avea să-l poată vedea Galactic AC. Acesta era de-a dreptul o planetă, una micuță, o plasă de raze de forță ce țineau materia, în interiorul căreia fluxuri de submezoni înlocuiseră primitivele valve moleculare. În ciuda funcționării sale subeterice, Galactic AC avea un diametru de peste trei sute de metri.

— Poate entropia să fie inversată? întrebă brusc MQ-17J în contactor.

VJ-23X îl privi surprins.

— Auzi... de fapt, n-am vrut cu adevărat să-ntrebi asta.

— De ce nu?

— Amândoi știm că entropia nu poate fi inversată. Nu poți să reclădești un copac ars din fumul și cenușa rămase.

— Aveți copaci pe planeta ta?

Răspunsul lui Galactic AC îi făcu să tresară și să păstreze tăcere. Vocea se auzi subțire și melodioasă din contactor: DATE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

— Ai văzut? făcu VJ-23X.

Ca atare, cei doi reveniră la problema raportului pe care trebuiau să-l prezinte Consiliului Galactic.

***

Mintea lui Zee Prime cuprinse noua galaxie, prea puțin interesată de nenumăratele spirale de stele ce o alcătuiau. O galaxie pe care n-o mai văzuse până atunci. Avea oare să le vadă pe toate? Erau atât de multe, fiecare cu propria ei încărcătură umană... O încărcătură mai degrabă pasivă. Într-o măsură tot mai mare, adevărata esență a omului se afla aici, în spațiu.

Minți, nu corpuri! Corpurile nemuritoare rămâneau pe planete, menținute vreme de eoni în anabioză. Uneori, ele erau trezite pentru a efectua activități fizice, dar asta se întâmpla tot mai rar. Puțini indivizi noi se nășteau ca să se alăture mulțimii incredibile, dar ce importanță avea? În Univers, exista prea puțin loc pentru indivizi noi.

Zee Prime fu deșteptat din reverie, întâlnind tentaculele cețoase ale altei minți.

— Sunt Zee Prime, spuse el. Tu cine ești?

— Sunt Dee Sub Wun. Din ce galaxie ești?

— Noi îi spunem doar Galaxia. Dar tu din ce galaxie ești?

— Și noi o numim pe a noastră Galaxia. Toți oamenii numesc galaxia lor pur și simplu Galaxia și atât. De ce nu?

— Așa este. Toate galaxiile sunt la fel.

— Nu chiar toate. Rasa umană trebuie să fi pornit dintr-o galaxie anume. Aceea este diferită.

— Din care galaxie? întrebă Zee Prime.

— Nu știu. Universal AC ar trebui să știe.

— Să-l întrebăm? Brusc, sunt curios.

Percepțiile lui Zee Prime se extinseră până ce galaxiile însele se reduseră și deveniră o pulbere difuză pe un fundal mult mai măreț. Sute de miliarde de galaxii, toate cu ființele lor nemuritoare, toate purtându-și încărcăturile de inteligențe cu minți ce rătăceau liber prin spațiu. Una singură dintre ele era fără pereche, fiind galaxia de obârșie a omului. În trecutul său neclar și îndepărtat, ea cunoscuse o perioadă când fusese unica galaxie populată de oameni.

Zee Prime era extrem de curios să vadă galaxia aceea, așa încât strigă:

— Universal AC! În care galaxie a apărut omenirea?

Universal AC îl auzi, deoarece pe fiecare planetă și prin tot spațiul avea receptori ce duceau prin hiperspațiu către un punct necunoscut unde se afla el.

Zee Prime auzise de un singur om ale cărui gânduri răzbiseră în apropierea lui Universal AC, dar acesta nu zărise decât un glob strălucitor cu diametrul de jumătate de metru, aproape imposibil de privit direct.

— Dar cum este posibil ca Universal AC să fie atât de mic? întrebase Zee Prime.

— Cea mai mare parte a lui, venise răspunsul, se găsește în hiperspațiu. Nu-mi pot imagina forma sub care există acolo.

Nimeni nu și-o putea imagina, deoarece, Zee Prime știa prea bine, trecuse de mult ziua când Omul jucase vreun rol în construcția unui Universal AC. Fiecare Universal AC își proiecta și își construia succesorul. Fiecare, în decursul existenței sale de peste un milion de ani, acumula datele necesare pentru a construi un succesor mai bun, mai complex, mai capabil, care avea să-i cuprindă bazele de date și individualitatea.

Universal AC întrerupse gândurile rătăcitoare ale lui Zee Prime nu prin cuvinte, ci printr-o indicație. Mintea lui Zee Prime fu condusă în oceanul difuz de galaxii, dintre care una se mări treptat, arătându-și stelele.

Un gând sosi de la o distanță infinită, dar perfect distinct: ACEASTA ESTE GALAXIA DE ORIGINE A OMULUI.

Era totuși la fel cu oricare altă galaxie și Zee Prime își tăinui dezamăgirea.

Dee Sub Wun, a cărui minte îl însoțise, vorbi pe neașteptate:

— Și care dintre stele este steaua de origine a Omului?

Universal AC răspunse: STEAUA DE ORIGINE A OMULUI A DEVENIT O NOVĂ. ACUM ESTE O PITICĂ ALBĂ.

— Oamenii de acolo au murit? întrebă Zee Prime, surprins și aproape fără să se gândească.

Universal AC răspunse: AȘA CUM SE ÎNTÂMPLĂ ÎN ASEMENEA CAZURI, O LUME NOUĂ A FOST CONSTRUITĂ DIN TIMP PENTRU CORPURILE LOR MATERIALE.

— Da, bineînțeles, zise Zee Prime, simțindu-se totuși copleșit de o senzație de pierdere. Mintea lui întrerupse legătura cu galaxia de origine a Omului și o lăsă să se retragă și să se piardă printre punctulețele difuze. Nu mai dorea s-o revadă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Dee Sub Wun.

— Stelele mor. Steaua de origine a Omului este moartă.

— Toate trebuie să moară. De ce n-ar muri?

— Însă când toată energia va fi epuizată, corpurile noastre vor muri, și noi o dată cu ele.

— Asta se va petrece peste miliarde de ani.

— Nu vreau să se întâmple nici chiar după miliarde de ani. Universal AC! Cum se poate opri moartea stelelor?

— Întrebi cum se poate inversa entropia, observă amuzat Dee Sub Wun.

Iar Universal AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Gândurile lui Zee Prime reveniră spre propria sa galaxie. El nu se mai gândi la Dee Sub Wun, al cărui trup se putea afla într-o galaxie situată la o depărtare de un trilion de ani-lumină sau pe planeta vecină. Nu era important.

Nefericit, Zee Prime începu să colecteze hidrogen interstelar, cu care să-și construiască propria lui steluță. Dacă stelele trebuiau să moară într-o bună zi, cel puțin câteva mai puteau fi construite.

***

Omul se gândi cu sine, deoarece, într-un fel, mental, Omul era unul singur. Era alcătuit dintr-un trilion de trilioane de trilioane de corpuri nemuritoare, fiecare având locul său, odihnindu-se liniștit și neafectat de scurgerea timpului, îngrijit de roboți perfecți, la fel de neafectați de scurgerea timpului, în vreme ce mințile tuturor corpurilor se contopeau liber între ele.

Omul rosti:

— Universul este pe moarte.

Omul privi galaxiile tot mai puțin luminoase. Stelele gigant, risipitoarele, dispăruseră demult, în distanța celui mai îndepărtat trecut. Acum, aproape toate stelele erau pitice albe, murind treptat.

Din praful interstelar fuseseră construite stele noi, unele prin procese naturale, altele de Om însuși, dar și acelea piereau. Piticele albe puteau fi contopite, pentru ca din giganticele forțe eliberate în felul acela să se obțină alte stele, dar dintr-o mie de pitice albe se putea clădi o singură stea, care avea să piară de asemenea.

Omul rosti:

— Grijuliu gospodărită, sub îndrumarea lui Cosmic AC, energia care a mai rămas în tot Universul va dura câteva miliarde de ani.

— Chiar și așa, spuse Omul, în cele din urmă tot se va sfârși. Oricât de atent ar fi gospodărită, oricât de eficient ar fi exploatată, energia consumată este pierdută și nu poate fi recreată. Entropia trebuie să crească permanent spre valoarea maximă.

— Entropia nu poate fi inversată? întrebă Omul. Să-l întrebăm pe Cosmic AC.

Cosmic AC îi înconjura, dar nu în spațiu. În spațiu, nu se găsea nici măcar un crâmpei din el. Se afla în hiperspațiu și era alcătuit din ceva ce nu era nici materie, dar nici energie. Problema dimensiunilor și naturii sale nu mai aveau deja nici un înțeles în termeni familiari Omului.

— Cosmic AC, spuse Omul, cum poate fi inversată entropia?

Cosmic AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Omul spuse:

— Adună date suplimentare.

Cosmic AC răspunse: O VOI FACE. O FAC DE O SUTĂ DE MILIARDE DE ANI. ACEASTĂ ÎNTREBARE NE-A FOST PUSĂ DE MULTE ORI PREDECESORILOR MEI ȘI MIE. TOATE DATELE PE CARE LE DEȚIN RĂMÂN INSUFICIENTE.

— Va exista un moment, întrebă Omul, când datele vor fi suficiente, sau problema este insolvabilă în toate circumstanțele imaginabile?

Cosmic AC răspunse: NICI O PROBLEMĂ NU ESTE INSOLVABILĂ ÎN TOATE CIRCUMSTANȚELE IMAGINABILE.

— Când vei deține suficiente date ca să răspunzi la întrebare? întrebă din nou Omul.

Cosmic AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

— Vei continua să lucrezi la problema aceasta? insistă Omul.

DA, răspunse Cosmic AC.

— Vom aștepta, spuse Omul.

***

Stelele și galaxiile muriră și se stinseră, iar spațiul se întunecă, după zece trilioane de ani de secătuire a energiilor.

Unul câte unul, Omul se contopi cu AC, fiecare corp material pierzându-și identitatea mentală într-o modalitate care, cumva, nu însemna o pierdere, ci un câștig.

Ultima minte a Omului se opri înainte de fuziune, privind un spațiu care nu mai conținea decât resturile ultimei stele negre și o materie incredibil de rarefiată, agitată aleatoriu de rămășițele căldurii ce cobora, asimptotic, spre zero absolut.

— AC, întrebă Omul, acesta este sfârșitul? Haosul acesta nu poate fi inversat, pentru a recrea Universul? N-ar fi cu putință?

AC răspunse: DATELE CONTINUĂ SĂ FIE INSUFICIENTE PENTRU UN RĂSPUNS CORECT.

Ultima minte a Omului se contopi și doar AC există – iar asta în hiperspațiu.

***

Materia și energia se sfârșiseră, iar o dată cu ele spațiul și timpul. Chiar și AC exista numai pentru acea ultimă întrebare, la care nu găsise încă răspuns, din clipa când, cu zece trilioane de ani în urmă, un tehnician pe jumătate beat o adresase unui calculator care, prin comparație cu AC, se găsea cu mult mai departe decât fusese omul față de Om.

Răspunsese la toate celelalte întrebări, dar până nu găsea răspuns și la această ultimă întrebare, AC nu-și putea elibera conștiința.

Strânsese toate datele ce puteau fi strânse. Nu mai exista nimic care să fie adunat.

Însă datele colectate trebuiau acum corelate și combinate în toate relațiile posibile.

În acest scop, fu cheltuit un timp atemporal.

Iar AC află cum anume putea să inverseze direcția entropiei.

Nu exista însă nici un om căruia AC să-i ofere răspunsul la ultima întrebare. Aspectul respectiv era lipsit de importanță. Se demonstrase că răspunsul avea să rezolve și problema aceasta.

Vreme de alt timp atemporal, AC se gândi care ar fi fost modalitatea optimă de acțiune. Cu atenție, organiză programul.

Conștiința lui AC cuprinse tot ceea ce fusese cândva un Univers și reflectă la ceea ce acum era Haos. Trebuia să acționeze pas cu pas.

Și AC spuse: „SĂ FIE LUMINĂ!“

Și se făcu lumină...

BĂIEȚELUL CEL URÂT

Edith Fellowes își netezi halatul, așa cum făcea întotdeauna înainte de a deschide ușa cu multe zăvoare și de a păși peste linia invizibilă ce despărțea lumea lui *Este* de lumea lui *Nu Este.* Avea asupra ei blocnotesul și pixul, deși nu mai făcea însemnări decât atunci când simțea nevoia absolută a unui raport.

De data aceasta, ducea cu ea o valijoară.

— Jucării pentru băiețel, îi explicase zâmbind paznicului, căruia demult nu-i mai trecuse prin minte s-o întrebe ceva și care-i făcu semn să treacă.

Și ca întotdeauna, băiețelul cel urât știuse că ea intrase și alergă spre ea, vorbind în felul lui, tărăgănat:

— Domnișoară Fellowes... domnișoară Fellowes...

— Ce s-a întâmplat, Timmie? spuse ea mângâindu-i părul castaniu și zburlit de pe căpșorul diform.

— O să se-ntoarcă Jerry, să ne jucăm împreună? Îmi pare rău de ce s-a-ntâmplat.

— Acum nu mai contează, Timmie. De asta plângeai?

El își feri privirea.

— Nu numai de asta, domnișoară Fellowes. Am visat din nou...

— Același vis?

Domnișoara Fellowes strânse din buze. Bineînțeles, episodul cu Jerry avea să readucă visul.

El încuviință din cap. Dinții săi prea mari se dezgoliră când încercă să zâmbească, iar buzele proeminente se alungiră.

— Când o să fiu și eu destul de mare ca să ies afară, domnișoară Fellowes?

— În curând, răspunse ea încetișor, simțind că i se frânge inima. În curând...

Domnișoara Fellowes îl lăsă să-i apuce mâna și se bucură de atingerea caldă a pielei groase și uscate a palmei băiatului. El o conduse prin cele trei camere ce alcătuiau Sectorul Unu Stază – confortabile, sigur că da, totuși o temniță eternă pentru băiețelul cel urât pe toată durata celor șapte (șapte erau oare?) ani ai vieții lui.

O trase de mână spre fereastra dincolo de care se vedea un crâmpei de pădure pitică din lumea lui *Este* (ascunsă acum de vălurile nopții), unde un gard și mai multe panouri cu inscripții nu îngăduiau nimănui accesul fără aprobare.

Băiatul își lipi nasul de geam.

— Afară, acolo, domnișoară Fellowes?

— Există locuri și mai bune, locuri mai frumoase, răspunse ea tristă privindu-i sărmana fetișoară, așa cum se vedea din profil. Avea fruntea teșită, acoperită de smocuri de păr. La ceafă, craniul i se bomba, parcă îngreunând capul, astfel că acesta era aplecat spre înainte, conferind întregului corp o ținută gârbovită. Arcadele osoase începuseră deja să iasă în relief, întinzând pielea de deasupra ochilor. Gura largă îi ieșea în relief mult mai proeminent decât nasul, lătăreț și turtit; cât despre bărbie nici nu se putea vorbi – exista doar maxilarul care se curba lin în jos și spre înapoi. Era scund pentru vârsta lui și picioarele butucănoase îi erau crăcănate.

Era un băiețel foarte urât, iar Edith Fellowes îl iubea mai mult decât orice pe lume.

Fața ei nu se afla în raza vizuală a lui Timmie, așa că femeia îngădui buzelor sale luxul de a tremura nervos.

Ei *nu* aveau să-l ucidă. Avea să facă tot ceea ce-i stătea în putință ca să prevină acest lucru. Absolut tot! Deschise valiza și începu să scoată hainele dinăuntru.

***

Cu trei ani în urmă, Edith Fellowes trecuse pentru prima dată pragul companiei Stază, Inc. Pe atunci, nu avea nici cea mai vagă idee despre înțelesul cuvântului „Stază", sau cu ce se ocupa compania. La urma urmelor, exceptându-i pe angajați, nimeni nu știa mai multe. Mai precis, vestea fusese făcută publică a doua zi după sosirea ei.

Anterior, compania publicase un anunț prin care se căuta, în vederea angajării, o femeie care să aibă cunoștințe de fiziologie și experiență farmaceutică și care să iubească copiii. Edith fusese doică în maternitatea unui spital și aprecia că ar fi corespuns cerințelor.

Gerald Hoskins o studiase concentrat și-și scărpinase obrazul cu degetul mare.

În mod reflex, domnișoara Fellowes se încordase, simțind cum îi zvâcnește fața (cu nasul ușor asimetric și cu sprâncenele puțin cam prea late).

„Nici el nu-i cine știe ce Făt-Frumos", se gândise ea cu ranchiună. „A început să se îngrașe și să chelească, și are o gură posacă." Însă salariul menționat fusese considerabil mai mare decât sperase, de aceea tăcuse și așteptase.

— Iubești realmente copiii? întrebase Hoskins.

— N-aș fi afirmat că-i iubesc, dacă n-ar fi fost adevărat.

— Sau îi iubești doar pe cei drăgălași? Pruncii drăguți și dolofani cu năsucuri cârne, care uguie și chicotesc?

— Copiii sunt copii, domnule Hoskins, și tocmai cei care nu sunt drăguți au mai multă nevoie de ajutor decât ceilalți.

— Să zicem atunci că te luăm...

— Pot înțelege că m-ați și acceptat?

Bărbatul surâsese scurt și, pentru o clipă, o expresie de frumusețe absentă apăruse pe chipul său lat.

— Mă decid iute. Deocamdată, oferta nu-i decât sub forma de propunere. La fel de repede mă pot hotărî să renunț la dumneata. Ești gata să începi?

Domnișoara Fellowes își încleștase mâinile pe poșetă și căutase să facă niște calcule mentale rapide, apoi le ignorase și-și urmase instinctul.

— Da.

— Perfect. Diseară activăm Staza și consider că ar fi bine să fii prezentă, ca să intri imediat în rol. Asta se va întâmpla la ora 20:30, de aceea aș dori să te prezinți la 19:30.

— Dar despre ce...

— Mulțumesc, asta-i tot deocamdată.

La un semnal nevăzut, o secretară zâmbitoare pătrunsese în cabinet și o condusese afară.

Domnișoara Fellowes rămăsese câteva clipe holbându-se la ușa închisă a cabinetului lui Hoskins. Ce era Staza? Ce legătură exista între copii și clădirea aceea cu aspect de hangar – cu angajați purtând ecusoane în piept, cu coridoare improvizate din pereți temporari și cu aerul general al unui obiectiv industrial?

Se întrebase dacă ar fi trebuit să revină spre seară, ori să n-o facă și să-i dea o lecție individului acela arogant. Știa însă că avea să vină, fie și numai pentru că era roasă de curiozitate. Trebuia să afle unde erau copiii.

***

Sosise la ora 19:30 și nu fusese nevoie să-și anunțe prezența. Toți cei pe care-i întâlnise, bărbați și femei deopotrivă, păreau s-o cunoască pe ea și rolul care urma să-l îndeplinească. Parcă fusese suită pe o bandă rulantă și acum era deplasată tot mai spre adâncul clădirii.

Hoskins se afla deja acolo, dar o privise și o salutase cu un aer absent. Nici măcar nu-i oferise un scaun, dar femeia își luase singură unul și-l apropiase de balustradă.

Se găseau pe un balcon circular, deasupra unei săli uriașe, ticsită cu aparate ce păreau o combinație între tablourile de comandă ale unor nave spațiale și consolele de calculator. Într-un sector al sălii, o serie de pereți alcătuiau un soi de apartament lipsit de plafon, ca o căsuță gigantică pentru păpuși, în ale cărei odăi se putea privi de sus.

Domnișoara Fellowes zărise într-una din camerele acelea un cuptor cu microunde și un frigider. Altă odaie era echipată cu toate cele necesare toaletei, iar în cea de-a treia încăpere putea distinge cu claritate un pătuț.

Hoskins discuta cu alt bărbat; exceptând-o pe domnișoara Fellowes, ei erau singurii ocupanți ai balconului. Hoskins nu-l prezentase pe necunoscut și domnișoara Fellowes îl cercetase cu coada ochiului. Era de vârstă mijlocie, zvelt și destul de arătos. Avea o mustăcioară și ochi alerți, care păreau să alerge peste tot.

— Hoskins, spusese el, nu voi pretinde nici o clipă că înțeleg toate astea decât așa cum le poate înțelege un neofit – un neofit rezonabil de inteligent. Totuși, dacă există un aspect care să-mi fie mai neclar decât altele, atunci aș aminti problema selectivității. Nu poți depăși o anumită distanță – mi se pare firesc, deoarece cu cât te îndepărtezi mai mult, cu atât lucrurile devin mai neclare și cheltuiala de energie crește. Pe de altă parte, nu te poți apropia oricât... Acesta-i aspectul care mă nedumerește.

— Ți-aș putea explica acest aparent paradox, Deveney, dacă-mi îngădui să folosesc o analogie.

În clipa când auzise numele bărbatului, domnișoara Fellowes îl identificase și, fără să vrea, se simțise impresionată – Candide Deveney, redactorul științific de la *Telenews*, despre care se știa că era nelipsit în momentele istorice ale științei. Îi recunoscuse și chipul – îl văzuse cu ocazia amartizării. Prin urmare, Hoskins întreprindea aici ceva foarte important.

— Dacă apreciezi că poate fi de ajutor, surâsese Deveney, folosește orice analogie dorești.

— Fii atent: nu poți citi o carte cu litere obișnuite, dacă se află la o depărtare mai mare de doi metri de ochii tăi, dar o poți citi, dacă o apropii la treizeci de centimetri. Așadar, cu cât o apropii mai mult, cu atât este mai bine. Pe de altă parte, dacă apropii cartea la mai puțin de doi centimetri de ochi, vei constata că, din nou, nu mai distingi nimic. Altfel spus, nici prea aproape nu este bine.

— Hm-m-m...

— Să-ți mai ofer un exemplu. Umărul dumitale drept se găsește la aproximativ șaptezeci și cinci de centimetri de vârful degetului arătător drept. Poți să atingi umărul drept cu vârful degetului drept. Pe de altă parte, cotul drept se găsește mult mai aproape de vârful degetului drept – la jumătatea distanței respective. Conform unui raționament simplu, el ar trebui să fie mai ușor de atins – cu toate acestea, este imposibil să atingi cotul drept cu vârful degetului arătător drept. Din nou: nici prea aproape nu este bine.

— Pot folosi analogiile în emisiunea mea? întrebase Deveney.

— Bineînțeles, cu multă plăcere. Am așteptat suficient de mult pentru ca o persoană ca dumneata să aibă ce prezenta. O să-ți ofer tot ceea ce dorești. A sosit în sfârșit momentul să arătăm lumii ce anume am realizat. Te asigur că oamenii vor fi uluiți.

Fără să vrea, domnișoara Fellowes se simțise impresionată de siguranța calmă a bărbatului, care dovedea o tărie remarcabilă.

— Cât de departe vei ajunge? întrebase Deveney.

— Patruzeci de mii de ani.

Domnișoara Fellowes inspirase adânc.

De ani?

***

În aer se simțea încordare. Personalul din fața consolelor de comandă de-abia se clintea. Un bărbat vorbea monoton și încet într-un microfon, rostind fraze scurte, lipsite de sens pentru domnișoara Fellowes.

Aplecându-se peste balustrada balconului și privind concentrat, Deveney întrebase:

— Se va putea vedea ceva?

— Poftim? Nu. Absolut nimic, până nu se încheie operațiunea. Detectarea se efectuează indirect, cumva similar cu principiul de operare al radarului, atât doar că în loc de unde, noi folosim mezoni. În anumite circumstanțe, mezonii călătoresc în trecut. Unii dintre ei sunt reflectați și trebuie să analizăm reflecțiile acelea.

— Sună destul de complex și de dificil.

Hoskins zâmbise scurt, ca de obicei.

— Este vorba despre produsul final a cincizeci de ani de cercetare. Ultimii zece ani au fost coordonați direct de către mine. Da, este un procedeu complex și dificil.

Bărbatul cu microfon ridicase un braț.

— De câteva săptămâni, urmase Hoskins, am focalizat un moment anume. Am întrerupt contactul, l-am reluat după ce am calculat propriile noastre trasee prin timp și ne-am asigurat că putem manipula fluxul temporal cu precizia necesară. Acum, trebuie să reușească.

Cu toate acestea, fruntea i se brobonise de transpirație.

Domnișoara Fellowes se trezise ridicându-se de pe scaun și apropiindu-se de balustradă. Nu văzuse însă nimic.

— Acum, șoptise bărbatul de la microfon.

Urmase o tăcere ce se prelungise pe durata unei respirații, apoi dinspre casa păpușilor răsunase țipătul înspăimântat al unui copil. Era un țipăt de teroare pură. De spaimă copleșitoare.

Domnișoara Fellowes răsucise capul într-acolo. Era implicat un copil! Pur și simplu, uitase.

Hoskins lovise cu pumnul în balustradă și rostise cu glas încordat, tremurând de satisfacție:

— *Am reușit*!

***

Domnișoara Fellowes coborâse grăbită scărița scurtă, în spirală, îmboldită de palma lui Hoskins, care o apăsa între omoplați. Bărbatul nu-i adresase nici un cuvânt.

Tehnicienii de la console se ridicaseră acum și surâdeau, unii fumând, privindu-i pe cei trei care coborâseră în sala principală. Dins- pre casa păpușilor se auzea un zumzet intermitent.

— În Stază se poate intra fără probleme, vorbise Hoskins către Deveney. Am făcut-o de o mie de ori. Se percepe doar o senzație ciudată, dar este foarte scurtă și nu înseamnă nimic.

Pășise pe o ușă deschisă, într-o demonstrație tăcută, iar Deveney, zâmbind încordat și inspirând adânc, îl urmase.

— Domnișoară Fellowes, zisese Hoskins. Vino, te rog!

O chemase cu degetul, printr-un semn nerăbdător.

Femeia încuviințase din cap și pășise peste prag. Simțise un fior străbătându-i interiorul corpului, ca o furnicătură.

Înăuntru, totul părea însă normal. Se simțea mirosul de lemn al căsuței recent construite, dar parcă și iz de... de pământ reavăn.

Se făcuse liniște acum – nimeni nu vorbea – , însă auzise târșâit de pași, urmat de un râcâit, de parcă cineva ar fi trecut un obiect aspru peste lemn... apoi un suspin adânc.

— Unde este? întrebase agitată domnișoara Fellowes.

Acestor bărbați lipsiți de inimi chiar nu le *păsa*?

***

Băiatul se afla în dormitor; așa numise domnișoara Fellowes camera cu pătuț.

Era gol pușcă, iar pieptul mic și murdar i se ridica și cobora în ritmul unei respirații gâfâite. În jurul picioarelor desculțe, cafenii, se zăreau bulgări de pământ și brazde de iarbă. Dintr-acolo venea izul de sol, la care se adăuga un altul, de materii intrate în putrefacție.

Hoskins zărise privirea îngrozită a femeii și vorbise ușor iritat:

— Nu poți smulge din trecut un băiat care să fie perfect curat, domnișoară Fellowes. Pentru siguranță, am fost nevoiți să luăm și o porțiune din mediul imediat înconjurător. Sau ai fi preferat să fi ajuns aici fără un picior, sau doar cu jumătate de cap?

— *Vă rog*! exclamase ea, copleșită de repulsie. Stăm locului, fără să facem nimic? Bietul copil este îngrozit. Și *murdar*.

Avea dreptate. Băiatul era murdar de noroi și de grăsime animală, iar pe coapsă avea o zgârietură roșie și umflată.

Când Hoskins se apropiase de el, băiețelul, care părea doar cu puțin peste trei ani, se ghemuise și se retrăsese rapid. Ridicase buza superioară și mârâise șuierat ca o pisică sălbatică. Hoskins îl prinsese de ambele brațe și-l ridicase de pe podea, în ciuda țipetelor și zvârcolelilor.

— Țineți-l bine, încuviințase domnișoara Fellowes. În primul rând, are nevoie de o baie fierbinte. Trebuie spălat și dezinfectat. Aveți tot ce-i necesar? Dacă da, aduceți-le aici. La început, voi avea nevoie și de ajutoare. După aceea, pentru Dumnezeu, curățați mizeria asta de pe podea!

Dădea ordine acum și se simțea în apele ei. Era o doică expertă, nu un spectator derutat, așa că-l studiase pe copil cu un ochi clinic – și ezitase pentru o clipă, șocată. Văzuse dincolo de murdărie, de țipete și de inutilele lovituri ale mâinilor și picioarelor. Îl văzuse pe băiat așa cum era el.

Era cel mai urât copil pe care-l întâlnise în viața ei. Era oribil de urât, din vârful capului diform și până la picioarele crăcănate.

***

Ajutată de trei bărbați, îl spălase pe băiat, în vreme ce alții făceau curățenie în dormitor. Muncise în tăcere și cumva furioasă, iritată de permanentele zvârcolituri și de zbieretele copilului, ca și de dușurile lipsite de demnitate la care ea însăși era supusă la răstimpuri.

Hoskins strecurase aluzia că băiatul nu avea să fie drăguț, dar domnișoara Fellowes nici nu se gândise că avea să fie respingător de diform. În plus, trupul lui degaja o duhoare pe care săpunul și apa abia dacă reușeau s-o atenueze treptat.

Încercase dorința copleșitoare de a-l trânti pe băiețel, așa săpunit cum era, în brațele lui Hoskins și de a pleca imediat din locul acela, dar o oprise mândria profesională. La urma urmelor, acceptase o slujbă... La asta se mai adăuga și privirea din ochii bărbatului. O privire rece, gata s-o întrebe cu dispreț: „Doar copii drăgălași, domnișoară Fellowes?“

Hoskins stătea puțin într-o parte, uitându-se detașat, și surâsese scurt când îi prinsese privirea, parcă amuzat de indignarea femeii.

Domnișoara Fellowes hotărâse să mai aștepte puțin, înainte de demisiona. Dacă ar fi făcut-o în clipa aceea, ar fi fost înjositor pentru ea.

Apoi, când pielea copilului devenise de un roz suportabil și mirosea a săpun parfumat, ea se simțise oricum ceva mai bine. Țipetele se transformaseră în scâncete de epuizare, în vreme ce micuțul privea atent, deplasându-și ochii iute, suspicios și înfricoșat, de la un ocupant al încăperii la celălalt. Curățenia îi scotea în relief trupul slăbuț, care tremura de frig după baie.

— Aduceți-mi o cămășuță de noapte! ceruse domnișoara Fellowes.

Cămășuța apăruse imediat. Se părea că totul fusese pregătit, dar nimeni nu acționa până când ea nu dădea ordinele cuvenite, parcă lăsând-o în mod deliberat să conducă, fără s-o ajute în alt fel, pentru a o testa.

Deveney se apropiase și-i spusese:

— Îl țin eu, domnișoară. Singură nu vei reuși să-l îmbraci.

— Mulțumesc, încuviințase domnișoara Fellowes.

Urmase, într-adevăr, o adevărată bătăile, dar reușise să-i pună cămașa de noapte, iar când băiatul schițase un gest ca și cum ar fi vrut s-o sfâșie, femeia îl plesnise scurt peste mână.

Băiețelul se înroșise la chip, totuși nu plânsese. Rămăsese privind-o, și degetele răschirate ale unei mâini se deplasaseră încetișor peste țesătura stranie a veșmântului, pipăind-o.

„Și acum ce să mai fac?“ se gândise disperată domnișoara Fellowes.

Toți încremeniseră, parcă așteptând ordinul ei... până și băiețelul cel urât.

— Ați pregătit mâncare? întrebase ea decisă. Lapte?

Pregătiseră. Aduseseră un cărucior pe rotile, cu un compartiment frigorific conținând trei sticluțe de câte un sfert de litru cu lapte, un cuptor cu microunde și diverse fortifiante, sub formă de vitamine, picături, siropuri și altele la care nu avea vreme acum să se uite. Existau, de asemenea, o mulțime de semipreparate pentru copii, în cutii speciale cu sistem de autoîncălzire.

Pentru început, folosise lapte simplu. În zece secunde, cuptorul încălzise lichidul la temperatura reglată, apoi se oprise automat și femeia turnase puțin într-o farfurioară. Era convinsă de sălbăticia băiatului. Acesta n-avea să știe cum să folosească o cană.

Încuviințând din cap, i se adresase:

— Bea. Bea.

Ridicase farfurioara spre gura ei. Băiatul o privea atent, fără să se miște.

Brusc, domnișoara Fellowes trecuse la mijloace mai directe. Cu o mână, apucase antebrațul copilului și înmuiase în lapte degetele celeilalte mâini. Îl mânjise cu lapte peste gură, astfel încât picăturile îi curseseră pe obraji și peste bărbia teșită.

Băiețelul țipase ascuțit, apoi își linsese buzele ude. Domnișoara Fellowes se retrăsese câțiva pași.

Băiatul se apropiase de farfurie, se aplecase deasupra ei, după care privise bănuitor îndărăt, parcă așteptând să vadă un dușman; se aplecase din nou și linsese pofticios laptele, ca o pisică. Pleoscăia. Nu se folosise de mâini ca să ridice farfurioara.

Domnișoara Fellowes nu-și mai putuse stăpâni repulsia și o lăsase să i se citească pe chip.

Probabil că Deveney o observase, pentru că-l întrebase pe Hoskins:

— Doica știe?

— Ce să știu? se încruntase domnișoara Fellowes.

Deveney șovăise, dar Hoskins (cu aceeași expresie de detașare amuzată) răspunsese:

— Poți să-i spui chiar dumneata.

— Poate că nu bănuiești, domnișoară, rostise reporterul, însă ești prima femeie din istoria civilizației umane care îngrijește un copil din Neanderthal.

***

— Trebuia să fi fost anunțată, se răsucise ea spre Hoskins cu un aer de agresivitate stăpânită.

— De ce? Cu ce ar fi diferit lucrurile?

— Ați spus că va fi vorba despre un copil...

— Și acesta nu-i un copil? Ai avut vreodată un cățel sau un pisoiaș, domnișoară? Animalele acelea vi se par mai apropiate de „omenesc“? Dacă ar fi fost vorba despre un pui de cimpanzeu, ai fi fost scârbită? Domnișoară Fellowes, ești doică. În dosarul dumitale se menționează că ai activat trei ani într-o maternitate. Ai refuzat vreodată să îngrijești un copil diform?

Femeia simțise cum îi dispare aplombul.

— Puteați, totuși, să-mi fi spus, repetase ea pe un ton domol.

— Ca să fi refuzat slujba? De fapt, mai dorești s-o păstrezi?

O privise inexpresiv, în timp ce Deveney se retrăsese în celălalt capăt al odăii; copilul terminase laptele, linsese farfuria și se uitase la domnișoara Fellowes cu chip umed și ochi mari, rugători.

După aceea, gesticulase spre lapte și emisese o rafală scurtă de sunete repetate, alcătuite din guturale și clicăituri ale limbii.

— Vorbește! exclamase surprinsă domnișoara Fellowes.

— Bineînțeles, aprobase Hoskins. *Homo neanderthalensis* nu este, de fapt, o specie aparte, ci mai degrabă o subspecie a lui *Homo sapiens*. De ce n-ar vorbi? Probabil că mai dorește lapte.

Domnișoara Fellowes întinsese mâna, cu un gest reflex, spre sticla de lapte, dar Hoskins o prinsese de încheietură.

— Înainte de continua, domnișoară, aș dori să știu dacă păstrezi slujba.

Femeia se eliberase cu un gest nervos.

— Ce vreți să spuneți, că dacă n-aș rămâne, nu l-ați mai hrăni? O să mai rămân... o vreme.

Turnase lapte în farfurioară.

— Te vom lăsa singură cu băiatul, domnișoară, spusese Hoskins. Aceasta este singura ușă de acces în Staza Unu și este bine încuiată și păzită. Aș dori să înveți modul cum se operează încuietoarea care, desigur, va fi adaptată pentru amprentele dumitale, nu numai pentru ale mele. Spațiile de deasupra – arătase spre locul unde ar fi trebuit să se afle plafoanele – sunt de asemenea păzite și vom fi avertizați dacă aici se petrece ceva nelalocul lui.

— Adică voi fi supravegheată? se revoltase domnișoara Fellowes.

Își amintise cum, din balcon, zărise aproape perfect interiorul apartamentului.

— Nu, nu, o liniștise Hoskins, intimitatea îți va fi respectată pe deplin. „Paza“ constă exclusiv din senzori electronici, care transmit date ce pot fi interpretate numai de un calculator. Până la alte dispoziții, domnișoară, începând din seara aceasta, îți vei petrece nopțile cu copilul. În timpul zilei, vei fi liberă, conform unui orar pe care ți-l vei fixa personal. O să-ți îngăduim această libertate.

Domnișoara Fellowes privise derutată apartamentul.

— De ce însă toate aceste precauții, domnule Hoskins? Băiatul este periculos?

— Este vorba despre consumul energetic, domnișoară. Copilul n-are voie să părăsească apartamentul. Niciodată! Nici măcar pentru o clipă. Indiferent care ar fi motivul. Nici chiar pentru a-i salva viața. Nici chiar pentru a salva viața *dumitale*, domnișoară. E clar?

Doica ridicase bărbia.

— Înțeleg o dispoziție, domnule Hoskins, iar meseria mea obișnuiește să pună sarcinile de serviciu înaintea binelui personal.

— Perfect atunci. Dacă ai nevoie de ceva, anunță-ne.

Cei doi bărbați ieșiseră.

***

Domnișoara Fellowes se întorsese către băiețel. Acesta o privea, iar farfurioara mai conținea lapte. Răbdătoare, femeia încercase să-i arate cum să ridice vasul și să-l ducă la gură. El se împotrivise, totuși se lăsase atins fără să țipe.

O privea necontenit, cu ochi înspăimântați, așteptând gestul trădător. Ea se pomenise mângâindu-l, încercând să înainteze încet cu degetele spre părul lui, lăsându-l să vadă tot ceea ce făcea, să-și dea seama că nu exista nici un pericol.

Reușise să-i mângâie părul, pentru o clipă.

— O să-ți arăt cum se folosește baia, îi spusese după aceea. Crezi că vei putea învăța?

Vorbea lent, cu blândețe, știind că el nu putea pricepe cuvintele, dar sperând că avea să reacționeze pozitiv față de tonul vocii.

Băiețelul se lansase din nou într-o frază alcătuită din clicăituri ale limbii.

— Te pot ține de mână? îl întrebase ea.

Întinsese mâna spre el; băiatul o privise. Rămăsese cu mâna întinsă și așteptase. Palma băiețelului avansase încet către ea.

— Așa, așa, îl încurajase.

El o apropiase până la doi centimetri, după care curajul îi pierise și o smucise înapoi.

— Nu-i nimic, vorbise calm domnișoara Fellowes, o să încercăm și mai târziu. Nu vrei să stai aici?

Lovise ușurel cu palma în salteaua patului.

Orele se scurseseră încet, iar progresele erau minime. Doica nu reușise să-l învețe să utilizeze nici baia și nici patul. Ba chiar, după ce dovedise semne clare de oboseală, băiețelul se așezase pe jos, după care, printr-o mișcare rapidă, se rostogolise sub pat.

Domnișoara Fellowes se aplecase să-l privească, iar ochii lui clipiseră și el clicăise ceva din limbă.

— Bine, încuviințase ea, dormi acolo, dacă te simți mai în siguranță.

Închisese ușa dormitorului și se retrăsese în camera cea mare, unde i se adusese un pat de campanie. La insistența ei, odaia fusese acoperită cu un plafon improvizat. „Bărbații ăștia idioți", se gândise, „vor trebui să-mi instaleze o oglindă, o servantă și un lavabou separat, dacă se așteaptă să-mi petrec nopțile aici."

***

Somnul venea greu. Se pomenise trăgând cu urechea spre eventualele zgomote din camera alăturată. Băiatul nu putea ieși, nu? Pereții erau verticali și foarte înalți... dar dacă el se putea cocoța ca o maimuță? Hoskins spusese totuși că de sus îi supravegheau senzori electronici.

„Poate fi oare periculos?" se întrebase ea deodată. „M-ar putea ataca?"

În nici un caz; Hoskins nu amintise despre așa ceva. În nici un caz n-ar fi lăsat-o singură, dacă...

Încercase să râdă de propriile ei temeri. Puștiul n-avea decât trei-patru anișori. Cu toate acestea, nu reușise să-i taie unghiile. Dacă în timp ce ea dormea, o ataca, folosindu-se de dinți și de unghii...

Începuse să respire accelerat. Ce prostie... deși...

Ascultase concentrată și de data asta auzise ceva.

Băiețelul plângea.

Nu țipa, de frică sau de mânie; nu zbiera și nici nu urla. Plângea încetișor, și plânsetul lui era scâncetul deznădăjduit al unui copil foarte, foarte singur.

Pentru întâia oară, domnișoara Fellowes se gândise înfiorată: „Sărăcuțul!"

Era, desigur, un copilaș; ce conta forma căpșorului său? Era un copilaș rămas orfan într-un fel în care nici un copil nu mai fusese până atunci. Nu-i dispăruseră doar mama și tatăl, ci întreaga sa specie. Răpit din epoca sa, rămăsese acum singura creatură de felul lui din lume. Ultima! Singura!

Femeia se simțise copleșită de milă și în același timp de rușine pentru propria ei indiferență. Strângându-și cămașa de noapte pe lângă coapse (fără să vrea, se gândise: „Mâine, trebuie să-mi aduc un capot"), coborâse din pat și intrase în odaia copilului.

— Băiețelule, șoptise ea, băiețelule...

Intenționase să caute sub pat, dar renunțase, gândindu-se la posibilitatea unei mușcături. Aprinsese lumina de veghe și trăsese patul într-o parte.

Micuțul era ghemuit într-un colț, cu genunchii strânși la piept, privind-o cu ochi înlăcrimați și temători.

În lumina difuză, nu i se mai păruse respingător.

— Bietul băiețel, murmurase domnișoara Fellowes, sărăcuțul de el!

Când îl mângâiase pe păr, îl simțise încordându-se, apoi se destinsese.

— Sărăcuțul de el. Nu vrei să te țin în brațe?

Se așezase pe podea lângă el, mângâindu-i încet și ritmic părul, obrazul, brațul. Începuse să murmure încetișor un cântecel lin și blând.

Băiatul înălțase capul și-i privise buzele, parcă minunându-se de sunetele auzite.

Îl trăsese mai aproape de ea, în vreme ce o asculta. Îi apăsase ușor căpșorul, aducându-l pe umărul ei. Își strecurase brațul pe sub piciorușele sale și, cu o mișcare lentă, îl ridicase în poală.

Continua să cânte, repetând întruna aceeași strofă simplă, și legănându-se înainte și înapoi, înainte și înapoi.

Băiețelul se oprise din plâns, iar după o vreme sunetul regulat al respirației sale o anunțase că adormise.

Extrem de grijulie, domnișoara Fellowes împinsese pătuțul în poziția inițială și așezase copilul pe cearșaf. Îl acoperise și se uitase la el. În somn, arăta destins și ca orice alt băiețel adormit. Nu conta atât de mult că era urât. Nu mai conta aproape deloc.

Pornise în vârful picioarelor spre ușă, apoi se gândise: „Și dacă se trezește?"

Se întorsese, luptându-se cu ea însăși, apoi oftase și se furișă în pătuț. Era prea mic pentru un adult. Fusese asaltată de crampe, iar absența tavanului o nemulțumea, însă mâna băiețelului se strecurase în mâna ei și, cumva, domnișoara Fellowes adormise în poziția aceea.

***

Se deșteptase tresărind, cu impulsul de a țipa. Abia reușise să-și înăbușe exclamația printr-un geamăt. Băiatul o privea cu ochi larg deschiși. Câteva clipe nu-și amintise cum ajunsese în pătuțul lui, după care, încet și precaut, fără să-l slăbească din ochi, întinsese un picior și-l coborâse pe podea, apoi pe celălalt.

Privise iute și nervos spre plafonul inexistent și-și încordase mușchii, pregătindu-se să se ridice.

În aceeași clipă, băiețelul întinsese degețelele lui butucănoase și-i atinsese buzele, mormăind ceva.

Femeia se înfiorase sub atingere. În lumina zilei, copilul era teribil de urât.

Băiețelul vorbise din nou. Deschisese larg gura și făcuse un gest cu mâna, de parcă de acolo ar fi ieșit ceva.

Domnișoara Fellowes bănuise despre ce era vorba și întrebase cu glas tremurător:

— Vrei să cânt?

Băiatul nu răspunsese, ci îi privise gura.

Cu glas ușor fals, domnișoara Fellowes începuse cântecelul pe care-l cântase în timpul nopții, iar băiețelul cel urât zâmbise. Se legănase stângaci, aproximativ în ritmul muzicii, și emisese un soi de gâlgâit care ar fi putut să fie începutul unui hohot de râs.

În sinea ei, doica suspinase. Farmecul muzicii ce-mblânzește până și fiarele...* Muzica putea fi de ajutor.

— Așteaptă, spusese ea. Lasă-mă să mă-mbrac. Durează numai un minut. După aceea, îți pregătesc ceva de mâncare.

Se îmbrăcase iute, permanent conștientă de absența tavanului. Băiatul rămăsese în pat, privind-o atunci când intra în raza lui vizuală. De fiecare dată, ea îi zâmbise și fluturase din mână. În cele din urmă, el îi răspunsese printr-un gest similar și domnișoara Fellowes se simțise încântată.

— Vrei griș cu lapte? îl întrebase când terminase cu toaleta.

Pregătise masa în doi timpi și trei mișcări, apoi îi făcuse semn să vină la ea.

Fie că pricepuse gestul, fie că-l ademenise aroma, băiețelul coborâse din pat.

Doica încercase să-i arate cum să folosească o lingură, dar copilul se retrăsese speriat. „Avem timp destul la dispoziție“, se gândise ea. Se mulțumise să insiste ca el să ridice castronașul cu propriile sale mâini. Stângaci, vărsând mare parte din conținut, băiatul reușise în cel din urmă și înghiți majoritatea grișului.

De data aceasta, îi pusese laptele într-un pahar, iar piciul scâncise, descoperind că deschiderea acestuia era prea mică pentru a-și afunda gura înăuntru. Femeia îi ținuse mâna, obligând-o să cuprindă paharu' cu degetele, să-l ridice și să-l ducă la gură.

Din nou, vărsase pe el destul, dar, iarăși, înghițise mare parte din lapte, iar domnișoara Fellowes era obișnuită cu murdăria.

Spre surprinderea și ușurarea ei, baia se dovedise o chestiune mai puțin complicată. Copilul înțelesese ce se aștepta din partea lui.

Doica se pomenise mângâindu-l pe păr și spunându-i:

---

* Replică din piesa *The Mourning Bride*, actul I, scena I, de dramaturgul englez William Congreve (1670-1729) (n. trad.).

— Ești un băiețel bun. Un băiețel deștept.

Și, spre imensa ei satisfacție, băiatul surâsese.

„Când zâmbește“, își spusese ea, „este aproape acceptabil.“

***

Ceva mai târziu în cursul zilei, sosiseră reporterii.

Domnișoara Fellowes ținuse băiatul în brațe, iar el se agățase disperat de ea, în timp ce, de cealaltă parte a ușii, se filma și se fotografia. Agitația îl speriase pe micuț, care începuse să plângă, dar abia după zece minute domnișoara Fellowes primise aprobarea să se retragă și să ducă puștiul în altă cameră.

Femeia reapăruse îmbujorată de indignare, ieșise din apartament (prima dată după optsprezece ore) și închisese ușa în urma ei.

— Cred că v-ajunge! O să-mi ia destul timp până-l liniștesc. Vă rog să plecați!

— Imediat, imediat, încuviințase reprezentantul lui *Times-Herald*. Este însă chiar un copil de Neanderthal sau o farsă?

— Vă asigur, intervenise Hoskins de undeva din spate, că nu-i vorba despre nici o farsă. Copilul este un autentic *Homo neanderthalensis*.

— Este băiat sau fată?

— Băiat, răspunsese sec domnișoara Fellowes.

— Băiatul-maimuță, spusese cel de la *News*. Asta-i! Un băiat-maimuță. Cum se comportă?

— Ca orice alt băiețel, replicase nervos domnișoara Fellowes. Nu-i câtuși de puțin băiat-maimuță. Se numește... ă-ă-ă, Timothy, Timmie – și se comportă absolut normal.

Alesese numele Timothy la întâmplare; fusese primul care-i venise în minte.

— Timmie, băiatul-maimuță, repetase individul de la *News* și, după cum se dovedi, aceea avea să fie denumirea sub care urma să-l cunoască întreaga lume.

Reporterul de la *Globe* se răsucise spre Hoskins:

— Domnule Hoskins, ce intenționați să faceți cu băiatul-maimuță?

— Planul meu inițial, ridicase din umeri bărbatul, a luat sfârșit atunci când am dovedit că este posibil să-l aducem în prezent. Bănuiesc că de acum vor fi interesați antropologii și fiziologii. La urma urmelor, deținem o ființă aflată la limita umanului. De la ea ar trebui să învățăm multe despre noi și despre strămoșii noștri.

— Cât timp îl veți ține aici?

— Până când spațiul în care se află ne va fi mai necesar decât persoana lui. Probabil încă destul timp.

— Nu-l puteți scoate de acolo, întrebă reporterul de la *News*, ca să instalăm echipamente subeterice și să facem o transmisiune în direct?

— Îmi pare rău, dar copilul nu poate părăsi Staza.

— De fapt, ce este Staza?

— Oho, își îngăduise Hoskins unul dintre zâmbetele sale fugare, asta ar necesita cam multe explicații, domnilor. Timpul, așa cum îl cunoaștem noi, nu există în Stază. Camerele de acolo se găsesc în interiorul unei sfere invizibile care nu aparține pe de-a întregul Universului nostru. De aceea, copilul a putut fi extras din fluxul temporal.

— Stați puțin, intervenise nemulțumit tot cel de la *News*, cum stă treaba asta? Doica intră și iese din apartament.

— Același lucru îl puteți face și dumneavoastră, răspunsese Hoskins calm. V-ați deplasa paralel cu liniile de forță temporală și n-ar fi implicat un consum sau un câștig de energie. Copilul a fost însă adus din trecut. A traversat liniile acelea și a acumulat potențial temporal. Dacă l-am aduce în Universul și în timpul nostru, consumul de energie ar fi atât de mare încât s-ar arde toată rețeaua electrică și întregul Washington s-ar cufunda în beznă. Când l-am adus, am prins și o parte din solul pe care se afla, iar acesta va fi evacuat doar puțin câte puțin.

Reporterii înregistrau grăbiți cuvintele lui Hoskins. Nu înțelegeau totul și erau convinși că nici publicul n-avea să înțeleagă, dar limbajul era științific și altceva nu conta.

— Sunteți dispus să participați diseară la o emisiune în direct? întrebase cel de la *Times-Herald*.

— Cred că da, încuviințase Hoskins, apoi plecaseră cu toții.

Domnișoara Fellowes privise după ei. Înțelesese la fel de puțin ca și ziariștii explicațiile despre Stază și despre forțe temporale, totuși clarificase o problemă. Domiciliul forțat al lui Timmie (pe neașteptate, se trezise că se gândea la băiețel numai sub numele acela) era real, nu impus în mod arbitrar de Hoskins. Se părea că n-avea să-l poată scoate niciodată din Stază.

Bietul copil... Sărăcuțul...

Îl auzise scâncind și se grăbise să-l aline.

***

Domnișoara Fellowes nu avusese posibilitatea să vadă emisiunea în direct a lui Hoskins și, deși aceasta se transmisese în toată lumea, ba chiar și la avanposturile selenare, ea nu ajunsese în apartamentul unde locuiau doica și băiețelul cel urât.

Hoskins apăruse în dimineața următoare, vesel și radios.

— A mers bine emisiunea? întrebase domnișoara Fellowes.

— Perfect. Ce mai face... Timmie?

Domnișoara Fellowes se simțise mulțumită de folosirea numelui.

— Este bine. Vino aici, Timmie, domnul acesta drăguț n-o să-ți facă nici un rău!

Timmie rămăsese însă în cealaltă odaie; de după tocul ușii, apăreau la răstimpuri câte o șuviță de păr încâlcit sau un colț de ochi.

— Ba chiar, urmase femeia, se adaptează remarcabil. Este destul de inteligent.

— Te suprinde?

Ea ezitase o clipă, după care răspunsese:

— Da. Cred că-l considerasem un băiat-maimuță.

— Băiat-maimuță sau nu, a făcut multe pentru noi. A făcut cea mai mare reclamă posibilă companiei. Am dat lovitura, domnișoară, am dat lovitura!

Părea că simte nevoia să-și comunice cuiva bucuria, chiar și domnișoarei Fellowes.

— Chiar așa? replicase ea, invitându-l să vorbească.

Bărbatul își afundase mâinile în buzunare și începu:

— De zece ani, lucrăm pe muchie de cuțit, cerșind fiecare bănuț ori de câte ori se ivea ocazia. A trebuit să renunțăm la toate proiectele de cercetare, cu excepția acestuia. Am riscat totul și, când spun asta, să știi că așa a fost. Încercarea de a aduce în prezent un om din Neanderthal ne-a costat fiecare lețcaie pe care am reușit s-o împrumutăm sau s-o furăm – și unii bani au fost *cu adevărat* deturnați din fondurile altor proiecte, pe care le-am utilizat fără aprobare legală. Dacă experimentul n-ar fi reușit, dădeam faliment.

— De aceea nu există plafoane? întrebase domnișoara Fellowes.

— Poftim? o privise nedumerit Hoskins.

— Nu v-au mai rămas bani pentru plafoane?

— Aha, am înțeles. Nu, acesta a fost doar unul dintre motive. Nu puteam ști cu exactitate dinainte ce vârstă avea neanderthalianul. Detectarea în timp este doar aproximativă și am fi putut nimeri un exemplar uriaș și sălbatic. S-ar fi putut să fie nevoie să-l îngrijim de la distanță, ca pe un animal de la grădina zoologică.

— Dar, fiindcă n-a fost cazul, puteți monta plafoane?

— Acum, da. Acum avem suficienți bani. Ni s-au promis fonduri din toate direcțiile. E grozav, domnișoară!

Chipul lui masiv strălucea de un zâmbet care nu pierise nici când plecase.

„Este un bărbat destul de drăguț“, gândise domnișoara Fellowes „atunci când e luat prin surprindere și uită să fie prea savant.“

Mai reflectase puțin, întrebându-se dacă era însurat, apoi își alungase gândul respectiv, pe jumătate stingherită.

— Timmie! strigase ea. Vino aici, Timmie!

***

În lunile ce trecuseră, domnișoara Fellowes se simțise devenind parte integrantă din Stază, Inc. Căpătase un birou pe ușa căruia fusese scris numele ei; o cameră foarte apropiată de casa păpușilor (nu încetase nici o clipă să numească altfel câmpul de Stază care înconjura ca o sferă apartamentul lui Timmie). Salariul i se majorase substanțial. Casa păpușilor căpătase plafoane, mobilierul fusese completat și îmbunătățit, se mai adăugase o sală de baie – ba chiar, femeia primise un apartament personal în incinta Institutului și, uneori, nu dormea nopțile cu Timmie. Între casa păpușilor și apartamentul ei fusese stabilită o legătură interfon și Timmie învățase cum s-o utilizeze.

Domnișoara Fellowes se obișnuise cu Timmie, ba chiar devenise tot mai puțin conștientă de urâțenia lui. Într-o zi, se pomenise privind un băiețel obișnuit, de pe stradă, și fruntea înaltă a acestuia i se păruse neatrăgătoare, ca și bărbia pronunțată. Trebuise să se scuture, ca să rupă vraja.

Chiar mai plăcută fusese obișnuirea cu vizitele ocazionale ale lui Hoskins. Era limpede că bărbatul aprecia orice evadare din funcția sa, tot mai complexă, de șef al Stazei, Inc. și că se atașase sentimental de copilul de la care pornise totul, însă domnișoarei Fellowes i se părea că-i făceau plăcere și conversațiile cu ea.

Aflase, de altfel, câte ceva despre Hoskins. El inventase metoda de analiză a reflecțiilor razei mezonice care pătrundea în trecut, ca și metoda de stabilire a Stazei; răceala lui era numai un efort de a ascunde un suflet bun și... ah, da, *era* însurat.

Singurul aspect cu care domnișoara Fellowes *nu* se putea acomoda era angajarea ei într-un experiment științific. În ciuda eforturilor constante, se pomenea implicată direct, ajungând până la dispute cu fiziologii.

O dată, Hoskins o găsise clocotind de furie. N-aveau nici un drept... n-aveau absolut nici un drept! Chiar dacă *era* un Neanderthal, băiețelul nu era un animal.

Se uita după ei, orbită de mânie; privea pur și simplu ușa deschisă și auzea plânsetele lui Timmie, când îl observase pe Hoskins. Cine știe de câtă vreme se afla în fața ei?

— Pot să intru? întrebase bărbatul.

Doica încuviințase cu un gest scurt din cap, apoi se grăbise spre Timmie, care se agățase de ea, prinzând-o și cu picioruşele lui crăcănate – încă subțiri, atât de subțiri...

Hoskins îl privise, apoi rostise grav:

— Pare nefericit.

— Nu-l învinovățesc, replicase domnișoara Fellowes. Îl sâcâie zilnic cu recoltări de sânge și cu teste. Îi dau numai regimuri alimentare sintetice, care n-ar hrăni nici un animal.

— Ştii bine că sunt regimuri ce nu pot fi testate pe oameni.

— Dar n-ar trebui să le încerce nici pe Timmie! Domnule Hoskins, insist! Mi-ați spus că venirea lui Timmie v-a adus celebritate. Dacă aveți cât de puțină recunoștință pentru asta, *trebuie* să-i țineți la depărtare de sărmanul băiat, cel puțin până crește îndeajuns ca să înțeleagă mai multe. După fiecare ședință medicală, are coșmaruri și nu mai poate dormi. Vă previn, – se ambalase ea deodată – , nu-i mai las înăuntru!

Își dăduse seama că țipase ultimele cuvinte, dar nu se putuse stăpâni.

— Știu că-i un Neanderthal, urmase pe un ton mai potolit, însă există multe lucruri pe care neglijăm să le apreciem la Neanderthali. Am citit despre ei. Au avut o cultură proprie și au fost autorii unora dintre cele mai însemnate invenții ale omenirii. Domesticirea animalelor, de pildă, roata, sau diversele tehnici de cioplire a pietrei. Au avut chiar și preocupări spirituale. Îngropau morții și puneau lângă aceștia obiectele personale, ceea ce dovedește că ei credeau în viața după moarte. Putem spune că au inventat religia. Toate astea nu-nseamnă că Timmie are dreptul la un tratament omenesc?

Îl atinsese ușor pe băiat cu palma pe funduleț, trimițându-l în camera sa. Când ușa se deschisese, Hoskins zâmbise scurt zărind jucăriile dinăuntru.

— Își merită jucăriile, rostise femeia pe un ton defensiv. Altceva nu are și le merită, după toate prin care trece.

— Nu, nu, să știi că n-am nici o obiecție. Mă gândeam doar cât de mult te-ai schimbat din acea primă zi, când erai destul de furioasă că ți-am băgat un Neanderthal pe gât.

— Cred că nu..., șoptise domnișoara Fellowes dar nu-și terminase fraza.

Hoskins schimbase subiectul.

— Cam ce vârstă poate avea, domnișoară?

— Nu pot preciza, fiindcă nu știm cum se dezvoltau Neanderthalii. După statură, ar trebui să aibă vreo trei ani, totuși specia a fost în general scundă și, cu toate hărțuielile la care este supus, probabil că nici nu se dezvoltă. Pe de altă parte, după modul cum învață engleza, aș zice că a trecut de patru ani.

— Din rapoarte, n-am sesizat nimic referitor la învățarea englezei.

— Nu vorbește decât cu mine, cel puțin deocamdată. Este foarte speriat de ceilalți și nu-i de mirare. Poate însă cere un obiect sau mâncare. Practic, poate indica orice-i trebuie și înțelege aproape tot ceea ce-i spun. Desigur – și-l privise cu șiretenie pe bărbat, încercând să aprecieze dacă era momentul cuvenit – , dezvoltarea lui s-ar putea să nu mai continue.

— De ce?

— Orice copil necesită stimulare, iar Timmie duce o viață izolată. Eu fac tot ce pot, însă nu stau permanent cu el și nu sunt tot ceea ce are el nevoie. Domnule Hoskins, vreau să spun că are nevoie măcar de un tovarăș de joacă.

Bărbatul încuviințase încetișor din cap.

— Din păcate, este singur, nu? Sărmanul!

Domnișoara Fellowes se destinsese imediat.

— Vă place Timmie, nu?

Era atât de bine să vadă că și altcineva ținea la băiețel!

— Sigur că da, zisese Hoskins și, garda lui fiind coborâtă, domnișoara Fellowes putuse să-i vadă oboseala din ochi.

Imediat, abandonase planurile inițiale și remarcase îngrijorată:

— Păreți extenuat.

— Adevărat? În cazul ăsta, trebuie să-ncerc să mă prefac mai vioi.

— Presupun că Staza, Inc. este suprasolicitată și asta vă răpește tot timpul.

— Așa-i, oftase Hoskins. Este vorba despre animale, vegetale și minerale, în părți egale. Am impresia că n-ai văzut exponatele noastre, domnișoară...

— Nu, nu le-am văzut, dar nu pentru că n-aș fi fost interesată. Pur și simplu, am fost prea ocupată.

— Acum, nu mai ești chiar atât de ocupată, rostise el, parcă hotărându-se brusc. Te sun mâine la ora 11 și te conduc personal. De acord?

— Cu plăcere, zâmbise ea fericită.

Bărbatul încuviințase din cap, îi răspunsese la zâmbet și plecase.

Tot restul zilei, domnișoara Fellowes fredonase un cântecel. Avea senzația – era ridicol, desigur – că... că-și fixase o întâlnire sentimentală.

***

A doua zi, Hoskins sosise punctual, surâzător și amabil. Doica își schimbase halatul cu o rochie. Desigur, una cu o croială sobră; totuși, de ani de zile nu se mai simțise atât de feminină.

Hoskins o complimentase cu gravitate și ea acceptase complimentele cu o grație la fel de oficială. Se gândise că era, într-adevăr, un prolog perfect. Apoi, sosise gândul următor: „Prolog... pentru ce?"

Abandonase introspecțiile, grăbindu-se să-i spună la revedere lui Timmie și să-l asigure că avea să se întoarcă repede. Verificase dacă băiețelul știa de unde să-și ia de mâncare.

Hoskins o condusese în aripa cea nouă a clădirii, în care femeia nu mai intrase până atunci. În aer se simțea miros de vopsea, iar zgomotele slabe și îndepărtate dovedeau că extinderea continua.

— Animale, vegetale și minerale, repetase el cuvintele din ziua anterioară. Animalele se găsesc acolo și sunt exponatele noastre cele mai spectaculoase.

Spațiul era împărțit în mai multe incinte, fiecare fiind o sferă Stază individuală. Hoskins o conduse până la fereastra de vizionare a uneia și femeia privise înăuntru. Văzuse acolo ceva ce i se păruse a fi un pui de găină acoperit cu solzi și având coadă de reptilă. Clătinându-se pe cele două piciorușe subțiri, puiul alerga de la un perete la celălalt, iar capul delicat, de pasăre, încununat de o creastă osoasă ca de cocoș, se răsucea dintr-o parte în alta. Ghearele cu care erau înzestrate micuțele lui membre anterioare se încleștau și se descleștau întruna.

— Este dinozaurul nostru, explicase Hoskins. Îl avem de câteva luni. Nu știu când îi vom putea da drumul.

— Dinozaur?

— Te așteptai la un gigant?

— Cred c-a fost o reacție normală, se înroșise domnișoara Fellowes. Știu însă că au existat și specii mai mici.

— Te rog să mă crezi că-i exact ceea ce ne-am dorit. De obicei, este investigat, dar se pare că acum are o oră de pauză. S-au descoperit câteva lucruri interesante. De pildă, nu are sângele rece, ci deține o modalitate, imperfectă, de păstrare a temperaturii interne, superioară celei din mediul ambiant. Din păcate, este un mascul. De când l-am adus, încercăm să găsim o femelă, dar încă n-am avut noroc.

— De ce căutați o femelă?

O privise încruntat.

— Ca să putem avea posibilitatea de a obține ouă fertile și pui de dinozaur.

— Așa-i, ce întrebare prostească din partea mea!

După aceea, Hoskins o condusese în secțiunea trilobiților.

— Acela este profesorul Dwayne de la Universitatea Washington, îi explicase el. Este specialist în chimie nucleară și analizează concentrația izotopilor din oxigenul apei.

— De ce?

— Este apă din „supa primordială“, veche de peste cinci sute de milioane de ani. Concentrația izotopilor oferă temperatura oceanului la momentul respectiv. Întâmplător, Dwayne însuși nu este deloc interesat de trilobiți, dar alții se ocupă exclusiv cu disecția lor. Ei sunt norocoșii, pentru că nu le trebuie decât bisturiuri și microscoape. Dwayne trebuie să poarte după el un spectrograf masiv, ori de câte ori are de efectuat o experiență.

— De ce? Nu poate...

— Nu, nu poate. Nu poate scoate absolut nimic din incintă.

Văzuseră după aceea specimene de plante primitive și eșantioane de rocă. Acelea erau vegetalele și mineralele. Fiecare specimen era studiat de un cercetător. Parcă s-ar fi găsit într-un muzeu; un muzeu adus la viață și slujind drept centru de cercetare.

— Dumneavoastră trebuie să supravegheați toate astea, domnule Hoskins?

— Doar indirect, domnișoară. Slavă cerului, am subordonați! Pe mine mă interesează doar aspectele teoretice ale problemei: natura timpului, tehnica detecției intertemporale mezonice și altele. Le-aș schimba pe toate pentru o metodă de detectare a obiectelor aflate la mai puțin de zece mii de ani în trecut. Dacă am putea ajunge în epocile istorice ale omenirii...

Fusese întrerupt de agitația din jurul unei incinte îndepărtate, dinspre care se auzea vociferând un glas ascuțit. Hoskins se încruntase.

— Scuză-mă, murmură și se grăbise într-acolo.

Domnișoara Fellowes îl urmase, încercând să țină pasul, fără să alerge.

— Trebuie să termin câteva etape vitale ale cercetării! protesta un bărbat vârstnic cu o barbă îngustă și învăpăiat la față. Nu-nțelegeți?

Un tehnician în salopetă, având brodată pe buzunarul de la piept monograma SI (Stază, Inc.), îi explicase situația lui Hoskins:

— Din capul locului, s-a stabilit cu domnul profesor Ademewski că specimenul nu poate rămâne decât două săptămâni.

— Nu știam cât vor dura cercetările! se înfierbântase Ademewski. Nu sunt profet.

— Domnule profesor, rostise Hoskins, trebuie să ne înțelegeți că dispunem de un spațiu limitat. Specimenele trebuie schimbate. Bucata aceea de calcopirită trebuie să se întoarcă înapoi, deoarece mulți oameni așteaptă alt eșantion.

— De ce n-o pot lua cu mine?

— Știți prea bine că-i imposibil.

— Câteva kilograme nenorocite de rocă? De ce?

— Știți foarte bine că nu ne putem îngădui un asemenea consum de energie!

— Chestiunea este, intervenise tehnicianul, că domnul Ademewski, contrar specificațiilor, a încercat să scoată piatra, iar eu am fost pe punctul să dezactivez Staza, fără să știu că dumnealui se afla acolo.

Se lăsase tăcerea, iar Hoskins se întorsese cu un aer oficial și rece spre cercetător.

— Este adevărat, domnule profesor?

Ademewski își dresese glasul.

— Nu mi s-a părut că fac...

Hoskins ridicase mâna și apucase un fir aflat în exteriorul incintei respective. Trăsese de el.

Domnișoara Fellowes, care privea în interior, la eșantionul de rocă banală ce stârnise disputa, tresărise brusc când acesta dispăruse. Incinta era goală.

— Domnule profesor, vorbise Hoskins, permisul dumneavoastră de acces în Stază este anulat definitiv. Regret!

— Dar...

— Îmi pare rău. Ați violat una dintre regulile cele mai stricte.

— Voi face apel la Asociația Internațională...

— N-aveți decât! Într-un asemenea caz, nu vi se va da niciodată dreptate.

Se răsucise cu spatele spre profesorul care protesta și (încă palid de furie) se adresase domnișoarei Fellowes:

— Accepți o invitație la prânz?

***

O condusese în separeul directorilor din sala de mese a companiei. Îi salutase pe cei de acolo și o prezentase pe domnișoara Fellowes, firesc și degajat, deși ea se simțea oarecum stânjenită.

„Ce vor crede despre mine?" se întrebase și încercase cu disperare să afișeze un aer cât mai sobru și profesional.

— Aveți deseori parte de asemenea incidente? se interesase ea. Mă refer la profesorul acela...

Apoi, luase furculița și începuse să mănânce.

— Nu, răspunsese apăsat bărbatul. Este prima dată că s-a întâmplat așa ceva. Desigur, am discuții permanente cu cercetătorii și trebuie să-i conving că n-au voie să ia specimenele dinăuntru, dar acum a fost prima dată când cineva a trecut *realmente* la fapte.

— Țin minte că, odată, vorbeați despre consumul energetic.

— Așa este. Am încercat, bineînțeles, să-l luăm în considerare și este imposibil să nu se întâmple și accidente, de aceea trebuie să avem surse energetice speciale, care să poată susține consumul provocat de o ieșire accidentală din Stază. Asta nu înseamnă, totuși, că am dori să vedem cum, într-o jumătate de secundă, se duce pe apa Sâmbetei rezerva energetică acumulată într-un an... sau că ne-am putea permite acest lucru, fără să ne întârziem cu ani buni planurile de dezvoltare. În plus, imaginează-ți că profesorul s-ar fi găsit în incintă în momentul dezactivării Stazei.

— Ce s-ar fi întâmplat?

— Obiectele și cobaii pe care i-am utilizat în asemenea experimente au dispărut. Probabil că au ajuns în trecut – ca să zic așa, au fost târâți de eșantionul care revenea în timpul lui de obârșie. Din acest motiv, a trebuit să ancorăm acele obiecte din interiorul Stazei pe care nu dorim să le pierdem și procedura respectivă este destul de complicată. Nefiind ancorat, profesorul ar fi dispărut o dată cu roca în Pliocen, la două săptămâni – timpul cât piatra a stat în laborator – după ce fusese luată de acolo.

— Îngrozitor!

— Nu pentru profesor, te asigur. Dacă ar fi fost atât de inconștient s-o facă, asta ar fi meritat. Închipuie-ți însă ce efect ar fi avut vestea, dacă ar fi ajuns la cunoștința publicului. Atât ne-ar fi trebuit – să se afle de pericolele potențiale. Toate subvențiile ni s-ar fi sistat, uite-așa!

Pocnise din degete și plimbase absent mâncarea prin farfurie.

— Nu l-ați fi putut aduce înapoi? întrebase domnișoara Fellowes. La fel cum ați adus piatra?

— Nu. O dată ce un obiect se întoarce în timp, focalizarea inițială se pierde – se face excepție atunci când avem interes s-o menținem, ceea ce nu era cazul acum. De fapt, nu-i niciodată cazul. Regăsirea profesorului ar fi necesitat o refocalizare, ceva similar cu aruncarea unei undițe în ocean cu intenția de a prinde un anumit pește. Dumnezeule, mă îngrozesc când mă gândesc câte măsuri de precauție am luat pentru evitarea accidentelor! Fiecare incintă Stază este prevăzută cu propriul ei dispozitiv de dezactivare – asta deoarece fiecare incintă are altă focalizare și trebuie să poată fi dezactivată independent de celelalte. Cu toate acestea, nici unul dintre dispozitive nu-i acționat decât în ultima clipă, iar acționarea nu se poate face decât din exteriorul Stazei. După cum ai văzut, modalitatea respectivă necesită un oarecare efort fizic și nu se poate petrece accidental.

— Dar... istoria nu se modifică, dacă deplasați obiecte prin timp?

Hoskins ridicase din umeri.

—-Teoretic, așa ar trebui să fie. În practică, istoria nu se modifică, cu excepția unor cazuri neobișnuite. Scoatem mereu obiecte din Stază – molecule de aer, bacterii, praf... Cam zece la sută din consumul nostru energetic acoperă micropierderile de această natură. Dar chiar și deplasarea unor obiecte de dimensiuni mari prin timp determină schimbări ce se amortizează. Să luăm, de pildă, calcopirita aceea din Pliocen. Este posibil ca, datorită absenței de două săptămâni, vreo insectă să nu-și mai regăsească adăpostul și să moară. Asta ar putea determina, la rândul, ei o serie întreagă de schimbări, însă matematica Stazei indică faptul că seria este convergentă. Dimensiunile schimbărilor se reduc în timp și se revine la starea inițială.

— Adică... realitatea se vindecă singură?

— Putem zice și așa. Dacă extragi un om din Timp sau dacă-l trimiți în trecut, „rana“ este mai mare. Dacă individul este unul obișnuit, rana se va tămădui la fel ca în cazul unui obiect. Desigur, foarte mulți ne bombardează cu cereri de a-l aduce în prezent pe Lincoln, pe Mohamed sau pe Lenin. *Așa ceva* nu se poate. Chiar dacă am putea depista aceste personaje, modificarea realității prin extragerea unuia dintre modelatorii istoriei ar fi prea severă ca să se mai amortizeze. Există metode prin care putem calcula dacă o schimbare va fi prea importantă, și atunci ne ferim să atingem limita respectivă.

— Atunci, Timmie...

— El nu ridică nici o problemă în direcția asta. Realitatea se găsește în siguranță. Deși... – Privise iute spre femeie și continuase: Nu contează. Spuneai ieri că Timmie are nevoie de un tovarăș de joacă.

— Da, surâsese încântată domnișoara Fellowes. Crezusem că n-ați fost atent.

— Ba da. L-am îndrăgit pe băiețel, apreciez sentimentele dumitale față de el și am vrut să-ți explic despre ce-i vorba. Ai văzut cu ce ne ocupăm și ai deslușit câte ceva din dificultățile cu care ne confruntăm, deci știi de ce, oricât am dori-o, nu-i putem asigura lui Timmie un tovarăș.

— Nu puteți? repetase femeia dezamăgită.

— Ți-am explicat... Ar trebui să avem un noroc extraordinar ca să dăm peste alt Neanderthal de vârsta lui și – chiar dacă am avea norocul acela – prezența altei ființe umane în Stază ar spori riscurile.

Domnișoara Fellowes pusese lingurița pe masă și rostise hotărât:

— Domnule Hoskins, nu mă referisem doar la acest aspect. Nu doresc să aduceți alt Neanderthal în prezent. Știu că este imposibil. Mult mai ușor ar fi să aduceți alt copil, care să se joace cu Timmie.

— Copilul unui *om*? o privise el uimit.

— *Alt* copil, repetase domnișoara Fellowes pe un ton de-a dreptul ostil acum. Timmie este om.

— Nici prin gând nu mi-a trecut așa ceva.

— De ce? De ce nu v-a trecut? Ce vi se pare nefiresc? Ați smuls copilul acesta din epoca lui și l-ați transformat într-un veșnic prizonier. Nu-i datorați chiar nimic? Domnule Hoskins, dacă în lumea aceasta există vreun bărbat care să fie tatăl copilului din toate punctele de vedere, cu excepția celui biologic, atunci dumneavoastră sunteți acela. De ce nu puteți face pentru el un lucru atât de neînsemnat?

— *Tatăl* lui? exclamase Hoskins, sculându-se nesigur. Domnișoară, dacă n-ai nimic împotrivă, te voi conduce înapoi.

Reveniseră la casa păpușilor într-o tăcere pe care nici unul dintre ei n-o întrerupsese.

***

Multă vreme după aceea, domnișoara Fellowes îl văzuse pe Hoskins doar în treacăt. Uneori îi părea rău de cele întâmplate; alteori, când Timmie era mai absent ca de obicei sau când petrecea ore întregi, tăcut, în fața ferestrei, femeia se gândea cu ură: „Bărbat stupid!"

Cu fiecare zi, vorbirea lui Timmie se îmbunătățise și devenise tot mai exactă. Nu scăpase de un soi de accent moale, tărăgănat, pe care domnișoara Fellowes îl găsea de-a dreptul delicios. Când era surescitat, revenea la clicăiturile din limbă, însă o făcea tot mai rar. Se părea că uitase de zilele de dinainte să ajungă în prezent – dacă n-ar fi fost visele.

Pe măsură ce crescuse, fiziologii își pierduseră interesul față de el, iar locul lor fusese preluat de psihologi. Domnișoara Fellowes nu era sigură dacă nu cumva îi detesta pe aceștia mai mult decât pe primii. Dispăruseră seringile de recoltare, vaccinurile și regimurile alimentare speciale. Acum, Timmie era pus să treacă peste bariere, ca să ajungă la hrană și apă. Trebuia să ridice panouri, să deplaseze bare, să se întindă după frânghii. Iar șocurile electrice slabe îl făceau să plângă și o înnebuneau pe domnișoara Fellowes.

Nu voia să se ducă la Hoskins; nu voia să i se plângă, deoarece ori de câte ori se gândea la el își amintea chipul lui, de partea cealaltă a mesei din separeu, ochii i se umezeau și se gândea: „Bărbat stupid, *stupid!*"

Apoi, într-o bună zi, glasul lui Hoskins răsunase pe neașteptate în casa păpușilor:

— Domnișoară Fellowes!

Doica ieșise fără să schițeze un zâmbet, netezindu-și halatul, și se oprise surprinsă, trezindu-se în prezența unei femei palide, zvelte, de înălțime mijlocie. Părul blond și tenul îi confereau un aspect de fragilitate. Înapoia ei, încleștat cu o mână de fustă, se zărea un băiețaș de vreo patru ani, cu chip rotund și ochi mari.

— Scumpa mea, vorbise Hoskins, aceasta este domnișoara Fellowes, doica băiatului. Domnișoară Fellowes, soția mea.

Aceea era soția lui Hoskins? Nu arăta așa cum și-o imaginase domnișoara Fellowes. La urma urmelor, de ce nu? Era normal ca un bărbat ca Hoskins să-și aleagă o făptură plăpândă ca tovarășă de viață. Dacă asta-și dorea...

Se străduise să se comporte cât mai firesc.

— Bună ziua, doamnă Hoskins. Acesta este... băiețelul dumneavoastră?

Era *într-adevăr* o surpriză. Și-l imaginase pe Hoskins în calitate de soț, dar nu ca părinte, decât, desigur... Întâlnise privirea gravă a bărbatului și se îmbujorase.

— Da, el este băiatul meu, Jerry, zise Hoskins. Jerry, spune-i „bună ziua“ domnișoarei.

Accentuase oare, puțin, cuvântul „el“? Voise să spună că *acela* era fiul său, iar nu...

Jerry se înfundase și mai mult în fusta mamei sale și murmurase un salut. Ochii doamnei Hoskins cercetau peste umărul doicii, parcurgând încăperea, căutând ceva.

— Haideți să intrăm, zisese bărbatul. Haide, scumpo! Când treci pragul, vei încerca o ușoară senzație neplăcută, dar foarte scurtă.

— Îl luați și pe Jerry? întrebase domnișoara Fellowes.

— Bineînțeles. El va fi tovarășul de joacă al lui Timmie. Dumneata ai spus că Timmie are nevoie de un tovarăș de joacă. Sau ai uitat?

— Dar... – Îl privi complet surprinsă. – Băiețelul *dumneavoastră*?

— Al cui altul? replică el cu subînțeles. Nu asta doreai? Hai, scumpo. Haidem!

Doamna Hoskins îl ridicase pe Jerry în brațe cu un efort vădit și, șovăind, pășise peste prag. Jerry se zbătuse, detestând senzația.

— Creatura este aici? întrebase doamna Hoskins. N-o văd.

— Timmie, strigă domnișoara Fellowes. Vino încoace!

Timmie privise pe după tocul ușii, uitându-se la băiețelul venit în vizită. Brațele doamnei Hoskins se încordaseră vizibil.

— Gerald, șoptise ea, ești sigură că nu-i nici un pericol?

— Dacă vă referiți la Timmie, intervenise prompt domnișoara Fellowes, nici nu poate fi vorba despre așa ceva. Este un băiețel manierat.

— Totuși, este un săl... un sălbatic.

Efectul emisiunilor despre băiatul-maimuță.

— Nu este un sălbatic, rosti apăsat domnișoara Fellowes. Este la fel de liniștit și de înțelegător ca orice copil de cinci ani și jumătate. Sunteți extrem de generoasă, doamnă, acceptând ca băiatul dumneavoastră să se joace cu Timmie, însă nu aveți motive de îngrijorare.

— Nu știu dacă voi accepta, pufnise doamna Hoskins.

— Scumpo, am stabilit deja, intervenise bărbatul. Să nu mai începem o discuție. Lasă-l pe Jerry jos.

Doamna Hoskins se conformase și băiatul se lipise cu spatele de ea, privind ochii ce-l fixau din cealaltă cameră.

— Vino încoace, Timmie, spuse domnișoara Fellowes, nu-ți fie teamă!

Încetișor, Timmie avansase în odaie. Hoskins se aplecase și descleștase degetele lui Jerry de pe fusta mamei sale.

— Retrage-te, scumpo. Dă-le copiilor o șansă.

Băieții stăteau față în față. Deși mai mic ca vârstă, Jerry era cu doi centimetri mai înalt și, în prezența staturii sale drepte și a capului proporționat, grotescul lui Timmie era, brusc, la fel de pronunțat ca și în primele zile.

Buzele domnișoarei Fellowes tremuraseră.

Micuțul Neanderthal vorbise primul, cu o șovăială copilărească.

— Cum te cheamă? întrebase el și întinsese gâtul înainte, parcă pentru a cerceta mai îndeaproape trăsăturile celuilalt.

Speriat, Jerry răspunsese printr-un brânci puternic care-l trântise pe Timmie. Amândoi începuseră să plângă zgomotos și doamna Hoskins își luase copilul în brațe, în timp ce domnișoara Fellowes, clocotind de o mânie înăbușită, îl ridicase pe Timmie și-l alinase.

— Instinctiv nu se plac, comentase doamna Hoskins.

— La fel de instinctiv ca oricare alți doi copii care nu se cunosc, replicase soțul ei pe un ton obosit. Acum, pune-l jos pe Jerry și lasă-l să se acomodeze. De fapt, ar fi chiar mai bine să plecăm. Domnișoara Fellowes o să mi-l aducă pe Jerry ceva mai târziu și-l voi trimite acasă cu șoferul.

***

În ora următoare, ambii băieței fuseseră extrem de agitați. Jerry plânsese după mama lui, o lovise pe domnișoara Fellowes, dar în cele din urmă îngăduise să fie convins să sugă o acadea. Timmie căpătase și el una, iar după o oră domnișoara Fellowes îi determinase să se joace cu același set de cuburi, deși în colțuri opuse ale camerei.

Femeia se simțise stânjenitor de recunoscătoare față de Hoskins atunci când i-l dusese pe Jerry.

Căutase o modalitate prin care să-i mulțumească, dar bărbatul o împiedicase prin morga lui oficială. Poate că n-o putea ierta că-l făcuse să se simtă ca un tată crud. Poate că, la urma urmelor, faptul că-și adusese propriul său copil constituia o încercare de a dovedi atât că era un tată bun pentru Timmie, cât și faptul că nu era tatăl lui. Ambele simultan!

De aceea, doica reușise să spună doar:

— Mulțumesc. Vă mulțumesc foarte mult.

Iar bărbatul reușise să spună doar:

— N-ai pentru ce.

Devenise o rutină. De două ori pe săptămână, Jerry era adus pentru o oră de joacă, extinsă ulterior la două ore. Copiii își învățaseră numele și obiceiurile și se jucaseră împreună.

După primul val de recunoștință, domnișoara Fellowes constatase că nu-l plăcea pe Jerry. Era mai voinic și mai greoi, dominator în toate privințele, și-l împingea pe Timmie într-un rol complet secundar. Singurul lucru care o făcea să accepte situația era faptul că, în ciuda dificultăților, Timmie aștepta cu tot mai multă încântare aparițiile periodice ale tovarășului său de joacă.

„Altceva nu avea micuțul“, ofta femeia în sinea ei.

O dată, privindu-i, se gândise: „Cei doi copii ai lui Hoskins, unul făcut cu soția și celălalt cu Staza.“

În vreme ce ea...

„Dumnezeule“, își spusese, apăsându-și tâmplele cu podul palmelor și simțindu-se rușinată, „sunt geloasă!“

***

— Domnișoară Fellowes, spusese Timmie (prevăzătoare, doica nu-i îngăduise niciodată să-i spună în alt fel), eu când o să merg la școală?

Ea îi privise ochii căprui, curioși, și-i mângâiase ușor părul aspru și creț. Era partea cea mai neîngrijită a băiatului, deoarece îl tundea ea însăși, în vreme ce Timmie se foia sub foarfecă. Femeia nu ceruse un ajutor calificat, deoarece neorânduiala tunsorii slujea la mascarea proeminențelor craniului.

— Unde ai auzit de școală? îl întrebase.

— Jerry merge la școală. La gră-di-ni-ță, silabisise el cu atenție. Merge în multe locuri. Afară. Eu când voi putea merge afară, domnișoară Fellowes?

Ea simțise o împunsătură în inimă. Bineînțeles, nu avea cum să-l împiedice pe Timmie să audă tot mai multe despre lumea exterioară, în care băiețelul n-avea să poată intra niciodată.

— Păi, se prefăcuse veselă, ce să faci la grădiniță?

— Jerry spune că joacă jocuri și au videobenzi. Zice că sunt mulți copii. Zice... zice...

Se gândise, apoi ridicase triumfător ambele mânuțe cu degetele răschirate.

— Zice că sunt atâția.

— Ți-ar plăcea să vezi videobenzi? întrebase domnișoara Fellowes. Îți pot aduce unele foarte frumoase. Și benzi muzicale.

Pentru un răstimp, Timmie se potolise.

***

În lipsa lui Jerry, Timmie privea videobenzile, iar domnișoara Fellowes îi citea ore în șir cărți pentru copii.

Trebuia să-i explice multe lucruri, chiar și în cea mai simplă povestire, lucruri ce depășeau universul celor trei încăperi. De când îi fuseseră explicate condițiile și obiectele din exterior, Timmie începuse să viseze mai des.

Visele erau întotdeauna la fel. Ezitând, băiețelul încercase să le explice domnișoarei Fellowes. În vise, el se găsea afară, un „afară" pustiu, însă uriaș, uneori populat de copii și de obiecte ciudate și greu de descris, pe jumătate imaginate din cărți și pe jumătate provenite din îndepărtatele sale amintiri neanderthaliene.

Dar copiii și obiectele îl ignorau și, cu toate că Timmie se găsea în lume, nu făcea niciodată parte din ea, ci era la fel de singur ca și în camerele sale... și se trezea plângând.

Domnișoara Fellowes încercase să ia visele în râs, dar în unele nopți plângea și ea în dormitorul personal.

***

Într-o zi, pe când domnișoara Fellowes îi citea, Timmie îi pusese palma sub bărbie și o ridicase ușurel, până ce privirile lor se întâlniseră.

— De unde știi ce să zici? întrebase el.

— Vezi semnele astea? îi arătase femeia. Ele îmi spun ce să zic. Ele alcătuiesc cuvintele.

Timmie le privise îndelung și curios, luându-i cartea din mâini.

— Unele semne sunt la fel, remarcase el.

Femeia râsese, încântată de agerimea lui, și încuviințase.

— Așa-i. Vrei să-ți arăt cum se fac semnele?

— Da. Ar fi un joc frumos.

Ea nu se gândise că băiețelul ar fi putut învăța să citească. Până în clipa când Timmie îi citise dintr-o carte, domnișoarei Fellowes nu-i trecuse prin minte că el putea învăța să citească.

Pentru ca, după câteva săptămâni, dimensiunile realizării s-o lovească realmente ca un ciocan. Timmie îi stătea în poală, urmărind cuvânt cu cuvânt literele dintr-o carte pentru copii, și-i citea. El îi citea doicii!

Se ridicase tulburată în picioare și spusese:

— Mă întorc repede, Timmie. Vreau să vorbesc ceva cu domnul Hoskins.

Surescitată la culme, i se păruse că avea un răspuns pentru nefericirea lui Timmie. Dacă băiețelul nu putea părăsi apartamentul ca să intre în lume, lumea trebuia să fie adusă în cele trei odăi – prin cărți, videobenzi și înregistrări audio. Timmie trebuia să fie educat la întreaga sa capacitate. Măcar atât îi datora lumea.

***

Îl găsise pe Hoskins într-o stare ciudat de asemănătoare cu a ei; un fel de triumf combinat cu mândrie. Biroul și secretariatul erau neobișnuit de aglomerate și, pentru o clipă, domnișoara Fellowes se gândi că n-avea să-l poată vedea, așa cum stătea, uitată, în anticameră.

O văzuse însă el și-i zâmbise larg.

— Intră, domnișoară.

Rosti câteva cuvinte în interfon, după care-l deconectase.

— Ai auzit? Nu, bineînțeles, n-aveai cum. Am făcut-o! Am dat lovitura! Am obținut detecția intertemporală a trecutului apropiat.

— Adică, încercase ea să-și uite pentru o clipă propria bucurie, puteți aduce în prezent o persoană din societatea civilizată?

— Exact! Am reușit focalizarea unei persoane din secolul al XIV-lea. Închipuie-ți! *Închipuie-ți*! Dacă ai ști cât de fericit sunt să scap de Mezozoicul ăsta, să-i înlocuiesc pe paleontologi cu istorici... Voiai însă să-mi spui ceva, nu? Dă-i drumul, dă-i drumul! M-ai găsit într-o pasă bună. Poți cere orice îți dorești.

— Mă bucur, surâsese domnișoara Fellowes. Mă întrebam dacă nu putem stabili un sistem educațional pentru Timmie.

— Educațional? În ce sens?

— Păi, în toate sensurile. O școală. Să poată învăța.

— Dar *poate* învăța?

— În mod sigur, *învață* chiar acum. Poate să citească. Asta l-am învățat eu.

Hoskins tăcuse, părând brusc deprimat. După o vreme, spusese:

— Nu știu ce să-ți răspund, domnișoară.

— Spuneați că vă pot cere orice doresc...

— Știu, și n-ar fi trebuit să spun așa ceva. Vezi, domnișoară, sunt sigur că-ți dai seama că nu putem menține la nesfârșit experimentul Timmie.

Femeia îl privise pe neașteptate îngrozită, deși nu pricepuse prea bine ce voise să afirme. Cum adică „nu putem menține“? O amintire dureroasă i-l readusese în minte pe profesorul Ademewski și eșantionul său mineral, care-i fusese luat după două săptămâni.

— Dar este vorba de un copil, șoptise ea. Nu de o piatră...

Hoskins se foise stânjenit.

— Nici chiar unui copil nu i se poate acorda o importanță excesivă, domnișoară. Acum, când ne așteptăm la persoane din trecutul nostru istoric imediat, vom avea nevoie de tot spațiul disponibil al Stazei.

— Dar nu puteți..., protestase ea. Timmie... Timmie...

— Domnișoară Fellowes, te rog, n-are rost să te agiți! Timmie n-o să plece imediat, ci abia peste câteva luni. Între timp, o să facem tot ce putem.

Ea continua să-l fixeze cu privirea.

— Dorești un pahar de apă?

— Nu, șoptise doica. Nu-mi trebuie nimic.

Se ridicase, simțindu-se în mijlocul unui coșmar, și ieșise.

„Timmie“, se gândise ea, „*n-o* să mori. *N-o* să mori.“

***

Era foarte bine să-și repete că Timmie nu trebuia să moară, dar cum avea să aranjeze acest lucru? În primele săptămâni, domnișoara Fellowes se agățase doar de speranța că tentativa aducerii în prezent a unei persoane din secolul al XIV-lea avea să eșueze. Teoriile lui Hoskins puteau fi eronate, sau transpunerea lor în practică defectuoasă. Atunci, situația avea să continue ca și până atunci.

Bineînțeles, restul omenirii nu spera la fel și, în mod irațional, domnișoara Fellowes detestase omenirea din acest motiv. Proiectul „Evul Mediu“ atinsese un apogeu publicitar. Mass-media și publicul tânjiseră după așa ceva. De multă vreme, Staza, Inc. nu mai venise cu nimic senzațional. Un mineral nou sau alt pește străvechi nu mai interesa pe nimeni. *Acum*, însă, era vorba despre cu totul *altceva*.

O persoană din trecutul istoric imediat – un adult care să vorbească o limbă cunoscută, cineva care putea rescrie practic istoria.

Ora H se apropia, iar de data aceasta n-aveau să mai fie doar trei privitori pe un balcon. De data aceasta, omenirea întreagă avea să asiste în direct. Tehnicienii Stazei aveau să-și joace rolurile în fața întregii lumi.

Domnișoara Fellowes era aproape îngrozită de timpul care se scurgea inexorabil. Când Jerry Hoskins apăruse pentru obișnuita sa ședință de joacă în compania lui Timmie, femeia de-abia îl recunoscuse. Nu pe el îl așteptase.

Secretara care-l adusese plecase repede, după ce o salutase neatent pe domnișoara Fellowes. Se grăbea să prindă un loc cât mai bun, de unde să asiste la finalul Proiectului Evul Mediu. Doica se gândise cu amărăciune că așa ar fi trebuit să facă și ea, dacă i-ar fi sosit înlocuitoarea promisă.

Jerry se apropiase nesigur de ea.

— Domnișoară Fellowes...

Scosese din buzunar o tăietură dintr-un ziar.

— Ce este, Jerry?

— Asta-i poza lui Timmie?

Femeia îl privise, apoi îi smulsese articolul din mână. Surescitarea produsă de Proiectul Evul Mediu retrezise un ușor interes din partea mass-media în privința lui Timmie.

Jerry o privise printre pleoapele mijite, apoi rostise:

— Scrie că Timmie este un băiat-maimuță. Ce-nseamnă asta?

Domnișoara Fellowes îl înșfăcase de mână și de-abia se stăpânise să nu-l zgâlțâie.

— Să nu mai spui asta niciodată, Jerry! Niciodată, înțelegi? Este un cuvânt urât și nu trebuie să-l folosești.

Jerry se trăsese speriat din strânsoarea ei.

Domnișoara Fellowes rupsese cu răutate articolul.

— Acum, du-te înăuntru și joacă-te cu Timmie! Are o carte nouă și vrea să ți-o arate.

În sfârșit, apăruse și fata. Doica n-o cunoștea; acum, când Proiectul Evul Mediu începuse numărătoarea inversă, nu mai era disponibilă nici una dintre suplinitoarele folosite ocazional, totuși secretara lui Hoskins îi promisese că-i va găsi pe cineva.

Domnișoara Fellowes se străduise să-și ascundă suspiciunea din glas.

— Dumneata ai fost trimisă la Sectorul Unu Stază?

— Da. Mă numesc Mandy Terris. Dumneavoastră sunteți domnișoara Fellowes?

— Exact.

— Mă scuzați că am întârziat. Este atâta agitație...

— Știu. Aș dori ca să...

— Veți fi spectatoare, nu?

Pe chipul frumușel și prelung al fetei era întipărită o expresie de invidie.

— Nu contează asta. Aș dori să intrăm și să faci cunoștință cu Timmie și cu Jerry. Ei se vor juca în următoarele două ore, așa că n-o să ai probleme. Au laptele la îndemână și suficiente jucării. De fapt, cel mai bine ar fi să-i lași mai mult singuri. Să-ți arăt acum unde sunt toate și...

— Timmie este băiatul-mai...

— Timmie este subiectul Stazei, o întrerupsese ferm domnișoara Fellowes.

— Vreau să spun, el este cel care n-are voie să iasă, nu?

— Exact. Haide, intră. Este târziu.

Când, în cele din urmă, plecase, Mandy strigase după ea cu glas ascuțit:

— Sper s-aveți un loc bun și să dea Dumnezeu să reușească!

Domnișoara Fellowes nu avusese curajul să spună exact ce anume gândea. Se grăbise, fără să privească înapoi.

***

Datorită întârzierii, *nu* obținuse un loc bun. Abia reușise să ajungă la uriașul ecran de vizionare din sala de asamblare. Se simțise străbătută de un fior de regret. Dacă ar fi fost chiar acolo, dacă ar fi putut cumva să ajungă lângă aparate, dacă ar fi fost, cumva, capabilă, să influențeze experimentul...

Găsise tăria să-și învingă nebunia aceea. Simpla distrugere nu ajuta cu nimic. Hoskins avea să reconstruiască, să reechipeze și să reia efortul, iar ea n-avea să mai primească aprobarea de a-l vedea pe Timmie.

Nimic n-ar fi fost de folos. Nimic – cu excepția eșecului experimentului, a ratării sale definitive.

De aceea, așteptase pe toată durata numărătorii inverse, privind fiecare mișcare de pe ecran, cercetând chipurile tehnicienilor, pe măsură ce obiectivul video trecea de la unul la altul, căutând o privire de îngrijorare sau de nesiguranță, semnul unei erori neașteptate, privind, privind...

Nu zărise nimic. Numărătoarea ajunsese la zero și, în liniște, nespectaculos, experimentul reușise!

În noua Stază se afla un țăran bărbos și gârbovit, de vârstă nedefinită, îmbrăcat în zdrențe murdare și cu saboți de lemn, privind tâmp și îngrozit la transformarea bruscă și nebunească ce se petrecuse în jurul său.

Și în timp ce toți jubilau fericiți, domnișoara Fellowes rămăsese încremenită de tristețe, împinsă, înghesuită, aproape călcată în picioare; înconjurată de triumf, ea se pleca înaintea înfrângerii.

Când difuzoarele îi anunțaseră numele, îl auzise abia la cel de-al treilea apel.

— *Domnișoara Fellowes! Domnișoara Fellowes! Prezentați-vă urgent la Sectorul Unu Stază. Domnișoara Fellowes! Domnișoara Fel...*

— Faceți loc! strigase ea cu răsuflarea tăiată, în timp ce difuzoarele repetau mesajul.

Se împinsese cu disperare prin mulțime, lovind cu pumnii, îmbrâncind, strecurându-se, înaintând cu o încetineală de coșmar spre ușă.

***

Mandy Terris era scăldată în lacrimi.

— Nu știu cum s-a-ntâmplat. Am ieșit până în capătul coridorului, ca să mă uit la un televizor portabil pe care l-au instalat acolo. Doar un minut! – Și, înainte de-a putea face ceva... brusc, izbucnise în acuzații: – Mi-ați spus că nu vor fi probleme! *Dumneavoastră* mi-ați spus să-i las singuri...

Tremurând necontrolabil, domnișoara Fellowes o străpunsese cu privirea:

— Unde-i Timmie?

O infirmieră tampona cu dezinfectant brațul lui Jerry, care urla ca din gură de șarpe; o alta pregătea o injecție cu ser antitetanos. Pe hainele băiețelului se vedeau picături de sânge.

— M-a mușcat, domnișoară! zbierase Jerry. M-a *mușcat*!

Domnișoara Fellowes nici măcar nu-l vedea.

— Ce-ai făcut cu Timmie? explodase ea.

— L-am încuiat în baie, răspunsese Mandy. L-am încuiat acolo pe animalul ăla!

Domnișoara Fellowes pătrunsese în goană în casa păpușilor. Bâjbâise la încuietoarea băii și-i trebuise o veșnicie până deschisese ușa; băiețelul cel urât tremura într-un colț.

— Nu mă bate, domnișoară Fellowes! suspinase el.

Ochii îi erau înroșiți de plâns, iar buzele îi tremurau.

— N-am vrut...

— Timmie, cine ți-a spus ceva de bătaie?

Îl luase în brațe și-l strânsese cu disperare.

— Ea a spus, scâncise copilul. A zis c-o să mă bați cu o funie, și-o să mă bați...

— Nu-i adevărat. A fost rea cu tine. Dar ce s-a întâmplat. Ce-ați făcut?

— Jerry mi-a zis băiat-maimuță. A zis că nu-s un băiat adevărat. A zis că-s un animal. – Timmie izbucnise în lacrimi. – A zis că nu mai vrea să se joace c-o maimuță. Eu i-am spus că nu-s o maimuță, *nu-s* o maimuță! A zis că n-arăt normal. A zis că-s urât ca naiba. Tot zicea așa și atunci l-am mușcat...

Acum, plângeau amândoi.

— Nu-i adevărat, șoptise domnișoara Fellowes. O știi și tu, Timmie. Ești un băiat normal. Ești un băiețel scump și normal – cel mai bun băiețel din lume. Și nimeni, *nimeni*, n-o să te ia de lângă mine.

***

Acum îi fu ușor să hotărască, să înțeleagă ce trebuia să facă. Trebuia însă să acționeze rapid. Hoskins nu avea să mai aștepte mult, după ce propriul său fiu fusese atacat...

Trebuia s-o facă în noaptea aceea, chiar în noaptea *aceea*. Era momentul cel mai bun: patru cincimi din personal dormea, iar restul erau îmbătați de reușita Proiectului Evul Mediu.

Poate că ora avea să fie neobișnuită pentru reîntoarcerea ei, totuși nu suspectă. Paznicii o cunoșteau și nici prin cap n-avea să le treacă să-i pună întrebări. Nu puteau bănui nimic despre valiză. Femeia repetă explicația simplă, „Jucării pentru băiețel“, și zâmbetul calm.

De ce să nu fie crezută?

Paznicul o crezu. Când reintră în casa păpușilor, Timmie nu adormise și doica păstră cu disperare normalitatea, ca să nu-l sperie. Vorbiră despre visele lui și-l ascultă rugând-o să-l aducă înapoi pe Jerry.

Prea puțini aveau s-o vadă după aceea și nici unul nu s-ar fi interesat de bocceaua pe care o purta. Timmie avea să tacă chitic și faptul ar fi fost consumat. O dată comis, ce rost ar mai fi avut să fie modificat? Aveau s-o lase în pace. Aveau să-i lase pe amândoi în pace.

Deschise valiza, scoase pelerina, căciula cu urechi și celelalte.

— De ce mă îmbraci cu astea, domnișoară Fellowes? întrebă Timmie, începând să se alarmeze.

— O să te duc afară, Timmie, zise ea. Acolo unde sunt visele tale.

— Visele mele?

Chipul i se destinse, doritor, totuși teama nu-l părăsi.

— Nu-ți fie frică! Vei fi cu mine. N-o să-ți fie frică dacă ești cu mine, nu-i așa, Timmie?

— Nu, domnișoară, Fellowes.

Își îngropă căpșorul diform în poala ei și femeia îi simți inimioara bătându-i sub palmă.

Era miezul nopții când îl ridică în brațe. Deconectă alarma și deschise cu precauție ușa.

Și nu-și putu stăpâni strigătul, fiindcă de cealaltă parte a pragului se afla Hoskins!

***

Era însoțit de doi bărbați și o privea la fel de surprins ca și ea.

Domnișoara Fellowes își reveni prima și încercă să treacă iute pe lângă el, dar nu-l putu lua prin surprindere. Hoskins o prinse și o împinse înapoi brutal, lovind-o de un dulap. Făcu apoi semn bărbaților să-l urmeze și se postă înaintea ei, blocând ușa.

— Nu mă așteptasem la așa ceva! Ai înnebunit complet?

Femeia reușise să se răsucească, astfel că-l ferise pe Timmie, și se lovise doar cu umărul de dulap. Rosti rugător:

— Ce rău pot face dacă-l iau, domnule Hoskins? O pierdere energetică este mai presus decât o viață de om?

Ferm, Hoskins i-l smulse pe Timmie din brațe.

— O pierdere energetică de dimensiunile astea ar însemna milioane de dolari pierduți din buzunarele investitorilor. Ar însemna un regres teribil pentru Staza, Inc. Pe de altă parte, n-ar însemna decât publicitate în jurul unei doici sentimentale, care a distrus totul de dragul unui băiat-maimuță.

— *Băiat-maimuță*! repetă domnișoara Fellowes cu o furie zadarnică.

— Așa îi vor spune reporterii, preciză Hoskins.

Unul dintre bărbați ieși din Stază și trecu un fir de nailon prin fantele din partea de sus a peretelui.

Domnișoara Fellowes își reaminti de firul pe care Hoskins îl trăsese în exteriorul incintei care conținea eșantionul de rocă al profesorului Ademewski.

— Nu! strigă ea.

Hoskins îl așeză pe Timmie pe podea și-i scoase cu blândețe pelerina.

— Rămâi aici, Timmie. N-o să ți se întâmple nimic. Noi ieșim pentru o clipă, da?

Palid și amuțit, băiețelul încuviință din cap.

Hoskins o împinse ușurel pe domnișoara Fellowes, scoțând-o din casa păpușilor. Femeia nu opuse nici o rezistență. Privea inertă bărbații ce reglau mecanismul de dezactivare al Stazei.

— Îmi pare rău, domnișoară, spuse Hoskins. Dorisem să te cruț. Am vrut s-o facem noaptea, ca să nu afli decât ulterior.

— Pentru că l-a mușcat pe fiul dumneavoastră, șopti ea. Pentru că fiul dumneavoastră l-a chinuit până ce l-a determinat să reacționeze în felul acela.

— Nu. Crede-mă. Am înțeles incidentul de azi și-mi dau seama că a fost vina lui Jerry. Însă s-a aflat. Era inevitabil cu atâția reporteri care au fost azi pe aici. Nu pot risca difuzarea unui reportaj eronat despre neglijență și despre așa-ziși neanderthalieni sălbatici, care să afecteze succesul Proiectului Evul Mediu. Timmie trebuia oricum să plece. Este mai bine să se întâmple acum, lăsând cât mai puține urme pentru presa de scandal.

— Nu-i același lucru cu trimiterea unei pietre în trecut. Veți ucide o ființă omenească.

— N-o ucidem. El nu va simți nimic. O să redevină pur și simplu un băiat Neanderthal într-o lume neanderthaliană. N-o să mai fie un prizonier și un înstrăinat. Va avea șansa unei vieți libere.

— Care șansă? Are doar șapte ani, s-a obișnuit să fie îngrijit, hrănit, îmbrăcat, adăpostit. Va fi singur. După patru ani, s-ar putea ca tribul lui să nu mai fi rămas în același loc. Și chiar dacă ar fi rămas, nu l-ar recunoaște. Va trebui să-și poarte singur de grijă. Cum va ști s-o facă?

Hoskins clătină energic din cap.

— Dumnezeule, domnișoară, crezi că nu ne-am gândit la toate astea? Crezi că am fi adus un copil în prezent, dacă n-ar fi fost prima focalizare reușită a unei ființe umane și dacă am fi cutezat să riscăm căutarea altei focalizări la fel de bune? De ce crezi că l-am păstrat atât de mult pe Timmie, dacă nu tocmai din cauza șovăielii de a expedia un copil în trecut? Chestiunea este – și glasul îi căpătă o notă de disperare – că nu mai putem aștepta. Timmie stă în calea extinderii companiei! Timmie poate cauza o publicitate negativă. Ne aflăm în pragul unor evenimente deosebite și, îmi pare rău, domnișoară, dar nu ne putem opri din cauza lui. Nu putem. Îmi pare rău, domnișoară!

— Bine atunci, încuviință domnișoara Fellowes cu tristețe. Lăsați-mă să-mi iau rămas bun. Acordați-mi cinci minute ca să-mi iau la revedere. Măcar atât merit și eu.

Hoskins șovăi.

— Bine.

***

Timmie alergă spre ea. Alergă pentru ultima dată spre ea și pentru ultima dată domnișoara Fellowes îl prinse în brațe.

Pentru moment, îl strânse orbește. Cu vârful pantofului, agăță un scaun, îl trase lângă perete și se așeză.

— Să nu-ți fie frică, Timmie.

— Nu mi-e frică dacă ești cu mine, domnișoară Fellowes. Bărbatul de afară e supărat pe mine?

— Nu, nu-i supărat. Pur și simplu, nu ne înțelege... Timmie, tu știi ce-i o mamă?

— Ca mama lui Jerry?

— Ți-a povestit despre mama lui?

— Câteodată. Cred că mama este o doamnă care are grijă de tine și-i drăguță cu tine și face lucruri bune.

— Așa-i. Tu ți-ai dorit vreodată o mamă, Timmie?

Băiețelul își desprinse capul de lângă ea, pentru ca s-o poată privi în ochi. Încet, ridică mânuța, o mângâie pe obraz și pe păr așa cum, cu mult, mult timp în urmă, îl mângâiase ea.

— Nu ești tu mama mea? o întrebă.

— Timmie...

— Te superi că te-am întrebat?

— Nu. Bineînțeles că nu.

— Știu că te cheamă domnișoara Fellowes, dar... dar uneori, în sinea mea, îți spun „Mamă“. Nu fac bine?

— Ba da. Ba da. Faci bine. Iar eu n-am să te părăsesc și nimic nu te va răni. Voi fi mereu cu tine, ca să am grijă de tine. Spune-mi „Mamă“, ca să te aud.

— Mamă, șopti Timmie fericit, lipindu-și obrazul de al ei.

Femeia se ridică și, ținându-l în brațe, se sui pe scaun. Nu mai auzi strigătul de afară, pentru că, folosindu-și mâna liberă, trase cu toată puterea de firul de nailon ce făcea o buclă între două fante ale peretelui.

Iar Staza se dezactivă și încăperea rămase pustie.

SCRISORI DE REFUZ

a – Elevat

Dragă Asimov, toate legile mentale
Dovedesc c-ortodoxia are erorile sale.
Consideră acea clauză eclectică
A filosofiei lui Kant, apoplectică,
Care, cu antilogica-i, critică
Futilele dictoane ce mistifică
A mutanților moderni inestetică.
Așa-i și povestirea ta (cu-aplauze discrete).
Cele de mai sus constituie dovezi concrete.

b – Grosolan

Dragă Ike, am fost pregătit
(Și, măi băiete, *cât* mi-am dorit)
Să înghit aproape orice povestire
Însă, Ike, ești o dezamăgire,
Talentul tău i-o amintire,
Vânturi mintale și ne'mplinire.
Ia-ți înapoi aceste gunoaie –
Duhnesc, sunt niște zoaie!
Doar o dată le-am privit și mi s-a făcut rău.
Dar, Ike, băiatule, nu dispera.
Pune mâna și mai scrie ceva.
Am nevoie de texte și-mi place stilul tău.

c – Amabil

Dragă Isaac, amic îndepărtat,
Cred că textul tău e minunat,
Sclipitor,
Încântător
Și chiar demn de-antologat.
Nu am dormit
Pân' l-am citit
Toată noaptea.
Câtă stupefacție
Când înțelegi
Enigma complicată,
Pe care, deodată,
Poți s-o dezlegi
Cu satisfacție.
Este îngrozitor,
Aproape jignitor,
Să amintești
Mici erori firești.
Nu recurente,
Deloc frecvente,
Ba chiar indiferente –
Nu-ți face griji!
Trebuie să pomenesc,
Și s-o fac mă grăbesc,
Iubite amic talentat
Și foarte înzestrat,
Finalul dumnezeiesc,
Aș zice ca la carte lucrat.
Înainte de sfârșit,
Bine că mi-am amintit,
Sunt, vai, nevoit
(Oarecum necăjit)
Din păcate, să-l restitui anexat.

CUPRINS

VEDEȚI, AȘA LE INVENTEZ EU! 6
PROFESIUNEA 8
SENTIMENTUL PUTERII 62
SFÂRȘITUL NOPȚII 72
ÎN MARSPORT, FĂRĂ HILDA 97
CORBII BLÂNZI 110
TOATE NECAZURILE LUMII 125
NUMELE MEU ÎNCEPE CU „S“ 140
ULTIMA ÎNTREBARE 155
BĂIEȚELUL CEL URÂT 168
SCRISORI DE REFUZ 207

Nouă povestiri neobișnuite scrise de un maestru al science-fiction-ului; nouă incursiuni într-un viitor nu foarte îndepărtat al Pământului.

În Marsport fără Hilda este o istorie amuzantă despre trei indivizi suspectați că au furat de pe Pământ un tranchilizant vital, în vreme ce anchetatorul lor tânjește după întâlnirea cu cea mai râvnită femeie din Marsport. *Toate necazurile lumii* descrie povestea tulburătoare a lui Multivac, calculatorul care putea rezolva orice problemă introdusă în el, mai puțin pe cea a propriei sale umanități. *Băiețelul cel urât*, ultimul și cel mai lung dintre textele acestei excelente antologii, constituie un studiu subtil și superb despre un copil catapultat pe neașteptate din trecutul foarte îndepărtat pentru a deveni subiectul unui brutal experiment științific.

Indiferent de stilul în care sunt scrise – cu umor irezistibil, sau cu realism dur –, povestirile reflectă faimoasa capacitate a lui Isaac Asimov de a combina datele științifice cu acțiunile imprevizibile, „neștiințifice", ale oamenilor.

ISBN 973-20-0227-1

9 789732 002278

Editura **Teora**

Lei 25 000